

(.....) Partisi Program Taslağı

PREAMBUL

Çağımız Dünyası

Dünyamız kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini yaşıyor. Kapitalizmin emperyalist aşamaya yükselmesiyle birlikte sosyalizmin toplumsal maddi temelleri olgunlaştı. 1917 Büyük Ekim Devrimi kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini fiilen başlattı. Önce tek ülke ile sınırlı kalan sosyalizm II. Dünya Savaşı'ndan sonra dünya sistemine genişledi.

Ekim Devrimi'nin de etkisiyle yaygınlaşan devrimci kabarmayı bastıran gelişkin kapitalist ülkeler; çeşitli krizlerle karşı karşıya kalmalarına rağmen, geri ve bağımlı ülkeleri sömürmenin sağladığı imkânlar ve bilimsel ve teknolojik devrim sayesinde gelişmelerini sürdürdüler. Günümüzde kapitalizm ve sosyalizm iki farklı sosyoekonomik yapıda dünya sistemi olarak yarışmalarını sürdürüyorlar. Bu yarışmada bir hayli geriden ^{başlangıç} sosyalizmle gelişkin kapitalizm arasındaki ekonomik fark, zamanla azalmasına rağmen varlığını koruyor. Ancak insanın insan tarafından sömürülmesine son veren sosyalizm, çeşitli handikaplara ve aksamalara rağmen ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda elde ettiği başarılarla, sömürücü düzenlerin sonuncusu olan kapitalizmden daha ileri ve üstün bir toplumsal sistem olduğu kanıtlanmıştır. Kapitalist yoldan gelişme yolundaki ülkelerde kapitalizmin apaçık başarısızlığı, kapitalist toplum düzeninin günümüzdeki çaresizliğini ortaya koyuyor. İnsanoğlunun geleceği sosyalizmedir.

Sosyalizm geliyor, ancak daha gençtir. Kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi duraksamalar ve zikzaklarla ilerliyor. Sosyalizmin ağır basan dünya sistemi haline gelmesi için uzunca bir geçiş döneminin gerekeceği anlaşıyor.

Emperyalizm, gelişmekte olan sosyalizmin önünü kesmek amacıyla her çareye başvuruyor. Militarizm bunların başında geliyor. Emperyalizmin başlattığı ve sürekli tırmandırdığı nükleer silahlanma, tüm dünyamız için büyük bir tehlike oluşturuyor. Bunun yanı sıra, kârın azamileştirilmesi güdüsü ile çalışan sermayenin, tabiatı insafsızca sömürmesi sonucu meydana gelen çevre sorunları, yeni sömürgeciliğin geri veya gelişmekte olan ülkelerde yol açtığı, açlık, mutlak yoksulluk, devasa dış borç ve benzeri problemler, insanlığın geleceğini tehdit eden tehlikelerdir. Nükleer tehlide karşı silahlanma yarışına zorlanan, kapitalizmle aradaki farkı kapayabilmek için çevre sorunlarını yeterince dikkate almayan sosyalizmin de global sorunların büyümesinde payı olmuştur.

Nükleer savaş tehlikesi, tabii çevrenin tahribi, gelişmekte olan ülkelerin açmazı türünden sorunlar insan soyunun devamını tehdit ediyorlar. İnsanlık için var olup olmamak kertesine gelmiş bu sorunlara acilen çözüm bulmak gerekiyor. Global sorunlar insanlığın tümünü ilgilendirdiğinden çözümün de dünya çapında işbirliğiyle aranması zorunlu oluyor. Dünya çapında barışın korunması, çevrenin daha fazla tahribinin önlenmesi, doğanın korunması ve insan doğa ilişkisinin uyumlaştırılması, yeryüzünden açlığın ve mutlak yoksulluğun silinmesi, sistem farkı

gözetilmeksizin tüm ülkelerin çözümü birlikte aramalarıyla mümkündür.

Türkiye

Türkiye emperyalizme bağımlı, orta gelişkinlik seviyesinde kapitalist bir ülkedir. Ekonomide tekelci zümre hakim bir konuma sahiptir. Tekelci zümrenin başını çektiği egemen güçler ittifakı Türkiye'nin kaderini elinde tutmaktadır. Ülkemizin emperyalizme bağımlılığı da bu güçler kanalıyla gerçekleştirilip pekiştirilmektedir.

Türkiye uzunca bir süredir kapitalizm altında yaşadığı halde ekonomik, sosyal ve kültürel olarak gelişkin bir ülke haline gelememiştir. Ekonomideki krizlerin giderek daha kronikleşmesi ve buna eşlik eden sosyal ve kültürel yozlaşma, ülkemizde mevcut kapitalist yapılanmanın gerçek bir gelişme alternatifi olmaktan çıktığını göstermektedir.

Bu duruma yol açan, ekonomide tekellerin belirleyici rolü ve ülkenin emperyalizme bağımlılığıdır. Tekelci zümre ile emperyalizmin işbirliği sonucu ekonomi, emperyalist sömürüye açık ve elverişli bir şekilde yapılandırıldığı için ekonominin gelişip serpilmesi imkansız hale gelmektedir. Emperyalist sömürünün yanısıra, aşırı tekelci sömürü sonucu mülk sahibi zümreler elinde biriken zenginliklerin, yeniden üretimden çok aşırı ve lüks tüketime aktarılması ekonomiyi sürekli buhranlara sürüklemektedir. Bu süreç zenginin daha zengin, fakirin daha fakir hale gelmesine yol açmakta, gelir dağılımı daha da bozulmaktadır. Böylece tekelci zümrenin başını çektiği egemen güçlerle nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan çalışanlar kitlesi arasındaki çelişki giderek keskinleşmektedir. Bu şartlar, emekçi yığınlar arasında, mevcut adaletsiz düzenden kurtulma aranırları için elverişli bir ortam yaratmakta, sömürüden ve baskıdan arındırılmış bir düzeni vadeden sosyalizmin kurtuluş yolu olarak yaygınlaşmasına imkan yaratmaktadır. Sosyalizm uğruna mücadelenin maddi-toplumsal şartları olgunlaşmaktadır.

Sosyalizm uğruna mücadelenin motor gücü işçi sınıfıdır. Çünkü üretim araçlarının özel mülkiyetine son verebilecek esas toplumsal güç, ancak onların mülkiyetinden yoksun sınıf olabilir. İşçi sınıfı sosyalizm uğruna yürütülecek siyasi mücadelede örgütlenmek zorundadır. Ülkemiz işçi sınıfı 70 yıla yakın bir süreyi bulan siyasi mücadele deneyine sahiptir. (.....) Partisi bu geleneğin bir temsilcisi olarak işçi sınıfımızın siyasi mücadelesine omuz vermekle yükümlüdür.

İşçi sınıfı dışındaki diğer emekçi sınıf ve zümrelerin, tüm çalışan halkın çıkarı da, sömürüden ve baskıdan kurtulmaktadır. Dolayısıyla onlar sosyalizm mücadelesinde işçi sınıfının doğal müttefiğidirler. (.....) Partisi, işçi sınıfıyla birlikte bütün çalışanların çıkarlarının savunucusudur.

(.....) Partisi'nin dünya görüşü Marksizmdir. Parti, politikasını tarihi ve diyalektik materyalizm esaslarına göre belirleyip hayata geçirir, ekonomik, sosyal, kültürel, etik vb. tüm insana özgü sorunları Marksist dünya görüşü açısından değerlendirip propaganda ve ajitasyonunu bu çerçevede yürütür.

(.....) Partisi enternasyonalisttir, kendini dünya işçi ve komünist partileri

ailesinin bir üyesi olarak görür, enternasyonalist dayanışmanın gereklerini titizlikle yerine getirir.

(.....) Partisi, partinin işleyişinde, parti içi demokrasiye birincil önem verir, partide demokrasinin yerleşip kökleşmesi için azami çaba gösterir. Marksizmin genel çerçevesi dahilinde bütün görüşlerin varlığını, yaratıcı politika ve sonuç alıcı faaliyet için ön şart olarak görür, sorunların parti içinde geniş ve canlı biçimde tartışılmasını sağlar, kararların yaratıcı tartışmalar sonucunda alınmasını teşvik eder. Herkesin, kendi görüşünü korumasına ve eleştiri hakkına sonuna kadar saygı göstererek, kararların topluca uygulanmasına özen gösterir.

(.....) Partisi işçi sınıfının kitlesine, emekçi yığınlara malolmayı, onlar içinde kök salıp, yığınsallaşmayı birincil örgütsel hedefi olarak görür. Parti çalışan insanları yığınsal boyutlarda saflarına kazanabilmek için alçak gönüllü, sabırlı, cesur ve fedakâr bir tutum içinde olur. Yığınlar mücadeleye kazanılmadıkça mücadelenin hiç bir türünde ve aşamasında başarıya ulaşmanın mümkün olmayacağını asla unutmaz.

(.....) Partisi, Marksist dünya görüşünü benimsemiş, enternasyonalist, demokratik işleyişli, bünyesinde Marksizm çerçevesinde görüş ayrılıklarına yer veren ve ^{bu}çeşitliliğin korunmasına özen gösterildiği, yığınsal bir işçi sınıfı partisi olmayı öngörür.

Türkiye başlıca iki ulusun yaşadığı çok uluslu bir ülkedir. Dünyadaki her halk gibi Kürt halkı da kendi kaderini yine kendisinin tayin etmesi hakkına sahiptir. Kürt halkı dilediğinde ayrılıp kendi devletini kurabilmelidir.

(.....) Partisi Kürt halkının bu en temel insani hakkını savunur, bu hakkın kabul edilip savunulmasını demokratlığın bir gereği olarak görür.

Ayrılıp kendi devletini kurmak hakkına sahip olmak mutlaka bu hakkın kullanılacağı anlamına gelmez. Emperyalizme ve büyük sermayenin egemenliğine karşı verilen mücadelede Türk ve Kürt, her iki halkın birlikte saf tutmaları, mücadeleyi beraberce yürütmeleri başarının önde gelen şartlarından birisidir. (.....) Partisi, gerek emekçi halkın iktidarı için verilmekte olan mücadelede, gerekse emekçiler iktidarında sosyalist kuruluşun başlatılıp geliştirilmesi sürecinde Türk ve Kürt halklarının eşit haklı beraberliğini savunur.

Finans kapital zümresinin başını çektiği, emperyalizme bağımlı egemen güçler ittifakı ile çalışan halk arasındaki çelişki giderek daha keskinleşiyor. Orta tabakalar da bu gelişmeden zarar görüyorlar, onların da çıkarları egemen güçler ittifakının iktidardan uzaklaştırılmasında somutlanıyor. Bu şartlarda (.....) Partisi'nin devrimci hedefi, emekçi halkın iktidarı ele geçirmesi ve emperyalizmle her türlü bağımlılık ilişkisinin kesilmesi, tekellerin egemenliğine son verilmesi, Kürt halkının kendi kaderini tayin edeceği özgür ortamın yaratılması, emekçilerin bütünüyle inisiyatif sahibi olacakları demokrasinin hayata

geçirilmesi olarak beliriyor. (.....) Partisi bu devrimci hedef doğrultusunda kararlı bir mücadele yürütür, mücadeleye yığınları kazanmak için azami çaba sarfeder, orta katmanların tarafsızlaştırılmalarına imkan sağlayacak bir politika izler, emperyalizme ve işbirlikçi egemen güçlere karşı verilmekte olan mücadeleleri destekler, bu mücadeleleri yürütenlerle güçlerin birleştirilmesi için uğraş verir.

Emekçi İktidarının Görevleri

(.....) Partisi'nin hedefi işçi sınıfımızın önderliğinde emekçi halk iktidarının kurulmasıdır. Bu iktidar şu köklü dönüşümleri gerçekleştirecektir:

- Emperyalizme bağımlılığa son verilmesi

- . NATO dahil, emperyalist saldırı paktlarından çıkılacaktır,
- . Emperyalizme bağımlılığa yol açan, askeri, siyasi, ekonomik ve kültürel ikili anlaşmalar iptal edilecektir,
- . Ülkemizin toprakları tüm yabancı üs, tesis ve askeri birliklerden arındırılacaktır,
- . Yabancı sermayenin ülke ekonomisine azami katkısını sağlayacak tedbirler alınacaktır,

- Barışın Korunması ve Güçlendirilmesi

- . Dış politikanın temelini barış oluşturacak, dünya barışının korunması ve kalıcılaştırılması için çaba gösterilecek, yeryüzünün nükleer silahlardan arındırılması başta olmak üzere barış uğruna tüm girişimlere azami katkıda bulunulacaktır. Bütün askeri blokların karşılıklı dağıtılması savunulacaktır.

. Bütün komşularımızla dostluk temelinde bir dış politika izlenecek, halkların kardeşliği esas alınacak, bu kardeşliği geliştirici karşılıklı her tür ilişkilerin yoğunlaştırılması için uğraş verilecektir.

. Uluslararası anlaşmazlıkların görüşmeler yoluyla çözüme ulaştırılmasını öngören ve teşvik eden bir dış politika izlenecektir.

. Yeni sömürgeciliğe karşı uluslararası dayanışma içinde olunacak, gelişmekte olan ülkelerin sorunlarının çözümü için bu ülkelerle birlikte davranılacaktır.

. Dünyanın sağladığı doğal imkanların sorumsuzca sömürülmesine karşı çıkılacak, uluslararası platformda tabii çevrenin korunması savunulacak, bu doğrultudaki girişimlere azami katkıda bulunulacaktır.

- Ekonominin Emekçi Halkın Çıkarları Doğrultusunda Yeniden Düzenlenmesi

- . Büyük üretim ve dolaşım araçları kolektif halk mülkiyetine geçirilecektir,
- . Halkın hayati gereksinimlerine öncelik veren, refahın yaygınlaştırılmasını öngören, kapitalist pazarın anarşisini önleyen bir merkezi planlama uygulanacaktır,

. Toprak ve tarım reformu ile isteyen köylü yeterince toprak sahibi yapılacaktır, köylü gerekli teçhizat ve üretim teknikleri ile donatılacaktır,

. Orta ve küçük sermaye sahiplerinin, merkezi planlamanın hedefleri doğrultusunda üretimlerini düzenlemeleri için gerekli teşvik ve yönlendirme tedbirleri alınacaktır,

. Dış ticarete özel sermayeye yer verilmeyecektir.

ve karar

. Kolektif halk mülkiyeti altındaki üretim kuruluşlarında, çalışanlar söz sahibi olacaklardır,

. Hızlı ekonomik gelişme uğruna doğal kaynakların sorumsuzca sömürülmesine yol açacak girişimlere yer verilmeyecek, ne pahasına olursa olsun tabii çevrenin korunmasına özen gösterilecek, mevcut tahribatı en kısa zamanda giderecek tedbirler alınacak, tabiatla insan arasındaki uyumun sürekliliği sağlanacaktır.

- Demokrasinin Tüm Halka Maledilmesi

. Çalışan halkın tüm temel hak ve özgürlüklerini garanti altına alan bir anayasa yapılacaktır,

. Toplumun yönlendirilmesine, her kademede kitlenin azami katılımını sağlayacak düzenlemeler yapılacak, çalışan insanlar toplumun gidişini bizzat kendileri belirleyeceklerdir,

. Devlet mekanizması, her kademede ve her kurumuyla, çalışan halkın yönetiminde ve denetiminde olacaktır,

. Yasama, yürütme ve yargı mekanizması, her kademede üniversal seçme ve seçilme esaslarına göre belirlenecek, seçilenler oy çoğunluğuyla görevden geri alınabilecektir,

. Faşist, ırkçı, savaş kışkırtıcısı türünden, insanlık suçu sayılanlar dışında tüm siyasi görüş ve eğilimler düşünce ve örgütlenme özgürlüğüne sahip olacaklardır,

. Laiklik ilkesi titizlikle uygulanacak, din ve mezhep üzerinde baskı bulunmayacaktır,

. Radyo ve televizyon kurumlarının halk denetiminde özerkliği sağlanacaktır.

- Irkçılığa ve şovenizme son verilmesi

. Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı tanınacaktır,

. Kürt halkı, Türk halkıyla birlikte aynı devlet içinde bulunmayı seçtiği takdirde, devlet mekanizması her iki halkın eşitliği temelinde düzenlenecektir; bu kapsamda Kürt halkı her türlü ulusal ve demokratik hak ile donatılacaktır,

. Kürdistan'ın ekonomik geriliğini telafi eden bir politika izlenecektir.

- Sosyal Görevler

. İşsizliğe son verilecektir,

. Ücretlerin tespitinde "herkese emeği kadar" ilkesi esas alınacaktır,

. Çalışma süresi kademeli olarak ve devamlı kısaltılacak, çalışma süresi dışında kalan zamanın, insanın çok boyutlu gelişimine azami hizmet edecek şekilde değerlendirilmesini mümkün kılacak maddi-kültürel donanım sağlanacaktır.

. Eğitim her kademede, devlet veya halk kuruluşları tarafından bedelsiz sağ-

. Meslekî eğitimi de etkin bir programla ele alınacak, okuma yazma

bilmeyen tek kişinin kalmaması hedeflenecektir,

. Bütün çalışanlar emeklilik hakkından yararlanacak, bedeni yetersizlikleri olanların geçimini devlet temin edecektir.

. Kol ve kafa emeği arasındaki farkın ortadan kaldırılmasını mümkün kılacak tedbirler alınacaktır,

. Şehir köy ayrımının giderilmesi doğrultusunda bir toplumsal gelişme politikası izlenecektir,

. Kadın özgürlüğü ilke alınacak, kadın-erkek eşitsizliği giderilecek, fuhuşa son verilecektir,

. Ülkenin geleceği olan genç nesillerin maddi manevi her bakımdan en iyi yetiştirmelerini sağlayacak girişimler gerçekleştirilecektir,

. Çocukların her türlü baskı ve mahrumiyetten azade büyümeleri sağlanacaktır.

(.....) Partisi bu programını her zaman savunur, bu programda yer alan görev ve hedefleri savunanları destekler, onlarla işbirliği yapmak için çaba gösterir, bu programın uygulanacağı emekçiler iktidarının gerçekleşmesi için mücadele eder.

(.....) Partisi emekçilerin iktidarına giden yolun sabırlı ve kararlı bir mücadele ile döşenmesi gerektiği bilinciyle davranır.

(.....) Partisi, emekçi iktidarının yolunu açacak mücadelenin, bu programın tamamlayıcısı olan programı esasları dahilinde düzenler ve yürütür.

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ ARAŞTIRMA VAKFI

PROGRAM TASLACI

GEREKÇE

20.Yüzyıl sona ererken, dünyamız gerçekten muazzam bir değişim yaşamakta; bunalım, şimdiki kadar bilinen biçimiyle Sosyalizmi, Kapitalizmi ve kapitalist dünya sistemine bağımlı az gelişmiş ülkeleri toptan etkilemektedir. Geçmişin teorileri, siyasal sistemleri, güçleri ve partileri, kuvvet ve insan ilişkileri, bu yüzden kriz içindedir. Bu çağ dönümü anında, kapitalizmden de, devlet sosyalizminden de yüz çeviren insanlığın bir çıkış ve çözüm arayan ana mecrası içinde, yeni bir yaklaşım ve tahlil gereklidir.

Bu yeni yaklaşım ve tahlil, her zaman olgulardan yola çıkması gereken bilimsel düşünce yönteminin, içinde yaşadığımız somut gerçekliğe önyargısız biçimde uygulanmasının ürünüdür. Bunalım herşeyden önce yeryüzündeki sosyalizm alanına şiddetle vurmuş bulunmaktadır.

1917 Ekim Devrimi, insanlığın ücret köleliğinden kurtulma özlem ve atılımının ilk büyük dalgasını başlattı. Öte yandan bu denemenin, önce istibdat altında inleyen, bir demokrasi geleneği olmayan ekonomik ve kültürel bakımdan çok geri bir ülkede patlak vermesi, sosyalizmin, kapitalizmin karşısına, devletçi ve otoriter bir alternatif ile dikilmesine yol açtı. Dış müdahale, kuşatma ve abluka, uluslararası işbirliğinin yerarlı olanaklarından tümüyle yoksun bırakılma, nihayet faşizmin saldırısı, birinci safha geçilemeye zorlanma koşullarında, yalnızlığı itilmiş bir anlığın birkaç on yıl içinde yarattığı alt etme çabası, yekpare bir merkezî yetkililik arzallığıyla yukarıdan aşağı esber ve disiplin uygulamasına dönüştü. Tek parti, tek ideoloji rejimleri sosyalizmin zorunlu siyasal biçimi görünümüne aşırı geniş bir devlet sektörü ve çok katlı bir merkezî planlamada sosyalist ekonominin biricik doğru örgütlenmesi görünümüne, işte bu çerçevede büründü.

Sözkonusu yapılanmaların teorik düzeyde dogmatlaştırılması sonucu gerekli reformları başlatmakta çok geciken; devrimci iktidar ilkesinden çoğulcu bir demokratik konsensüse dayalı, yeni bir meşruiyet ilkesine geçemeyen; siyasette, düşünce hayatında ve ekonomide demokrasiyi üretemeyen, bu yüzden, günümüzün bilimsel-teknolojik devrimini de (x) özümleyemeyen ve yaygın birikimden yoğun birikime sığrayamayan bir rejimler, sağladıkları sosyal kazanımlara rağmen zamanla kendi halklarına yabancılaştılar ve toplumsal ilerlemenin yolunu tıkayan birer kabuk haline geldiler. Kapitalizme mevzi kaptırmamak adına mevcut sosyalizm alanını zorla elde tutmaya çalışmak eğilimi de, sonuçta, sosyalizmin özgün projesine ve içsel değerler sistemine tümüyle ters düşen müdahalelere yol açtı; yalıtılmışlığın ve sıkıntının bütününe artmasına katkıda bulundu.

Sonuç olarak, toplumsal gelişmenin kapitalizmden belirgin biçimde daha demokratik, daha az acılı bir yolunu oluşturamayan devletçi sosyalizm, başlangıçta kendi halkının gücüne yaslanmış olduğu ve esasen bu yüzden hâla varlığını koruyabildiği ülkelerde de, buhran içindedir. II.Dünya savaşı sonrasında önemli ölçüde dışarıdan dayatılmış olduğu diğer bir kısım ülkelerde ise Stalinist model, 1980'lerin ortalarında Sovyetler Birliğinin kapsamlı bir demokratikleşme sürecine girmesi ve bu bağlamda Doğu Avrupa'da da halkın kendi tercih hakkını kullanmasıyla kesin biçimde reddedilmiştir.

Günümüzde gerek Sovyetler Birliğinde ve Doğu Avrupa ülkelerinde, gerekse Batı Avrupa'da ve diğer ülkelerde çok çeşitli güçler yeni, demokratik bir sosyalizm arayışı içindedir.

Öteyandan, Doğu Avrupa'daki dönüşümü kendi "zafer"i biçiminde yorumlamaya kalkışan kapitalizm de geleceğe ışık tutmaktan çok uzaktır.

Kapitalist gelişme insanlığın önüne çıkan, ozon tabakasının delinmesi, sera etkisi, asit yağmurları, yeryüzünün akciğeri sayılan Amazon Ormanlarının yok olması, nükleer atıkların oluşturduğu tehdit gibi, ancak kolektif projelerle çözülebilecek sorunları bütünü çözümsüz kılıyor; parçalanmasını ve yabancılaşmasını artırdığı insanı, anonim ve korporatif iktidarın çehresizliği, gizliliği, görünmezliğiyle yüzyüze bırakıyor. Bu sorunların özel mülkiyetin dokunulmazlığı, piyasanın egemenliği çerçevesinde; hatta birçok durumda, ulus-devlet ölçeğinde aşılması olanaksızdır.

İnsanların arzuladığı özgür, demokratik ve doyurucu yaşam tarzını gerçekleştiremeyen kapitalizm, Batıda, işçi hareketinin yanısıra Yeşiller ve Feministler gibi yeni toplumsal muhalefet akımlarını, geniş kitlelerin geleneksel siyasi partilerden ve süreçlerden soğuması gibi pasif protesto düzeyinde gelişen yaygın hoşnutsuzlukları da doğuruyor. Doğu Avrupada da, aslında bütün toplumsal kazanımların yok edilmesini istememiş olan halkların bağrından, eski duvarların yıkıldığı koşullarda ve mücadele tecrübeleri, demokratik birikimleri temelinde, kapitalist piyasanın zorbalığına, yol açacağı eşitsizlik ve kutuplaşmalara karşı, yeni mücadeleler yükselmektedir.

Üçüncü Dünya eşitsizlik, bağımlılık ve sömürü ilişkilerinin uluslararası odağı olmayı devam ediyor. Astronomik rakamlara varan borç yükü nedeniyle Üçüncü Dünya ülkeleri mali kaynaklarının yanısıra, ekonomi politikaları ve kalkınma stratejileri üzerindeki denetimlerini yitirdiler. Uluslararası finans kuruluşları, özellikle IMF, bu ekonomiler üzerinde büyük yetki sahibi merkezi bir organ gibi hareket edebiliyor. Diğer taraftan çoğu Afrika kıtasında bulunan en yoksul ülkeler dünya ekonomi sistemiyle bağlarını koparan, gelişme potansiyellerini eriten büyük bir sefaletle terk ediliyor. Yeniden sanayileşen ülkeler grubunun dünya piyasalarında tutunabilmesine karşın genelde emperyalizm Üçüncü Dünya ülkelerinin ekonomik hareket alanını da ciddi ölçüde daraltan bir güce kavuşuyor. Çok uluslu şirketler ve uluslararası tekeller, ekonomik ve kısmen de politik gücün giderek daha çok yoğunlaştığı odaklar olarak gelişiyor. Kuzey-Güney eksenini yeni bir anlam kazanıyor. Üçüncü Dünya ülkelerinin işbirliği, dayanışma ve özgüvene duyduğu ihtiyaç büyüyor. Dünyada eşitliğe yönelen ve yeniden tanımlanmış yeni bir uluslararası ekonomik düzen isteği de daha derin bir içerik taşıyor. Kuzey-Güney eşitsizliğinin artması, Kuzeyin yapısını ve halklarının geleceğini de olumsuz etkiliyor.

ABD'nin 1990'ların politika sahnesine elinde toplanan çok büyük güçle girmesi ciddi tehlikeler taşıyor. Bu tehlike bir oranda ABD'deki militarist güçlerin amaç ve etkileriyle bağlantılıdır. Gerçekte Japonya ve Avrupa ile rekabetin daha da önem kazandığı bir dönemde ABD'nin akserisizleşmeye, ekonomik gücünün sivil araçlara yönelik teknoloji ve yatırımlarla tazelenmeye ihtiyacı var.

1990'ların başında patlak veren Körfez krizi militarist güçlerin, özellikle ABD'deki bu tür güçlerin istem ve etkilerinin ortadan kalkmadığını ve uluslararası siyasi ve ekonomik istikrarın henüz ne kadar kolay bozulabildiğini gösterdi. Buna bağlı olarak Körfez krizi aynı zamanda dayatmacı eğilimlerin dışlanacağı, büyük devletler dışındakilerin

Ülkelerin de etkili bir rol oynayabileceği, yeni bir uluslararası hukuk düzenine duyulan özlem ve ihtiyacı ortaya koydu. Bu düzenin kuruluş ve işleyişi için Ülkelerin Birleşmiş Milletler çerçevesinde ve bu örgütü yeniden yapılandırmak suretiyle daha etkili biçimde biraraya gelmeleri gündeme geliyor.

Soğuk savaşın sona ermesi, bu açıdan elverişli koşullar sağlandığı gibi, İkinci Dünya Savaşının bitimini izleyen 45 yılda 30 milyon kişinin öldüğü bölgesel çatışmaların önemli bir bölümünün sona ermesi, silahlanma harcamalarında genel bir düşüşün gündeme gelmesi, askeri sanayilerin sivilleşmesi, uluslararası ilişkilerde gerginlik ortamının azalması, barış havasının daha fazla teneffüz edilmeye başlaması gibi nedenler de olumlu etki yapacaktır.

Bilimsel ve teknolojik devrim, üretimi derinden etkiliyor, elde edilebilecek ürün türünü çok genişletiyor, yeni ürün ve hizmet kategorileri ortaya çıkarıyor. Bu değişiklikleri dünya ekonomisini, insanların refahını olumlu yönde de etkileyebilir olumsuz yönde de. Bilimsel ve teknolojik gelişme ile ortaya çıkan olanaklar, insanların yaratıcı gücünü ortaya çıkarmak için de kullanılabilir, onları köleleştirmek için de.

Bu olağanüstü potansiyelin insanlık yararına gerçekleşmesi kâr hesaplarına hapsolunarak, kapitalist sistem çerçevesinde sağlanamaz. Uzun vadede çözüm vadeden perspektif, dünya ülkelerinin biraraya geldiği, özgürlüğün, insanın yaratıcı faaliyetinin alabildiğine gelişebildiği, doğayla uyumun sağlandığı yeni bir sosyalist toplum projesidir.

Günümüzde insanlığın bilincinde ve politikada, barış, insan hakları, özgürlük ve doğa değerleri yeni bir önem kazanıyor. Bu değerler temelinde, yeni ve demokratik bir uluslararası ekonomi ve hukuk düzeni, dünya çapında sosyalizmin unsurlarını güçlendirecektir.

Yurdumuz Türkiye, dönüşümler içindeki bu dünyada, geçmişin azgelişmişlik mirasının yanı sıra, yeniden kenara ve uluslararası işbölümü çerçevesinde daha da aşağılara itilme tehlikesiyle de yüzyüze bulunuyor. Türkiye'de ekonomik ve politik yapının işleyişle bağlantılı olarak, gelen askeri müdahalelerin çalışan insanlara, haklarına ve yaşam düzeylerine yönelttiği vahşi saldırı ve pekiştirdiği otoriter kurumsallaşma, "iç barış" adına kutuplaşmayı artırmakta, "istikrar" adına istikrarsızlığı körüklemekte, "büyüme" ve "çağ atlama" adına ekonomiyi küçültmekte ve gerilik uçurumunu derinleştirmekte, kalkanma ve gelişmenin insan kaynaklarını yok etmektedir. Değişen bir dünya ile marjinalleşen, insanlığın hızlı ilerleyişine ayak uydurumayan Türkiye arasındaki çelişme, toplumumuzun bütün elirci, demokrat güçlerini elbirliğiyle bir çözüm arama sorumluluğuy-la yüzyüze getiriyor.

Özetlersek, dünyanın önünde bir yandan barış ve demilitarizasyon ufku açılırken, öteyandan savaş mekanizmaları ve emperyalist hegemonyacılık eğilimleri sürüyor; yeni teknolojilerin insanlık yararına kullanılması mümkünken ve o kullanımın demokratik denetimi insanlığın gündemindeyken, aynı teknolojiler insanı ve çevreyi yıkıma uğratan kalkanma modellerinin ya da ekonomik büyüme stratejilerinin emrine verilebiliyor. Yeninin her alanda eskiyle içiçe ve birarada bulunduğu bu kritik dönemde, insanlık büyük tercihlerle yüzyüzedir ve yeni bir evren, geçmişin birikimini geleceğe taşıyacak yeni mücadelelerle kazanılacaktır.

Bu büyük tercihlerde demokrasi ve sosyalizm yönünde rol oynayabilmek, toplumumuzun bütün ilerici, demokratik güçlerinin elbirliğiyle bir çözüm oluşturmaya katkıda bulunabilmek ve yeni koşullara uygun bir mücadele yürütebilmek için, birliğin ve dayanışmanın

farklı yeni bir politikanın zorunlu olduğunu gören, Türkiye'nin belli bağlı sosyalist kişi, grup, akım ve güçleri birleşerek, ortak ürünleri olan aşağıdaki program temelindePartisini kurmuşlardır.

G İ R İ Ş

Türkiye'nin belli bağlı sosyalist kişi, grup, akım ve güçlerinin birleşmesiyle ilk temelleri atılanPartisi yeni bir tarihsel dönemde, mücadeleye atılmakta; varlığını Türkiye halkının özgürleşme, çağdaşlık ve insanca yaşama özlemine adamaktadır.

.....Partisi, yeni bir partidir. 20.Yüzyıl sona ererken, dünyamız gerçekten muazzam bir değişim yaşamakta; bunalım şimdiye kadar bilinen biçimiyle sosyalizmi, kapitalizmi ve kapitalist dünya sistemine bağımlı azgelişmiş ülkeleri toptan etkilemektedir. Geçmişin teorileri, siyasal sistemleri, güçleri ve partileri, kuvvet ve insan ilişkileri, bu yüzden kriz içindedir. Bu çağ dönümü anındaPartisi, kapitalizmden de, devlet sosyalizminden de yüz çeviren insanlığın bir çıkış ve çözüm arayan ana mecrası içinde, yeni bir yaklaşım ve tahlille yerini almaktadır.

.....Partisi, eşitlik, özgürlük, sosyal adalet ve barış gibi kitleleşmesine katkıda bulunmuş dünyadaki ve Türkiye'deki tüm mücadelelerin mirasçısıdır. İnsanın insana kulluğunu kaldırma özlemi, gerek burjuva-demokratik, gerekse sosyalist devrimlerin başlangıç amacı, parolası olmuş, öteyandan bütün bu devrimlerde sonraki katılaşmalar, bu değerlerin çiğnenmesine, hiçbir anlamda karşı devrimci sayılamayacak onmilyonlarca insanın: isimsiz işçi ve köylülerin, sıradan vatandaşların, yaratıcı sanatçıların, bilim adamlarının, bizzat devrim önderlerinin, yani devletin otoritesine kurban verilmesine yol açmıştır. Bu tarihsel trajediden duyduğu acıyla.....Partisi, hukuk devletinden ve insan haklarından hiçbir politik gerekçeye ödün vermemeyi değişmez ilke kabul eder. Hem devletçi sosyalizmi, hem de kapitalizmi reddedenPartisi, Türkiye halkının önüne, yeni bir toplum, siyaset ve hayat projesini; bir amaç ve bir yaşam biçimi olarak, bütün dünya halklarının birlikte mücadeleleriyle kazanılacak sınıfsız, sömürsüz, özgür bir toplum için yeni bir demokrasi ve sosyalizm tasarısını koymaktadır.

.....Partisi, Marksist olan ve olmayan bütün demokratik çağdaşlaşmacıların partisidir. İki yüzyıla yakın süredir otoriter çağdaşlaşma denemelerinin acısını tatmış olan toplumumuza, sodayı devletin kırbağı piyasasının elinden alan, halkın doğrudan söz ve karar sahibi olacağı demokratik bir alternatif sunmaktadır.

.....Partisi, emeğin ve emekten yana olan herkesin; emeğin hakları gerçekleşmeden çağdaş bir demokrasinin yerleşmeyeceğini kabul edenlerin partisidir.Partisi, emeğin kurtuluşu ile ülkenin genel kaderi ve gidişatının birbirine sınıksız bağlı olduğu bilincinden hareketle, umutlar ve tehlikeler, derin özlemler ve çetin mücadelelerle dolu bu dünyada, Türkiye'nin küçülmesine, geriletilmesine, marjinalleşmesine izin vermemek azminden yola çıkmaktadır. Çağı yakalamak, çok-sesli düşüncüyü ve yaratıcılığı da boğan, bilimsel gelişmenin önünü tıkayan, Kürt halkının yaşam damarlarını kesen otoriterizm ile değil, katılımcı demokrasi ile, halkın inisiyatifleriyle ve yeni bir ahlak anlayışı ile olanaklıdır.

.....Partisi emeğin safında yer alanların yanı sıra, Kürtlerin, bütün diğer ezilen grup ve kesimlerle, onların yaratıp ortaya çıkardığı yeni toplumsal değişim hareketlerinin de kendi özgüllük ve özerkliklerini koruyarak içinde ve çevresinde gönül rahatlığıyla yer alabilecekleri bir partidir.Partisi, toplumu ve dünyayı top yekün değiştirecek geniş bir tarihsel blokun inşasında, başta kadın hareketi, barış hareketi ve çevre hareketi olmak üzere, bütün bu toplumsal değişim hareketleriyle ve yurttaş inisiyatifleriyle eşit ve özgür birliği, dayanışma, onlardan öğrenme ilişkileri içinde olacaktır.

Bu diğer toplumsal değişim güçleriyle birliktePartisi, bugünden hayatın her alanına müdahale ederek var olanı değiştirmeye; insanları her ölçek ve çerçevede kendi kaderleri üzerinde sürekli daha fazla söz ve yetki sahibi kılmaya; toplumun bütün gözeneklerine, bütün insan ilişkilerine nüfuz edecek ve gelecekteki sosyalist iktidarın da vazgeçilmez temelini oluşturacak olan demokratik siyasal kültürü oluşturmaya çalışacaktır.

.....Partisinin ferah, çoğulcu, hoşgörülü, bilimsel ve kültürel bakımdan doyurucu iç hayatı, kurmayı tasarladığı ve kurabileceği renkli, ışıltılı toplumun aynasıdır.

Önümüzde engin ufuklar, uçsuz bucaksız bir gelecek uzanıyor.Partisi, dil, din, cinsiyet ayrımcılığı yapmadan Türk-Kürt bütün yurttaşları, sınıfsız, sömürsüz, tahakkümsüz bir evrene doğru, cesur, neşeli ve sevinçli bir uzun yürüyüşe çağırılmaktadır.

DEVLETİN ÇAĞDAŞ YENİDEN YAPILANDIRILMASI
KATILIMCI DEMOKRASİNİN GERÇEKLEŞMESİ

Ülkemizin karşı karşıya bulunduğu çok boyutlu, derin sorunlar ve dünyadaki hızlı, çok yönlü değişiklikler, Türkiye'de köklü bir politik yenilenmeyi, demokratik yeniden yapılanmayı zorunlu kılmaktadır. Toplumsal yaşamın her alanında yıkıcı etkilerde bulunan tıkanıklığı aşmak, toplumsal dinamizmin önünü açmak, ancak otorite-rizme, baskıcı rejime son vermekle ve köklü bir demokratikleşmeyle mümkün olacaktır.

Buna bir ilk adım olarak Partimiz:

- Geçmiş politik bunalımların acil dönemlerin askeri müdahalelerin yol açtığı tahribatın giderilmesi, uygar bir ortamın yaratılabilmesi,
- Özgür düşünceye ket vuran, yaratıcılığı frenleyen tabuların yıkılabilmesi,
- Demokratik rejimin bütün toplumu kapsayan geniş bir tabana sahip olabilmesi için:

Cumhuriyet tarihindeki bütün olağanüstü yargılamaların sonuçlarını ortadan kaldıracak, bütün politik tutukluları özgürlüğe kavuşturacak şekilde bir genel affı ve itibar iadesini, kapatılmış bütün partiler üzerindeki yasağın kaldırılması,

Ceza Yasasındaki 141-142-163. maddelerin kaldırılmasını,

Kürtlerin varlığının ve ulusal kimliğinin resmen tanınmasını, kendi sözlerini söyleyebilmelerini,

Cumhuriyete temel olacak çoğulcu, demokratik, yeni bir toplum sözleşmesinin ifadesi olarak yeni bir Anayasa'yı, yeni bir seçim ve partiler yasasını zorunlu görmektedir.

Temel insan hak ve özgürlüklerinin ülkemizde eksiksiz yaşama geçmesi, düşünce, örgütlenme, bilgilenme, vicdan ve din özgürlüğü, kadınların eşit haklılığı, sendikalar hakları, çocuk hakları, toplantı ve gösteri özgürlüğü ve farklı olabilmek özgürlüğü için, devletin yurttaşlara işkence, baskı, terör, yıldırma uygulamalarına karşı, Doğu ve Güneydoğu'daki olağanüstü uygulamaların sona ermesi için, Partimiz aralıksız bir politik ve kültürel mücadele verecektir. Yurttaşların kendi sorunlarının çözümünde, daha çok iktidar ve inisiyatif sahibi olması, Partimizin sürekli amacı olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti devletinin uygar koşullara uygun yeniden yapılandırılması, yeni, demokratik, evrensel ve hümanist bir anlayış gerektiriyor. Tek parti döneminden kalmış, soğuk savaşın gerginlikleriyle pekişmiş, dış dünyadan korkma ve toplumu korkutma üzerine kurulu otoriterizm boha ermelidir. Toplumu vesayet altında tutan, ona emir veren bir devlet değil, topluma hesap ve güven veren saydam bir devlet, evrenselliğe cesaretle ve bütün insanlığın sorumluluğuna ortak olarak katılan bir devlet gerekiyor.

Partimiz devletin yeniden yapılanmasının şu yönlerine büyük önem veriyor:

Bütün devlet kurumları, özellikle silahlı kuvvetler ve kolluk kuvvetleri, demokratik bir seçim ve partiler yasasıyla oluşacak parlamentoya tabi olmalı, kamuoyunun denetimine açık faaliyet yeretmeli, bütün yetkililer hesap sorulabilir olmalıdır.

Milli Güvenlik Kurulu kaldırılmalı, Genel Kurmay Başkanlığı Savunma Bakanlığına bağlanmalı, subay ve astsubaylar da öteki yurttaşlarla eşit haklı biçimde politik yaşamaya katılabilir. Silahlı kuvvet mensupları sivil yaşamda üniformasız yer almalıdır.

Silahlı Kuvvetlerin yalnızca dış güvenlikle ilgili görevlendirilmesi, bugünkü zorunlu askerlik uygulaması yerine çağdaş savunma ihtiyaçlarına göre yeni bir uygulama getirilmesi, aynı zamanda toplumsal yaşamın askerisizleştirilmesine, otoriterizmden arınmasına hizmet edecektir.

Merkezi, dikey devlet örgütlenmesinde, idari merkezîyetçiliği güçlendirecek şekilde bölgesel özerklik sağlanması, il ve ilçe örgütlenmesinin rasyonelleştirilmesi, vali ve kaymakamların seçimle göreve gelmesi, devletin kimi işlevlerinin adım adım sivil kuruluşlara devredilmesi önemli çağdaştırıcı bir işlev görecektir.

Adalet, eğitim ve sağlık alanlarında köklü bir yenilenme gerçekleşmelidir. Bu alanlardaki kamu yatırımları artmalı, ama aynı zamanda halkın bu alanlarda karar alma süreçlerine katılmasını sağlayacak gerçekçi ve rasyonel mekanizmalar yaratılmalıdır.

Gerek kamu sektöründe gerekse özel sektörde üreticilerin karar alma süreçlerine katılımını sağlayacak düzenlemeler ve işçilerin ve öteki emekçilerin kendilerine hizmet veren sosyal güvenlik kuruluşları, Ziraat Bankası, Halk Bankası, Toprak Mahsul-leri Ofisi ve benzeri ekonomik kurumlarda söz sahibi olması, iktidarın toplumsallaş-masına da yardımcı olacaktır.

Asker-sivil herkesin dernekleşme ve sendikalaşma hakkının tanınması ve sendikaların, öteki meslek kuruluşlarının, kooperatiflerin, derneklerin, odaların, devlet deneti-minden ve müdahalesinden kurtarılması, devleti denetleyen odaklara, devlet politika-larına katkıda bulunan özgür kurumlara dönüşmesi sivil toplumu güçlendirecek ve de-mokratikleştirecektir. Bu örgütlerin iç yaşamının demokratikleşmesi, onlara hem mer-kezi faaliyetlerle genel politikayı etkileme, hem de yerel faaliyetlerle yerel düzey-de demokratikleşmede rol oynama olanağı verecektir.

Yerel yönetimlerin mahallelere ve köylere kadar yaygınlaşması, yerel sorunların çö-zümünde yerel yönetimlerin aktifleşmesi, halkın ve toplumsal örgütlerin katılımına açılması ile yerel iktidarın ve özyönetimin, güçlenmesi ve yaygınlaşması sağlanacaktır.

Her sorunla ilgili özgür yurttaş girişimleri, dayanışma örgütlenmeleri, kolektif sorumluluk inisiyatifleri Partimizce aktif olarak desteklenecektir. Tek tek yurttaş-ların cesaret ve özgüvenle kendi haklarını araması, haksızlığa karşı direnmesi, yurt-taşlık bilincinin gelişmesi, toplumumuzun dönüşümünde büyük rol oynayacaktır.

Devlet kurumlarının resmi ideolojinin tahakkümünden kurtulması devletin belli bir ideolojinin, bu hangi ideoloji olursa olsun, üreticisi ve yaygınlaştırıcısı olmasına son verilmesi, devletin iletişimde ve eğitimde çoğulcu bir anlayışı güvence altına alması, devlet ile toplum arasındaki ilişkinin uygarlaşmasına büyük katkıda buluna-caktır. Bu bağlamda, hem dinin devlet dışına çıkarılarak, sivil topluma bırakılması ve laikliğin korunması hem de laikliğin bir ideoloji haline getirilmesine son veri-lip, devletin din ile ilişkisini kesmesi sağlanmalıdır. Basın ve iletişim alanında, gerek kamu sektöründe, gerekse özel sektörde çalışan düşünce üreticilerinin karar alma süreçlerine katılması gerçekleştirilecektir.

Uluslararası ilişkilerin ve finans merkezlerinin ülke çıkarlarına ters faaliyetlerine karşı durabilmek, gelişmişlik uçurumunu aşabilmek Türkiye'nin benzer ülkelerle aktif bir dayanışma ve işbirliği içine girmesini gerektiriyor. Dünya ve bölge barışının korunması, yeni bir uluslararası hukuk düzeninin oluşması Türkiye'nin de aktif ba-rışçı, yapıcı çabalarına bağlı. Çevre sorunlarının çözülebilmesi, dünya ekonomisine eşit haklı katılım, iletişimden yararlanabilme, Uluslararası bütün alanlarda yer ala-bilme devletin artan ölçüde uluslararası etkinliğini gerektiriyor. Bütün bunlar ge-leneksel ulus-devlet anlayış ve yapısını aşan, yerellik ile evrensellik arasında köp-olabilecek bir devleti gündeme getiriyor.

Devletin bu ihtiyaçlara göre yeniden düzenlenmesinin yanısıra Partimiz, sendikala-rın ve öteki toplumsal örgüt ve kuruluşların uluslararası örgütlenmelere ve iliş-kilere yönelmesini, yerel yönetimlerin ve yurttaş inisiyatiflerinin uluslararası di-yalog ve işbirliğine girmesini destekleyecektir. Partimizin, bütün ülkelerin komün-ist, sosyaldemokrat, yeşil, feminist, hümanist vb. parti ve akımlarla geliştireceği enternasyonalist ilişkiler, Türkiye'nin evrenselliğe açılmasına önemli bir katkı olacaktır.

Partimiz, her türlü baskı ve eşitsizliğe, toplumsal yaşamın bütün alanlarında ta-hakküm ve şiddete, sömürüye ve doğanın tahribine karşı aralıksız mücadelesiyle,

devletin çağdaş yeniden yapılanması ve katılımcı demokrasi için her alanda getireceği projelerle ve öteki demokrasi güçleriyle kuracağı diyaloglarla,

Üyelerini ve çevresini bağımsız düşünen, hakkını cesaretle arayan, halk inisiyatiflerini destekleyen yurttaşlar olarak işlevlendirerek,

kendi iç yaşamını demokratizm ve katılımcılık temelinde örgütleyerek, bütün bunların sonucunda, toplumla kuracağı yatay-organik ilişki içinde bizzat katılımcı demokrasinin aktif bir gücü, toplumu bugünden dönüştürücü bir odak olacaktır.

KÜRT SORUNU

Türkiye'de iki ayrı ulusun yaşadığı gerçeğinden hareketle partimiz Kürt Halkının özgürlük, eşitlik ve kendi geleceğini belirleme taleplerinin yaşama geçmesini, özgürlüklerin kazanılması mücadelesinin ayrılmaz bir parçası olarak görür.

Sorun, Kürt Ulusunun ulusal-toplumsal gelişme, özgürleşme süreci baskı altına alındığından, o'nun kendini yeniden üretebilmesinin koşulları ortadan kaldırdığından Ulusal bir sorundur.

Kürtler, çıkarların ve çelişkilerin odağı olan Orta-Doğu'da dört ayrı devletin sınırları içinde yaşıyorlar. Bölgede insan hakları en kaba biçimde ve sürekli ihlal ediliyor. O nedenle Kürt sorunu, bir insan hakları sorunu, bir Orta-Doğu sorunu ve uluslararası bir sorundur.

Kürt sorunu, Türkiye'nin Türk ve Kürt halkının, demokrasi ve özgürlükten yana olan herkesin sorunudur. Çünkü, Kürt sorunu otoriterizmin hem bir nedeni hem bir sonucudur.

Yanlış politikaların karmaşıklştırdığı Kürt sorununun bir çırpıda çözümü mümkün olmayacaktır. Ekonomik, politik, sosyal ve kültürel boyutları ile kapsamlı ve karmaşık bir sorunla karşı karşıyayız. Sorun Türkiye'nin bütün bir demokratikleşme ve özgürleşme sürecine yayılabilir. İki halkın yararına olacak adil, demokratik çözüme zaman içinde ilerleyerek ulaşabiliriz.

Sorun ancak politika zemininde ve demokratik mücadele araç ve yöntemleriyle çözüm yoluna sokulabilir. Bunun için öncelikle Kürtler kendi kimlikleriyle görüşlerini açıklayabilmeli, Kürt sorunu özgürce tartışılabilir. Kürt ulusunun özgür iradesinin ortaya çıkmasını sağlayacak demokratik bir ortamda sorunun adil bir çözüme ulaşması için Türkler ile Kürtler arasında bir mutabakatın oluşmasının koşulları da ortaya çıkacaktır. Kürt ulusal birliği Kürtlerin bir taraf olarak böyle bir mutabakata katkısını hazırlayacaktır.

Bütün bunların ışığında Partimiz;

- Kürt varlığının kimliğinin tanınması için aktif politik tutum alacak,
- Kürtlerin kendi örgütleri ile yasal platformlarda yer alabilmesi, kendi görüşlerini özgürce, korkusuz açıklayabilmesi için mücadele edecek,
- Kürt halkının kendi geleceğini özgürce belirleyebileceği politik koşulların yaratılabilmesine katkıda bulunmak için politikalar geliştirecek,
- Kürtlerin yaşadığı bölgede devlet terörünün sona ermesi ve silahların susması için girişimde bulunacak,
- Kürt Ulusal güçleri ile eşit haklılık temelinde dar siyasi beklentisinden arınmış diyaloglar gerçekleştirecek,
- Türkiye'de iki ulusluluk olgusunun gerektirdiği dönüşümlerin toplumsal yaşamın bütün alanlarında adım adım gerçekleşmesi için çalışacaktır.

EKONOMİK VE SOSYAL YAŞI (Genel, Sanayi ve bilimsel ve teknolojik gelişme, tarım ve kıyıluluk luk, küçük üretici ve esnafılar)

Türkiyede ekonomik, sosyal ve kültürel bakımdan çokyapılı bir temel üzerinde şekillenen ve aynı zamanda ülkeyi gelişmiş kapitalist ülkelere daha çok bağlayarak gelişen bir kapitalistleşme sürecindedir. Bu süreç bir olgunlaşmadan çok yaygınlaşma biçimindedir. Ülkedeki çok yapıllık yalnız Doğu ile Batı, kırsal alanlarla kentler, tarımla sanayi arasındaki büyük farklılıklardan değil, modern ve geleneksel işletmelerin, yaşam biçimlerinin birarada varoluşundan da kaynaklanmaktadır. Kürtlerin yaşadığı bölgelerin ekonomik ve toplumsal geri kalmışlığı bu farklılıkların önemli bir yönünü oluşturmaktadır. Çokyapılılığın benzeri yeni sanayileşen ülkelerdekinden de daha belirgin olması Türkiye'nin özel bir yanıdır.

Ekonomik ve toplumsal yapısı dinamik unsurlar taşıyan Türkiye'de gelişmeye, emek ve sermaye çelişkisinin yanı sıra, bir dizi karmaşık olgu yön vermektedir. Bu olgular tarım, sanayi ve ticaret, dış ekonomik ilişkiler ve devletin politik, ekonomik, sosyal ve kültürel işlevleri alanlarında ortaya çıkmaktadır.

Ülkenin çok belirgin olan zengin gelişme potansiyeli, ekonomik bakımdan da önemli bir dönüm noktası oluşturan 1980 yılından sonra uluslararası finans çevreleriyle büyük sermayenin ortak ürünü olarak uygulanmaya konan politikalarla ciddi ölçüde kısıtlandı. Türkiye'de geleneksel olarak kapitalistleşmede önemli bir yer tutan devletin ekonomideki ağırlığı bu dönemde de azalmadı, bir oranda biçim değiştirdi. Devletin günlük ekonomik yaşamda belirli sermaye grupları yararına keyfi müdahaleleri, sanayi sermayesi aleyhine, finans ve büyük ticaret sermayesini kayıran düzenlemeleri ve yabancı sermayeyle finans kesimi ağırlıklı bütünleşme yönünde önlemleri, ağırlık kazandı. Devlet, bunların yanı sıra, benimsediği önemli çerçevesinde, işçi sınıfı aleyhine baskıcı düzenlemeler getirdi. Kürt sorununda ekonominin de zararına yeni önlemler aldı, askeri harcamaları arttırdı, bu alanda yabancı ve yerli tekelleri devreye soktu, özellikle kitle iletişim araçları yoluyla kabul ettirmek istediği düşünceler doğrultusunda yoğun bir düşünce bombardımanına girişti. "Dış açılma" adı altında uygulanan ekonomi politikaları, kaynak mobilizasyonu, ihracat artışı ve mali istikrar için objektif olarak gerekli birkaç unsur dışında, hergünden önce uluslararası sermayeyle Türkiye'deki dar bir sermaye kesimi arasında, emek ve ülkenin sanayileşmesi aleyhine bir bütünleşmeyi hedeflemektedir. Bu yeni önlemler, toplumsal eşitsizlikleri bütünüyle arttırdı. İşsizlik gençlerin yaşamdan beklentilerini kıracak biçimde kalıcılaşarak büyüdü. Eşitsizliklerin artışı nüfusun 4/5'inden fazlasının yaşam olanaklarından yararlanmak bakımından yoksul kalmaya itildiği bir toplum yapısı ortaya çıkardı.

Tarım ve Kıyıluluk

Türkiye'de ekonominin oldukça büyük bir bölümünü oluşturan tarımda toplam üretim yüksek ancak verimlilik düşük, kullanılan teknolojiler genelinde geridir. Küçük üreticilik en yaygın işletme biçimi olmaya, topraksızlık ve yoksullukla birlikte devam etmektedir. Özellikle orta ve küçük işletmelerin bir bölümünde kapitalist ilişkiler gelişmektedir. Bölgelere göre farklı yapılar oluşmuş olmakla birlikte, genelde gelişme yavaş ve düzensizdir. 1980 sonrasında, dış ekonomik ilişkilerde benimsenen politikalarla etkisiyle, belirli ölçülerde önemli bir gerileme oldu, kıyıluluk ailesi refah bakımından geriledi, kültürel gelişme olanaklarından yoksun kaldı. Doğu'da başlıca geçim kaynağı olan tarımda büyük toprak sahiplerinin egemenliğindeki ilişkilerin ve Kürtlere yönelik ağır baskı politikalarının sürmesi yoksulluğu arttırmaya yanı sıra, nüfusu da azalttı ve böylece Kürt sorunu daha da büyüdü.

Kırsal alanda yaşayan kadınların karşı karşıya bulunduğu eşitsizlik de derinleşmektedir. Türkiye tarımının gelişmesi için zorunlu olan daha ileri teknolojilerin uygulanması ile birlikte milyonlarca kişinin daha işsizler ordusuna katılması olasılığı, eğer kırsal alanlar ve kentlerde yeni gelişme

olanakları yaratılmasa, bu sektörde dev bir saatlı bombaya dönüştürebilir.

Sanayi ve Bilimsel Teknolojik Gelişme

Ardında görece olarak uzun bir gelişme dönemi bulunan Türkiye sanayii bugün hale büyük ölçüde tekstil, çimento, petro-kimya, metal gibi sektörlerden oluşmaktadır. İşletmelerin ortalama ölçeği çok küçük, verimliliği düşük, teknolojik geri ve çevreyi kirletme düzeyi yüksektir. Bu nedenlerle, bazı kesimlerin dinamizmine rağmen ülke sanayii geleneksel kalmaktadır. Bilimsel ve teknolojik devrim koşullarında uluslararası rekabet, sanayicilerin, mikro-elektronik, otomasyon, esnek üretim, yeni malzemeler, biyo-teknoloji gibi alanlardaki düzeylerine, araştırma geliştirme faaliyetlerine giderek daha yakından bağlı olmaktadır. Ülke sanayii, ileri teknoloji ile üretim yapan ülkelere parça dahi üretemeyecek kadar geri bir konuma doğru sürüklenmektedir. 1980 i izleyen on yılda imalat sanayii yabıtımlarının düşmesi, büyük sermayenin teknolojik yenilenme yerine iççi sınıfı üzerindeki baskılarla sağlanan ucuz iş gücü kullanımına ağırlık vermesi ve giderek birçok sanayi işletmesini eşitsiz koşullarda yabancı sermayeye devretmesi, bu gerilemeyi derinleştirdi. Sektörlerin çoğunda güçlü bir tekelleşme konuma sahip olmasına rağmen olgunlaşma düzeyi düşük kalan büyük sermayenin bu tutumu ülkenin kapitalistleşme sürecinin dikkat çekici özelliğini oluşturmaktadır.

Türkiye'de bilimsel ve teknolojik düzeyin düşük tutulması, ülkenin çağımızda ekonomilerin, toplumların en önemli gelişme özelliklerinden biri olarak uç vermeye başlayan tasarımı ve yaratıcı düşünce faaliyetleri ve kültürel ürün dolaşımı bakımından geri kalmasına yol açmaktadır. 1980 sonrasının yetişmiş insan gücü tasfiyesi bu süreci körüklemiştir.

Küçük Üretici ve Sanaflar

Türkiye ekonomisinde toplumsal yapısında çok büyük yer tutan küçük üreticilerden, orta-büyük sanayii işletmelerle bağlantılı çalışmalarda, istikrarlı piyasalara mal satanlar dışında kalan genişçe bir bölümü, üretimin tekstil dalındaki bir kısmı, modern iç ve dış işletmelerin rekabeti karşısında orta ya da uzun vadede yaşayamayacaktır. Küçük üreticilerin öncelikle bir bölümünün, esnek yapılarının sağladığı olanakları kullanarak istikrarlı bir biçimde gelişebilmeleri, modern üretimle ilişkilendirilmelerine bağlıdır.

Küçük üreticilerin önemli bir bölümü kurumsallaşmadan çalışmaktadır. Hizmetler sektöründe ve ticaretle de faaliyetleri kayıt dışı kalan çok geniş bir kesim vardır. Diğer taraftan bu kesimlerde aynı zamanda çok sayıda sigortasız işçi, özelliikle genç işçi çalıştırılmaktadır.

Küçük esnafın belirli bir bölümü, ticari faaliyetlerde genetik rasyonelleşmenin gerek tekelleşmenin artmasıyla birlikte orta ve uzun vadede tasfiye olma durumu ile karşı karşıyadır.

Sonuçta, Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal dokusu, hızla değişen bir dünyada, en temel, en derin ve uzun süredir etkilenecek yapısal sorunlarına çözüm getirilmesini beklemektedir.

HEDEFLER

Tarım ve Köylülük

- Tarımda verimliliği artırarak gelişme sağlamak, tarımın ve köylülüğün önemli bir bölümünü sanayileştirmek için, yeni istihdam olanakları yaratılması, kentleşmenin düzenli bir biçimde gerçekleşmesi zorunluluğunda hesaba katan bir modernleşme planı hazırlanmalıdır. Böyle bir planla, tarımın ve köylülüğün sorunlarına, bölge ve işletme türü farklılıklarını dikkate alarak, kooperatifiçiliği ve değişik mülkiyet biçimlerini içeren gerçekçi çözümler getirilmesi mümkündür.

- Tarımın modernleştirme planı çerçevesinde, Doğu ve Güneydoğu ya öncelik verilerek, köylülüğün katılımıyla bir tarım ve toprak reformu uygulanmalıdır.

- İleri tarım teknolojilerinin, genetik mühendisliğinin Türkiye'de özüm-senip geliştirilmesi mümkündür ve hedeflenmelidir.

- Tarımın modernleştirme ve sanayileştirme planının özel bir parçası olması gereken GAP, demokratik denetim ve katılım sağlandığı takdirde, Kürt-lerin yaşadığı bölgelerdeki eşitsizlikleri azaltacak şekilde geliştirilebilir.

- Doğru üretim ve gelişmiş batı ülkelerinin korumacılığına karşı etkili ticaret politikalarının uygulanması, yüksek kar sağlayan işletmelerin iyi vergi lendirilmesi, tarımda modernleşme planının gerektirdiği finansman kaynaklarının karşılayacaktır.

Sanayi ve Bilimsel ve Teknolojik Gelişme

- Türkiye sanayinin uluslararası rekabet gücünü koruyabilmesi için köklü bir teknolojik yenilenmeye ve bir yenden yapılandırılmaya gereksinimi bulunmaktadır. Bu, ancak imalat sanayii yatırımlarının istikrarlı biçimde arttığı koşullarda gerçekleştirilebilir.

- Türkiye, 1990 larda kaynaklarının oldukça önemli bir bölümünü bilimsel ve teknolojik düzeyini arttırmaya ve araştırma-geliştirmeye ayırmak, eğitim hayatı dahil, bu alandaki gelişme perspektifini planlamak zorundadır.

- İşçiler, hedeflenen teknolojik gelişmenin işsizliği artırıcı etkilerine karşı savunulacaktır.

Küçük Üretici ve Sanaflar

- Küçük Üreticiler, sanayi sitelerindeki altyapıların yanı sıra, modern üretimin gerektirdiği teknoloji donanımına ulaşabilmelidir.

- Tigarotın rasyonelleşmesi sürecine küçük esnafın kendisi de katılabilirdir.

Genel

- Yapısına uygun olarak Türkiye'nin gelişmesinin önündeki engeller de çok boyutludur. 12 Eylül'le birlikte getirilen modelin ve ardındaki büyük sermaye ve iktidar güçlerinin ufkunu kısıtlamıştır. Partimiz bu kritik aşamada, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal sorunlarına da, bunların gerektirdiği ayrılmaz yaklaşımla ve sorumlulukla sahip çıkmaktadır.

- Türkiye'nin büyümesi, sanayileşmesi, uluslararası ilişkilerinde potansiyeline uygun bir konuma gelmesi için, bilimsel ve teknolojik devrimin yakalanması zorunludur. Bu, ekonominin ve toplum dokusunun her düzeyinde, eğitimden yatırımlara kadar, değişik alanlarda hedeflenmesi gereken önemli bir önceliktir. Bu öncelik, işletme bazında teknolojik yenilenmeyi, yönetim fonksiyonunun modernleştirilmesi, işçi içermektedir. Sanayileşmeye, çevre sorunu ile arasındaki bütünsel bağ çerçevesinde yaklaşılmalıdır.

- Tarımın sanayileşmesi, tarım-sanayi kompleksleri kurulması, tarım ve sanayi arasındaki girdi-çıkış bağlantılarının güçlendirilmesi hedeflenmelidir.

- Ekonomik gelişme, hem verimliliği hem de eşitliği arttıran ekonomi politikaları ile sağlanmalıdır. Bu da, piyasa mekanizmasının dinamikliği ile bazı kritik kararlar ve teknoloji seçimi kararları gibi faktörlerin planlanmasından birarada kullanılması ile gerçekleştirilebilir. Devletin sanayideki kritik yatırımlardan çekilmesini, sosyal forumluluklarının geliştirilerek yerine getirilmesi ancak ekonominin günlük işleyişindeki kısıtlayıcı ağırlığına, keyfi müdahalelerine, kaynakların ekonomik ve sosyal yarar dışı kistas ve amaçlarla kullanmaya son vermesi gerekir.

- Bir yandan tekelleşme mülkiyet sınırlanmalıdır, diğer yandan ekonominin daha verimli biçimde işlenmesini sağlayacak ve eşitliği arttıracak yeni mülkiyet biçimleri devreye sokulmalıdır.

- Ekonominin askerisizleştirilmesi, askeri harcamaların azaltılması, gelişen yeni kaynaklar sağlayacaktır.

- İşçi sınıfının, tüm çalışanların işletme dahil tüm düzeylerde ekonomik kararlara katılımını sağlayacak süreçler teşvik edilecektir.

- Yaratıcılığın teşvik edilmesi, ekonomik ve sosyal politikaların belli bağli amaçlarından biri olmalıdır. İşletmelerin adımlarla gittiği bir dönemde kültür ürünlerinden iççi sınıfının, emekçilerin aldığı payın artması, kapitalist modeldeki tüketim dengesizliğinin düzeltilmeye çalışılması öncelikli hedefler arasında yer almalıdır. İnsanların çağdaş olanaklara uygun yeni düzenlerinin parçalanması hakkı öne çıkarılacak ve savunulacaktır.

- Türkiye'nin büyük eşitsizliklerini sınırlamak amacıyla, 12 Eylül sonrası emeği ile geçinenlerin, emekçilerin uğradığı gelir kaybının ve sosyal kayıpların düzeltilmesinin koşulları ve araçları yaratılacaktır. Sendikaları, emeğin ekonomik mücadelesini hedef alan kısıtlamalar kaldırılmalıdır. Eğitim, sağlık, konut gibi bugünün ve geleceğin yaşam düzeyi ile ilgili ihtiyaçların karşılanması, piyasa mekanizmasına bırakılmamalı, sosyal güvenlik sistemi güçlendirilmelidir. Yalınz eğitim, kültür, sağlık olanaklarının geliştirilmesi ile yetinilmemeli, insanların bu olanaklardan yararlanma ve düzenlemelerin temelini oluşturmalısan için " hedefi tüm ekonomik yaşamın ve düzenlemelerin temelini oluşturmalıdır.

-Tüketiğinin kendi hakkını savunması desteklenecektir.
-Vergi kaçakçılığı ve diğer olumsuz yönleriyle ekonomiyi ve sosyal yapıyı bozan yeraltı ekonomisi kısıtlanmalıdır.
-Ekonomik ve sosyal karar ve düzenlemeler Kürtlerin bu alanlardaki hakları gözönünde bulundurularak alınmalı, öncelikle Doğu ve Güneydoğu bölgeleri ekonomik, sosyal ve kültürel olarak canlandırılmalıdır.
-Dış ekonomik ilişkilerde Türkiye'nin gelişmiş kapitalist ülkelerle bir yandan finans kesimi ağırlıklı diğer yandan yabancı sermayenin Türkiye'deki işletmeleri devralması şeklinde gelişen bütünleşmesi yerine, ülkenin uluslararası iqbölümünde daha iyi bir yere gelmesine katkıda bulunacak, bölgesel olarak da çeşitlendirilmiş ve bölgesel bir araya gelme boyutuna da giren, karşılıklı yararaya dayalı politikalar benimsenmelidir. Yabancı sermayenin faaliyeti Türkiye'nin teknolojik gelişme hedefine uygun olmalıdır. Dış borç yükünün, gelecekte büyük sorunlara yol açmaması için hafifletilmesi gerekir. Avrupa topluluğuna tam üyelik bu aşamada salt Türkiye'nin 1990'lar başındaki ekonomik yapısı nedeniyle bile geçerli görünmektedir. Önümüzdeki dönemde Doğu'suyla, Batı'sıyla bütünsel yeni bir Avrupa perspektifinin Türkiye'nin önüne koyacağı seçenekler ciddi bir biçimde incelenmelidir.

-Partimiz, Türkiye'nin kısa ve orta vadeli ekonomik ve toplumsal sorunlarına çözüm bulmak amacıyla, tüm hedeflerin bunları karşılayacak kaynaklarla birlikte gösterildiği bir ekonomik sosyal programı, toplumun değişik kesimlerini, aydınların, bilim adamlarının katılımı ile hazırlayacaktır.

GENÇLİĞİN ÖZGÜR VE BAĞIMSIZ GELİŞİMİ

Ülkemiz gençliğinin önümüzdeki on yıl içinde sosyal ve politik yaşamda yer alacağı konum, ülkemizin ikibinli yıllara girişteki kaderini belirleyecektir. Adil bir düzene sahip, çağdaş ve demokratik bir Türkiye için ülkemiz gençliğinin özgür ve bağımsız bir gelişme yoluna girmesi zorunludur.

Gençliği aktive eden temel motif maddi ihtiyaçlardan önce ve öte, değerlerdir. Gençlikle ilgili tarih boyunca değişmeyen belki de tek gerçek budur. Bunun için, gençliğe politik talep ve hedeflerin yanında, demokrasi ve hümanizmi yaşamlarının vazgeçilmez değerleri olarak sunmak gerekir.

Gençlik, çok yönlü gelişme dinamikleri olan bir kapasitedir. Bu nedenle gençler, kendilerine sunulan olanak ve seçeneklerin boyutlarına göre bir gelişme çizgisine sahip olurlar. Olanaklar ne denli çeşitli, seçenekler ne kadar çok olursa, gençliğin özgür ve bağımsız bir kişilik geliştirmesi de o ölçüde gerçekleşmiş olur.

Yaşamın her alanında seçenek çokluğu ve seçme özgürlüğü olmasının yolu ise gerçek bir demokrasiyi kazanmaktan geçmektedir. Demokresinin olmadığı ya da sınırlı olduğu bir ortam gençleri güdük ve kavruk bir yaşama mahkum etmektedir. İşte bu nesnel durum, gençliğin demokrasi mücadelesinde yer almasının temelidir. Öte yandan gerçek bir demokrasi de ancak gençliğin enerjisinden en verimli tarzda yararlanıldığı zaman var olur ve güvence lenir.

Bu nedenle ... Partisi, gençliğin ülkemizin kaderinde söz sahibi olmasını, toplumsal ve politik yaşama eşit haklı ve aktif olarak katılmasını savunmaktadır. Gençler, yaşadıkları her alanda karar alma süreçlerine kendi inisiyatifleri ve istedikleri biçimlerde katılabilmelidir.

... Partisi, gençliği şekillendirilmesi gereken bir malzeme olarak gören her türlü anlayış ve ideolojik tutuma karşıdır.

... Partisi, devletin gençlik karşısındaki temel görevinin, ona, yaşamın her alanında en geniş olanakları sunmak ve seçenek çokluğu yaratmak olduğu görüşündedir.

Bu nedenle;

- Gençlik örgütlenmelerinin önündeki her türlü yasak ve öğrenci gençliğe ilişkin politika yapma yasağı kaldırılmalıdır. Seçilme yağı indirilmelidir.
- Devlet ve ülke olanaklarından gençlik için daha çok pay ayrılmalıdır. Gençliğin çalışma ve boş zamanlarını değerlendirme koşulları iyileştirilmelidir. Eğitim, iş ve meslek edinme olanakları -bilimsel ve teknolojik gelişmenin gerekleri de dikkate alınarak- genişletilmelidir. Mesleki ve teknik liseler reformize edilmelidir. Genç işsizler için meslek edindirme kursları daha ciddi, yaygın ve istihdam güvencesiyle birlikte gerçekleştirilmelidir. Çıracılık mevzuatı, ücret, çalışma süresi ve eğitim tarzı açısından insani ve adil bir düzene ve güvenceli bir denetleme kavuşturulmalıdır.
- Üniversite giriş sistemi değiştirilmeli ve esas olarak, Üniversite öncesi eğitim süresinin tamamını gözetten bir ölçme ve değerlendirme yöntemiyle düzenlenmelidir.
- Yüksek öğrenim gençliğinin demokratik üniversite isteğinin önündeki engeller kaldırılmalıdır. Üniversite gençliği, Üniversite yapısı içinde yasal ve bağımsız öğrenci kurumlarına sahip olmalıdır.
- Merkezi yönetimin finans desteği ve yerel yönetimlerin yardımı ile, yönetimi gençlerde olan, "gençlik kültür merkezleri" kurulmalıdır. Amatör sportif faaliyetler devlet olanaklarıyla desteklenmelidir.

... Partisi, gençlerin farklı cins esasına dayalı ilişkilerinde özgürce tutumlarını engelleyen her düzeydeki sosyal baskının karşısındadır. Farklı cinsler arasındaki ilişkilerde, gençlerin, kendi değer ve ölçülerini özgürce geliştirmesini savunmaktadır.

Ülkemiz gençliğinin sosyal-kültürel alanlarda dünya gençliği ile ortak beğeni ve tercihler geliştirmesi, gençliğin evrensel bir dil ve kültür yaratma yöneliminin işaretidir. ...Partisi, ülkemiz gençliğinin sosyal-kültürel ve teknolojik olanakların genişlemesiyle orantılı olarak, bu sürece verimli ve yapıcı bir katkı yapacağı görülmektedir.

... Partisi'nin kültür politikası, çok çeşitliliğin ülke ve toplum için vazgeçilmez bir manevi zenginlik kaynağı olduğu anlayışına dayanır. ... Partililer, milliyet, din ya da herhangi bir başka kökene dayalı tek bir kültürü hakim kılma yönünde eğilim ve uygulamalara, kültürün politik manipülasyon ve toplumsal baskı aracı kılınmasına her bakımdan karşı çıkarlar.

Çeşitli din, mezhep ya da azınlık kültürleriyle değişik bölge ve yöre kültürlerinin varlıklarını sürdürerek gelişmelerine imkân tanınmalıdır. Özellikle yerel ve yöresel tarih, kültür araştırmaları özendirilmelidir. Toplumun değişik kesimlerinin ihtiyaçlarına karşılayacak özerk kültür kurumlarının kurulması ve faaliyetleri teşvik görmelidir.

Kürtlerin kendi kültür varlıklarını yaşatmaları ve geliştirmeleri desteklenecektir.

Resmî bir tarih anlayışının dayatılmasına son verilerek tarih, kültür ve sanat alanlarında değişik görüşlerden özgün araştırmaların yapılmasına destek ve kolaylık sağlanacaktır. Üniversitelerin bütün temel sosyal bilim dallarında eski yazının ve Osmanlıca'nın öğrenilmesi müfredat kapsamına alınmalıdır.

Partimiz, köylerden büyük şehirlere kadar topraklarımızda yaşamış ve yaşayagelen kültürlerin izlerini taşıyan yerleşim çevrelerini ve doğayı da, korunması ve özenle yaşatılması gereken kültür zenginlikleri arasında sayar.

... Partisi, insanlığın geçmişten bugüne genel kültür birikiminin halkımıza ulaşmasının sağlanması ve Türkiye'nin insanların evrensel değerler birikimine kattıkları zenginliğin başka halklara tanıtılması gereğini vurgular.

Kültür Bakanlığı bu anlayış ve ilkeler doğrultusunda yeni baştan örgütlenmeli ve ehliyetli kadrolara kavuşturulmalıdır.

TV başta olmak üzere kitle iletişim araçlarının politikada olduğu gibi kültür alanında da yeri ve etkisi gözönünde tutularak, her türlü sözlü ve yazılı/çizili basında gerçek çoksesliliği sağlayacak yapısal ve yasal düzenlemelere gidilecektir. Sinemada, TV'de,

yazılı/çizili oasında şiddet, vahşet ve erkek egemenliği anlayışı-
nın, pornografinin yayılmasını, savaş kışkırtıcılığı ve ırkçılık
güdümlerini önleyici demokratik denetim mekanizmaları oluşturula-
cak, kültürel süreçler desteklenecektir. TV'de ve radyoda devlet
tekeli kalkmalı, fakat devlet televizyonu ve radyosu kalmalıdır.

PROGRAM TASI 21

D İ N

Yurttaşların vicdan ve din özgürlüğünün kayıtsız şartsız tanınma-
sı ... Partisi'nin temel ilkeleri arasındadır. Partimiz bu ilke-
nin eksiksiz hayata geçirilmesi için gereken bütün düzenleme ve
önlemlerin gerçekleştirilmesine önayak olacaktır.

Yurttaşlar arasında hiçbir surette din ya da mezhep ayırımı, ina-
nanlar/inanmayanlar tefriki gözetilemez. Hiç kimse şu ya da bu i-
nancın vecibelerini yerine getirmeye zorlanamaz, yerine getirdiği
için de baskı altına alınamaz. Devlet dairelerinde ve tüm resmî
kurumlarda bu ilkelere aykırı uygulamalara son verilecektir.

Devletin, dini, toplumsal hayata müdahale için kullanması önlen-
cektir.

Devlet din işlerinden elini tamamen çekmelidir. Diyanet İşleri Baş-
kanlığı lağvedilmelidir. Her türlü din eğitimi, din adamlarının is-
tihdamı, geçimi ve yetiştirilmesi, ulusal anıt niteliği taşımayan
dini yapıların bakımı ve yenilenmesi cemaatlerin özerk girişimine
ve sorumluluğuna bırakılmalıdır.

Türk Ceza Yasası'nın 163.maddesi kaldırılmalıdır. Devletin laik
yapısı ve işleyişi, hukuk devleti ve insan hakları çerçevesinde ko-
runacaktır.

Türkiye'de eğitim düzeni, eğitimi kendi çıkarları doğrultusunda
halkımıza biçim verme aracı olarak gören hakim sınıflar iktidar-
larınca yaz-boz tahtasına çevrilerek sonunda işlemez hale getiril-
miştir. Müfredat programları gittikçe çabıdığı kalmakta ve tutarsız-
laşmaktadır. Bazı sınırlı istisnalar dışında eğitim düzeyi son de-
rece düşüktür. Öğretim üyeleri, öğretmenler ve öğrenciler ağır mad-
di ve politik baskılar altındadır. Eğitim imkanının paylaşımında
eğitsizlik hakimdir.

... Partisi, Türkiye toplumunun dünyadaki değişim süreçlerine uyum
sağlayabilmesi, bilim ve teknikte hızlı gelişmelere ayak uydura-
bilmesi için çağdaş temellere dayalı, kalite düzeyi yüksek, akılcı
ve özgürlükçü bir eğitim anlayışı ve pratiğini hayata geçirmeyi en
önde gelen hedefleri arasında görür.

Bu doğrultuda, ... Partisi, temel eğitim, meslek eğitimi ve yüksek
eğitim alanlarında bütün yurttaşlar için gerçek fırsat eşitliğini
sağlamaya yönelik yapısal düzenlemelerin gerekli olduğunu vurgular.

Sekiz yıl zorunlu ilköğretimden başlayarak parasız orta ve yüksek
öğretim imkanının herkese sağlanması devletin en başta gelen görev-
lerinden biri olmalıdır. Yetişkinlerin çeşitli özel konularda eği-
tim ve öğrenim ihtiyaçları karşılanacak, bütün çalışanlara yeni tek-
nolojilerin gerektirdiği ek ve alternatif mesleki eğitim sağlanacak-
tır.

Her kademede eğitimin içeriği, kendi adına düşünen, yaratıcı bilim-
sel araştırmaya yatkın, dünyaya açık geniş temel kültürel ve bilim-
sel anlayışla donanmış, evrensel insanlık değerlerini özümsemiş, so-
runlara çoğulcu anlayışla yaklaşan, çevre ve doğa bilinçli özgür
yurttaşlar yetiştirmeye yönelik olmalıdır.

Bu amaçla;

- (1) Eğitim ve eğitimle ilgili yan faaliyetler için temel strate-
jiler ve genel standartlar merkezi planlama ile belirlenecek,
uygulanmaları güvence altına alınacaktır.
- (2) Eğitimin yurt çapında örgütlenmesi ve yönetimi (öğretim tesis-
lerinin açılması, öğretmen atamaları, özgül müfredat, mali kay-

./..

nak tedariki, v.b.) yerel yönetimlerin (Belediyeler, İl Genel Meclisleri, özel olarak oluşturulmuş "eğitim komisyonları", v.b.) işi olacaktır. Bütün bunların gerektireceği çok yönlü ve kapsamlı mali, idari yeniden düzenlemeler merkezi düzeyde yasama yoluyla gerçekleştirilecektir.

Bu düzenlemelerle birlikte, Kürtlerin ana dillerinde eğitim görmeleri imkanı da sağlanmalıdır.

Özel okullarda eğitim (ilk-orta-üniversite) yerel yönetimlerin ve kamunun demokratik denetimi altında yürütülecektir. (Bu noktada muhalefet şerhi: Rasih Muri ileri, özel okullara karşı).

YÜK bütün uygulamalarıyla hepten kaldırılmalı, üniversitelere ve üniversite muadili bütün eğitim kurumlarına tam ve gerçek özerklik tanınmalıdır.

... Partisi, yurt içinde verimli ve insancıl çağdaş teknoloji üretiminin her bakımdan zorunluluk olduğu görüşüyle, bilimsel araştırma alanında girişim ve faaliyetlerin yurt çapında örgütlenmesine ve yürütülmesine gereken her türlü maddi ve düşünsel desteği sağlamanın genel eğitim stratejisinin ana eksenlerinden biri olması gerektiğini özellikle vurgular.

TBKP - TSİP BİRLİK GÖRÜŞMELERİNE
İLİŞKİN ORTAK AÇIKLAMA : 26 Mart 1989

ORTAK AÇIKLAMA

TBKP ve TSİP tarafından 7 Şubat 1989 tarihinde yapılan ortak açıklamada bildirildiği üzere biraraya gelen iki parti yöneticileri, partiler arasındaki ilişkilerin önümüzdeki süreçte nasıl düzenleneceğini görüşmüşler, var olan güçlükleri aşma ve iki parti arasında birliği gerçekleştirme konusundaki kararlılıklarını teyit etmişler ve aşağıdaki kararları almışlardır:

- 1- Her iki parti en geniş birliğin sağlanması amacıyla programatik sorunların ve nasıl bir parti konusunun ilgili en geniş kesimler ve kişiler tarafından tartışılıp geliştirilmesine azamî katkıda bulunacaklar, girişimin yurt çapında yaygınlaştırılması için ellerindeki tüm imkanları seferber edeceklerdir.
- 2- Her iki parti demokrasi mücadelesindeki işbirliklerini daha yoğun bir biçimde sürdürecektir. Bu kapsamda 141 ve 142 ile 163'ün kaldırılması için demokrasi güçleri tarafından verilmekte olan mücadeleye en geniş toplumsal katılımın sağlanması için azamî özeni gösterecekler ve kendi imkanlarıyla azamî katkıda bulunacaklardır.
- 3- Partiler arasında sürmekte olan birleşme çalışmalarında parti programına ilişkin anlayış farkları nedeniyle meydana gelen kesintinin aşılması amacıyla, "program hazırlama komisyonu" bundan sonra belli başlı Dünya ve Türkiye sorunlarını bir planlama dahilinde ve geniş analiz bazında inceleyip tartışacaktır.

TSİP'le Görüşme

- 1- Yasalda birlik koşuluna bağlı olmaksızın TSİP'le birlik konusu
- 2- Politik strateji ve program ile parti anlayışı üzerine geniş tartışma (işbirliği)
 - a) Birim : Marksist aydınlarla ortak girişim
 - b) Araçlar: + Yeni teorik dergi ve paneller
+ Adımlar: alternatif politikaların tartışılması
+ Görüş: Nasıl bir parti tartışması
+ Y. Açılım: Politik strateji tartışması
 - c) Tartışma konuları: + Uluslararası gelişmeler ve bunların ülkelere, politika ve programlara etkileri
+ Politik strateji (demokrasi ile sos. amaç arasında bağ)
+ Demokrasi programı (alternatif politikalar)
+ Nasıl bir sosyalizm ve buna varış yolu.
+ Nasıl bir parti.
- 3- Yasal Parti girişimi sorunu
 - a) Partinin niteliği (yasal K.P.)
 - b) Somut girişim yerine kuruluş hazırlığı (program ve parti anlayışı üzerine tartışma ve ortak anlayış geliştirilmesi girişim komitesini oluşturulmasını)
 - c) Her ilde girişimciler komitesini bu süreç içinde oluşturmak
- 4- Demokrasi konultayı ve 141-142. 1. ve 2. kurgu kampanya (Mayıs başı)
Özellik son açıklamaları üzerine nasıl bir anayasa ve ulusal mütabakat için ortak açıklama.
- 5- Birlik süreci üzerine ortak açıklama.

8-8 Nisan görüşmeleri

Demokrasi konultasının bitişini genişletmek gerek (sosyal demokratlar, yeşiller, kadınlar için partileri katma gereği var) (Türk-İş'in çağırması) (Kürt aydınları)

İlerici, sol aydınların Demokratik Anayasa Taslağı hazırlanmasını teşvik etmek (Demokrasi konultası ortak açıklama ile demokratik anayasa anlayışını dile getirmek.)

Program komisyonunun tartışma konuları belirlenmesi (ortak açıklama) ⇒ dergiler adına. Nisan ortası komisyon toplantısı.

özel komisyon
SHP nasıl etkilenebilir?

Komünistlerin birliği - ~~en~~ geniş marksist çevrelerin katıldığı tartışma.

Değerli yoldaşlar,

TSİP ile 26 Mart tarihinde yapılan ortak açıklama metninin, sizlere ulaştırılması üzerine bize ilettiğiniz notla düşüncelerinizi öğrenmiş bulunuyoruz. Söz konusu ortak açıklama, MK 2. Plenumunun ardından TSİP ile yapılan ikili görüşme sırasında kaleme alınmıştır. TSİP ile yürütülen program tartışmalarının tıkanması üzerine, bildiğiniz gibi, program komisyonu çalışmalarını durdurmuştu. Bu durum ve TSİP ile ilişkilerimizin geldiği yeni aşama MK 2. Plenumunda değerlendirildi ve Plenum bir karar aldı. TSİP ile görüşme ve ortak açıklama bu karardan yaklaşık bir ay sonra gerçekleşmiştir. Ancak ilettiğiniz notta ,yeni karar ve değerlendirmeler konusunda bilginiz olmadığını ve görüşlerinizin bize iletilmesini, bu bilgiler size ulaşmaya kadar bekletilmesini ifade ediyorsunuz. Bize iletilen not ve düşüncelerde bu konuda bir bilgi bulunmamaktadır. Bu nedenle sizlere bu mektubu yazarken, MK 2. Plenum kararlarının elinize ulaşıp ulaşmadığını ve düşüncelerinizi yazarken bu metinleri değerlendirme fırsatı bulup bulmadığınızı bilmiyoruz.

Ülkedeki yoldaşlardan, onlara gönderdiğimiz bütün PB ve MK kararlarının ve genelgelerinin mutlaka sizlere de yazılı olarak ulaştırılmasını istemiştik. Bu konudaki aksaklıkların hala sürmekte olduğu anlaşılıyor. Ülkedeki yoldaşlarımıza bu konuda titizlik göstermelerini yeniden hatırlatacağız.

Bize ilettiğiniz görüşlerin düşünceler bölümünde dile getirdiğiniz konularda bilgi vermeden önce, TSİP ile ilişkilerimizin bugünkü durumu konusunda enformasyon vermek istiyoruz.

TSİP'in program tartışmaları sırasındaki yaklaşımlarında bir değişiklik yoktur. Program komisyonunun çalışmalarını durduğunu açıklamasından sonra, gerek Görüş, gerekse Adımlar dergisinde çıkan röportajlarda program konusundaki farklılıklarımız kamuoyuna deklare edilmiş ve daha açık görünür durumdadır. TSİP en genelinde "klasik-kimlik kartı niteliğinde (bizi diğer politik partilerden ayıran)- ilkesel program" anlayışında ısrar ediyor. Giderek bu tutumunda bir kemikleşme görülüyor. Kurulacak yasal partinin niteliği konusunu onlarla tartışmayı sürdürmüyoruz. Sizin de belirttiğiniz gibi, bu konuyu yeniden alevlendirmek istemiyoruz. Ancak TSİP'in dışardaki kadrolarında ve Kaçmaz'ın ifadelerinde hem çağdaş, demokratik komünist partisi, hem de komünist partisinden farklı bir "yasal marksist parti" anlayışı sürüyor. Yani bu konudaki tutumlarında da bir değişim yoktur. Birlik görüşmeleri belli bir tıkanıklık noktasına gelmiş bulunuyor. Ancak bizle ilişkileri

bütünüyle koparmak istemiyorlar. Bunun nedeni, bir yandan tek bir politik seçenek belirleyip o doğrultuda kararlı adım atma konusunda duydukları tereddüt, diğer nedeni ise içlerinde (Avrupa'daki kadroları arasında) bizle hızla birlik isteyen bir eğilimin olması. Ancak bu "muhalafet" bizle ve diğer bazı sol gruplarla çabuk bir birliğin gerçekleşmesini istediklerinden, politik yaklaşımları itibarıyla Kaçmaz'dan çok daha dogmatik ve sekte. Yeni açılımları birliğin önünde engel görüyorlar.

TSİP'in bugünkü pozisyonlarını değerlendirdiğimizde, birlik sürecini ikili olarak derinleştirmek ve kısa sürede sonuç almak pek olanaklı görülüyor. Bu nedenle MK 2. Plenum kararına da belli bir biçimde yansıyan şöyle bir politika geliştirmeye çalışıyoruz: Programatik konulardaki tartışmayı dışımızdaki güçlerin katılımına açmak ve genişletmek. Böylece tartışma içindeki tarafları çoğaltmak. Özellikle sol içinde yeni arayışlar içinde olan gruplarla, daha uzun süreli bir tartışma süreci içinde, daha geniş ve yeni bir mutabakata varmaya çalışmak. Böylece tartışmalara katılan bütün tarafların kendisinden bir şeyler kattığı ve sonuçta herkesin ortak malı bir konsensusa ulaşmak. Böyle bir süreç içinde TSİP'in , ikili olarak karşı karşıya oturduğumuz masada "ne verdim ve karşılığında ne aldım" kaygısından uzak, daha yapıcı bir atmosferde program tartışmasına katılabileceği koşulların yaratılabileceğini düşünüyoruz. Bu süreç boyunca da onların bütünüyle birlik sürecinden kopmasını, ikili ilişkilerin ve diyalogların kesilmesini önleyecek bir politikanın izlenmesi gerekiyor. Daha geniş güçlerin katıldığı bir mutabakat adım adım oluştukça, TSİP'in bundan kopması ve ayrılması ihtimali/zayıflayacaktır. Böyle bir gelişmenin henüz ortaya çıkmadığı koşullarda, erken bir kopuş ve sol içinde kimilerinin söylediği biçimi ile "revizyonist-devrimci" ya da yenilenmeci-dogmatik saflaşması zararlı olur.

Böyle bir tartışma süreci için koşullar olgunlaşmaktadır. Geçtiğimiz günlerde Avrupa'da, bizim, TSİP'in, Kurtuluş'un, TKEP'in, H.Berktaş ekibinin ve bağımsız kimi Marksistlerin katıldığı iki günlük bir hafta sonu semineri yapıldı. Yüzden fazla kişi katıldı. Bu gruplar arasında yakınlaşma ve diyaloglar geliştirme açısından yararlı idi. Bu tartışma toplantıları periyodik olarak sürdürülecek. Özellikle yeni arayışlar içinde olan Kurtuluş ve H.Berktaş ekibi ile tartışmalar içinde bir dizi ortak noktalara sahip olduğumuz görülüyor. Bu süreci hem ülke dışında, hem ülke içinde geliştirmeye çalışacağız.

TSİP ile ilgili son gelişmeler gelince, giderek belirgin hale gelen, ülke dışında yapılan görüşmelerde Türkiye'de uygulanabilir-

liği olan somut kararlar almanın ve politikalar belirlemenin zorlaşmasıdır. Bizim bu konudaki yaklaşımlarımız genellikle, "içerdeki arkadaşlar biraraya gelip bu konuyu kararlaştırırlar" diye savuşturuluyor. Çağatay içerde "geniş bir insiyatifle" hareket edip dilediği gibi davranıyor. Kaçmaz ise ülkeyi bağlayıcı kararlar almaktan kaçınıyor. Yazı ve tutumlarından çıkarabildiğimiz kadarıyla Çağatay daha hırçın ve sekter konumlarda görünüyor. Onun yazılarında komünist partisinden farklı bir yasal, marksist parti anlayışı daha belirgin. Ayrıca kulağımıza, ülke içindeki TSİP'lilerin bizle birliğe olumlu bakmadıkları yolunda söylentiler geliyor. Bu durumda yurt dışındaki görüşmeler giderek uzuyor, somut bir gündem ve kararlar olmaksızın, görüş alış-verişi biçimine dönüşüyor.

Şu günlerde ülke içinde, erken seçimler öncesinde yasal parti kurma hedefiyle yeniden hareketlendiklerini gözlemliyoruz. Çağatay bir dizi toplantı ve görüşmeler yapıyor. İzleyebildiğimiz kadarıyla M. Çulhaoğlu, Gencay Gürsoy, N. Satılğan gibilerini de arkasına alarak yasal parti kurmada kararlı bir çevre oluşturmaya çalışıyor. Bu tür gelişmelerin önünü almak için, katılabilecek en geniş çevrelerle birlikte yasal komünist partisi kurma politikamızı ve amacımızı daha kararlı dile getirmek ve bu konuda daha girişimci olmak zorundayız.

Değerli yoldaşlar,

Bize ilettiğiniz görüşlerinizde dile getirdiğiniz, yeterince açık olmayan ifadelerle ilgili durum şöyledir:

i) Ortak açıklamanın 1. paragrafında ,geniş güçlerle yürütülmesi kararlaştırılan "nasıl bir parti" tartışmasından kastedilen parti anlayışının tartışılmasıdır. "Nasıl" sözcüğü, günümüzde komünist partisinin nasıl olmasını tanımlamak amacıyla kullanılmıştır. Yoksa kurulacak yasal partinin niteliğini tartışmak amacıyla değildir. Bu konunun yeniden alevlendirilmemesi konusunda sizinle aynı düşüncedeyiz. Bu nedenle de son günlerde Veysi ile Çağatay arasında başlayan polemik sürdürmemek düşüncesindeyiz.

ii) Program komisyonundaki görüşmelerle, en geniş güçlerle birlikte yürütülecek tartışmalar arasındaki ilişkilerin nasıl sağlıklı bir biçimde kurulacağı konusunda haklı endişeler dile getiriyorsunuz. Ancak mektubumuzun baş tarafında da anlattığımız gibi, Avrupa'daki ikili görüşmelerde ve bu kapsamdaki program komisyonu çalışmalarında uzunca bir süredir somut bir gündeme bağlı ciddi bir müzakere olmamaktadır. Program komisyonu, geniş güçlerle birlikte yürütülecek tartışma için tartışma konuları saptayıp önermeye ve bu toplantılara katılımı genişletmeye

çalışacak. Zaman zaman biraraya gelip tartışma toplantılarının sonuçlarını değerlendirmeye çalışacak. Bu yanıyla da komisyonun, "program hazırlama komisyonu" olarak giderek işlevsiz kalmakta olduğu görülebilir. Kısacası, asıl tartışmanın, diğerlerinin katılacağı toplantılara kayacağı ve orada yapılacağı konusunda TSİP ile ortak bir eğilime sahibiz. Ortak açıklamada, bu somutlukla ifade edilmemiş olmakla birlikte, varolan durum budur.

.iii) Ortak protokol ve metinlerde açıklık ilkesinden yola çıkarak, gerçek durumu olduğu gibi yansıtan ifadelerin kullanılması konusundaki uyarılarınıza katılıyoruz.

Sağlık ve başarı dileklerimizle

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI

TSİP'le Görüşme (21/4/89)

- 1- Seçimler sonrası politik gelişmeleri değerlendirilmesi
- 2- Programatik konuların yayınlarda tartışılmasının nasıl örgütleneceği.
- 3- Tartışma semineri konusu.

1/ Politik Durum Değerlendirilmesi

Demokrasi Kurultayında: ^{sürekli} ^{güçlen}

- 1- Kalıcı bir örg. çıkarmak (çuk- yasa-sendikal haklar - ekonomi vb., komisyonların oluşması ve etkin programını yapacak merk. girişim)
- 2- Ortak yayın (haftalık)
- 3- Parti kurma girişimini etrafını geniş tartışma.

[141-142 ve 143]
kaldırılması
için mücadele
platformu

Yasal parti girişimi için:

- Taraflar arasında görüşme ve tartışmayı sürdür
- Nasıl bir parti bize lazım konusunda yurt düzeyinde tartışmak. Toplayıcılar örgütlemek. Amas ilçe çapında bir hareket yaratmak olmalı. Yerel girişimler oluşturmak hedeflenmeli, (yerel kurucular girişimine temel olacak)

Geni Dönüş: subahında düzenliyor.

2/ Programatik konuların tartışılması

- 2/ Tartışmaya hazır niteliğinde bir açıklama taslağı
 - 6/ Sorular ve konuların belirlenmesi
- } Prog. Konus.

3/ Tartışma Semineri

- 5-6 konuda sunuş yapacak konuşmacı ve tartışma

Tarih: 12/6/1988

Konu: TSiP'le görüşme

- 1→ Görüşlerimizin ortak olduğu konularda ortak imzalı yazı yazmak.
- 2→ Sol rüi tartışma toplantılarını daha dar biçimlerle (20-30 kişi) sürdürmek.
- 3→ İki parti arasındaki diğer komisyonun çalışmalarının sürdürülmesi (Birlik sonuçlarını görüşen)
- 4→ Program çerçevesinde yapılacak temel tez başlıkları (Geçmiş kapitalizmden sosyalizme geçiş aşığıdır; Türkiye orta derece gelişmiş bir ülkedir, önümüzdeki adım devrimidir; vb) belirlenebilir. Bunları daha sonra tartışmaya sunabiliriz. Tartışma sırasında bir tez benimsendiği zaman gerekçesi ve ardındaki düşünce belli olur. Ayrıca kendeki programımızın bir tezi de belirlenmiş olur.
- 5→ Sol içinde 30 kişilik toplantılara ülkeden katılım konusu.
- 6→ Dergiler adına ziyaret olanağı

30 Haziran 1988

TBKP Politik Bürosu'na:

Konu: TSİP'le 13,14 ve 15 Haziran günleri yapılan birlik görüşmesi sonucunda yayınlanan "Ortak Açıklama"

Değerli yoldaşlar,

TİP-TKP ve TSİP heyetlerinin "birlik görüşmeleri" çerçevesinde 13, 14 ve 15 Haziran 1988 günleri yaptıkları toplantıdan sonra parti örgütlerini bilgilendirmek amacıyla yayınlanan "Ortak Açıklama"yı okudum. Bu konudaki bazı düşüncelerimi ve endişelerimi dile getirmek istiyorum.

Yayınlanan bu ortak açıklamadaki, "Partiler birliği geriye dönülmez bir süreç olarak kabul etmekte ve onu derinleştirmekte kararlıdır" saptaması, kuşkusuz, bu görüşmelerin ne denli verimli olduğunu göstermekte ve, sanırım, bütün parti kamuoyumuzda sevinçle karşılanmaktadır. "Birleşik partinin programının hazırlanması 1988 içinde tamamlanmış olacaktır" sözleri ise bu birliğin hiç de "Kafdağı'nın ardında" güzel bir hayal değil, tam tersine hemen yakın gelecekte ulaşılabilir reel bir hedef olduğunun somut göstergesidir.

Ama bütün bu ve benzeri olumlu yönlerine karşın, bu "Ortak Açıklama" kanımca bazı zayıflıklar, ya da en azından bazı belirsizlikler de taşımaktadır. Eğer yayınlanan "Ortak Açıklama"yı yanlış anlamıyorsam --ki, bana kalırsa, kaleme alınış tarzı bu gibi yanlış anlamala kolaylıkla yol açabilecek niteliktedir--, birlik görüşmelerini yürüten heyetler "yasal komünist partisi" dışında, "yasal bir sosyalist parti" kurulabileceği düşüncesinde birleşmişler ve buna ilişkin adımları atmaya da karar vermişlerdir.

* * *

Bir hafta kadar önce Kaya yoldaşla yaptığım kısa bir sohbette bu düşüncemi, sorması üzerine, kendisine de söylemiştim. O ise, benim böyle bir sonucu çıkarmakla yanlış olduğumu, "Ortak Açıklama"da böyle bir düşüncenin yer almadığını, zaten böyle bir şeyin de konuşulmadığını söyledi. Bunun üzerine "Ortak Açıklama"yı tekrar ve dikkatle okumak ihtiyacını hissettim. İlk vardığım sonuçtan farklı bir sonuç çıkartamadım. O nedenle de bu "Ortak Açıklama" konusundaki düşüncelerimi yazılı olarak iletme ihtiyacını hissettim.

* * *

Yukarıdaki sonucu "Ortak Açıklama"daki hangi sözlerden çıkardığımı göstermek isterim:

- 1) "Yasallaşma ile yasal parti için çalışmanın birbiriyle çelişmeyen ve birbirinin karşıtı olarak görülmesine neden olmayacak bir tarzda bütünsel bir politika olarak ortaklaşa yürütülmesi..." (s. 2)

Buradan çıkan ilk sonuç: "Yasallaşma" ile "yasal parti" kavramlarının "birbiriyle çelişmemesi" öngörülüyor ama, bu iki kavramın "aynı şeyler" olmadıkları da vurguyla belirtilmiş oluyor.

- 2) "...bir grup Marksistin... yasal bir partinin kurulması için çalışmayı öngördüklerini duyurmaları." (s. 2)

Burada "yasallaşma"dan değil de, "yasal bir partinin kurulması"ndan söz edildiğine göre, bu bir grup Marksist hiç değilse bu aşamada "yasal bir komünist partisi için" değil, "yasal bir sosyalist partisi" için hareket edeceklerdir.

- 3) "...yasal parti için programatik ve örgütsel platformun tartışılmasına girişimcilerin önayak olmaları." (s. 2)

Demek ki, bu "bir grup Marksist", başlatacakları "hareket-girişim-kampanya" ile "komünist" değil, "sosyalist" bir partinin programatik ve örgütsel platformunun tartışılmasını da başlatacaklardır.

- 4) "Partilerimiz yasal bir partinin resmen kurulmasını 141-142. maddelerin kaldırılması şartına bağlı görmemekte..." (s. 2)

Bu cümle ile, zaten bu "Bir grup Marksist"in, 141. ve 142. maddeler kaldırılmadan ya da değişikliğe uğramadan, yani böyle bir kaldırmayı ya da değişikliği beklemeden, "yasal bir sosyalist parti kurulması" amacıyla hareket edecekleri --kanımca hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde-- açıkça ifade edilmektedir. Yukarıdaki cümlede "yasallaşma"dan ya da "yasal bir komünist partisinin kurulmasından" değil, açıkça, bunlardan farklı olarak, "yasal bir parti"den söz edilmektedir.

- 5) "Bu hareketin-kampanyanın içinde komünist hareketin yasallığının bütün boyutlarıyla elde edilmesi ise, tüm Marksistlerin tarihsel bir kazanımı olacaktır." (s. 2)

Bu satırlarla da, yine hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde, ilk adımda "yasal bir sosyalist parti" kurulmasının hedefleneceği, ama bu "hareket-kampanya" içinde "komünist hareketin yasallığı" da elde edilebilirse, bunun "tarihsel bir kazanım olacağı" söylenmektedir.

* * *

Bütün bunlardan, TBKP ve TSİP heyetlerinin aşamalı bir "yasallaşma" programı üzerinde anlaştıkları sonucu çıkmaktadır. Bu program, anlaşıldığı kadarıyla, şu aşamalardan oluşacaktır:

- 1) "Bir grup Marksist", yasal bir sosyalist parti kurmak istediklerini kamuoyuna açıklayacaklardır.
- 2) Bu açıklamayı yaparken ve legal sosyalist parti çalışmalarını yürütürlerken, 141-142. maddelerin

kaldırılmasını ve TBKP'nin, TSİP'in, Kürt partilerinin, vb. yasal çalışma haklarını da savunacaklardır. Yani bu "bir grup Marksist", kendi kurmak istedikleri partinin dışında kalan diğer yasa-dışı partilerin özgürlüklerini de savunacaklardır; kendileri ile bu partilerin aynı şey olmadıklarını da böylece ilan etmiş olacaklardır.

- 3) TBKP ve TSİP de, bugün ayrı ayrı; yarın birleştiklerinde ise birlikte, bu "bir grup Marksist" in yürüttükleri bu "legal sosyalist parti" hareketini-kampanyasını destekleyeceklerdir. "Ortak açıklama"da açıkça belirtilmiyor olsa bile, bütün bunların mantıksal sonucu olarak, eğer böyle bir sosyalist partinin kurulması 141. ve 142. maddeler bugünkü halleriyle dururken başarılabilirse, TBKP ve TSİP de bu partinin içinde yer alacaklardır.
- 4) Bu "bir grup Marksist" in yasal bir sosyalist partinin kurulması için yürüttükleri çalışmalara paralel olarak 141 ve 142'ye karşı yürütecekleri kampanya başarıya ulaşacak olursa, bu da "tüm Marksistlerin tarihsel bir kazanımı olacaktır". Bir başka deyişle, TBKP, ya da TBKP ile TSİP'in kuracakları birleşik komünist parti, o zaman bu "bir grup Marksist" in kuracakları ya da kurdukları yasal sosyalist partiden ayrı olarak kendi komünist partilerini yasal olarak kuracaklardır.

* * *

Eğer Kaya yoldaşın söylediği gibi, bu "Ortak Açıklama"yı, bütün dikkatimle okumama rağmen, ben yanlış anlıyorsam; yukarıdan beri söyleyegeldiklerim böyle bir yanlış anlamamanın sonucuysa; o zaman derhal yeni bir açıklama yapılmasını zorunlu görüyorum. Çünkü eğer bu "Ortak Açıklama"yı ben böyle yanlış anlıyorsam, başka birçok yoldaşımızın da aynı yanlış anlamamanın içine düşme tehlikesi var demektir; yazılanla kastedilen bambaşka şeyler demektir; derhal düzeltilmesi gerekir.

* * *

Yok eğer yazılanla kastedilen aynı şeylerse, yani benim anladıklarım doğru ise, o zaman yanıt bekleyen bazı sorular olduğu kanısındayım:

- 1) Kutlu yoldaş, 30.11.1987 günü basın mensuplarıyla yaptığı sohbetle şöyle diyordu:

Bize, komünist ismini almayınca parti olarak başka bir isim alın denirse, bu yine "kendinizi gizleyin" demektir. ... Yani bu demektir ki, "Siz, tamam, komünistsiniz, komünist de olun, ama bunu söylemeyin; partinizin isminde de bunu kullanmayın." Bu bizi gizliliğe itmektir. Eğer böyle yapmasaydık, başka isimlerle ve başka kurucularla herhangi bir başka parti kurma yoluna giderdik.

Bu sözlerin üzerinden 7 ay geçti. Bu 7 ayda bu sözleri artık geçersiz kılacak ne gibi değişiklikler oldu ki, biz şimdi yasallaşma hedefimizin ilk adımı olarak "yasal bir sosyalist parti"yi gündeme getirebiliyoruz? Yoksa 7 ay önce söylenen bu sözler mi yanlıştı?

2) TKP'nin Birlik Kongresi öncesinde TİP yönetimi içinde "dönüşle birlikte atılan adımın sürdürülmesi" konusunda ne gibi görüşlerin ele alındığını doğal olarak bilemem. Ama TKP'nin son MK Plenumu'nda, TSİP'le sürdürülen birlik görüşmeleri üzerine konuşulurken, iki genel sekreterin dönüşüyle attığımız adıma ters düşebilecek ve bu adıma zarar verilebilecek taahhütler altına girilmesi olasılığına karşı uyarıcı konuşmalar yapılmıştı. Ve hiçbir MK üyesi de, bu uyarılarda bulunan yoldaşlarımızın görüşlerine karşı bir görüş savunmamıştı.

Öte yandan, ne Birlik Kongresi'nde ne de Kongre sonrasında yapılan MK toplantısında "legal bir sosyalist parti kurma yoluna da gidilebileceği" biçiminde bir görüş savunulmadı; böyle bir şeyin sözü dahi edilmedi.

Durum böyle olunca, TSİP'le görüşmeleri sürdüren TBKP heyetinin MK'yı ve tüm partiyi bağlayıcı bu gibi taahhütler altına girmesi ne ölçüde doğrudur?

3) TBKP yönetimi, Komünist hareketin yasallaşması ve TBKP'nin yasal olarak kurulabilmesi hedefiyle 11 Kasım 1987'de atılan adımın bundan sonra nasıl sürdürüleceği konusunda bir plan çıkarmış mıdır? Benim bildiğim kadarıyla, partimizin henüz böyle bir planı yoktur. Partinin kendisinin, tartışılmış ve olgunlaştırılmış böyle bir planı yokken, TSİP'le görüşmeleri yürüten heyetin "Komünist hareketin yasallaşmasına ilişkin" planlar belirlemesi ve bunu tüm partiyi bağlayacak taahhütler haline getirmesi doğru mudur?

4) Kutlu ve Sargın yoldaşların Türkiye'ye dönmelerine ilişkin karar doğru muydu? Yoksa iki partinin MK'ları yanlış mı yaptılar?

Biz kuşkusuz ki, atılan bu adımın, zamanlaması da dahil, her bakımdan doğru olduğuna inanıyoruz. Ama inanç ile gerçek her zaman aynı olmayabilir. Fakat bu konuda kesin birşey söylemek için zaman herhalde henüz çok erkendir. Dönüşün üzerinden henüz 7 ay, duruşmaların başlamasının üzerinden ise ancak bir ay geçti. Bu kadar kısa bir zaman içinde şu ya da bu biçimde bir sonuç alacağımızı herhalde hayal etmemiştik. Kaldı ki, attığımız adımın başarıya ulaşıp ulaşmayacağı yalnızca bizim çabalarımıza da bağlı değil. Aldığımız karar tümüyle doğru olduğu halde, sonunda yine de yenik düşebiliriz.

Fakat şu anda yapmamız gereken, herhalde atılan adımın ruhuna bağlı kalarak, bütün gücümüzle bu adımın başarısı için çalışmaktır. Bu konudaki her el titremesi, kuşku, ikircim, vb. kaçınılmazlıkla "dövüşmeden yenik düşmek" sonucunu vermez mi?

5) Bizim attığımız adımın temel amaçlarından birisi de, kuşkusuz ki, Türkiye Komünist Hareketi'nin birliğini sağlamaya hizmettir. Komünist hareketin yasal çalışma hakkını elde edebilmesinin bu birlik amacına ulaşmada çok geniş olanaklar yaratacağına inanıyoruz. Bu inancımızı da çeşitli kereler kamuoyunun önünde dile getirdik.

Ama şimdi, TSİP'le birlik yolunda daha hızlı yol alabilmek endişesiyle, atılan adımın özünü zedeleyebilecek erken taahhütlerin altına girmek doğrudan bu adımın kendisine yara aldırabileceği gibi, komünist hareketin birliği hedefine de

zarar vermez mi? Attığı adımla ve büyük iddialarla başlattığı kavgada doğru dürüst dövüşmeden yenik düşen bir TBKP'nin, TSİP'le birleşmeyi sağlasa bile, Türkiye komünist hareketinin birliğini sağlayabilecek moral ve fizik gücü kalır mı?

6) Belirleyici olan tek başına "yenmek" ya da "yenilmek" olamaz. Tesadüfler sonucu ulaşılan zaferle uğrunda dövüşülerek elde edilen zafer nasıl aynı değilse, hiç dövüşmeden yenik düşmekle dövüşerek yenik düşmek arasında da bir fark olmalı. Dövüşerek yenik düşenin, her zaman, tekrar doğrulup kavgaya yeniden girebilecek ve bu kez kazanacak gücü var demektir.

Kuşkusuz attığımız adım başarıya ulaşmayabilir. Ve yaşam bizi geri bir adım atmaya, bu arada "yasal bir komünist parti kurmak" hedefinden kısa vadede vaz geçip, bu savaşı ilk aşamada "yasal bir sosyalist parti" biçiminde sürdürmeye zorlayabilir.

Ama böyle bir noktaya vardığımız sonucunu çıkartmak için zaman henüz çok erken değil mi? Attığımız adımı başarıya ulaştırabilmek için yapmamız gerekenlerin tümünü yaptığımızı söyleyebilecek durumda mıyız?

7) Şu aşamada yapılması en doğru şey, sözü edilen bu "bir grup Marksist" in herhangi bir sosyalist parti değil, bir komünist partisi kurmak için harekete geçmeleri değil midir?

Eğer bu mümkün olamıyorsa, o zaman böyle "bir grup Marksist" in 141-142'nin kalkması ve yasaklı bütün partilerin yasallığı için bir hareket-kampanya başlatmaları kuşkusuz çok yararlı olur. Ama bu hareket-kampanyanın daha bu aşamada hemen bir yasal sosyalist parti kurma hareketi-kampanyası olarak düşünülmesi yukarıda sıraladığım nedenlerle sakıncalı değil midir?

8) Kutlu ve Sargın yoldaşların davasının nasıl bir seyir izleyeceğini bugünden söyleyebilmek zor. Ama önceden de tahmin ettiğimiz gibi, hedefimize varmak pek öyle kolay olmayacağı benziyor. Ama bütün bunlara rağmen, çok uzak olmayan bir gelecekte her iki yoldaşımızın da, dava sürerken tahliye olmaları olasılığını tümüyle yok varsayamayız.

Bu "bir grup Marksist" söz konusu "yasal sosyalist parti" hareketini başlatmaya hazırlandıkları ya da başlattıkları sırada, Kutlu ve Sargın yoldaşlar tahliye olurlarsa ne olacaktır? Onlar da bu "yasal sosyalist parti" girişimini mi destekleyecekler, yoksa önlerine koydukları hedef doğrultusunda mı hareket edecekler? Bu işleri daha da içinden çıkılmaz bir hale getirmeyecek mi?

9) Diyelim ki, bu "bir grup Marksist" başlattıkları kampanyada başarıya ulaştılar. Yani daha 141-142 kalkmadan geniş bir çevrenin desteğini sağlayarak yasal bir sosyalist parti kurmayı başardılar. Biz de onları daha baştan desteklediğimizi ve doğal olarak bu partinin içinde yer alacağımızı söylüyoruz. O zaman:

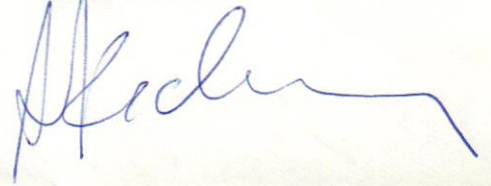
- a) Gene kendimizi gizleyeceğimizi ve, "sosyalist görünümü altında", bir partinin içine girmeyi kabul edeceğimizi şimdiden taahhüt etmiş olmuyor muyuz?

b) Böyle bir taahhüt altına girmiyor olsak bile, bu yasal sosyalist parti girişimi için yürütülen mücadeleye paralel olarak 141 ve 142'nin kalkması ya da değişmesi sağlanacak olursa, o zaman doğal olarak bu sosyalist parti girişimine verdiğimiz destek kalkacak ve biz kendi komünist partimizi kurmaya yöneleceğiz. Bu sosyalist parti girişimi içinde yer almış herkesin, sosyalist partisini bırakarak ya da kapatarak komünist partisine geçeceğini kimse garanti edemeyeceğine göre, o zaman yeni bir bölünmenin temellerini --şu anda hiçbir zorunluluk yokken-- şimdiden kendi ellerimizle atıyor olmayacak mıyız?

* * *

Bu ve benzeri soruların yanıtlarını net bir biçimde vermeden, salt TSİP'le birliği bir an önce sağlama endişesiyle, ileride yasallaşma adımı zarar verebilecek taahhütlerin altına bugünden girmeyi sakıncalı buluyorum.

Ahmet Kardam

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI
TÜSTAV

TSİP ile varılan anlaşmayla ilgili olarak yapılması gerekenler:

TSİP ile Haziran ayında yapılan ikinci tur görüşmeler sonucunda yapılan ortak açıklama parti örgütlerine ulaştırılmış bulunuyor.PB son toplantısında bu anlaşma ile ilgili olarak yapılması gerekenleri görüşüp kararlaştırdı.

TSİP ile yapılan anlaşma bize komünist hareketin legalde güçlü bir parti olarak ortaya çıkabilmesi için olanaklar veriyor.TSİP ile birlik doğrultusunda atacağımız adımlar,legalde kurulacak komünist partisinin daha geniş marksist çevreleri kapsamasını kolaylaştıracak,öteyandan bu süreçler legaliteyi kazanmamızı kolaylaştıracaktır.

TSİP ile yürütülen birlik görüşmelerinde öncelikle ideolojik-politik konularda ortak anlayışlara varmak amaçlanacaktır. Görüşmelerde,bugüne kadar olduğu gibi,ortak noktaları öne çıkaran ve bu noktaları artırmayı ve geliştirmeyi hedefleyen bir yaklaşım temel alınacaktır.TSİP'in birlik görüşmelerinde gündeme getirmek istediği her konu,tartışmak istediği her konu ele alınacak,ancak partimiz,birlik sürecinin gelişmesini engelleyebilecek konuların,özellikle partinin adı,örgütsel biçim sorunlarının olabildiğince,ideolojik-politik konularda ilerleme sağlandıktan sonra ele alınmasına çaba sarfedecektir.

TSİP ile görüşmeler,ideolojik-politik-programatik sorunların çözüleceği program komisyonu,birleşmenin bütün öteki pratik ve politik sorunlarının çözüleceği birleştirme komisyonu ve pratik işbirliği sorunlarının çözüleceği işbirliği komisyonu olarak üç düzeyde sürdürülecek,birleştirme komisyonu hiyerarşisinin en üstünde yer alacaktır.PB,partimizi bu komisyonlarda temsil edecek yoldaşları görevlendirmiş bulunmaktadır.

Program komisyonu çalışmalarına katılacak yoldaşlarımız,ele alınacak konu ve sorunları belirleyen somut bir hazırlık yaparak çalışmalara katılacak ve verimli bir sonuç alınması için çaba sarfedeceklerdir.TBKP adına komisyona katılacak yoldaşlar,komisyon çalışmalarında "TBKP Program Tasarısının Yeni Yaklaşımları" başlıklı belgedeki görüşleri ve TBKP Programının yeni anlayışını kendilerine temel alacaklardır.Sorun yalnızca bir birlik sağlanması değil,bunun yeni politik strateji,yeni düşünce tarzı çerçevesinde,çağdaş bir marksist-leninist anlayışla oluşturulmasıdır.Bütün öteki pratik-politik problemlerin aşılmasını sağlayacak olan asıl faktör de,bizce,ideolojik-politik görüşlerde bir yakınlaşma olmasıdır.Bu sağlanırsa,öteki problemlerin aşılması daha kolay olacaktır.

Birleştirme komisyonunda görev yapan yoldaşlar,TSİP ile birlik sürecinin diğerkonuları(rgtsel biçim,ortak tüzük vb.) zerinde bir nçalışma yaparak PB'ya sunacak ve bu onaylandıktan sonra kendilerine bunu kılavuz alacaklardır.

PB,TSİP ile birleşilmesi durumunda partinin adının ne olacağını değerlendirmiştir.PB,birleşik partinin taşıyacağı adın mutlaka TBKP olması gerektiği düşüncesinde değildir.Ama,PB, partinin adında mutlaka komünist sıfatının bulunması gerektiği görüşündedir.Bu,buğn yürüttüğümüz yasallaşma mücadelesi,komünist hareketin yasal çalışma hakkının kazanılması açısından büyük bir politik önem taşıyor.Komünist adını taşıyan bir partinin yasal çalışma hakkının kazanılması herşeyden önce rejim sorunuyla,demokrasinin genişliği sorunuyla bağlıdır.Bu kazanılırsa,yalnız komünistlerin değil bütün demokratların,barışçılığın özgürlüğü güvence altına alınmış olacaktır.En başta bu nedenle,demokrasi mücadelesinin,toplumsal gelişmenin genel çıkarları açısından partimizin adında komünist sıfatı bulunmalı,bunun leğalitesi için mücadele edilmelidir.

Bu hakkın kazanılmasından sonra,partinin ülke çapında hızla örgütlenmesi ve yığinsallaşması açısından,partinin o günkü çıkarları ve o günkü politik durum dikkate alınarak isminin ne olacağına karar verilebilir.PB,TSİP ile yürütülecek birlik çalışmalarında parti adı konusunda gündeme gelebilecek tartışmalarda bu değerlendirme doğrultusunda tutum alacaktır.

TSİP ile birlik görüşmelerinde partimiz,genel sekreterlerimiz ülkeye dönüşüyle başlattığımız yasallaşma mücadelesini zayıflatacak yada zayılamış gösterecek,girişimimizin başarısız kaldığı izlenimi verecek,bizim bu mücadeleden vazgeçtiğimiz şeklinde yorumlanabilecek en küçük bir yaklaşıma izin vermeyecektir ve bu TSİP'e belirtilmiştir.

TSİP ile,TBKP ile TSİP'in tek bir parti çatısı altında birleşmesinin yanısıra,bizim başlattığımız komünist hareketin yasallaşması girişimi ile TSİP'in savunduğu yasal parti konusunun birbiriyle çelişmeyen ve birbirinin karşıtı olarak görülmesine neden olmayacak şekilde bütünsel bir politika olarak ortaklaşa yürütülmesi kararlaştırıldı.

Bunun için TSİP,savunduğu yasal partiyi "yasal sol parti" olarak tanımadık yerine,kendini marksist olarak adlandıranların kuracağı yasal partiyi savunmanın daha doğru olacağını kabul etti.Biz ise,kurulacak yasal partinin,TBKP adı yerine daha geniş,TSİP'i ve başka marksist çevreleri kapsayacak şekilde,komünist sıfatını içeren başka bir ad taşımasını benimse-

dik.Böylece iki taraf da daha ileri konumlara geldi,daha birlikçi,yapıcı oldu.Ortak belgede bu anlayış,"TSİP ve TBKP'den ibaret olmayan,dışımızdaki marksist çevreleri de kucaklamayı amaçlayan,yasal,demokratik,yığınsal bir parti kurmak amacıyla,141-142 ye karşı ülke çapında bir hareket yaratmak" biçiminde formüle edilmiştir.İki parti bu süreç içinde,kurulacak partinin,programı ve niteliği konusunda,birlik sürecinde varılacak ortak anlayışları(yani çağdaş,demokratik,yığınsal bir komünist partisi ve onun programı) birlikte savunmayı kararlaştırmıştır.

Ancak iki parti dışında bu harekete katmak istediğimiz diğer marksist çevreler içinde varolan TBKP'yi böyle bir girişimin dışında tutma eğilimlerini ve TSİP'de bugün varolan,politik gelişmelere bağlı olarak,hem yasal bir komünist partisinin kurulması,hem de legal bir sol parti alternatiflerinin ikisine de açık kapı bırakan tutumu dikkate alarak adımlarımızı atacağız.

Bunun için örgüt ve kadrolarımız şunları dikkate almalıdır:

TSİP ile yapılan ortak açıklamadan sonra da varılan mutabakata aykırı ruh ve anlayışta,Görüş ve Kitle dergilerinde yazılar çıkmıştır.Bu konuda TSİP olumlu bir üslupla eleştirilecektir,ama kadrolarımız bu tür tutumlara hoşgörüyü yaklaşmalı,bizim yöntemimizin ortak noktaları öne çıkarmak olduğunu unutmamalıdır.Süreç içinde böylesi yaklaşımların ortadan kalkacağına inanıyoruz.

Bizim açımızdan TSİP ile yasal parti ile yasallaşma girişimimizi uyumlaştırma çabamız,hem TSİP'i birlikt kazanma,hem de ilerde legal komünist partisini daha geniş güçlerle kurmanın koşullarını bugünden hazırlamak amacımızla bağlıdır.

Yukarıda sözü edilen girişimci komitenin kurulması ve bunun ülke çapında 141-142'nin kaldırılması için bir kampanya yürütmesi,legaliteyi kazanma mücadelemizi bir üst düzeye yükseltebilir.Günümüzde 141-142'yi kaldırmanın koşulları gelişmektedir.Şimdi hükümetin ceza yasasında değişiklik yapmayı gündeme getirmesi,bize geniş bir kampanya örgütlemek için ek fırsatlar veriyor.

Ama, bu girişim komitesinin genel sekreter yoldaşların kişiliklerinden ve onların kamuoyunda kazandıkları politik otoriteden koparılması,şimdiden öngöremeyeceğimiz tehlikeli gelişmelere kapı açar.

O nedenle,bizce, 1) söz konusu girişim komitesi oluşturulurken bu komitede iki genel sekreterin de-tutukluluk halleri devam etse bile-bulunması zorunludur.Bu girişimi bizim legaliteyi kazanma,TBKP yi legalde kurma mücadelemizle kopmaz şekilde bağ-

lamanın en kestirme yolu budur.

2) TBKP üyesi olarak girişime katılacak kamuoyunda tanınan yoldaşlardan bir bölümü, kendilerinin legal bir komünist partisinin kurulmasını istediklerini, bu girişim komitesinin faaliyetleri sırasında kamuoyuna açıklamaları şarttır. Yani, girişim komitesinin kampanyası, kamuoyuna, 141-142 nin kalınması, yasal bir marksist partinin kurulması, işçi sınıfı partisinin kurulması, sosyalist partinin serbest olması, komünist parti sinin yasal olması, yasal bir komünist partisi kurulması gibi farklı açıklamalarla yansıyabilmelidir. Bizim bazı yoldaşlarımız yasal komünist parti fikrini kamuoyunda savunmalıdır. Bu yaklaşım, hem bizim amacımıza uygun bir gelişme sağlayacak, hem de geniş sosyalist kesimleri kampanyaya, girişim komitesine çekmeye yardımcı olacaktır. 3) Girişim komitesi bizce, Kutlu, Sargın'ın salı

verilmesini, katılan partilerin açılmasını, Kürt partilerinin serbest olmasını, sosyalist partiye baskı yapılmamasını vb. talep etmeli, ve genel olarak komünist partisi serbestçe kurulabilmeli demeli, ama TBKP serbest kurulmalı talebini (kendisi sanki TBKP den ayrı bir başka yasal parti girişimi imiş izlenimi doğmaması için) yükseltmemelidir. 4) Bizce girişim komitesinde, yurtdışındaki TİP, TKP, TSİP'li olarak bilinen, ayrıca marksist bilinen kişiler de yer almalıdır.

TSİP'le isimler konusunda bir görüşme henüz yapılmış değildir, ama onların eğilimi TBKP den halen tutuklu olmayan, bilinen politik faaliyette bulunan, Çağatay ile görüşenlerin girişim komitesinde yer almasıdır. Bize göre ise bu isimlerin kesinleşmiş cezaları vardır, fiilen kurucu olamazlar. Doğrusu Kutlu ve Sargın yoldaşların ve onların yanısıra aktif kampanya çalışması yürütebilecek, legalde partimizi ve politikasını temsil edebilecek yoldaşların olmasıdır.

Acilen yapılması gerekenler şunlardır: 1) GS yoldaşların görüşleri hemen alınmalıdır. 2) Onlar görüşümüzü benimsiyorsa, girişimci komitede GS yoldaşların adlarının olması fikri TSİP ilere ve marksist aydınlar propaganda edilmelidir. 3) 141-142 ye karşı kampanyayı birlikte yürüteceğimiz ve geniş bir kesimiyle ileride legal bir komünist partisini birlikte kurabileceğimiz çevrelere, bizim umutsuz gördüğümüz için TBKP'yi yasal kurma konseptinden vazgeçtiğimiz gibi bir fikir onlarda uyanmasın diye, bizim, yeni anlayışımız gereği, tek başımıza öncülük fikrini terkettiğimiz, komünistleri kendimizden ibaret görmediğimiz, legal KP'nin geniş olmasının işçi hareketini ve demokrasi hareketini güçlendireceğini düşündüğümüz için kendilerine bunu TSİP ile birlikte önerdiğimizi anlatmalıyız. İki genel sekreter giderken, "TBKP'yi legal kurmak için geldik" demeleri ile bugün TSİP le ve daha başka marksist çevrelerle birlikte çağdaş, demokratik, yığinsal, legal komünist partisi kurmak, önce bu hakkı elde etmek için mücadele etmek istememiz çelişmemektedir. Bu konsept ile daha ileri bir adım atmış oluyoruz. Bizce, TSİP ile ve öteki çevrelerle birlikte kurulmasını amaçladığımız yasal parti yasal komünist partisidir! TSİP'in yorumunun bugün farklı olması, yarın bu bizim amacımıza gelmiyeceği anlamına gelmez. Legaliteden yana güçler dengesinin biraz daha değişmesi, geniş bir anti 141-142 kampanyayı başarmamız, Kutlu ve Sargın'ın başarılı mücadelesinin onların komünist önderler olarak otoritesini daha da artırması TSİP'in üzerinde de etkisiz kalmayacaktır. 4) GS yoldaşların cevabı alınıncaya kadar TSİP ile bu konudaki temaslarda ihtiyatlı davranılmalı, isimler konusunda bir angajmana

girişilmemelidir. 5) Sorularla karşılaştığımızda TBKP ile TSİP'in tek bir KP olarak birleşmesi perspektifinin önemi anlatılmalı, yasallık konusunda ise iki tarafın görüşlerinin yakınlaştığı ve bunun da çok önemli olduğu, ama şimdi asıl belirleyici olanın iki tarafın ve bütün marksistlerin (Yaşın Küçük'e, Doğu Perinçek'e, Dev-Yol'a ve SHP içindeki sol çevrelere kadar hepsinin) 141-142 ye karşı aktif bir kampanya yürütmesi olduğu söylenmelidir. Ancak böyle geniş bir kampanya içinde tek bir marksist partide birleşebileceklerin kaynaşması da mümkün olabilir, denebilir.

TSİP ile daha şimdiden öteki sol güçlerle geniş bir ilişkiler sistemini birlikte oluşturmayı da kararlaştırmış bulunuyoruz. Bu yönde atılabilecek ilk adımlardan biri, yurtdışında ve Türkiye'de ayrı ayrı iki teorik tartışma dergisini mümkün olan en geniş sol örgüt ve kişilerle birlikte çıkarmaktır.

Marksist teorinin sorunları üzerine herkesin özgürce kendi görüşlerini yazacağı, çeşitli açık oturumların düzenlenip tartışmaların yapılacağı, solun uygar ve demokratik tartışma ve ortak görüş geliştirme organı olarak böylesi bir teorik dergi çok yararlı olacaktır. Yurt içindeki ve dışındaki dergiler birbirleriyle organik bağlı olmak zorunda değildir. Bu dergi konusunda TSİP'li ile birlikte geniş marksist çevrelerle ilişkiler kurulmalıdır.

TSİP ile yürütülecek görüşmelerde görev yapacak komisyonların hazırlayacakları sonuç belgelerine iki partinin Merkez Komiteleri nihai biçim verecektir.

TBKP Politik Bürosu

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI

TİP-TKP VE TSİP'İN ORTAK AÇIKLAMASI

13, 14, 15 Haziran 1988 günleri biraraya gelen TİP-TKP ve TSİP heyetleri başlatılan birlik görüşmelerine devam etmişler, belirledikleri gündemi görüşerek aşağıdaki kararları almışlardır.

Partiler görüşmelerin, 7 Mayıs 1988 tarihli ortak açıklamada belirttikleri ve tarafların görüş birliğine varılmasının mümkün olduğu inançlarını ve birleşme sürecini olumlu doğrultuda geliştirmekteki kararlılıklarını doğrulayan ve birlik yolunda yüksek düzeyde bir anlayış birliğini ortaya çıkardığında birleşmektedir. Partiler birliği geriye dönülmez bir süreç olarak kabul etmekte ve cnu derinleştirmekte kararlıdır.

1) Birlik Konusu: Partiler, politik ve örgütsel birliği sağlamanın her bir parti kamuoyu tarafından zorunlu ve olanaklı görüldüğü saptamasında birleşmişler, birliğin programatik (ideolojik-politik) ve örgütsel biçimlenişi konularına temel olacak bir çalışmayı başlatmayı kararlaştırmışlardır. Buna bağlı olarak:

a) Amacı, partiler arasında ortak ideolojik görüşleri ifade eden bir çerçeve belge ile ortak programı hazırlamak olan bir çalışma en kısa sürede başlatılacak, bunun için ortak bir komisyon kurulacaktır.

b) Bu çalışmaya, i) 20'li 30'lu yıllardan sonra komünist hareketin önünü tıkayan başlıca konuların, ii) 1980'lerin dünya ve Türkiye koşullarında yeralan ve programatik sorunlar bakımından önemli olan başlıca değişikliklerin, iii) Marksistler arasında tartışılan konuların bir dökümünün yapılmasıyla başlanacak, program için acil olanlardan başlayarak bu konuların en önemli sonuçları üzerinde ortak görüşler saptanacaktır.

c) Saptanan ortak görüşlerin yazımlarına geçilmesi bakımından asgari bir temel oluşturduğunun görülmesiyle program ile ideolojik çerçeve belgenin yazımları için paralel bir çalışma yürütülecektir. Birleşik partinin programının hazırlanması 1988 içinde tamamlanmış olacaktır.

d) Partiler, işçi sınıfının tarihsel misyonuna bağlı olarak komünist partisinin işlevsel ve etkin olabilmesinin, onun günümüz koşullarına cevap veren çağdaş, demokratik ve kitlesel bir parti olabilmesiyle doğrudan ilişkili olduğu, komünist hareketin özgür, yasal çalışma yürütebilmesinin bu bakımdan özel bir önem kazandığı saptamasında birleşmektedir. Yasallaşma, birliği gerçekleştiren partilerimizin kadrolarının ve potansiyellerinin kaynaşması bakımından yeni ve güçlü olanaklar yaratacaktır. "Teoriye nasıl bir yaklaşım", "nasıl bir politika", "nasıl bir parti" sorularının karşılık oluşturacak ortak görüşlerin diğer Marksist çevre ve kişiler arasında ikna temeline dayalı bir tartışma ortamında yaygınlaştırılması ile (ki, bu çevre ve kişilerin yasal bir komünist partisinin kurulması çalışmalarına daha başlangıçta katılması için çalışmak amaç olmalıdır) komünist hareketin özgür çalışma hakkını elde etmesi yolunda taraflar sistemli bir çalışma yürütmeyi öngörmektedir.

e) Partiler birliğin örgütsel biçimlenişinin asgari gereğini, ilk adımda ortak-birleşmiş bir merkezi irade ile gerek bunun oluşumuna katılımı sağlayacak

Not: Belge iç bilgilendirmede kullanılacaktır.

gerekse birleşmiş partinin tüm güçlerini ve potansiyellerini harekete geçirecek gerekli ve olanaklı diğer mekanizmaları yaratmak olarak görmektedir. ^{lar} Bu konudaki perspektif ve somut düzenlemeler teknik bir çalışma olarak olgunlaştırılacak, örgütsel birliğin diğer unsurları ayrıca görüşülecektir.

2) Yasallaşma ve Yasal Parti Sorunu: Taraflar, yasallaşma ile yasal parti için çalışmanın birbiriyle çelişmeyen ve birbirinin karşıtı olarak görülmesine neden olmayacak bir tarzda bütünsel bir politika olarak ortaklaşa yürütülmesini kararlaştırmışlardır. Bu politika başlıca şu noktalara dayanan bir hareket-girişim-kampanyanın örgütlenmesine ve desteklenmesine dayandırılmalıdır:

a) Olabildiğince geniş bir Marksist çevre ve kişilerin katılımının ve ilgisi-nin ifadesi olacak, geç-mişte-günümüzdeki toplumsal-siyasal faaliyetleriyle bilinen bir grup Marksistin bu niteliklerini açıklayarak yasal bir partinin kurulması için çalışmayı öngördük-lerini duyurmaları.

b) Bu duyuruda 141.-142. maddelerin kaldırılması, TBKP-TSİP dahil bütün çevrimci sol parti ve hareketlerin, Kürt partilerinin serbest bırakılmasını talep etmeleri.

c) girişimcilerin bu iki nokta etrafındaki girişimlerini yurt çapında bir hareket-kampanya olarak yaygınlaştırmaları.

d) Kampanyanın yaygınlaştırılmasına bağlı olarak yasal parti için programatik ve örgütsel platformun tartışılmasına girişimcilerin önyak olmaları.

e) Bugün partiler olarak birlikte, yarın tek parti olarak bu hareketin-kampanyanın desteklenmesi.

f) Kısaca "çağdaş bir komünist partisi" olarak özetlenebilecek, partilerimi-zin ortak ideolojik-politik-örgütsel görüşlerinin geniş Marksist çevre ve kişiler içinde yaygınlaştırılması için ortak çalışma yürütülmesi.

Taraflar, yasal bir parti için hareketin-kampanyanın açıklanması ile başla-yacak bu süreçte yasal partinin niteliğini belirleyecek olanın bu hareketin-kampanyanın etkililik derecesi, elde edilecek başarılar ve bunların fiili yasal yansımaları olacağı görüşündedir. Partilerimiz yasal bir partinin resmen kurulma-sını 141-142. maddelerin kaldırılması şartına bağlı görmemekte, buna karşılık yasal partinin etkili, güçlü ve olabildiğince güvenli olarak kurulmasının yuka-rıdaki başlıca noktaları içeren bir politikanın başarısı ile yakından ilişkili olacağını düşünmektedir. Bu hareketin-kampanyanın içinde komünist hareketin yasallığının bütün boyutlarıyla elde edilmesi ise, tüm Marksistlerin tarihsel bir kazanımı olacaktır.

3) Ortaklaşa Yapılacak Çalışmalar:

a) Sol Birlik'in ve partilerimizin diğer sol güçlerle ilişkilerini gözden geçiren taraflar, Sol Birlik'in kapsamından daha geniş güçlerle ve daha esnek biçimlerde diyalogların geliştirilip güçlendirilmesi için koşulların daha oluşmakta olduğu saptamasında birleşmişler, bu kapsamda değişik Marksist çevre ve kişilerin tam bir eşitlik içinde sahipleneceği ve katılacağı, Marksistler arası yaratıcı bir tartışma forumu özelliği taşıyacak bir teorik derginin yurtdışında ve yurtiçinde yayınlanmasını prensip olarak uygun görmüşler, bunun için ayrıntılı bir olabilirlik raporu hazırlanmasını ve görüşmelerin bu rapor üzerinde sürdürülmesini kararlaştırmıştır.

b) TİP-TKF 'nin yayınlamayı planladığı yasal yayının başlama tarihine de bağlı olarak birlikte çıkarılma olanaklarının araştırılmasına, karşılıklı yayınlarda bugünden açık imzalı yazı yayınlamaya başlamanın yararlı olacağı görüşünde birleşilmiştir.

c) Politik göçmenlerin özgürce yurda dönüş hakkının elde edilmesi ve yurda dönüş konusunda partiler ortak bir politika geliştirmenin önemini vurgulamışlar, bu konunun somut durum ve bilgilere dayalı olarak en kısa zamanda daha ayrıntılı olarak görüşülmesi kararlaştırılmıştır.

d) Partiler gerek birlik süreciyle , gerek güncel politik konularda ortak veya paralel tutum geliştirmeye, gerekse karşılıklı bilgilendirme vb. konulara ilişkin olarak işlevsel olacak bir merkezi mekanizmanın oluşturulmasına karar verilmiştir.

e) Bu görüşmenin sonuçlarının ortak bir açıklama ile kamucyuna duyurulması (ayrıca hazırlanacak) kararlaştırılmıştır.

Türkiye İşçi Partisi

Türkiye Komünist Partisi

Yürürlükte
Yaslıca
nde.
ile
a

2 Nisan 1988

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ
MERKEZ KOMİTESİ'NE

Değerli Yoldaşlar,

Türkiye İşçi Partisi ve Türkiye Komünist Partisi Merkez Komiteleri Politik Büroları'nın ortak oturumunda, Türkiye Birleşik Komünist Partisi'ni oluşturma sürecinin vardığı aşamanın ışığında, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ile ilişkilerimizin bugünkü durumu gözden geçirilmiş, her iki partinin TSİP'le ilişkilerini bundan böyle de geliştirmek kararlılığı belirtilmiştir.

Türkiye İşçi Partisi ve Türkiye Komünist Partisi'nin birleşme çabaları, bilindiği gibi, başarıyla gelişmiş ve süregelen program tasarısı üzerine tartışmanın sonuçları temelinde noktalanacak olan birlik sürecinin tamamlanması aşamasına gelinmiştir. Birlik sürecinin sonuçlanma aşamasına gelmesi, partilerimizin önüne yeni sorunları çözme ödevini koymak için elverişli koşullar yaratmıştır. Bu ödevlerden en önemlilerinden birisi de, öteden beri kardeşçe ilişkiler içinde olduğumuz partinizle ilişkileri politik birlik perspektifinde geliştirmek konusunda üzerimize düşenleri yapmaktır.

Bilindiği gibi, daha geçtiğimiz yıl Ekim ayında Brüksel'de TKP-TİP birliği üzerine yapılan basın toplantısında TİP Genel Başkanı Behice Boran ve TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşlar, Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin oluşmasının, Türkiye'de komünistlerin birliği yolunda tarihsel bir adım olduğunu belirtmişler ve aynı zamanda, bu birliğin gerçekleşmesiyle komünistlerin birliği sürecinin sona ermeyeceğini, örneğin kardeş Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin her iki partiye en yakın bir parti olarak komünistlerin birliği dışında düşünülemeyeceğini açıklamışlardır.

Türkiye İşçi Partisi ve Türkiye Komünist Partisi Merkez Komiteleri Politik Büroları'nın ortak oturumunda, her iki parti, Brüksel basın toplantısında dile getirilen bu düşünceleri bir kere daha doğrulamışlar ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ile birliğin olanaklarını karşılıklı görüşmelerle araştırmaya karar vermişlerdir.

Partilerimizin birleşme amacıyla kurdukları ilişkilerin deneyimi gösteriyor ki, eğer birlik çalışmalarına başlıca teorik ve programatik sorunların tam bir özgürlük içinde, tarafların gerçeğin tekeliini elde tutmadıklarının bilinciyle tartışmasıyla başlanırsa ve bu konularda ortak sonuçlara ulaşırsa, birlikte yaratılan böylesi sağlam bir platformda diğer tüm karmaşık örgütsel, yönetsel sorunlar çok kolay çözülebilmektedir.

Biz sizlerle bugünden, birlik perspektifine bağlı olarak, dünya devrimci sürecinin teorik açıdan başlıca sorunlarını, uluslararası durumu ve ülkemizin somut koşullarını, komünist hareketimizin programatik çizgisini, bu arada tartışmaya açtığımız TBKP Program Tasarısı'nı görüşmeye, düşünce ve deney alışverişinde bulunmaya hazır olduğumuzu belirtmek isteriz. Böyle bir görüşme, TBKP Program Tasarısı'nı kesinleştirmeden önce, kardeş parti olarak sizin görüşünüzü almamıza ayrıca fırsat verecektir. Bu, gelecekte birliğin önemli bir hazırlığı olarak da bizim açımızdan önem taşımaktadır.

Değerli Yoldaşlar,

Biz, komünistlerin birliği sürecinde karşılaşacağımız zorluklara gözlerimizi kapamıyoruz. Bir süredir partinizin yayın organlarında ortaya konan görüşleri incelediğimizde aramızda giderilmesi gereken ayrılıklar olduğunu da görüyoruz. Fakat, Türkiye'de komünistlerin birliği yolunda atılan her adımın, gerçekte uluslararası işçi hareketine, kuruluş hareketine, tüm sosyal gelişme güçlerine karşı kendi enternasyonalist katkımız ve ülkemiz halkları bakımından da en büyük yurtseverlik görevimiz olduğu bilinciyle, her türlü zorluğun aşılabacağı yolundaki inancımızı koruyoruz.

Somut olarak, partilerimiz arasında üst düzeyde bir görüşme için koşulların var olduğundan hareketle, en kısa zamanda biraraya gelmeyi öneriyoruz.

Sizlere çalışmalarınızda başarılar diler, komünist selamlarımızı iletiriz.

Türkiye İşçi Partisi
Merkez Komitesi
adına

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
adına

Osman Sakalsız

Mehmet Karaca

TBKP'NİN TSİP'E VE BAŞKA DEVRİMCİ SOL GÜÇLERE KARŞI TUTUMU

TİP ve TKP, birleşerek TBKP'ni oluştururken, hem tarihsel bir sorunu çözmekte, geçmişte işçi hareketine zarar veren bir bölünmeyi ortadan kaldırmakta, hem de yeni bir başlangıç yapmaktadırlar. TBKP, her zaman bu birliği daha da genişletmek, komünist hareketi daha da güçlendirmek için çalışacaktır. TBKP'nin kurulması, daha geniş bir birliğin başlangıcı olmalıdır.

Bu bağlamda en başta TSİP'e yaklaşım önem taşımaktadır. TSİP TBKP'ye en yakın partidir. Şimdi TBKP'ni legal olarak kurmak, komünist hareketin legalitesini kazanmak için başlatılan girişimle birlikte, birliğin TSİP'i de içermesinin olanakları da artmaktadır.

TSİP'e yeni bir politik stratejinin gerekliliğini temel alan parti programı ve parti anlayışında ortak bir görüşe varabilme durumunda legalde birleşmeye hazır olduğumuz bildirilmeli ve olumlu bir yanıt alındığı durumda bu doğrultuda çalışmaya başlanmalıdır. TSİP ile program ve parti anlayışı üzerine tartışılmalı, birlikçi bir yaklaşımla bu konularda TSİP ile ortak bir görüşte birleşmeye çalışılmalı ve bu başarılabılırsa, legaliteyi kazanma ve politik birlikte, tek parti sürecine TSİP'in katılması sağlanmalıdır.

İçinde bulunduğumuz aşamada başka devrimci sol çevreler de legal sosyalist parti kurma girişimlerinde bulunmakta, legal bir komünist harekette yer almaya hazır olduklarını belirten birçok çevre varlığını sürdürmektedir. TBKP bu çevrelere bir alternatif değildir, onlarla bir yarışma içinde olmamalıdır.

TBKP'yi legal olarak kurma sürecinde TBKP bu çevrelerle kendi program ve parti anlayışını tartışmaya hazır olduğunu, bu konularda bir görüş birliğine varma durumunda bu çevrelerin legal komünist partisinde yer almasına karşı olmadığını açıklamalıdır. TBKP hiçbir zaman gerçeğin tekeline sahip olduğunu iddia etmeyecek, işçi sınıfının politik hareketinin tek temsilci olduğunu öne sürmeyecektir, ama kendi progra-

mini ve parti anlayışını savunacak, bunu daha geniş çevrelere benimsetmeye çalışacaktır.

Açıktır ki, dışımızdaki bütün devrimci sol güçlerle kısa sürede aynı program ve parti anlayışında buluşmak olanaklı değildir. Bu zorunlu da değildir. TBKP her zaman çeşitli konulardaki işbirlikleri ile diyalog ve karşılıklı anlayış temelinde öteki devrimci sol güçlerle ortak mücadele vermeye çalışacaktır. Daha geniş çevreleri birliğe kazanarak komünist partisini güçlendirmek ile öteki sol güçlerle işbirliğini geliştirmek birbirinin karşısına konamayacak olan, tersine birbirini güçlendiren iki doğrultudur ve bunlar TBKP'nin politikasının temel doğrultuları arasında yer alacaktır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI
TÜSTAV

TBKP li Komisyon üyesinin
programın 1. Bölümüne ilişkin
alternatif taslağı -

4

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VE
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VE

PROGRAM TASARISI ÖNERİSİ

Giris: (Yazılmadı)

Çağımız dünyası:

Çağımız dünyası, bir yandan insanlığın sosyalizme geçişi ve toplumsal ilerleme süreçleriyle belirleniyor, öte yandan bu süreçler, tüm insanlığın varlığını, insan uygarlığının devamını ilgilendiren dünya çapındaki keskin sorunların çözümü uğrunda mücadelelerle iç içe geçiyor. belirleniyor.

İnsanlık tarihindeki son sömürü düzeni olan kapitalizm, 20. yüzyılın başlarında emperyalizm aşamasına girdi. Bu, tüm emekçiler, uluslar için baskı, aşırı sömürü, zorbalık, tüm insanlık için barbarca savaşlar dönemi oldu. Aynı zamanda emperyalizm çağında, tüm dünyada sosyalizmin maddesel önkoşulları oluştu, sosyalist devrimin nesnel ve öznel koşulları olgunlaşmaya başladı.

Sosyalizm, 1917 Büyük Ekim Devrimiyle birlikte, tarihte ilk kez gerçeklik haline geldi. İnsanlık için reel bir alternatif oldu. Emperyalizmin her türlü engellemelerine, bir dizi öznel ve nesnel zorluklara rağmen, sosyalizm varlığını koruyabildi ve güçlenmeye devam etti. İkinci dünya savaşında sosyalizmi faşizmin yenilgiye uğratılmasından sonra, daha bir dizi ülke sosyalizme geçti. Sosyalizm bir dünya sistemi haline geldi. İki sistem arasında nükleer-askersel stratejik bir denge oluştu. Öte yandan emperyalizmin sömürge sistemi çöktü. Bir dizi ülke siyasal bağımsızlığına kavuştu. Kapitalist ülkelerde işçi sınıfı ve emekçiler tekellere ve gericiliğe karşı mücadelede önemli kazanımlar elde ettiler.

Sosyalizmin kapitalizm karşısındaki tarihsel üstünlüğü kanıtlanmıştır. İnsanlığın sosyalizme geçişi tarihsel olarak durdurulamaz.

Günümüzde sosyal gelişmenin güçleri genişledi. Dünya sosyalizmi, komünist ve işçi hareketi, kurtulmuş ülkeler halkları ve yığınsal demokratik hareketler, sosyal gelişmenin başlıca itici güçleridir. Kapitalist ülkelerde emek ile sermaye; kurtulmuş ülkelerle emperyalizm; sosyalizm ile kapitalizm arasındaki çelişkiler sürüyor. Sosyalist olmayan dünyada işçi sınıfının, emekçilerin, halkların mücadelesi, tekellerin egemenliğini, militarizmi, yeni sömürgeciliği hedef alıyor.

İnsanlığın sosyalizme geçişinin uzun ve çetkin bir tarihsel dönemi kapsayacağı ve bugüne kadar olandan farklı bir yol izleyeceği şimdi daha açık ortaya çıkmıştır. Bu geçiş süreci, karşıt toplumsal sistemlerin tarihsel yarışma içinde yanyana uzun bir süre yaşayacağı,

birbirlerini sürekli etkileyeceği karmaşık uluslararası bir ortamda ve içinde yaşadığımız nükleer-uzay devri gerçekliğinin etkileri altında yeni özellikler kazanmaktadır.

Bilimsel-teknik devrimin hızlı ilerlemesi, üretimin ve iletişimin uluslararasılaşması, çağımıza özgü çelişkileri bağrında barındıran dünyamıza özgü-geliş, giderek daha bütünsel bir nitelik kazandırıyor.

İnsan varlığı ve uygarlık, günümüzde benzeri görülmedik tehlikelerle karşı karşıyadır. Nükleer bir savaş insan türünün sonu olacaktır. Doğanın tahribi, bir çevresel felâket tehlikesi yaratmaktadır. İnsanlığın büyük çoğunluğu açlık, mutlak yoksulluk, salgın hastalıklarla boğuşuyor. Gelişmekte olan ülkelerin mali sömürüsü öylesine yoğunlaştı ki, ödenemez hale gelen borçlar tüm dünya ekonomisini de tehdit etmeye başladı. İnsanlık kültürüne, hümanist değerlere yönelik saldırılar, insanın kendisine, doğaya ve geleceğe karşı ahlâki sorumluluk bilinç ve duygusunu yıkacak boyutlara ulaştı.

Olğanüstü keskinlesen bu sorunlar, tarihsel olarak kapitalizmin bugünkü türde gelişmesinin ve sosyalizmin de onunla eşitsiz koşullarda yarışa sürüklenmesinin sonucu ortaya çıktılar. Ve iki sistemin işbirliği dışında çözülmez nitelik kazandılar. Bu sorunların çözümü, felsefî, politik, sosyal farklılıkları aşan geniş bir sağduyu koalisyonunu ve kitlelerin aktif katılımını gerektiriyor. Tüm bu sorunlara yeni bir düşünce tarzı ile bakışın kitlelere, tek tek bireylere, partilere, devlet adamlarına egemen olması uygarlığın devamı bakımından büyük bir önem kazanmıştır.

İnsan soyunun ve uygarlığın devamını güvenceye almak için barışın korunması ve öteki global sorunların çözümü vazgeçilmez, ertelenemez hale gelmiştir. Aynı zamanda bu sorunların çözümü, toplumsal ilerlemenin ve sosyalizme yönelişin mutlak önkoşulu olmuştur.

Toplumsal ilerlemenin temel ölçütü insandır, onun varlığının korunması, bireysel çok yönlü gelişmesidir. Dünyamızın bugünkü durumu, böyle bir ilerlemeye köstek oluyor. Şimdi tüm dünyanın topyekûn yenilenmesi gerekiyor. İnsanlık yüzyıllardır hayal ettiği ideallerden büsbütün yoksun olmanak için, bugün zor koşullarda ve acilen bu idealleri gerçeklik haline getirme ödeviyle yüzyüze gelmiştir. Kalıcı barış, şiddetten arınmış bir dünya, devletlerarası hertürlü ilişkilerin demokratikleşmesi, insan doğa ilişkilerinin uyumlaştırılması ve benzer amaçlar, günümüz insanlığının ortak gündemine girmiştir.

Dünya, diyalektik ilişki içindeki sınıfsal ve genel insani sorunların çözümü için olgunlaşıyor. Bu durum, marksizmin insanlığın barış ve sosyalizm yönündeki ilerlemesi ile ilgili öngörülerini yeni tarzda doğruluyor.

Günümüz Türkiye'si:

Bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu, Büyük Ekim Sosyalist Devrimiyle başlayan insanlığın sosyalizme doğru ilerleyiş dönemindeki ilk muazzam ulusal kurtuluş savaşlarından birinin ürünüdür.

Emperyalizmin yarı-sömürgeci olan feodal Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşüyle birlikte, Türk ve Kürt halkları, emperyalizmin boyunduruğuna karşı ayaklandı. Türk, Kürt aydınlarının, emekçilerinin kahramanca mücadeleleri ve ilk sosyalist devletin, Sovyet Rusya'nın yardımlarıyla ulusal kurtuluş savaşı zafere ulaştı.

Geçmişin ağır mirasının yükü altında Türkiye kapitalizm yönünde ekonomik, sosyal, kültürel çelişkili bir gelişme sürecine girdi. Türkiye'de kapitalizmin tüm tarihi, emekçi halk için ansız sömürü, adaletsizlik ve baskı tarihidir. Bu tarih, ülkenin iki kez savaşa itildiği, üç askeri darbeden geçtiği, ulusal düşmanlıkların, sosyal sınıfsal mücadelelerin, ulusal ezgi ve kıyımların, terörizmin ve politik istikrarsızlıkların tarihidir. Ülke tarihinde elde edilen bütün kazanımlar, demokratik özgürlüklerden, ülkenin ekonomik gelişmesine; demokratik reformlardan bilimsel, kültürel ilerlemeye kadar herşey, ülkemizin yurtsever aydınlarının, bilim adamlarının, işçi sınıfı ve tüm çalışanların emekleri ve mücadelelerinin ürünüdür.

Günümüz Türkiye'sinde kapitalist üretim tarzı egemen hale gelmiştir. Tekelleşme ve devlet tekel kapitalizmi süreçleri gelişmekte, uluslararası tekellerle yerli tekellerin iç içe geçme, dünya kapitalizmiyle bütünleşme süreçleri hız kazanmaktadır. Burjuvazinin sıralarından sıvrılan büyük ve tekelci sermaye egemen güç durumuna geldi. Aynı zamanda, çekirdeğini endüstri proletaryasının oluşturduğu işçi sınıfı büyüdü. Kapitalizm kendisine has tüm çelişkileri üretti. Böylece, kapitalizmin marksizm tarafından keşfedilen genel yasallıkları, Türkiye'nin gelişmesinin temel doğrultusunu belirledi. Ülkemizde, sosyalizm için gerekli asgari maddesel önkoşullar genel olarak oluştu.

Nevar ki, kapitalizmin gelişmesi, onun tarihsel olarak geç oluşmasının başlıca özelliklerini ortadan kaldıramadı. Ülkenin ekonomisi, kendi başına genişletilmiş yeniden üretim yapamaz şekilde bağımlı hale geldi. Ekonominin -kapitalizm öncesi kalıntılardan yaygın küçük üretime kadar- türdeş olmayan geri yapısı yokedilemedi. Sınıfsal ayrışma süreci devam etmekte, bir yandan ticari ve mali sermayenin en asalak, vurguncu biçimleri sürekli ortaya çıkmakta, öte yandan, işçi sınıfının çevresinde geniş bir yarı-proleter ve işsizler yığını birilmektedir. Politik parti ve akımların da evrimi devam etmektedir.

Türkiye'de kapitalizm, keyfi, baskıcı, aşırı merkezîyetçi ve bürokratik geleneksel devlet kurumuna dayanarak gelişti. Giderek devlet, Türk ve Kürt emekçi ve aydınları üzerinde, az sayıda holding sahibi ailenin, onlarla iç içe geçmiş militarist ve teknokrat zümrenin, oligarsik egemenlik aracına dönüştü.

Kapitalist gelişmeyi emperyalist sermayenin desteğine bağlayan burjuvazinin NATO'ya giriş kararı ile birlikte, Türkiye'nin uluslararası arenadaki yeri ve rolü emperyalizm yararına kökten değişti. Türkiye, üçüncü sınıf, bağımlı bir devlet olarak saldırgan emperyalist kamp içinde yer aldı.

Kapitalizm, ulusal eşitsizliği ve ezgiyi ortadan kaldırma yeteneğinde olmadığını göstermiştir. Kürt ulusu üzerinde, siddete dayalı asimilasyon uygulaması kurulmuştur.

Ekonominin bağımlı ve geri niteliği, emperyalizme askeri-politik bağımlılık, demokrasiden yoksunluk, Türk ve Kürt emekçileri için ağır sosyal sonuçlar doğuruyor. Kadınların eşitsizliği ve aşağılanması sürüyor. Sosyal adaletsizlik derinleşiyor. Konut, sağlık, sosyal güvenlik, eğitim sorunları ağırlaşıyor. Kültürel gerilik ve ahlâksal bunalım süreçleri gelişiyor.

Sınıfsal ve ulusal boyutlu tüm bu sorunlar, dünya ölçüsünde genel insani sorunların öne çıkmasıyla, yeni özellikler kazandı, daha da karmaşıklaştı.

NATO'ya, Amerikan askersel üslerine, bunların ülkeyi kendi iradesi dışında savaşa sürükleme tehlikesine karşı mücadele, tüm nüfusun varlık-yokluk sorunu haline geldi, bölge ve dünya barışının korunması mücadelesiyle birleşti. Ülkenin NATO zincirinden kurtuluşu, NATO ve Varşova bloklarının karşılıklı olarak tasfiye edilmesi perspektifiyle bağlandı.

Ekonomik gelişmeyi köstekleyen başlıca faktörlerden, ağır askersel harcamalar ve dış borçlar sorunu, dünya ölçüsünde genel ve tam silahsızlanma ve yeni ekonomik düzen sorununun bir parçası haline geldi.

Kürt ulusal sorunu giderek uluslararası bir karakter kazandı, acilleşti ve bu sorun doğrudan doğruya bölge barışının ve genel insan hakları mücadelesinin ayrılmaz parçası oldu.

Ülke insanları, dünya ölçüsündeki çevre sorunlarının ve kültürel değerlerin tahribi sorunlarının artan olumsuz sonuçlarıyla yüzyüze gelmeye başladı.

Böylece, kapitalizm çerçevesindeki reformlar ve toplumsal ilerleme yönündeki mücadele ile genel insani sorunların çözümü mücadelesi diyalektik şekilde birleşti.

En başta Türkiye'nin savaşa sürüklenmesi ve bir nükleer savaşta ilk hedef haline gelmesini önlemek, tüm nüfusun sorunu olmuş, aynı zamanda Türkiye'nin kendi başına çözemeyeceği bu sorunlar, kapitalist ülkelerle, gelişmekte olan ülkelerle ve sosyalist ülkeler işbirliğini zorunlu kılmaştır.

En-başta

En başta silâh harcamalarının kısılması ve dış borç sorunu, işçi sınıfı açısından sosyal sorunların çözümü için ~~zorunlu~~ mücadelenin temel konusu olmuştur.

Ve nihayet barışın korunması ve global sorunların çözümü, ülkemizde toplumsal ilerlemenin ve sosyalizme geçişin mutlak önkoşulu haline gelmiştir.

Günümüz dünya ve Türkiye gerçekleri, partinin bugünkü ve gelecekteki mücadele amaçlarını, bu amaçlara ulaşmanın yol ve biçimlerini belirlemektedir.

Partinin barış, demokratikleşme ve toplumsal ilerleme mücadelesindeki görevleri:

Parti halk için vardır. Toplumsal gelişmenin her evresinde parti halkın mücadelesinin ön saflarında yer alacaktır.

Parti sosyalist amacını gözardı etmeksizin, kapitalizm koşullarında da emekçilerin en yakıcı sosyal ekonomik, politik ve kültürel sorunlarının; tüm nüfusun karşı karşıya olduğu global nitelikli sorunların alternatif çözüm yollarını ortaya koyacaktır. Bu alternatif çözüm yolları uğrunda mücadelelerin başlıca amacı, ülkemizde dünya barışına katkıda bulunmaya, Türkiye'yi bölgede bir barış etkeni durumuna getirmeye, barışçıl ekonomik kalkınmaya, dünyada yeni bir ekonomik düzen davasına yardım etmeye, emekten yana bir sosyal politikaya, gerçekten çoğulcu, parlamenter bir demokrasiye, ulusal ezginin giderilmesine, kültürel ilerlemeye ve bireyin çok yönlü gelişmesine olanak verecek bir yeni politik durum yaratmaktır. Bu amaçlara, kitlelerin mücadeleleriyle ve mümkün olan en geniş birliğ işbirliği ve diyaloga ulaşılabılır.

Partinin değişmez amacı sosyalizmdir. Sosyalizme ancak kapitalizmin devrimci aşılmasıyla, toplumsal bir devrim süreciyle geçilebilir. Bu sürecin içeriği, temposu ve etapları kapitalizm koşullarında yürütülen reformlar uğrunda mücadelelerin ve demokratikleşmenin derinliği, uluslararası ve ülke içindeki politik güçlerin durumu tarafından belirlenecek; geçmişten arta kalan demokratik ve anti-emperyalist nitelikli ödevleri çözerek sosyalizm yönünde derinleşecektir. Parti devrimci sürecin barışçıl

nitelik kazanmasını, değişmez bir mücadele amaçlı olarak benimsemiştir. Sosyalizm, işçilerin, emekçilerin ve aydınların, yani tüm çalışanların iktidarı aracılığıyla gerçekleştirilecektir. Çalışanların iktidarı, tüm sol güçlerin yönlendirici öncülüğünde kurulacaktır.

Çalışanların iktidarında parti, şu temel dönüşümlerin gerçekleştirilmesini kendi programatik amaçları olarak açıklar:

(Y a z ı l m a d ı)

Parti her durumda, muhalefette ya da hükümetde, kapitalizmde ya da sosyalizmde, aşağıdaki ilke ve genel amaçları dolaysız değerler olarak benimser ve yaşama geçmeleri için çalışır.

1 İnsan özgürlüğü, bireyin kişisel çok yönlü gelişmesi parti eyleminin derin hümanist içeriğini oluşturan en yüce amaçtır. Toplumsal ilerlemenin temel ölçütü insan, onun özgürce gelişmesidir. Partinin programı ve mücadelesi, insan özgürlüğünün ve kişisel çok yönlü gelişmesinin doğal, toplumsal, maddi ve manevi koşullarını yaratmak içindir.

Toplumsal özgürlük, kişi özgürlüğünün koşuludur. Fakat kişinin özgür olmadığı bir özgür toplum da olamaz.

İnsan hakları bölünmez bir bütündür. Hiç bir hak diğeri adına kısılanamaz ya da ikincil sayılamaz.

2 Çalışanların, ezilen ulusların ve kadınların özgürlüğü ve hakları ne birbirinin karşısına konabilir ve ne de bunlar arasında öncelikler vardır.

İnsanın çok yönlü gelişmesinin kültürel şartlarını yaratmak partinin ödevidir. İnsanın evrensel ve ulusal kültürel zenginleşmesi yönündeki çabalar, aynı zamanda bireyin doğaya, ekonomiye, politikaya insanlığın genel çıkarlarını gözeterek yeni bir tarzda bilinçli bakışını sağlama, yeni bir düşünce tarzını yaratma çabasıdır.

Barış her zaman komünistlerin idealiydi. Bugün artık, hertürlü ilerlemenin olmazsa olmaz koşuludur. Savaşlar, geçmişte olduğu gibi politikanın başka araçlarla devamı olmaktan çıktı. Parti, toplumsal ilerlemeyi, insanın özgürlüğünü, herkes için insanca bir yaşam kurmayı yalnızca barış koşullarında gerçekleştirmeyi amaçlamıştır.

Sınıf mücadelesinin uygar biçimleri için komünistler aralıksız çaba harcayacaklardır. Hiç bir sınıfsal ya da ulusal çıkar, bölge ve dünya barışına tehlikeye atıcı eylemlerin nedeni olamaz.

Insan varlığını ve uygarlığı tehlikeye sokan global tehlikeler karşısında parti, diğer bütün amaçlar için mücadelelerini, insanlığın ortak çıkarlarını ifade eden amaçlara yönelerek sürdürecektir.

Ulusların özgürlüğü, eşitliği ve kardeşliği partinin başlıca ideallerinden birisidir. Bu idealin gerçekleşmesinin temel ilkesi, ulusların kendi kaderlerini kendilerinin özgürce belirlemeleridir.

Parti ulusal egemenliği, başka devletler karşısında ülkenin toprak bütünlüğünü her koşulda savunacak, pekiştirecektir. Kalkınmış, gelişmiş Türkiye'nin bütün öteki ülkelerle uluslararası arenada eşit haklı yer alması için çalışacaktır.

Parti başka devletlerin Türkiye'nin iç işlerine karışmasına ve Türkiye'nin de diğer devletlerin iç işlerine karışmasına karşı çıkacaktır. Halklararası dostluk ve işbirliğini savunacaktır.

Parti her dönemde, her alanda ve dezâyde azamî demokrasi için her şeyi yapacaktır. Demokrasi halkın halk tarafından, halk için yönetimidir. Parti, demokrasiye, çoğunluk iradesinin en iyi temsil edildiği bir rejim olarak sahip çıkar.

Birleşmiş Milletler Örgütüncce reddedilen ırkçılık, savaş kışkırtıcılığı dışında bütün politik görüşlerin özgürce ifade bulduğu, örgütlendiği çoğulculuk parti tarafından her zaman savunulacak, hayata geçirilecektir.

Parti, parlamentonun ve öteki temsili kurumların gerçek erk organları olmasını, kuvvetler ayrılığı ve yargı bağımsızlığı ilkesini savunurken, aynı zamanda kitlelerin yerel ve merkezi düzeyde yönetime doğrudan katılımını öngören doğrudan demokrasi biçimlerini hayata geçirmek için çalışacaktır.

Herkes yasalar önünde eşittir. Bu ilke, hiç bir sınıf, zümre ve kişi lehine ihlâl edilemez. Parti hukuk devletinden yanadır.

Parti, bürokratizme karşı her dönemde mücadele edecektir.

Parti sosyal adalet idealinin partisidir. İnsanın insan tarafından sömürülmesinden daha derin bir adaletsizlik olamaz. Parti, insanlığın binlerce yıldır özlemini duyduğu eşitlik idealini gerçeklik haline getirmek için savaşıyor.

En temel alanlarda, iş, konut, sağlık ve eğitim alanlarında sosyal adaletsizliğe karşı mücadele etmek ve sosyalizmde herkese iş, herkese konut, herkese sağlık hizmeti ve herkese eğitimde fırsat eşitliği ilkelerini yaşama geçirmek komünistlerin programlarının en önemli ödevidir.

Parti, bu amaçlara, ancak ekonomik temelin gelişmesi oranında ulaşılabileceği gerçeğinin bilincindedir. O nedenle parti, ülkenin ekonomik gelişmesi ve bilimsel teknolojik devrimin olanaklarından en geniş ölçüde yararlanması için çalışacaktır.

Ekonomik kalkınma emekçilerin refahından ayrı düşünülemez, savunulamaz. Ekonomik kalkınma, ulusal egemenliğin, demokratikleşmenin, insan haklarının sınırlandırılması pahasına sağlanamaz. Ekonomik kalkınma insanın ve doğanın tehdidi pahasına gerçekleşemez. Parti, ekonomik kalkınmayı Türkiye'nin ve tüm insanlığın bugününe ve yarınlarına karşı derin bir sorumlulukla gerçekleştirmek için mücadele edecektir.

Bütün bu değerlerin, komünistleri tüm namuslu insanlarla, emeksever, yurtsever ve insansever herkesle bugün de, yarın da birleştireceğine parti güveniyor.

Parti şuna inanıyor: Tüm bu amaçlar için mücadele kapitalizm koşullarında kalındığı sürece de boşa gitmeyecek, mücadeleye atılan kitleler çok önemli kazanımlar elde edeceklerdir.

Parti şuna da kesinlikle inanıyor: Bütün bu mücadelelerden er geç sosyalizm doğacaktır.

Komünist partisi

Tarih, sömürü toplumunu ebediyen ortadan kaldırma ve sömürsüz toplumu yaratma görevini işçi sınıfına vermiştir. Bilimsel-teknolojik devrim sürecinde bilâşimine yeni ve modern unsurların katılımıyla toplumsal gelişmedeki rolü artan işçi sınıfının tarihsel misyonu da günümüzde genişlemiştir. İşçi sınıfı, kendi kurtuluşunu sağlarken, tüm ezilenleri ve insanlığı kurtarma gibi yüce bir tarihsel görev yükümlenmiştir.

İşçi sınıfının tarihsel görevini yerine getirmesi için, onun siyasal bir örgüte, partiye ihtiyacı vardır. Komünistlerin rolü, işte bu partiyi yaratmak, güçlendirmek ve zafere ulaştırmaktır.

Komünist partisinin, işçi ve emekçi sınıfların sıralarında, toplumsal ilerleme hareketinin içinde, öteki sol partiler karşısında hiç bir ayrıcalığı yoktur, olamaz. Parti, tüm bu güçler içinde hareketin sınıfsal ve genel insanî, ulusal ve uluslararası tüm çıkarlarını teorikve politik faaliyeti, pratik kararlılığı, örgütsel yapı ve yaşamı bakımından ifade edebildiği ölçüde özel rol oynar.

Komünist partisi çağdaş bir partidir. Kendisini sürekli yenilene yeteneğinde olan ve bu gücü bilimsel teorisinden, yaratıcı halk hareketine dayanmasından ve demokratik, kitle-

sel örgütsel niteliğinden alan, işçi sınıfının devrimci partisidir.

ML.

Birleşik partinin eylem klavuzu, Marks, Engels ve Leninin teorileridir. Parti marksizmi dogmatik olmayan yaratıcı tarzda kavrar ve onu sürekli geliştirmeyi kendi öz işi sayar.

Parti ne kendisini, ne de bir başka partiyi gerçeğin tekeline sahip olarak görmemektedir. Parti kendi çizgisini tamamen bağımsız olarak tayin eder. Aynı zamanda ülke içinde ve dışında tüm marksist ve işçi partileriyle, çevrelerle görüş ve deney alışverişinde bulunur.

Dünya komünist ve işçi hareketinin bir parçası olan parti, tüm dünyadaki barış ve ilerleme güçleriyle enternasyonalist dayanışma içinde olur.

Parti politik faaliyetini semalara göre değil, gerçek durumun somut analizine, bilimsel, ahlaki, kültürel temelde hazırlar. Partinin politikasına tarihsel iyimserlik ve devrimci realizm egemendir. Onun politik faaliyetinin değişmez amacı, iktidarın sömürücü sınıflardan çalışanların eline geçmesidir. Parti her somut dönemde, önüne varolan koşullarda olanaklı en ileri hedeflere ulaşma görevini koyar.

Parti faaliyetinin öznesi, kitlelerdir. Kitlelerin yaratıcı eylemleri, partinin politikasını geliştirmesinin en büyük okulu, sınav alanıdır. Komünistler bu hareket içinde tüm demokratik güçlerle işbirliği yapar, ortak politikaların hazırlanmasına katkıda bulunurlar.

Parti toplum için savunduğu bütün değerlerle kendi parti yapısında ve yaşamında tam bir uyum içinde olur. Bu herşeyden önce, partinin tüm yapısında, işleyişinde, kararlarında ve eylemlerinde demokrasi ilkelerinin egemen olmasıdır. Demokrasi parti için taşınması gereken bir yük değil, parti politikasının hayata geçmesinin, partinin hareket birliğini en efektif gerçekleştirmesinin vazgeçilmez koşuludur.

Parti marksizm temelinde farklı yorumlara kapılarını kapatmaz. Hiç kimse Marks, Engels ve Lenin'in görüşlerinin şu ya da bu özel yorumunu değişmez doğrular olarak herkese kabul ettirme hakkına sahip olamaz. Farklı görüşlerin varlığı partinin zayıflığını değil, teorik zenginlik ve yaratıcılığının işaretidir. Farklı görüşlerin parti politikasının geliştirilmesine hizmet edebilmesinin yolu, parti içinde her düzeyde özgür tartışma ortamı yaratmaya ve çoğunlukça alınan kararların herkes tarafından pratikte sınanmasına bağlıdır. Bizzat hareketimizin ortak deneyi, giderilemeyen bir çok farklılıkların pratik tarafından çözüldüğünü gösteriyor.

Ülkenin toplumsal hayatında etkin rol oynayabilmek için parti, kitle partisi haline gelmeyi amaç ediniyor. Belsefi, sınıfsal kökenine

bakmadan, partiyle birlik olmak isteyen herkese açık bir parti kitleleşebilir. Partiyi barış ve toplumsal ilerleme ideallerine bağlı namuslu insanlardan ayıran egemen sınıfların anti-komünist yasaklarını, yalan ve iftiralarını, ve hareketimizin dogmatik ve sekte hatalarını aşarak parti kitlelerle kaynaşacaktır. Partinin kitleleşmesi, öteki sol partilerin zayıflaması, erimesi yoluyla değil, tüm solun çeşitlilik içinde birliğini gerçekleştirme, derinleştirme ve mümkün olan birleşik örgütsel biçimler yaratma süreci içinde gerçekleşecektir.

Birleşik partinin programı budur.

Komünist hareketin tarihi, halkımızın, bu programdaki görüşlerin komünistlerin gerçek inançlarını yansıttığına ve onların bu programı hayata geçirmek için her türlü fedakârlığı göğüsleyeceğine güvenmesi için pek çok kanıt biriktirmiştir. İnançları uğruna can veren, özgürlüklerini yitiren binlerce militan söz ile eylemin birliğinin unutulmaz tanıklarındır.

Parti kendi hatalarını, zayıflıklarını açıkça dile getirmekten hiç bir zaman kaçınmayacaktır, her eyleminden, her uygulamasından yalnız parti üyelerine değil, tüm halka hesap verecek, halkın denetimine açık bir parti olarak kalacaktır.

Bu programın gerçekleşmesi tüm halkın eseri olacaktır.

11 Ekim 1988

TSİP - TBKP program
tasarın hazırlama komisyonunun
TSİP ve TBKP MK kararına.
Komisyon çalışmalarında gelinen
aşamayı bildiren bası kuruluşu

3

TSİP v e TBKP Merkez Komitelerine

1988 Ağustosunda çalışmalarına başlayan TSİP ve TBKP'nin "ortak program tasarısı hazırlama" komisyonu, elde edilen sonuçların her iki partinin Politik Bürolarında incelenmesi ve Komisyonun çalışmalarına devam edip etmemesi hususunun karara bağlanması amacıyla çalışmalarına ara vermiştir.

Komisyonumuz, ortak parti programının temel doğrultularını tartışmış, bu sürede her iki partinin görüşleri arasında bir yakınlaşma olduğu sonucuna varmıştır. Bununla birlikte, partilerimizin program anlayışları arasındaki farklar devam etmektedir. O nedenle, şu aşamada Komisyon, ortak bir program tasarısı hazırlayamamıştır.

Komisyon, Ahmet Kaçmaz (yoldaşın hazırladığı program tasarısının I. Bölümünü oluşturan metni, Alp Otman yoldaşın hazırladığı II. bölümü oluşturan metni görüşmüştür. Bu metinlerin hazırlanması esnasında Veysi Sarısözen yoldaşın hazırladığı alternatif metinler de içinde olmak üzere, tüm belgeler ekte dir.

Sonuçta;

1. Program tasarısının I. bölümünün, 4. sayfasındaki "Finans kapital..." sözleriyle başlayan ve en son cümleye kadar süren kısmı tartışmalı durumda kalmış, TBKP'li komisyon üyeleri bu bölümün, ekteki öneri ~~yaxdx~~ temelinde değiştirilmesini önermişlerdir. Söz konusu bölüme ait değişiklik önerisi de TSİP'li yoldaşlarca uygun bulunmamıştır.

Komisyon, tartışmalı bölüm dışındaki bölümlerin belirli düzeltmelerle onaylanabileceği görüşünde birleşmiştir.

22. Program tasarısının II. bölümünün, "dünyada durum" kısmında "bölgemizde durum" hariç, genel eğilimleri içeren görüşlerin çıkarılması, bu kısmın güncel durumu içerecek şekilde yeniden düzenlenmesi; "demokratik bir rejim için" kısmında, "demokratik hak ve özgürlükleri elde etme" görüşünün vurgulanması, rejimin niteliğinin ve ülkede sınıfsal mevzilenme konusunda açıklık sağlanması; "ekonomik gelişmeye yönelmek için" kısmında, tekellerin sınırlandırılması yönünde tedbirlerin zikredilmesi koşuluyla ve tüm metinde belirli düzeltmelerle kabul edilebileceği komisyonumuzca belirtilmiştir.

Her iki partinin MK'lerinin bilgilerine sunulur.

Bütün Parti Örgütlerine:

8

A Ç I K L A M A

TSİP ile birlik gelişmeleri kapsamında yürütülen, ortak program taslağını hazırlamakla görevli komisyon, vardığı sonuçları birlikte değerlendirerek TSİP ve TBKP Merkez Komitelerine iletilmişlerdir. TSİP ve TBKP parti yönetimleri, yaptıkları 7 Şubat 1988 tarihli kısa bir ortak açıklama ile bu sonucu komisyona duyurmuşlardır. İlişikte, TBKP ve TSİP'in yaptıkları ortak açıklama (Ek 1) ve program komisyonunun vardığı sonuçları iki partinin Merkez Komitelerine ileten başvuruları (Ek 2), parti örgütlerine gönderilmektedir.

TBKP-TSİP ortak program taslağı hazırlama komisyonunun gelişme süreci şöyle gelişmiştir:

Komisyon, öncelikle programda yer alacak politik-ideolojik konularda, görüş alış-verişini sağlamak ve ortak anlayışlara varmak için kendi içinde bir tartışma yürütmüştür. Bu tartışmalardan sonra, görüşlerin daha da somutlanması ve birlikte geliştirilmesi amacıyla, yazılı metin taslakları üzerinden sürdürülmesi kararlaştırılmıştır. Program taslağında yer alacak konuların iki ana bölümde ele alınmasına karar verilmiş ve Komisyon, programın 1. Bölümüne ilişkin taslağı hazırlamakla TSİP'li bir komisyon üyesini görevlendirmiştir. Programın 2. Bölümüne ilişkin taslağı hazırlama görevi ise, TBKP'li bir komisyon üyesine verilmiştir. Ayrıca komisyon, kendi içinde TBKP'li bir üyesi, programın 1. Bölümüyle ilgili taslağa yardımcı olmakla ve TSİP'li bir başka üyesi de 2. Bölümüne yardımcı olmakla görevlendirmiştir. Böylece hazırlanacak her

birlik süreci üzerine aldığı karar, bütün parti örgütlerine
ilişikte gönderilmektedir. Politik Büro, bu karar doğrultusunda
TSİP'le birlik sürecini idare etmek için görüşmeleri sürdürecektir.

Gelişmelerimizde başarı dileklerimizle

Politik Büro

Ekleri:

- Ek 1: TSİP ve TBKP'nin 7 Şubat 1988 tarihli ortak açıklaması
- Ek 2: TSİP-TBKP program tasarısı hazırlama komisyonunun, iki partinin
MK'larına başvurusu
- Ek 3: TSİP'li komisyon üyesinin programın 1. Bölümüne ilişkin taslak önerisi
- Ek 3a: Programın 1. Bölümü üzerine tartışmaların devamını sağlamak amaç-
ıyla TBKP'li bir komisyon üyesinin değişiklik önerisi.
- Ek 4: TBKP'li komisyon üyesinin programın 1. Bölümüne ilişkin alternatif
taslak önerisi
- Ek 5: TBKP'li komisyon üyesinin programın 2. Bölümüne ilişkin taslak önerisi
- ~~Ek~~ 6: TBKP Merkez Komitesi'nin, TSİP'le birlik konusunda aldığı karar

A Ç I K L A M A

TSİP ve **TBKP**'nin "ortak program tasarısı hazırlama" komisyonu, yürüttüğü çalışmalar sonucunda gelinen bugünkü aşama üzerine yaptığı değerlendirmeyi bir tutanakla iki partinin Merkez Komitelerine iletmiştir.

1988 Ağustos'unda çalışmalarına başlayan **TSİP** ve **TBKP**'nin "ortak program tasarısı hazırlama" komisyonu, elde edilen sonuçların her iki partinin Politik Bürolarında incelenmesi ve komisyonun çalışmalarına devam edip etmemesi hususunun karara bağlanması amacıyla çalışmalarına ara vermiştir.

Komisyon, ortak parti programının temel doğrultularını tartışmış, bu sürede her iki partinin görüşleri arasında bir yakınlaşma olduğu sonucuna varmıştır. Bununla birlikte, partilerimizin program anlayışları arasındaki farklar devam etmektedir. O nedenle, şu aşamada komisyon, ortak bir program tasarısı hazırlayamamıştır.

"**TSİP** ve **TBKP** Birleştirme Komisyonu" program tasarısı komisyonunun vardığı yukarıdaki sonucu görüşmüştür.

İki parti arasındaki birlik sürecinin bugün geldiği aşamayı, partilerin konumlarını ve birlik sürecini ilerletmek amacıyla nasıl bir yol izleneceğini daha kapsamlı değerlendirme ihtiyacı konusunda görüş birliğine varılmıştır. **TSİP** ve **TBKP** yönetimleri konuyu görüş-tükten sonra, birlik süreci üzerine yapılacak ortak değerlendirmenin ayrıca kamuoyuna açıklanmasına karar verilmiştir.

7 Şubat 1989

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi

Türkiye Birleşik Komünist Partisi

(.....) Partisi Program Taslağı

PREAMBUL

Çağımız Dünyası

Dünyamız kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini yaşıyor. Kapitalizmin emperyalist aşamaya yükselmesiyle birlikte sosyalizmin toplumsal maddi temelleri olgunlaştı. 1917 Büyük Ekim . Devrimi kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini fiilen başlattı. Önce tek ülke ile sınırlı kalan sosyalizm II. Dünya Savaşı'ndan sonra dünya sistemine genişledi.

Ekim Devrimi'nin de etkisiyle yaygınlaşan devrimci kabarmayı bastıran gelişkin kapitalist ülkeler; çeşitli krizlerle karşı karşıya kalmalarına rağmen, geri ve bağımlı ülkeleri sömürmenin sağladığı imkânlar ve bilimsel ve teknolojik devrim sayesinde gelişmelerini sürdürdüler. Günümüzde kapitalizm ve sosyalizm iki farklı sosyoekonomik yapıda dünya sistemi olarak yarışmalarını sürdürüyorlar. Bu yarışmada bir hayli geriden ^{başlangıç} sosyalizmle gelişkin kapitalizm arasındaki ekonomik fark, zamanla azalmasına rağmen varlığını koruyor. Ancak insanın insan tarafından sömürülmesine son veren sosyalizm, çeşitli handikaplara ve aksamalara rağmen ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda elde ettiği başarılarla, sömürücü düzenlerin sonuncusu olan kapitalizmden daha ileri ve üstün bir toplumsal sistem olduğu kanıtlanmıştır. Kapitalist yoldan gelişme yolundaki ülkelerde kapitalizmin açık başarısızlığı, kapitalist toplum düzeninin günümüzdeki çaresizliğini ortaya koyuyor. İnsanoğlunun geleceği sosyalizmedir.

Sosyalizm geliyor, ancak daha gençtir. Kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi duraksamalar ve zikzaklarla ilerliyor. Sosyalizmin ağır basan dünya sistemi haline gelmesi için uzunca bir geçiş döneminin gerekeceği anlaşılıyor.

Emperyalizm, gelişmekte olan sosyalizmin önünü kesmek amacıyla her çareye başvuruyor. Militarizm bunların başında geliyor. Emperyalizmin başlattığı ve sürekli tırmandırdığı nükleer silahlanma, tüm dünyamız için büyük bir tehlike oluşturuyor. Bunun yanı sıra, kârın azamileştirilmesi güdüsü ile çalışan sermayenin, tabiatı insafsızca sömürmesi sonucu meydana gelen çevre sorunları, yeni sömürgeciliğin geri veya gelişmekte olan ülkelerde yol açtığı, açlık, mutlak yoksulluk, devasa dış borç ve benzeri problemler, insanlığın geleceğini tehdit eden tehlikelerdir. Nükleer tehlide karşı silahlanma yarışına zorlanan, kapitalizmle aradaki farkı kapayabilmek için çevre sorunlarını yeterince dikkate almayan sosyalizmin de global sorunların büyümesinde payı olmuştur.

Nükleer savaş tehlikesi, tabii çevrenin tahribi, gelişmekte olan ülkelerin açmazı türünden sorunlar insan soyunun devamını tehdit ediyorlar. İnsanlık için var olup olmamak kertesine gelmiş bu sorunlara acilen çözüm bulmak gerekiyor. Global sorunlar insanlığın tümünü ilgilendirdiğinden çözümün de dünya çapında işbirliğiyle aranması zorunlu oluyor. Dünya çapında barışın korunması, çevrenin daha fazla tahribinin önlenmesi, doğanın korunması ve insan doğa ilişkisinin uyumlaştırılması, yeryüzünden açlığın ve mutlak yoksulluğun silinmesi, sistem farkı

gözetilmeksizin tüm ülkelerin çözümü birlikte aramalarıyla mümkündür.

Türkiye

Türkiye emperyalizme bağımlı, orta gelişkinlik seviyesinde kapitalist bir ülkedir. Ekonomide tekelci zümre hakim bir konuma sahiptir. Tekelci zümrenin başını çektiği egemen güçler ittifakı Türkiye'nin kaderini elinde tutmaktadır. Ülkemizin emperyalizme bağımlılığı da bu güçler kanalıyla gerçekleştirilip pekiştirilmektedir.

Türkiye uzunca bir süredir kapitalizm altında yaşadığı halde ekonomik, sosyal ve kültürel olarak gelişkin bir ülke haline gelememiştir. Ekonomideki krizlerin giderek daha kronikleşmesi ve buna eşlik eden sosyal ve kültürel yozlaşma, ülkemizde mevcut kapitalist yapılanmanın gerçek bir gelişme alternatifi olmaktan çıktığını göstermektedir.

Bu duruma yol açan, ekonomide tekellerin belirleyici rolü ve ülkenin emperyalizme bağımlılığıdır. Tekelci zümre ile emperyalizmin işbirliği sonucu ekonomi, emperyalist sömürüye açık ve elverişli bir şekilde yapılandırıldığı için ekonominin gelişip serpilmesi imkansız hale gelmektedir. Emperyalist sömürünün yanısıra, aşırı tekelci sömürü sonucu mülk sahibi zümreler elinde biriken zenginliklerin, yeniden üretimden çok aşırı ve lüks tüketime aktarılması ekonomiyi sürekli buhranlara sürüklemektedir. Bu süreç zenginin daha zengin, fakirin daha fakir hale gelmesine yol açmakta, gelir dağılımı daha da bozulmaktadır. Böylece tekelci zümrenin başını çektiği egemen güçlerle nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan çalışanlar kitlesi arasındaki çelişki giderek keskinleşmektedir. Bu şartlar, emekçi yığınlar arasında, mevcut adaletsiz düzenden kurtulma aranırları için elverişli bir ortam yaratmakta, sömürüden ve baskıdan arındırılmış bir düzeni vadeden sosyalizmin kurtuluş yolu olarak yaygınlaşmasına imkan yaratmaktadır. Sosyalizm uğruna mücadelelenin maddi-toplumsal şartları olgunlaşmaktadır.

Sosyalizm uğruna mücadelenin motor gücü işçi sınıfıdır. Çünkü üretim araçlarının özel mülkiyetine son verebilecek esas toplumsal güç, ancak onların mülkiyetinden yoksun sınıf olabilir. İşçi sınıfı sosyalizm uğruna yürütülecek siyasi mücadelede örgütlenmek zorundadır. Ülkemiz işçi sınıfı 70 yıla yakın bir süreyi bulan siyasi mücadele deneyine sahiptir. (.....) Partisi bu geleneğin bir temsilcisi olarak işçi sınıfımızın siyasi mücadelesine omuz vermekle yükümlüdür.

İşçi sınıfı dışındaki diğer emekçi sınıf ve zümrelerin, tüm çalışan halkın çıkarı da, sömürüden ve baskıdan kurtulmaktadır. Dolayısıyla onlar sosyalizm mücadelesinde işçi sınıfının doğal müttefiğidirler. (.....) Partisi, işçi sınıfıyla birlikte bütün çalışanların çıkarlarının savunucusudur.

(.....) Partisi'nin dünya görüşü Marksizmdir. Parti, politikasını tarihi ve diyalektik materyalizm esaslarına göre belirleyip hayata geçirir, ekonomik, sosyal, kültürel, etik vb. tüm insana özgü sorunları Marksist dünya görüşü açısından değerlendirip propaganda ve ajitasyonunu bu çerçevede yürütür.

(.....) Partisi enternasyonalisttir, kendini dünya işçi ve komünist partileri

ailesinin bir üyesi olarak görür, enternasyonalist dayanışmanın gereklerini titizlikle yerine getirir.

(.....) Partisi, partinin işleyişinde, parti içi demokrasiye birincil önem verir, partide demokrasinin yerleşip kökleşmesi için azami çaba gösterir. Marksizmin genel çerçevesi dahilinde bütün görüşlerin varlığını, yaratıcı politika ve sonuç alıcı faaliyet için ön şart olarak görür, sorunların parti içinde geniş ve canlı biçimde tartışılmasını sağlar, kararların yaratıcı tartışmalar sonucunda alınmasını teşvik eder. Herkesin, kendi görüşünü korumasına ve eleştiri hakkına sonuna kadar saygı göstererek, kararların topluca uygulanmasına özen gösterir.

(.....) Partisi işçi sınıfının kitlesine, emekçi yığınlara malolmayı, onlar içinde kök salıp, yığınsallaşmayı birincil örgütsel hedefi olarak görür. Parti çalışan insanları yığınsal boyutlarda saflarına kazanabilmek için alçak gönüllü, sabırlı, cesur ve fedakâr bir tutum içinde olur. Yığınlar mücadeleye kazanılmadıkça mücadelenin hiç bir türünde ve aşamasında başarıya ulaşmanın mümkün olmayacağını asla unutmaz.

(.....) Partisi, Marksist dünya görüşünü benimsemiş, enternasyonalist, demokratik işleyişli, bünyesinde Marksizm çerçevesinde görüş ayrılıklarına yer veren ve ^{bu} çeşitliliğin korunmasına özen gösterildiği, yığınsal bir işçi sınıfı partisi olmayı öngörür.

Türkiye başlıca iki ulusun yaşadığı çok uluslu bir ülkedir. Dünyadaki her halk gibi Kürt halkı da kendi kaderini yine kendisinin tayin etmesi hakkına sahiptir. Kürt halkı dilediğinde ayrılıp kendi devletini kurabilmelidir.

(.....) Partisi Kürt halkının bu en temel insani hakkını savunur, bu hakkın kabul edilip savunulmasını demokratlığın bir gereği olarak görür.

Ayrılıp kendi devletini kurmak hakkına sahip olmak mutlaka bu hakkın kullanılacağı anlamına gelmez. Emperyalizme ve büyük sermayenin egemenliğine karşı verilen mücadelede Türk ve Kürt, her iki halkın birlikte saf tutmaları, mücadeleyi beraberce yürütmeleri başarının önde gelen şartlarından birisidir. (....) Partisi, gerek emekçi halkın iktidarı için verilmekte olan mücadelede, gerekse emekçiler iktidarında sosyalist kuruluşun başlatılıp geliştirilmesi sürecinde Türk ve Kürt halklarının eşit haklı beraberliğini savunur.

Finans kapital zümresinin başını çektiği, emperyalizme bağımlı egemen güçler ittifakı ile çalışan halk arasındaki çelişki giderek daha keskinleşiyor. Orta tabakalar da bu gelişmeden zarar görüyorlar, onların da çıkarları egemen güçler ittifakının iktidardan uzaklaştırılmasında somutlanıyor. Bu şartlarda (.....) Partisi'nin devrimci hedefi, emekçi halkın iktidarı ele geçirmesi ve emperyalizmle her türlü bağımlılık ilişkisinin kesilmesi, tekellerin egemenliğine son verilmesi, Kürt halkının kendi kaderini tayin edeceği özgür ortamın yaratılması, emekçilerin bütünüyle inisiyatif sahibi olacakları demokrasinin hayata

geçirilmesi olarak beliriyor. (.....) Partisi bu devrimci hedef doğrultusunda kararlı bir mücadele yürütür, mücadeleye yığınları kazanmak için azami çaba sarfeder, orta katmanların tarafsızlaştırılmalarına imkan sağlayacak bir politika izler, emperyalizme ve işbirlikçi egemen güçlere karşı verilmekte olan mücadeleleri destekler, bu mücadeleleri yürütenlerle güçlerin birleştirilmesi için uğraş verir.

Emekçi İktidarının Görevleri

(.....) Partisi'nin hedefi işçi sınıfımızın önderliğinde emekçi halk iktidarının kurulmasıdır. Bu iktidar şu köklü dönüşümleri gerçekleştirecektir:

- Emperyalizme bağımlılığa son verilmesi

- . NATO dahil, emperyalist saldırı paktlarından çıkılacaktır,
- . Emperyalizme bağımlılığa yol açan, askeri, siyasi, ekonomik ve kültürel ikili anlaşmalar iptal edilecektir,
- . Ülkemizin toprakları tüm yabancı üs, tesis ve askeri birliklerden arındırılacaktır,
- . Yabancı sermayenin ülke ekonomisine azami katkısını sağlayacak tedbirler alınacaktır,

- Barışın Korunması ve Güçlendirilmesi

- . Dış politikanın temelini barış oluşturacak, dünya barışının korunması ve kalıcılaştırılması için çaba gösterilecek, yeryüzünün nükleer silahlardan arındırılması başta olmak üzere barış uğruna tüm girişimlere azami katkıda bulunulacaktır. Bütün askeri blokların karşılıklı dağıtılması savunulacaktır.
- . Bütün komşularımızla dostluk temelinde bir dış politika izlenecek, halkların kardeşliği esas alınacak, bu kardeşliği geliştirici karşılıklı her tür ilişkilerin yoğunlaştırılması için uğraş verilecektir.
- . Uluslararası anlaşmazlıkların görüşmeler yoluyla çözüme ulaştırılmasını öngören ve teşvik eden bir dış politika izlenecektir.
- . Yeni sömürgeciliğe karşı uluslararası dayanışma içinde olunacak, gelişmekte olan ülkelerin sorunlarının çözümü için bu ülkelerle birlikte davranılacaktır.

. Dünyanın sağladığı doğal imkanların sorumsuzca sömürülmesine karşı çıkılacak, uluslararası platformda tabii çevrenin korunması savunulacak, bu doğrultudaki girişimlere azami katkıda bulunulacaktır.

- Ekonominin Emekçi Halkın Çıkarları Doğrultusunda Yeniden Düzenlenmesi

- . Büyük üretim ve dolaşım araçları kolektif halk mülkiyetine geçirilecektir,
- . Halkın hayati gereksinmelerine öncelik veren, refahın yaygınlaştırılmasını öngören, kapitalist pazarın anarşisini önleyen bir merkezi planlama uygulanacaktır,

. Toprak ve tarım reformu ile isteyen köylü yeterince toprak sahibi yapılacaktır, köylü gerekli teçhizat ve üretim teknikleri ile donatılacaktır,

. Orta ve küçük sermaye sahiplerinin, merkezi planlamanın hedefleri doğrultusunda üretimlerini düzenlemeleri için gerekli teşvik ve yönlendirme tedbirleri alınacaktır,

. Dış ticarete özel sermayeye yer verilmeyecektir.

. Kolektif halk mülkiyeti altındaki üretim kuruluşlarında, çalışanlar söz ve karar sahibi olacaklardır,

. Hızlı ekonomik gelişme uğruna doğal kaynakların sorumsuzca sömürülmesine yol açacak girişimlere yer verilmeyecek, ne pahasına olursa olsun tabii çevrenin korunmasına özen gösterilecek, mevcut tahribatı en kısa zamanda giderecek tedbirler alınacak, tabiatla insan arasındaki uyumun sürekliliği sağlanacaktır.

- Demokrasinin Tüm Halka Maledilmesi

. Çalışan halkın tüm temel hak ve özgürlüklerini garanti altına alan bir anayasa yapılacaktır.

. Toplumun yönlendirilmesine, her kademede kitlenin azami katılımını sağlayacak düzenlemeler yapılacak, çalışan insanlar toplumun gidişini bizzat kendileri belirleyeceklerdir,

. Devlet mekanizması, her kademede ve her kurumuyla, çalışan halkın yönetiminde ve denetiminde olacaktır,

. Yasama, yürütme ve yargı mekanizması, her kademede üniversal seçme ve seçilme esaslarına göre belirlenecek, seçilenler oy çoğunluğuyla görevden geri alınabilecektir,

. Faşist, ırkçı, savaş kışkırtıcısı türünden, insanlık suçu sayılanlar dışında tüm siyasi görüş ve eğilimler düşünce ve örgütlenme özgürlüğüne sahip olacaklardır,

. Laiklik ilkesi titizlikle uygulanacak, din ve mezhep üzerinde baskı bulunmayacaktır,

. Radyo ve televizyon kurumlarının halk denetiminde özerkliği sağlanacaktır.

- Irkçılığa ve şovenizme son verilmesi

. Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı tanınacaktır,

. Kürt halkı, Türk halkıyla birlikte aynı devlet içinde bulunmayı seçtiği takdirde, devlet mekanizması her iki halkın eşitliği temelinde düzenlenecektir; bu kapsamda Kürt halkı her türlü ulusal ve demokratik hak ile donatılacaktır,

. Kürdistan'ın ekonomik geriliğini telafi eden bir politika izlenecektir.

- Sosyal Görevler

. İşsizliğe son verilecektir,

. Ücretlerin tespitinde "herkese emeği kadar" ilkesi esas alınacaktır,

. Çalışma süresi kademeli olarak ve devamlı kısaltılacak, çalışma süresi dışında kalan zamanın, insanın çok boyutlu gelişimine azami hizmet edecek şekilde değerlendirilmesini mümkün kılacak maddi-kültürel donanım sağlanacaktır.

. Eğitim her kademede, devlet veya halk kuruluşları tarafından bedelsiz sağlanacaktır. Yetişkin eğitimi de etkin bir programla ele alınacak, okuma yazma

bilmeyen tek kişinin kalmaması hedeflenecektir,

. Bütün çalışanlar emeklilik hakkından yararlanacak, bedeni yetersizlikleri olanların geçimini devlet temin edecektir.

..Kol ve kafa emeği arasındaki farkın ortadan kaldırılmasını mümkün kılacak tedbirler alınacaktır,

. Şehir köy ayrımının giderilmesi doğrultusunda bir toplumsal gelişme politikası izlenecektir,

. Kadın özgürlüğü ilke alınacak, kadın-erkek eşitsizliği giderilecek, fuhuşa son verilecektir,

. Ülkenin geleceği olan genç nesillerin maddi manevi her bakımdan en iyi yetiştirmelerini sağlayacak girişimler gerçekleştirilecektir,

. Çocukların her türlü baskı ve mahrumiyetten azade büyümeleri sağlanacaktır.

(.....) Partisi bu programını her zaman savunur, bu programda yer alan görev ve hedefleri savunanları destekler, onlarla işbirliği yapmak için çaba gösterir, bu programın uygulanacağı emekçiler iktidarının gerçekleşmesi için mücadele eder.

(.....) Partisi emekçilerin iktidarına giden yolun sabırlı ve kararlı bir mücadele ile döşenmesi gerektiği bilinciyle davranır.

(.....) Partisi, emekçi iktidarının yolunu açacak mücadelenin, bu programın tamamlayıcısı olan program esasları dahilinde düzenler ve yürütür.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH VE İKTİSADİ ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

PREAMBUL

Çağımız Dünyası

Dünyamız kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini yaşıyor. Kapitalizmin emperyalist aşamaya yükselmesiyle birlikte sosyalizmin toplumsal maddi temelleri olgunlaştı. 1917 Büyük Ekim . Devrimi kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini fiilen başlattı. Önce tek ülke ile sınırlı kalan sosyalizm II. Dünya Savaşı'ndan sonra dünya sistemine genişledi.

Ekim Devrimi'nin de etkisiyle yaygınlaşan devrimci kabarmayı bastıran gelişkin kapitalist ülkeler; çeşitli krizlerle karşı karşıya kalmalarına rağmen, geri ve bağımlı ülkeleri sömürmenin sağladığı imkânlar ve bilimsel ve teknolojik devrim sayesinde gelişmelerini sürdürdüler. Günümüzde kapitalizm ve sosyalizm iki farklı sosyoekonomik yapıda dünya sistemi olarak yarışmalarını sürdürüyorlar. Bu yarışmada bir hayli geriden ^{başlangıcı} sosyalizmle gelişkin kapitalizm arasındaki ekonomik fark, zamanla azalmasına rağmen varlığını koruyor. Ancak insanın insan tarafından sömürülmesine son veren sosyalizm, çeşitli handikaplara ve aksamalara rağmen ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda elde ettiği başarılarla, sömürücü düzenlerin sonuncusu olan kapitalizmden daha ileri ve üstün bir toplumsal sistem olduğu kanıtlanmıştır. Kapitalist yoldan gelişme yolundaki ülkelerde kapitalizmin açık başarısızlığı, kapitalist toplum düzeninin günümüzdeki çaresizliğini ortaya koyuyor. İnsanoğlunun geleceği sosyalizmedir.

Sosyalizm geliyor, ancak daha gençtir. Kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi duraksamalar ve zikzaklarla ilerliyor. Sosyalizmin ağır basan dünya sistemi haline gelmesi için uzunca bir geçiş döneminin gerekeceği anlaşıyor.

Emperyalizm, gelişmekte olan sosyalizmin önünü kesmek amacıyla her çareye başvuruyor. Militarizm bunların başında geliyor. Emperyalizmin başlattığı ve sürekli tırmandırdığı nükleer silahlanma, tüm dünyamız için büyük bir tehlike oluşturuyor. Bunun yanı sıra, kârın azamileştirilmesi güdüsü ile çalışan sermayenin, tabiatı insafsızca sömürmesi sonucu meydana gelen çevre sorunları, yeni sömürgeciliğin geri veya gelişmekte olan ülkelerde yol açtığı, açlık, mutlak yoksulluk, devasa dış borç ve benzeri problemler, insanlığın geleceğini tehdit eden tehlikelerdir. Nükleer tehdide karşı silahlanma yarışına zorlanan, kapitalizmle aradaki farkı kapayabilmek için çevre sorunlarını yeterince dikkate almayan sosyalizmin de global sorunların büyümesinde payı olmuştur.

Nükleer savaş tehlikesi, tabii çevrenin tahribi, gelişmekte olan ülkelerin açmazı türünden sorunlar insan soyunun devamını tehdit ediyorlar. İnsanlık için var olup olmamak kertesine gelmiş bu sorunlara acilen çözüm bulmak gerekiyor. Global sorunlar insanlığın tümünü ilgilendirdiğinden çözümün de dünya çapında işbirliğiyle aranması zorunlu oluyor. Dünya çapında barışın korunması, çevrenin daha fazla tahribinin önlenmesi, doğanın korunması ve insan-doğa ilişkisinin uyumlaştırılması, yeryüzünden açlığın ve mutlak yoksulluğun silinmesi, sistem farkı

gözetilmeksizin tüm ülkelerin çözümü birlikte aramalarıyla mümkündür.

Türkiye

Türkiye emperyalizme bağımlı, orta gelişkinlik seviyesinde kapitalist bir ülkedir. Ekonomide tekелci zümre hakim bir konuma sahiptir. Tekelci zümrenin başını çektiği egemen güçler ittifakı Türkiye'nin kaderini elinde tutmaktadır. Ülkemizin emperyalizme bağımlılığı da bu güçler kanalıyla gerçekleştirilip pekiştirilmektedir.

Türkiye uzunca bir süredir kapitalizm altında yaşadığı halde ekonomik, sosyal ve kültürel olarak gelişkin bir ülke haline gelememiştir. Ekonomideki krizlerin giderek daha kronikleşmesi ve buna eşlik eden sosyal ve kültürel yozlaşma, ülkemizde mevcut kapitalist yapılanmanın gerçek bir gelişme alternatifi olmaktan çıktığını göstermektedir.

Bu duruma yol açan, ekonomide tekellerin belirleyici rolü ve ülkenin emperyalizme bağımlılığıdır. Tekelci zümre ile emperyalizmin işbirliği sonucu ekonomi, emperyalist sömürüye açık ve elverişli bir şekilde yapılandırıldığı için ekonominin gelişip serpilmesi imkansız hale gelmektedir. Emperyalist sömürünün yanısıra, aşırı tekелci sömürü sonucu biriken fonların gereksiz ve lüks tüketime aktarılması, bunun yanısıra silahlanmaya aşırı kaynak tahsisi, ekonominin büyümesini engellemekte ve sürekli buhranlara sebep olmaktadır. Bu süreç zenginin daha zengin, fakirin daha fakir hale gelmesine yol açmakta, gelir dağılımı daha da bozulmaktadır. Böylece tekелci zümrenin başını çektiği egemen güçlerle, nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan çalışanlar kitlesi arasındaki çelişki giderek keskinleşmektedir. Bu şartlar, emekçi yığınlar arasında, mevcut adaletsiz düzenden kurtulma aranırları için elverişli bir ortam yaratmakta, sömürüden ve baskıdan arındırılmış bir düzeni vadeden sosyalizmin kurtuluş yolu olarak yaygınlaşmasına imkan yaratmaktadır. Sosyalizm uğruna mücadelenin maddi-toplumsal şartları olgunlaşmaktadır.

Sosyalizm uğruna mücadelenin motor gücü işçi sınıfıdır. Çünkü üretim araçlarının özel mülkiyetine son verebilecek esas toplumsal güç, ancak onların mülkiyetinden yoksun sınıf olabilir. İşçi sınıfı sosyalizm uğruna yürütülecek siyasi mücadelede örgütlenmek zorundadır. Ülkemiz işçi sınıfı 70 yıla yakın bir süreyi bulan siyasi mücadele deneyine sahiptir. (.....) Partisi bu geleneğin bir temsilcisi olarak işçi sınıfımızın siyasi mücadelesine omuz vermekle yükümlüdür.

İşçi sınıfı dışındaki diğer emekçi sınıf ve zümrelerin, tüm çalışan halkın çıkarı da, sömürüden ve baskıdan kurtulmaktadır. Dolayısıyla onlar sosyalizm mücadelesinde işçi sınıfının doğal müttefikleridir. (.....) Partisi, işçi sınıfıyla birlikte bütün çalışanların çıkarlarının savunucusudur.

(.....) Partisi'nin dünya görüşü Marksizmdir. Parti, politikasını tarihi ve diyalektik materyalizm esaslarına göre belirleyip hayata geçirir, ekonomik, sosyal, kültürel, etik vb. tüm insana özgü sorunları Marksist dünya görüşü açısından değerlendirip propaganda ve ajitasyonunu bu çerçevede yürütür.

(.....) Partisi enternasyonalisttir, kendini dünya işçi ve komünist partileri

ailesinin bir üyesi olarak görür, enternasyonalist dayanışmanın gereklerini titizlikle yerine getirir.

(.....) Partisi, partinin işleyişinde, parti içi demokrasiye birincil önem verir, partide demokrasinin yerleşip kökleşmesi için azami çaba gösterir. Marksizmin genel çerçevesi dahilinde bütün görüşlerin varlığını, yaratıcı politika ve sonuç alıcı faaliyet için ön şart olarak görür, sorunların parti içinde geniş ve canlı biçimde tartışılmasını sağlar, kararların yaratıcı tartışmalar sonucunda alınmasını teşvik eder. Herkesin, kendi görüşünü korumasına ve eleştiri hakkına sonuna kadar saygı göstererek, kararların topluca uygulanmasına özen gösterir.

(.....) Partisi işçi sınıfının kitlesine, emekçi yığınlara malolmayı, onlar içinde kök salıp, yığınsallaşmayı birincil örgütsel hedefi olarak görür. Parti çalışan insanları yığınsal boyutlarda saflarına kazanabilmek için alçak gönüllü, sabırlı, cesur ve fedakâr bir tutum içinde olur. Yığınlar mücadeleye kazanılmadıkça mücadelenin hiç bir türünde ve aşamasında başarıya ulaşmanın mümkün olmayacağını asla unutmaz.

(.....) Partisi, Marksist dünya görüşünü benimsemiş, enternasyonalist, demokratik işleyişli, bünyesinde Marksizm çerçevesinde görüş ayrılıklarına yer veren ve ^{bu} çeşitliliğin korunmasına özen gösterildiği, yığınsal bir işçi sınıfı partisi olmayı öngörür.

İşçi sınıfı kapitalizme son verip sömürüyü ortadan kaldırırken, bir süreç boyunca toplumda sınıfların ortadan kaldırılması ve sınıfsız topluma, komünizme erişilmesi misyonuyla da yükümlüdür. Bu süreçte işçi sınıfı, sınıf olarak kendisini de inkâr eder. Dolayısıyla işçi sınıfının nihai ve esas amacı insandır, insanın her boyutuyla yetkinleştirilmesidir. (.....) Partisi, her zaman bu hedefi gözetir, ilerde insanoğlunun erişeceği komünist toplumun prototipini kendi bünyesinde ve emekçi katmanlarda oluşturmaya azami özen gösterir.

Parti kendini insanlığın bu güne dek yarattığı tüm değerlerin mirasçısı ve geleceğe aktarıcısı olarak görür, insanın çok boyutlu gelişkinliğinin ve yaratıcılığının, ancak insanlığın yarattığı değerlerin hazmedilmesiyle ve toplumsal ilerlemenin bu temelde geliştirilmesiyle mümkün olduğuna inanır.

Bu bakış açısıyla (...) Partisi:

--İnsan haklarını bir bütün olarak savunur, bunların daha geliştirilmeleri ve çalışan insanların bu haklardan sonuna kadar yararlanmaları için mücadele eder;

--Dünyada barışın korunması ve kalıcılaştırılması için çaba sarfeder, uluslararası anlaşmazlıkların müzakereler yoluyla çözümünü öngörür;

--Sınıfsız komünist toplumda hayat tarzı haline gleecek olan demokrasiyi savunur, çalışan insanların demokratik hak ve özgürlüklerin esas sahibi olmaları ve demokrasinin bizzat onlar tarafından hayata geçirilmesi için uğraş verir;

--Kapitalizmin yolaçtığı her türlü yabancılaştırmanın giderilmesini öngörür, kapitalizmin aşılmasıyla birlikte insanın işine, üretime, topluma yabancılaştırmasına yol açabilecek faktörlerin etkisizleştirilmesi için savaş verir;

→İnsanı gerçek anlamda insan yapacak olanın, onun etik, estetik ve kültürel çok yanlı gelişmesi olduğu inancıyla, bu alanlarda insanlık tarihinden süzülme gelen değerlerin daha da derinleştirilmesi ve tüm çalışanların bu değerlerle azami donatılmasını sağlayacak bir politika izler.

Türkiye başlıca iki ulusun yaşadığı çok uluslu bir ülkedir. Dünyadaki her halk gibi Kürt halkı da kendi kaderini yine kendisinin tayin etmesi hakkına sahiptir. Kürt halkı dilediğinde ayrılıp kendi devletini kurabilmelidir.

(.....) Partisi Kürt halkının bu en temel insani hakkını savunur, bu hakkın kabul edilip savunulmasını demokratlığın bir gereği olarak görür.

Ayrılıp kendi devletini kurmak hakkına sahip olmak mutlaka bu hakkın kullanılacağı anlamına gelmez. Emperyalizme ve büyük sermayenin egemenliğine karşı verilen mücadelede Türk ve Kürt, her iki halkın birlikte saf tutmaları, mücadeleyi beraberce yürütmeleri başarının önde gelen şartlarından birisidir. (....) Partisi, gerek emekçi halkın iktidarı için verilmekte olan mücadelede, gerekse emekçiler iktidarında sosyalist kuruluşun başlatılıp geliştirilmesi sürecinde Türk ve Kürt halklarının eşit haklı beraberliğini savunur.

Finans kapital zümresinin başını çektiği, emperyalizme bağımlı egemen güçler ittifakı ile çalışan halk arasındaki çelişki giderek daha keskinleşiyor. Orta tabakalar da bu gelişmeden zarar görüyorlar, onların da çıkarları egemen güçler ittifakının iktidardan uzaklaştırılmasında somutlanıyor. Bu şartlarda (.....) Partisi'nin devrimci hedefi, emekçi halkın iktidarı ele geçirmesi ve emperyalizmle her türlü bağımlılık ilişkisinin kesilmesi, tekellerin egemenliğine son verilmesi, Kürt halkının kendi kaderini tayin edeceği özgür ortamın yaratılması, emekçilerin bütünüyle inisiyatif sahibi olacakları demokrasinin hayata geçirilmesi, böylece sosyalist sosyo-ekonomik formasyonun oluşturulması sürecinin başlatılması olarak beliriyor. (....) Partisi bu devrimci hedef doğrultusunda kararlı bir mücadele yürütür, mücadeleye yığınları kazanmak için azami çaba sarfeder, orta katmanların tarafsızlaştırılmalarına imkan sağlayacak bir politika izler; emperyalizme ve işbirlikçi egemen güçlere karşı verilmekte olan mücadeleleri destekler, bu mücadeleleri yürütenlerle güçlerin birleştirilmesi için uğraş verir.

Emekçi İktidarının Görevleri

(.....) Partisi'nin hedefi işçi sınıfımızın önderliğinde emekçi halk iktidarının kurulmasıdır. Bu iktidar şu köklü dönüşümleri gerçekleştirecektir:

- Emperyalizme bağımlılığa son verilmesi

. NATO dahil, emperyalist saldırı paktlarından çıkılacaktır,

. Emperyalizme bağımlılığa yol açan, askeri, siyasi, ekonomik ve kültürel ikili anlaşmalar iptal edilecektir,

. Ülkemizin toprakları tüm yabancı üs, tesis ve askeri birliklerden arındırılacaktır,

. Yabancı sermayenin ülke ekonomisine azami katkısını sağlayacak tedbirler alınacaktır,

- Barışın Korunması ve Güçlendirilmesi

. Dış politikanın temelini barış oluşturacak, dünya barışının korunması ve kalıcılaştırılması için çaba gösterilecek, yeryüzünün nükleer silahlardan arındırılması başta olmak üzere barış uğruna tüm girişimlere azami katkıda bulunulacaktır. Bütün askeri blokların karşılıklı dağıtılması savunulacaktır.

. Bütün komşularımızla dostluk temelinde bir dış politika izlenecek, halkların kardeşliği esas alınacak, bu kardeşliği geliştirici karşılıklı her tür ilişkilerin yoğunlaştırılması için uğraş verilecektir.

. Uluslararası anlaşmazlıkların görüşmeler yoluyla çözüme ulaştırılmasını öngören ve teşvik eden bir dış politika izlenecektir.

. Yeni sömürgeciliğe karşı uluslararası dayanışma içinde olunacak, gelişmekte olan ülkelerin sorunlarının çözümü için bu ülkelerle birlikte davranılacaktır.

. Dünyanın sağladığı doğal imkanların sorumsuzca sömürülmesine karşı çıkılacak, uluslararası platformda tabii çevrenin korunması savunulacak, bu doğrultudaki girişimlere azami katkıda bulunulacaktır.

- Ekonominin Emekçi Halkın Çıkarları Doğrultusunda Yeniden Düzenlenmesi

. Büyük üretim ve dolaşım araçları kolektif halk mülkiyetine geçirilecektir,

. Halkın hayati gereksinmelerine öncelik veren, refahın yaygınlaştırılmasını öngören, kapitalist pazarın anarşisini önleyen bir merkezi planlama uygulanacaktır,

. Toprak ve tarım reformu ile isteyen köylü yeterince toprak sahibi yapılacaktır, köylü gerekli teçhizat ve üretim teknikleri ile donatılacaktır,

. Orta ve küçük sermaye sahiplerinin, merkezi planlamanın hedefleri doğrultusunda üretimlerini düzenlemeleri için gerekli teşvik ve yönlendirme tedbirleri alınacaktır,

. Dış ticarete özel sermayeye yer verilmeyecektir.

ve karar

. Kolektif halk mülkiyeti altındaki üretim kuruluşlarında, çalışanlar söz V sahibi olacaklardır,

. Hızlı ekonomik gelişme uğruna doğal kaynakların sorumsuzca sömürülmesine yol açacak girişimlere yer verilmeyecek, ne pahasına olursa olsun tabii çevrenin korunmasına özen gösterilecek, mevcut tahribatı en kısa zamanda giderecek tedbirler alınacak, tabiatla insan arasındaki uyumun sürekliliği sağlanacaktır.

- Demokrasinin Tüm Halka Maledilmesi

. Çalışan halkın tüm temel hak ve özgürlüklerini garanti altına alan bir anayasa yapılacaktır,

. Toplumun yönlendirilmesine, her kademedede kitlenin azami katılımını sağlayacak düzenlemeler yapılacak, çalışan insanlar toplumun gidişini bizzat kendileri belirleyeceklerdir,

. Devlet mekanizması, her kademedede ve her kurumuyla, çalışan halkın yönetiminde ve denetiminde olacaktır,

. Yasama, yürütme ve yargı mekanizması, her kademede universal seçme ve seçilme esaslarına göre belirlenecek, seçilenler oy çoğunluğuyla görevden geri alınabilecektir,

. Faşist, ırkçı, savaş kışkırtıcısı türünden, insanlık suçu sayılanlar dışında tüm siyasi görüş ve eğilimler düşünce ve örgütlenme özgürlüğüne sahip olacaklardır,

. Laiklik ilkesi titizlikle uygulanacak, din ve mezhep üzerinde baskı bulunmayacaktır,

. Radyo ve televizyon kurumlarının halk denetiminde özerkliği sağlanacaktır.

- Irkçılığa ve şovenizme son verilmesi

. Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı tanınacaktır,

. Kürt halkı, Türk halkıyla birlikte aynı devlet içinde bulunmayı seçtiği taktirde, devlet mekanizması her iki halkın eşitliği temelinde düzenlenecektir; bu kapsamda Kürt halkı her türlü ulusal ve demokratik hak ile donatılacaktır,

. Kürdistan'ın ekonomik geriliğini telafi eden bir politika izlenecektir.

- Sosyal Görevler

. İşsizliğe son verilecektir,

. Ücretlerin tespitinde "herkese emeği kadar" ilkesi esas alınacaktır,

. Çalışma süresi kademeli olarak ve devamlı kısaltılacak, çalışma süresi dışında kalan zamanın, insanın çok boyutlu gelişimine azami hizmet edecek şekilde değerlendirilmesini mümkün kılacak maddi-kültürel donanım sağlanacaktır.

. Eğitim her kademede, devlet veya halk kuruluşları tarafından bedelsiz sağlanacaktır. Yetişkin eğitimi de etkin bir programla ele alınacak, okuma yazma bilmeyen tek kişinin kalmaması hedeflenecektir,

. Bütün çalışanlar emeklilik hakkından yararlanacak, bedeni yetersizlikleri olanların geçimini devlet temin edecektir.

. Kol ve kafa emeği arasındaki farkın ortadan kaldırılmasını mümkün kılacak tedbirler alınacaktır,

. Şehir köy ayrımının giderilmesi doğrultusunda bir toplumsal gelişme politikası izlenecektir,

. Kadın özgürlüğü ilke alınacak, kadın-erkek eşitsizliği giderilecek, fuhuşa son verilecektir,

. Ülkenin geleceği olan genç nesillerin maddi manevi her bakımdan en iyi yetiştirmelerini sağlayacak girişimler gerçekleştirilecektir,

. Çocukların her türlü baskı ve mahrumiyetten azade büyümeleri sağlanacaktır.

(.....) Partisi bu programını her zaman savunur, bu programda yer alan görev ve hedefleri savunanları destekler, onlarla işbirliği yapmak için çaba gösterir, bu programın uygulanacağı emekçiler iktidarının gerçekleşmesi için mücadele eder.

(.....) Partisi emekçilerin iktidarına giden yolun sabırlı ve kararlı bir mücadele ile döşenmesi gerektiği bilinciyle davranır.

(.....) Partisi, emekçi iktidarının yolunu açacak mücadelenin, bu programın tamamlayıcısı olan programı esasları dahilinde düzenler ve yürütür.

4. sayfanın son paragrafından itibaren tasarının şöylece düzenlenmesi tartışmayı ve uzlaşmayı kolaylaştırıcı görülmektedir.

/// Partinin devrimci hedefi, emekçi halkın, çalışanların çoğunluğunun iktidarı ele geçirmesidir.

Çalışanların iktidarı, kapitalizm çevrevesinde o güne kadar yürütülen barış ve demokratikleşme mücadelesinden arta kalan ~~devrimci hedefler~~ (NATO'dan çıkmak, Kıbrıs'tan çekilmek, demokratik bir anayasa, dış borç sorunu, toprak reformu, Kürt ulusal sorununun çözümü v.b. gibi) nevarsa, bütün genel demokratik, anti-emperyalist ödevleri çözecektir.

Devrimci iktidar, sosyalist dönüşümleri her alanda yürürlüğe koyabilmek için, bu dönüşümlerin ~~önündeki engelleri~~ ortadan kaldıracak, sosyalizme geçişin, somut, ulusal yollarını, biçimlerini, metotlarını partinin, öteki devrimci güçlerle birlikte, yönlendirici öncülüğünde hazırlayacak, hayata geçirecektir.

Çalışanların iktidarı Türkiye'de, insanın insanı sömürüsü - ne son verecek, ~~devrimci~~ sosyal adalet², ulusal eşitlik, kadınların kurtuluşuna, kültürel gelişmeye yönelecek, sosyalizmin inşasına başlayacaktır. Türkiye'de sosyalizm ulusal renkleri taşıyacak, aynı zamanda dünya sosyalizminin bütün başarılı deneylerinden yararlanılarak kurulacaktır. Türkiye'de sosyalizm, çoğulcu, sosyalist demokrasi ile, emekçilerin, aydınların her alanda devlet, toplum, ekonomi, kültür hayatına aktif katılımlarıyla, bizzat onlar tarafından yaratılacaktır. //

Biriz: (Gazilcedi)

Çağımız dünyası:

Çağımız dünyası, bir yandan insanlığın sosyalizme geçişi ve toplumsal ilerleme süreçleriyle belirleniyor, öte yandan bu süreçler, tüm insanlığın varlığını, insan uygarlığının devamına ilgilendiren dünya çapındaki keskin sorunların çözümü uğrunda mücadelelerle iç içe geçiyor.

İnsanlık tarihindeki son sömürü düzeni olan kapitalizm, 20. yüzyılın başlarında emperyalizm aşamasına girdi. Bu, tüm emekçiler, uluslar için baskı, açmaz sömürü, zorbalık, tüm insanlık için barbarca savaşlar dönemi oldu. Aynı zamanda emperyaliz çağında, tüm dünyada sosyalizmin maddesel önkoşulları oluştu, sosyalist devrimin nesnel ve öznel koşulları olgunlaşmaya başladı.

Sosyalizm, 1917 Büyük Ekim Devrimiyle birlikte, tarihte ilk kez gerçeklik haline geldi. İnsanlık için reel bir alternatif oldu. Emperyalizmin her türlü engellemelerine, bir dizi öznel ve nesnel zorluklara rağmen, sosyalizm varlığını koruyabildi ve güçlenmeye devam etti. İkinci dünya savaşında sosyalizmi faşizmin yenilgiye uğratılmasından sonra, daha bir dizi ülke sosyalizme geçti. Sosyalizm bir dünya sistemi haline geldi. İki sistem arasında nükleer-askersel stratejik bir denge oluştu. Öte yandan emperyalizmin sömürge sistemi çöktü. Bir dizi ülke siyasal bağımsızlığına kavuştu. Kapitalist ülkelerde işçi sınıfı ve emekçiler tekellere ve gericiliğe karşı mücadelede önemli kazanımlar elde ettiler.

Sosyalizmin kapitalizm karşısındaki tarihsel üstünlüğü kanıtlanmıştır. İnsanlığın sosyalizme geçişi tarihsel olarak durdurulamaz.

Günümüzde sosyal gelişmenin güçleri genişledi. Dünya sosyalizmi, komünist ve işçi hareketi, kurtulmuş ülkeler halkları ve yığınsal demokratik hareketler, sosyal gelişmenin başlıca itici güçleridir. Kapitalist ülkelerde emek ile sermaye; kurtulmuş ülkelerle emperyalizm; sosyalizm ile kapitalizm arasındaki gelişmeler sürüyor. Sosyalist olmayan dünyada işçi sınıfının, emekçilerin, halkların mücadelesi, tehellereğin egemenliğini, militarizmi, yeni sömürgecilik hedef alıyor.

İnsanlığın sosyalizme geçişinin uzun ve çetkin bir tarihsel dönemle karşılaşacağı ve bugüne kadar olandan farklı bir yol izleyeceği şimdi daha açık ortaya çıkmıştır. Bu geçiş süreci, karşıt toplumsal sistemlerin tarihsel yarışma içinde yanyana uzun bir süre yaşayacağı,

birbirlerini sürekli etkileyeceği karmaşık uluslararası bir ortamda ve içinde yaşadığımız nükleer-uzay devri gerçekliğinin etkileri altında yeni özellikler kazanmaktadır.

Bilimsel-teknik devrinin hızlı ilerlemesi, üretimin ve iletişimin uluslararasılaşması, çağımıza özgü çelişkileri bağrında barındıran dünyamıza özgü-geliş, giderek daha bütünsel bir nitelik kazandırıyor.

İnsan varlığı ve uygarlık, günümüzde benzeri görülmedik tehlikelerle karşı karşıyadır. Nükleer bir savaş insan türünün sonu olacaktır. Doğanın tahribi, bir çevresel felâket tehlikesi yaratmaktadır. İnsanlığın büyük çoğunluğu açlık, mutlak yoksulluk, salgın hastalıklarla boğuşuyor. Gelişmekte olan ülkelerin mali sömürüsü öylesine yoğunlaştı ki, ödenemez hale gelen borçlar tüm dünya ekonomisini de tehdit etmeye başladı. İnsanlık kültürüne, hümanist değerlere yönelik saldırılar, insanın kendisine, doğaya ve geleceğe karşı ahlâki sorumluluk bilinci ve duygusunu yıkacak boyutlara ulaştı.

Olup-üstü keskinleşen bu sorunlar, tarihsel olarak kapitalizmin bugünkü türde gelişmesinin ve sosyalizmin de onunla eşitsiz koşullarda varışa sürüklenmesinin sonucu ortaya çıktılar. Ve iki sistemin işbirliği dışında çözülemeyen nitelik kazandılar. Bu sorunların çözümü, felsefî, politik, sosyal farklılıkları aşan geniş bir sağduyu koalisyonunu ve kitlelerin aktif katılımını gerektiriyor. Tüm bu sorunlara yeni bir düşünce tarzı ile bakışın kitlelere, tek tek bireylere, partilere, devlet adamlarına egemen olması uygarlığın devamı bakımından büyük bir önem kazanmıştır.

İnsan soyunun ve uygarlığın devamını güvenceye almak için barışın korunması ve öteki global sorunların çözümü vazgeçilmez, ertelenemez hale gelmiştir. Aynı zamanda bu sorunların çözümü, toplumsal ilerlemenin ve sosyalizme yönelişin mutlak önkoşulu olmuştur.

Toplumsal ilerlemenin temel ölçütü insandır, onun varlığının korunması, bireysel çok yönlü gelişmesidir. Dünyamızın bu ünkü durumu, böyle bir ilerlemeye köstek oluyor. Şimdi tüm dünyanın toptan yenilenmesi gerekiyor. İnsanlık yüzyıllardır hayal ettiği ideallerden büsbütün yoksun olmanın için, bugün zor koşullarda ve acilen bu idealleri gerçeklik haline getirme ödeviyle yüzyüze gelmiştir. Kalıcı barış, şiddetten arınmış bir dünya, devletlerarası hertürlü ilişkilerin demokratikleşmesi, insan doğa ilişkilerinin uyumlaştırılması ve benzer amaçlar, günümüz insanlığının ortak gündemine girmiştir.

Dünya, diyalektik ilişki içindeki sınıfsal ve genel insani sorunların çözümü için olgunlaşıyor. Bu durum, marksizmin insanlığın barış ve sosyalizm yönündeki ilerlemesi ile ilgili öngörülerini yeni tarzda doğruluyor.

Günümüz Türkiye'si:

Bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu, Büyük Ekim Sosyalist Devrimiyle başlayan insanlığın sosyalizme doğru ilerleyiş dönemindeki ilk muazzam ulusal kurtuluş savaşlarından birinin ürünüdür.

Emperyalizmin yarı-sömürgeci olan feodal Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşüyle birlikte, Türk ve Kürt halkları, emperyalizmin boyunduruğuna karşı ayaklandı. Türk, Kürt aydınlarının, emekçilerinin kahramanca mücadeleleri ve ilk sosyalist devletin, Sovyet Rusya'nın yardımlarıyla ulusal kurtuluş savaşı zafere ulaştı.

Geçmişin ağır mirasının yükü altında Türkiye kapitalizm yönünde ekonomik, sosyal, kültürel çelişkili bir gelişme sürecine girdi. Türkiye'de kapitalizmin tüm tarihi, emekçi halk için amansız sömürü, adaletsizlik ve baskı tarihidir. Bu tarih, ülkenin iki kez savaşa itildiği, üç askeri darbeden geçtiği, ulusal düşmanlıkların, sosyal sınıfsal mücadelelerin, ulusal ezgi ve kırmaların, terörizmin ve politik istikrarsızlıkların tarihidir. Ülke tarihinde elde edilen bütün kazanımlar, demokratik özgürlüklerden, ülkenin ekonomik gelişmesine; demokratik reformlardan bilimsel, kültürel ilerlemeye kadar herşey, ülkemizin yurtsever aydınlarının, bilim adamlarının, işçi sınıfı ve tüm çalışanların emekleri ve mücadelelerinin ürünüdür.

Günümüz Türkiye'sinde kapitalist üretim tarzı egemen hale gelmiştir. Tekelleşme ve devlet tekel kapitalizmi süreçleri gelişmekte, uluslararası tekellerle yerli tekellerin iç içe geçme, dünya kapitalizmle bütünleşme süreçleri hız kazanmaktadır. Burjuvazinin sıralarından sıvrılan büyük ve tekelci sermaye egemen güç durumuna geldi. Aynı zamanda, çekirdeğini endüstri proletaryasının oluşturduğu işçi sınıfı büyüdü. Kapitalizm kendisine has tüm çelişkileri üretti. Böylece, kapitalizmin marksizm tarafından keşfedilen genel yasallıkları, Türkiye'nin gelişmesinin temel doğrultusunu belirledi. Ülkemizde, sosyalizme için gerekli asgari maddesel önkoşullar genel olarak oluştu.

Nevar ki, kapitalizmin gelişmesi, onun tarihsel olarak geç oluşmasının başlıca özelliklerini ortadan kaldırmadı. Ülkenin ekonomisi, kendi başına genişletilmiş yeniden üretim yapamaz şekilde bağımlı hale geldi. Ekonominin -kapitalizm öncesi kalıntılardan yaygın küçük üretime kadar- türdeş olmayan geri yapısı yokedilemedi. Sınıfsal ayrışma süreci devam etmekte, bir yandan ticari ve mali sermayenin en asalak, vurguncu biçimleri sürekli ortaya çıkmakta, öte yandan, işçi sınıfının çevresinde geniş bir yarı-proleter ve işsizler yığını birleşmektedir. Politik parti ve akımların da evrimi devam etmektedir.

Türkiye'de kapitalizm, keyfi, baskıcı, aşırı merkezîyetçi ve bürokratik geleneksel devlet kurumuna dayanarak gelişti. Giderek devlet, Türk ve Kürt emekçi ve aydınları üzerinde, az sayıda holding sahibi ailenin, onlarla iç içe geçmiş militarist ve teknokrat züharinin, oligarsik egemenlik aracına dönüştü.

Kapitalist gelişmeyi emperyalist sermayenin desteğine bağlayan burjuvazinin NATO'ya giriş kararı ile birlikte, Türkiye'nin uluslararası arenadaki yeri ve rolü emperyalizm yararına kökten değişti. Türkiye, üçüncü sınıf, bağımlı bir devlet olarak saldırgan emperyalist kamp içinde yer aldı.

Kapitalizm, ulusal eşitsizliği ve ezgiyi ortadan kaldırma yeteneğinde olmadığını göstermiştir. Kürt ulusu üzerinde, siddete dayalı asimilasyon uygulaması kurulmuştur.

Ekonominin bağımlı ve geri niteliği, emperyalizme askeri-politik bağımlılık, demokrasiden yoksunluk, Türk ve Kürt emekçileri için ağır sosyal sonuçlar doğuruyor. Kadınların eşitsizliği ve aşağılanması sürüyor. Sosyal adaletsizlik derinleşiyor. Konut, sağlık, sosyal güvenlik, eğitim sorunları aşırlaşıyor. Kültürel gerilik ve ahlâksal bunalım süreçleri gelişiyor.

Sınıfsal ve ulusal boyutlu tüm bu sorunlar, dünya ölçüsünde genel insanı sorunların öne çıkmasıyla, yeni özellikler kazandı, daha da karmaşıktı.

NATO'ya, Amerikan askersel ülerine, bunların ülkeyi kendi iradesi dışında savaşa sürükleme tehlikesine karşı mücadele, tüm nüfusun varlık-yokluk sorunu haline geldi, bölge ve dünya barışının korunması mücadelesiyle birleşti. Ülkenin NATO zincirinden kurtuluşu, NATO ve Varşova bloklarının karşılıklı olarak tasfiye edilmesi perspektifiyle bağlandı.

Ekonomik gelişmeyi köstekleyen başlıca faktörlerden, ağır askersel harcamalar ve dış borçlar sorunu, dünya ölçüsünde genel ve tam silâhsızlaşma ve yeni ekonomik düzen sorununun bir parçası haline geldi.

Kürt ulusal sorunu giderek uluslararası bir karakter kazandı, acıllaştı ve bu sorun doğrudan doğruya bölge barışının ve genel insan hakları mücadelesinin ayrılmaz parçası oldu.

Ülke insanları, dünya ölçüsündeki çevre sorunlarının ve kültürel değerlerin tahribi sorunlarının artan olumsuz sonuçlarıyla yüzyüze gelmeye başladı.

Böylece, kapitalizm çerçevesindeki reformlar ve toplumsal ilerleme yönündeki mücadele ile genel insanı sorunların çözümü mücadelesi diyalektik şekilde birleşti.

En başta Türkiye'nin savaşa sürüklenmesi ve bir nükleer savaşta ilk hedef haline gelmesini önlemek, tüm nüfusun sorunu olmuş, aynı zamanda Türkiye'nin kendi başına çözemeyeceği bu sorunlar, kapitalist ülkelerle, gelişmekte olan ülkelerle ve sosyalist ülkeler işbirliğini zorunlu kılmıştır.

En-başta

En başta silâh harcamalarının kısılması ve dış borç sorunu, işçi sınıfı açısından sosyal sorunların çözümü için ~~zarur~~ mücadelenin temel konusu olmuştur.

Ve nihayet barışın korunması ve global sorunların çözümü, ülkemizde toplumsal ilerlemenin ve sosyalizme geçişin mutlak önkoşulu haline gelmiştir.

Günümüz dünya ve Türkiye gerçekleri, partinin bugünkü ve gelecekteki mücadele amaçlarını, bu amaçlara ulaşmanın yol ve biçimlerini belirlemektedir.

Partinin barış, demokratikleşme ve toplumsal ilerleme mücadelesindeki görevleri:

Parti halk için vardır. Toplumsal gelişmenin her evresinde parti halkın mücadelesinin ön saflarında yer alacaktır.

Parti sosyalist amacını gözardı etmeksizin, kapitalizm koşullarında da emekçilerin en yakıcı sosyal ekonomik, politik ve kültürel sorunlarının; tüm nüfusun karşı karşıya olduğu global nitelikli sorunların alternatif çözüm yollarını ortaya koyacaktır. Bu alternatif çözüm yolları uğrındaki mücadelenin başlıca amacı, ülkemizde dünya barışına katkıda bulunmaya, Türkiye'yi bölgede bir barış etkeni durumuna getirmeye, barışçıl ekonomik kalkınmaya, dünyada yeni bir ekonomik düzen davasına yardım etmeye, emekten yana bir sosyal politikaya, gerçekten çokulcu, parlamenter bir demokrasiye, ulusal özgünlüğün giderilmesine, kültürel ilerlemeye ve bireyin çok yönlü gelişmesine olanak verecek bir yeni politik durum yaratmaktır. Bu amaçlara, kitlelerin mücadeleleriyle ve mümkün olan en geniş birliğin işbirliği ve diyalogla ulaşılabilir.

Partinin değişmez amacı sosyalizmdir. Sosyalizme ancak kapitalizmin devrimci aşılmasıyla, toplumsal bir devrim süreciyle geçilebilir. Bu sürecin içeriği, temposu ve etapları kapitalizm koşullarında yürütülen reformlar uğrındaki mücadelelerin ve demokratikleşmenin derinliği, uluslararası ve ülke içindeki politik güçlerin durumu tarafından belirlenecek; geçmişten arta kalan demokratik ve anti-emperyalist nitelikli ödevleri çözerek sosyalizm yönünde derinleşecektir. Parti devrimci sürecin barışçıl

nitelik kazanmasını, değişmez bir mücadele amacı olarak benimsemiştir. Sosyalizm, işçilerin, emekçilerin ve aydınların, yani tüm çalışanların iktidarı aracılığıyla gerçekleşecektir. Çalışanların iktidarı, tüm sol güçlerin yönlendirici öncülüğünde kurulacaktır.

Çalışanların iktidarında parti, şu temel dönüşümlerin gerçekleştirilmesini kendi programatik amaçları olarak açıklar:

(Y a z ı l m a d ı)

Parti her durumda, muhalefette ya da hükümetde, kapitalizmde ya da sosyalizmde, aşağıdaki ilke ve genel amaçları dolaysız değerler olarak benimser ve yaşama geçmeleri için çalışır.

İnsan özgürlüğü, bireyin kişisel çok yönlü gelişmesi parti eyleminin derin humanist içeriğini oluşturan en yüce amaçtır. Toplumsal ilerlemenin temel ölçütü insan, onun özgürce gelişmesidir. Partinin programı ve mücadelesi, insan özgürlüğünün ve kişisel çok yönlü gelişmesinin doğal, toplumsal, maddi ve manevi koşullarını yaratmak içindir.

Toplumsal özgürlük, kişi özgürlüğünün koşuludur. Fakat kişinin özgür olmaması bir özgür toplum da olamaz.

İnsan hakları bölünmez bir bütündür. Hiç bir hak diğeri adına kısılanamaz ya da ikincil sayılamaz.

Çalışanların, ezilen ulusların ve kadınların özgürlüğü ve hakları ne birbirinin karşısına konabilir ve ne de bunlar arasında öncelikler vardır.

İnsanın çok yönlü gelişmesinin kültürel şartlarını yaratmak partinin ödevidir. İnsanın evrensel ve ulusal kültürel zenginleşmesi yönündeki çabalar, aynı zamanda bireyin doğaya, ekonomiye, politikaya insanlığın genel çıkarlarına gözetken yeni bir tarzda bilinçli bakışını sağlama, yeni bir düşünce tarzını yaratma çabasıdır.

Barış her zaman komünistlerin idealiydi. Bugün artık, hertürlü ilerlemenin olmazsa olmaz koşuludur. Savaşlar, geçmişte olduğu gibi politikanın başka araçlarla devamı olmaktan çıktı. Parti, toplumsal ilerlemeyi, insanın özgürlüğünü, herkes için insanca bir yaşam kurmayı yalnızca barış koşullarında gerçekleştirmeyi amaçlamıştır.

Sınıf mücadelesinin uygar biçimleri için komünistler aralıksız çaba harcayacaklardır. Hiç bir sınıfsal ya da ulusal çıkar, bölge ve dünya barışını tehlikeye atıcı eylemlerin nedeni olamaz.

İnsan varlığını ve uygarlığı tehlikeye sokan global tehlikeler karşısında parti, diğer bütün amaçlar için mücadelelerini, insanlığın ortak çıkarlarına ifade eden amaçlara yönelerek sürdürecektir.

Ulusların özgürlüğü, eşitliği ve kardeşliği partinin başlıca ideallerinden birisidir. Bu idealin gerçekleşmesinin temel ilkesi, ulusların kendi kaderlerini kendilerinin özgürce belirlemeleridir.

Parti ulusal egemenliği, başka devletler karşısında ülkenin toprak bütünlüğünü her koşulda savunacak, pekiştirecektir. Kalkınmış, gelişmiş Türkiye'nin bütün öteki ülkelerle uluslararası arenada eşit haklı yer alması için çalışacaktır.

Parti başka devletlerin Türkiye'nin iç işlerine karışmasına ve Türkiye'nin de diğer devletlerin iç işlerine karışmasına karşı çıkacaktır. Halklararası dostluk ve işbirliğini savunacaktır.

Parti her dönemde, her alanda ve düzeyde azamî demokrasi için her şeyi yapacaktır. Demokrasi halkın halk tarafından, halk için yönetimidir. Parti, demokrasiye, çoğunluk iradesinin en iyi temsil edildiği bir rejim olarak sahip çıkar.

Birleşmiş Milletler Örgütünde reddedilen ırkçılık, savaş kışkırtıcılığı dışında bütün politik görüşlerin özgürce ifade bulunduğu, örgütlendiği çokulculuk parti tarafından her zaman savunulacak, hayata geçirilecektir.

Parti, parlamentonun ve öteki temsili kurumların gerçek erk organları olmasını, kuvvetler ayrılığı ve yargı bağımsızlığı ilkesini savunurken, aynı zamanda kitlelerin yerel ve merkezi düzeyde yönetime doğrudan katılımını öngören doğrudan demokrasi biçimlerini hayata geçirmek için çalışacaktır.

Herkes yasalar önünde eşittir. Bu ilke, hiç bir sınıf, zümre ve kişi lehine ihlâl edilemez. Parti hukuk devletinden yanadır.

Parti, bürokratizme karşı her dönemde mücadele edecektir.

Parti sosyal adalet idealinin partisidir. İnsanın insan tarafından sömürülmesinden daha derin bir adaletsizlik olamaz. Parti, insanlığı binlerce yıldır özlemine duyduğu eşitlik idealini gerçeklik haline getirmek için savaşıyor.

En temel alanlarda, ia, konut, sağlık ve eğitim alanlarında sosyal adaletsizliğe karşı mücadele etmek ve sosyalizmde herkese ia, herkese konut, herkese sağlık hizmeti ve herkese eğitimde fırsat eşitliği ilkelerini yaşama geçirmek komünistlerin programlarının en önemli ödevidir.

Parti, bu amaçlara, ancak ekonomik temelin gelişmesi oranında ulaşılabilceği gerçeğinin bilincindedir. O nedenle parti, ülkenin ekonomik gelişmesi ve bilimsel teknolojik devrinin olanaklarından en geniş ölçüde yararlanması için çalışacaktır.

Ekonomik kalkınma emekçilerin refahından ayrı düşünülemez, savunulamaz. Ekonomik kalkınma, ulusal egemenliğin, demokratikleşmenin, insan haklarının sınırlandırılması pahasına sağlanamaz. Ekonomik kalkınma insanın ve doğanın tehdidi pahasına gerçekleştirilemez. Parti, ekonomik kalkınmayı Türkiye'nin ve tüm insanlığın bugüne ve yarınlarına karşı derin bir sorumlulukla gerçekleştirmek için mücadele edecektir.

Bütün bu değerlerin, komünistleri tüm namuslu insanlarla, emeksever, yurtsever ve insansever herkesle bugün de, yarın da birleştireceğine parti güveniyor.

Parti şuna inanıyor: Tüm bu amaçlar için mücadele kapitalizm koşullarında kalındığı sürece de boşa gitmeyecek, mücadeleye atılan kitleler çok önemli kazanımlar elde edeceklerdir.

Parti şuna da kesinlikle inanıyor: Bütün bu mücadelelerden er geç sosyalizm doğacaktır.

Komünist partisi

Tarih, sömürü toplumunu ebediyen ortadan kaldırma ve sömürsüz toplumu yaratma görevini işçi sınıfına vermiştir. Bilimsel-teknolojik devrin sürecinde bilâşimine yeni ve modern unsurların katılımıyla toplumsal gelişmedeki rolü artan işçi sınıfının tarihsel misyonu da günümüzde genişlemiştir. İşçi sınıfı, kendi kurtuluşunu sağlarken, tüm ezilenleri ve insanlığı kurtarma gibi yüce bir tarihsel görev yükümlenmiştir.

İşçi sınıfının tarihsel görevini yerine getirmesi için, onun siyasal bir örgüte, partiye ihtiyacı vardır. Komünistlerin rolü, işte bu partiyi yaratmak, güçlendirmek ve zafere ulaştırmaktır.

Komünist partisinin, işçi ve emekçi sınıfların sıralarında, toplumsal ilerleme hareketinin içinde, öteki sol partiler karşısında hiç bir ayrıcalığı yoktur, olamaz. Parti, tüm bu güçler içinde hareketin sınıfsal ve genel insanî, ulusal ve uluslararası tüm çıkarlarını teorik ve politik faaliyeti, pratik kararlılığı, örgütsel yapı ve yaşamı bakımından ifade edebildiği ölçüde özel rol oynar.

Komünist partisi çağdaş bir partidir. Kendisini sürekli yenileme yeteneğinde olan ve bu gücü bilimsel teorisinden, yaratıcı halk hareketine dayannasından ve demokratik, kitle-

sel örgütsel niteliğinden alan, işçi sınıfının devrimci partisidir.

Birleşik partinin eylem klayuzu, Marks, Engels ve Lenin'in teorileridir. Parti marksizmi dogmatik olmayan yaratıcı tarzda kavrar ve onu sürekli geliştirmeyi kendi öz işi sayar.

Parti ne kendisini, ne de bir başka partiyi gerçeğin tekeline sahip olarak görmemektedir. Parti kendi çizgisini tamamen bağımsız olarak tayin eder. Aynı zamanda ülke içinde ve dışında tüm marksist ve işçi partileriyle, çevrelerle görüş ve deney alışverişinde bulunur.

Dünya komünist ve işçi hareketinin bir parçası olan parti, tüm dünyadaki barış ve ilerleme güçleriyle enternasyonalist dayanışma içinde olur.

Parti politik faaliyetini genellere öre değil, gerçek durumun somut analizine, bilimsel, ahlski, kültürel temelde hazırlar. Partinin politikasına tarihsel iyimserlik ve devrimci realizm egemendir. Onun politik faaliyetinin değişmez amacı, iktidarın söm rücü sınıflardan çalışanların eline geçmesidir. Parti her somut dönemde, önüne varolan koşullarda olanaklı en ileri hedeflere ulaşma görevini koyar.

Parti faaliyetinin öznesi, kitlelerdir. Kitlelerin yaratıcı eylemleri, partinin politikasını geliştirmesinin en büyük okulu, sınav alanıdır. Komünistler bu hareket içinde tüm demokratik güçlerle işbirliği yapar, ortak politikaların hazırlanmasına katkıda bulunurlar.

Parti toplum için savunduğu bütün değerlerle kendi parti yapısında ve yaşamında tam bir uyum içinde olur. Bu herşeyden önce, partinin tüm yapısında, işleyişinde, kararlarında ve eylemlerinde demokrasi ilkelerinin egemen olmasıdır. Demokrasi parti için taşıması gereken bir yük değil, parti politikasının hayata geçmesinin, partinin hareket birliğini en efektif gerçekleştirmesinin vazgeçilmez koşuludur.

Parti marksizm temelinde farklı yorumlara kapılarını kapatmaz. Hiç kimsenin Marks, Engels ve Lenin'in görüşlerinin şu ya da bu özel yorumunu değişmez doğrular olarak herkese kabul ettirme hakkına sahip olamaz. Farklı görüşlerin varlığı partinin zayıflığını değil, teorik zenginlik ve yaratıcılığının işaretidir. Farklı görüşlerin parti politikasının geliştirilmesine hizmet edebilmesinin yolu, parti içinde her düzeyde özgür tartışma ortamı yaratmaya ve çoklulukçe alınan kararların herkes tarafından pratikte sınınamasına bağlıdır. Hizmet hareketimizin ortak deneyi, giderilemeyen bir çok farklılıkların pratik tarafından çözüldüğünü gösteriyor.

Ülkenin toplumsal hayatında etkin rol oynayabilmek için parti, kitle partisi haline gelmeyi amaç ediniyor. Toplumsal, sınıfsal kökenine

bakmadan, partiyle birlik olmak isteyen herkesi açık bir parti kitleleşebilir. Partiyi barış ve toplumsal ilerleme ideallerine bağlı namuslu insanlardan ayıran egemen sınıfların anti-komünist yaseklerini, yalan ve iftiralarını, ve hareketimizin dogmatik ve sektör hatalarını aşarak parti kitlelerle kaynaşacaktır. Partinin kitleleşmesi, öteki sol partilerin zayıflaması, erimesi yoluyla değil, tüm solun cesitlilik içinde birliğini gerçekleştirme, derinleştirme ve mümkün olan birleşik örgütsel biçimler yaratma süreci içinde gerçekleşecektir.

Birleşik partiün programı budur.

Komünist hareketin tarihi, halkımızın, bu programdaki görüşlerin komünistlerin gerçek inançlarını yansıttığına ve onların bu programı hayata geçirmek için her türlü fedakârlığı göğüsleyeceğine güvenmesi için pek çok kanıt biriktirmiştir. İnançları uğruna can veren, özgürlüklerini yitiren binlerce militan söz ile eylemin birliğinin unutulmaz tanıklarındır.

Parti kendi hatalarını, zayıflıklarını açıkça dile getirmekten hiç bir zaman kaçınmayacaktır, her eyleminden, her uygulamasından yalnız parti üyelerine değil, tüm halka hesap verecek, halkın denetimine açık bir parti olarak kalacaktır.

Bu programın gerçekleşmesi tüm halkın eseri olacaktır.

11 Ekim 1988

DÜNYADA DURUM

İnsanlığın ortak yaşamsal sorunları

Bugün insanlık, fizik varlığını, uygarlık ve kültür mirasını dolaysız tehdit eden tehlikelerle yüzyüzedir. Uluslarötesi tekellerin sınırsız kâr hırsı, emperyalizmin saldırgan ve gerici eğilimi, bu yöndeki politikalar, bu tehlikeleri hızla büyütmede ve onları önleme çabalarını engellemektedir. Günümüzde barışın, doğanın, Üçüncü Dünya'nın ekonomik varlığını, kültür ve uygarlığın, bireyin özgürlüğünün korunmasını başa alan bir düşünce tarzının her sınıftan, her politik ve ideolojik görüşten, her ulustan insanlar tarafından benimsenmesi ve yaşama geçirilmesi vazgeçilmez k bir zorunluktur.

Nükleer bir savaş önlemek artık başka seçeneği olmayan bir hedef olmuştur. Barışın koruma ve silahsızlanma politikası, sağduyu sahibi, gerçekçi tüm kişi ve çevrelerin politikasıdır. Nükleer bir savaş ancak tüm bu çevrelerin dünya çapında diyalog ve işbirliği ile önlenabilir.

Sovyetler Birliği'nin yeryüzünü nükleer silahlardan arındırma ve uluslararası bir güvenlik sistemi oluşturma programı, gelecek yüzyıla barış içinde girebilmek için tüm insanlığa tarihsel bir fırsat veriyor. Kapitalist ülkelerdeki barış hareketi günümüzde yeni bir yığınsallık ve sınıf karşıtlarını da kapsayan yeni bir genişlik kazanıyor. Üçüncü Dünya, özellikle Bağlantısız Ülkeler Hareketi ~~xxxx~~ barışın korunmasında giderek artan bir rol oynuyor.

Barış yönündeki tüm girişimlerin karşısına emperyalizmin, özellikle Amerikan emperyalizmi ve NATO'nun militarist politikası engel olarak çıkıyor. ABD'nin uzayı silahlandırma projesi, silahlanma yarışında çok k daha tehlikeli bir turu başlatmayı amaçlamaktadır.

SSCB' ve ABD arasında nükleer silahsızlanma yolunda atılan adımlar, bölgesel çatışma noktalarında politik çözümlere yönelişler,

uluslararası ilişkilerde yeni bir anlayışın egemen olmasının olanaklı olduğunu gösteriyor. Barışın güçlendirilmesi yönünde atılan her adım, insanlığın varlığını tehdit eden diğer yaşamsal sorunların çözümü için de daha elverişli koşullar hazırlayabilir.

Toplumsal ilerleme ve engelleri

İnsanın insan tarafından sömürülmesini ortadan kaldıran sosyalizm, kapitalizmde çözümsüz olan birçok temel sorunu emekçilerden yana çözmeye yetenekli olduğunu, kapitalizm karşısındaki tarihsel üstünlüğünü kanıtlamıştır.

Bir dizi nesnel ve öznel etkenin sonucunda sosyalizm de gelişmesini engelleyen sorunlarla karşılaşmaktadır. Sosyalist ülkelerin bu gelişmeleri çözmek için başlattıkları yenilenme ve reform girişimleri toplumsal gelişmenin tüm güçleri için önem taşıyor. Sovyetler Birliği'nde demokrasinin kapsamlı bir şekilde geliştirilmesi, sosyalizmin hümanist niteliğinin belirginleştirilmesi, kültürel yaşamın zenginleştirilmesi, toplumda bireyin rolünün yükseltilmesi kapitalist dünyanın emekçileri için sosyalizmin çekiciliğini artırmaktadır.

Kapitalizmin iç gelişmeleri varlığını sürdürürken bilimsel-teknik ve devrim yeni ekonomik ve sosyal sorunlar yaratmaktadır. Silahlanma politikası ekonomik sorunları derinleştirmektedir. Baskıları otoriter eğilimleri artıran bir yeni-tutuculuk dalgası yükselmektedir. Buna karşılık harış hareketi, demokratik yığın hareketleri yeni bir nitelikte gelişmektedir. İşçi sınıfının sendikal hareketi toplumsal yaşamındaki önemli konumunu korumaktadır.

Emperyalizmin, özellikle Amerikan emperyalizminin, uluslararası tekeller silahlanma politikasının bedelini Üçüncü Dünya Ülkelerine ödetme politikasını izliyorlar Uluslararası ekonomik ilişkilerdeki adaletsiz düzen, bu ülkeleri ödenmesi imkansız bir borç yükünün altına sokmuştur. Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkeleri ve halkları barışı, ulusal egemenliği koruyup güçlendirmek için, dış borçlanma

sorununu çözmek için, açlığı yenmek, kalkınmaya yönelmek için, ulus ve ırk ayrımcılığına karşı, sosyal ve demokratik haklar için mücadele ediyorlar. Bir dizi ülkede demokratikleşme yolunda adımlar atılıyor.

Toplumsal ve demokratik ilerlemeye, halkların ulusal çıkarlarını gerçekleştirmeye temel engel, emperyalizmin başta ABD emperyalizminin dünya egemenliğini yeniden kurmaya, ilerici güçlerden "sosyal öç" almaya ve sosyalist ülkelere karşı askersel üstünlük sağlamaya yönelik militarist ve gerici politikasıdır.

Bölgemizde Durum

ABD emperyalizminin egemenliği ele geçirme politikasının odaklaştığı bir alan, ülkemizin de içinde bulunduğu Doğu Akdeniz, ~~Yakın~~ Yakın ve Ortadoğu bölgesidir. Bu politika, ABD'nin bölgede askersel, politik ve ekonomik varlığını güçlendirmek, İsrail ve diğer gerici rejimlerle işbirliğini derinleştirmek, NATO'nun eylem alanını bölgeye yaymak, bölgesel sorunlar için ABD yanlısı çözümler dayatmayı amaçlıyor. Ege ve Kıbrıs sorunları da NATO çerçevesinde çözümlere bağlanmak isteniyor.

Bölgede bu politikanın başlıca aracı istikrarsızlaştırma politikasıdır. İsmail'in işgalci politikası bölgede sürekli bir çatışma kaynağı oluşturuyor. Birçok ülkeye bölünmüş Kürtlerin ulusal haklarından yoksun bırakılması sorunu da güncellik kazanmaktadır. Radikalleşer İslami hareketler de değişik yönleriyle ~~heka~~ hesaba katılması gereken bir etken olmuştur.

Bu çerçevede bölgedeki ülke ve halkların barış, ulusal egemenlik ve demokratik gelişme için mücadelesi daha da bütünleşmektedir. Halkların mücadelesiyle ve aktif diyalog politikasının sonucunda Filistin sorununun ve tüm ulusal sorunların adil bir temelde politik çözüme kavuşmasının koşulları olgunlaşmaktadır.

Türkiye'de Durum

Emperyalizmin saldırgan ve gerici politikasının rolü

Ülkemiz Amerikan emperyalizmi ve NATO'nun stratejik planlarında sosyalist ülkelere ve bölgemizdeki antiemperyalist güçlere karşı sıçrama tahtası olarak önemli bir yer tutmaktadır. Pentagon, Amerikan emperyalizminin çıkarları doğrultusunda Türkiye'nin iç ve dış politikasına, ekonomik ve sosyal politikasına, kültür yaşamına müdahale etmektedir. Türkiye'nin ulusal çıkarları yönündeki her girişimin karşısına en büyük engel olarak emperyalizmin saldırgan ve gerici politikası çıkmaktadır. Ülkemizin emperyalizme bağımlılığı ve NATO üyeliği ülkeyi bu yönde baskılara açık ktm tutuyor, ulusal egemenliği sınırılıyor.

80'li yıllarda Amerikan emperyalizmiyle daha sıkı bağılı militarist güçlerin politik iktidara el koymasıyla bağımlılık ilişkileri daha tehlikeli bir nitelik almıştır. Emperyalizmin militarist çevreleri Türkiye'yi dünya egemenliğine yönelik planlarına araç etmek istiyorlar. Bu doğrultuda ABD'nin ülkemizdeki askeri konumu güçlendirilmiş, topraklarımızda yeni ABD üsleri kurulmuş, ABD-Türkiye askeri işbirliği sıkılaştırılmıştır. Bu politikanın sonucunda ~~ülke~~ ülkemiz bölge ve dünya barışının çıkarlarıyla uyuşmayan bir konuma sürüklenmektedir. Topraklarımızdaki Amerikan nükleer silahları bugün ülkemizi nükleer bir savaşın ilk hedeflerinden birisi haline getirmektedir. Pentagon'un ülkemizin stratejik konumundan uzayın silahlandırılması projesinde yararlanmak istemesi, halkımızın varlığına yönelik tehdidi daha da artırıyor.

İMF ve Dünya Bankası'nın dayattığı önlemler sonucunda ülke ekonomisi, uluslarötesi tekellerin sömürü mekanizmasına daha sıkı bağlanmakta, emperyalizmin borç kışkacına daha fazla girmektedir. Bağımlı bir silah sanayi kurma girişimiyle emperyalist silah tekel-

lerinin ekonomik yaşamdaki etkisi güçlenmektedir. NATO planları doğrultusunda ülkenin silahlanma harcamalarının artırılması ekonomik gelişmeyi engellemektedir. Emperyalizmin saldırgan ve gerici politikası, uluslarötesi tekellerin sömürü politikası sonucunda yatırıma ve sosyal amaçlara ayrılabilen fonlar uluslararası mali sermayenin kasalarına akmaktadır.

Emperyalist kitle haberleşme araçlarının artan gücü kitlelerin toplumsal bilinç ve psikolojisi üzerinde olumsuz etkiler bırakmakta, ulusal ve evrensel kültür değerleri baltalanmakta, sıkı bir Amerikan yaşam tarzı egemen kılınmak istenmektedir.

Egemen güçlerin politikası

Baskıcı rejim

Ülkemizde-kısa dönemler dışında- burjuva demokratik bir rejim varolmamıştır. Bunun bir nedeni kapitalizmin ve burjuva toplum ilişkilerinin gecikerek ortaya çıkması ve geleneksel toplumsal yapıyla iç içe ~~gelişmesidir~~ gelişmesidir. Bunun sonucunda otoriter yapı ve gelenekler varlıklarını korumuşlardır. Bir diğer neden de emperyalizmin saldırgan ~~ideolojisi~~ ideolojisi ve militarizmle ~~beslenen~~ beslenen "güçlü devlet" anlayışının varlığıdır.

60'lı yıllardan sonra, ekonomik istikrarsızlığa emperyalizmin çizdiği politik çerçevelerde çözüm bulunamaması ve egemen çevrelerin iç çelişkilerinin artması koşullarında ordu yönetimi emperyalist destekle politikaya darbeler yoluyla müdahaleye başladı. Politik-ideolojik hegemonyaya sahip olan eski gruptan bağımsız olarak ordu yönetimi önce ~~burjuvazinin~~ burjuvazinin egemenliğini genel olarak pekiştirmek için katılım isteyen demokrasi güçlerini diktatörlük kurarak baskı ve denetim altına almaktadır. Sonra da güncel olarak öne çıkan başka bir grubun hegemonyasında kurulan yeni iktidar blokuna destek olmakta, dar bir parlamenter çerçevede yeniden ~~kurulmuştur~~

"toplumsal uyuma"nın koşullarını hazırlamaktadır.

12 Mart darbesi ve emperyalizmin güdümünde tırmandırılan terörizm ile koşulları hazırlanan 12 Eylül darbesi bu modele göre tezgahlanmıştır. Bu aşamalı müdahaleler zinciri sonunda, gerici bir anayasayla militarist güçlerin oligarşik zümre içinde güçlenen konumları politik yönetim mekanizmasına yansıtılmıştır. Devletin yeniden yapılandırılmasında merkezîyetçilik artmış, baskı aygıtı güçlendirilmiş, sınırlı bir parlamentarizmle halkın politik sisteme kontrollü bir katılımına izin verilmiştir. Bu çerçevede yeni-tutucu politik kadrolarla militarist güçler arasında bir denge oluşmuştur. Öne çıkan yeni grupy manevra yeteneğini baskı ~~yana~~ yönteminin yanısıra ideolojik-politik hegemonya aracılığıyla yönetme olanaklarını genişletmeyi amaçlıyor.

Türkiye'deki baskıcı rejim insan haklarının, kollektif ve bireysel özgürlüklerin sistemli ve kapsamlı çiğnenmesine yolaçmaktadır. Diktatörlük dönemlerinde işçi sınıfı, aydınlar ve Kürt halkı, özellikle genç kuşaklar faşist baskılara hedef olmaktadır. İşkence bu dönemlerin tipik ve yaygın uygulaması olmuştur.

Ulusal sorun politikası

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana ulusal baskı politikası, baskı rejiminin ayrılmaz ve belirleyici bir unsurudur. Türkiye'de Türk'lerden başka bir ulusun varlığının ve ulusal haklarının tanınmaması bu politikanın temel çizgisidir.

Egemen güçler her zaman Türkiye'de yaşayan Kürt'lerin varlığını ve ulusal haklarını yoksaymış, Kürt halkını asimilasyona ve göçlere zorlamış, Kürt ulusal mücadelesini baskı ve şiddet yoluyla bastırarak istemişlerdir. Onların bugün izledikleri şovenist ve militarist politika, Kürt halkına karşı sistemli askeri terör uygulaması ulusal sorunu keskinleştirmektedir. Bu politika ABD emperyalizminin Ortadoğu'da etkisini artırma planlarına hizmet

etmekte ve Türkiye'nin demokratikleşmesi önünde büyük bir engel oluşturmaktadır.

Ekonomik ve sosyal politika

Egemen güçlerin ekonomik politikası, IMF ve Dünya Bankası'nın dayattığı koşullar esas alınarak oluşturulmaktadır. Bu politika, ekonominin yapısını uluslararası tekellerin yararına ihracata yönelik yeniden düzenleyen ve halkın ekmeğini küçülten bir gelir dağılımını öngörmekte, ~~bu~~ antisosyal bir "modernizasyon"u içermektedir.

Bu yeni-liberal politikanın sonucunda uluslararası tekellerle ortaklık ve işbirliği içinde olan yerli tekeller ekonominin bütün sektörlerinde ağırlıklarını artırmaktadırlar. Bu tekellerle mali ve ticari spekülasyon ile silah komisyonculuğu ~~ve~~ yapan ~~ve~~ sermaye çevreleri arasında sıkı bir çıkar bağı oluşmaktadır. Bu politika dış borçlanmayı artırmakta, silahlanma harcamalarının tırmanması enflasyonu körüklemektedir. Modern teknoloji üretmeyi hedef almayan bu politikanın sonucunda endüstri ülkeleriyle Türkiye arasındaki teknolojik makas açılmaktadır.

Egemen güçlerin antisosyal politikası en açık olarak gelir dağılımının işçi sınıfı ve öteki emekçilerin zararına köklü değişmesiyle ortaya çıkmaktadır. Halkın büyük çoğunluğu artan biryoksullaşma süreci içindedir. İşçi sınıfı ve öteki emekçilerin örgütlü mücadelesinin yasal düzenlemelerle zorlaştırılmış olması sosyal sorunu daha da keskinleştirmektedir.

)Kültür politikası

~~Egemen~~ Egemen güçler, emperyalist merkezlerin yol göstericiliğinde kitlesel iletişim araçlarından halkın toplumsal bilinç ve psikolojisini yönlendirmek için ~~bu~~ daha planlı bir şekilde yararlanma yoluna ~~ge~~ gitmektedirler. Eğitimin içeriğini ve kurumlarını da bu amaçla daha merkezi yönlendirmekte ve denetlemektedirler.

Egemen güçler toplumun politik kültüründe kadercilik, kendine güvensizlik, şiddeti yüceltme gibi olumsuz geleneksel unsur ve eğilimleri güçlendirecek bir politika izlemektedir. Bu bağlamda, "Türk-İslam Sentezi", "Ulusal güvenlik doktrini" gibi antikomünist ideolojik kaynaklardan beslenen gerici ve militarist görüşler propaganda edilmektedir. Diğer yandan yeni-tutucu kadrolar yetiştirmek için kozmopolitizm, pragmatizm ve yeni-liberalizmden kaynaklanan görüşler popülist bir temelde bir araya getirilerek yaygınlaştırılmaktadır.

Toplumun emperyalizmin saldırgan ve gerici ideolojisi yönünde bu etkilenmesi, içten içe yayılan bir kültürel çürüme sürecine yolaçmaktadır.

Egemen güçler kitlelere baskı ve sömürüyü tepkisiz kabul ettirme, bireyi politika dışında tutma, özel yaşamına hapsetme ve "köşeyi dönme" idealine bağlama yönündeki çabalarını, toplumun politik kültürünün giderek yozlaştığı bir durumda daha etkili kılmayı amaçlıyor.

Dış politika

Egemen güçlerin dış politikası, ABD emperyalizminin çıkarlarına yöneliminin belirleyici ölçüt olduğu bir çizgiye kaymıştır. Bu çizgi, ülkemizi Amerikan emperyalizmi ve NATO'nun bölgede etkisini artırma politikasına araç etmeyi, ulusal çıkarları sürekli bu politikaya bağımlı kılmayı içermektedir. Bu politikanın sonuçları ülkemizin varlığını ve güvensizliğini tehlikeye atmaktadır.

BARIŞ VE DEMOKRATİKLEŞME PROJESİ

Barışçı, egemen, kişilikli, demokratik, kalkınmaya yönelen bir Türkiye için halkımızın yaşamsal sorunlarının çözülmeye başlanması için, bugünkü durumdan bir çıkış yolu bulmak gereklidir. Ülkemizin ve ~~halk~~ halkımızın, çıkış yolunu gösterecek demokratik bir alternatif politikaya, bugünkü rejimin yerini alacak demokratik bir rejime, toplumun her alanında demokratikleşmesine ihtiyacı vardır.

Parti, Barış ve Demokratikleşme projesi ile böyle bir politikanın, böyle bir rejimin ana hatlarını ortaya koyuyor, bu koşullarda gerçekleşebilecek azami hedefler gösteriyor.

Barış ve Demokratikleşme, komünistlerin muhalefette veya koalisyon hükümetlerine savunacakları, emekçilerin derin sosyal sorunlarına, hemen bugünden, henüz kapitalizm ~~gerek~~ çerçevesinde olanaklı ilk ekonomik, iç ve dış politik çözümleri getirme projesidir.

Barış ve Demokratikleşme, yeni bir ekonomik politikayla kalkınma yoluna girmek projesidir. Ancak ekonominin ulusal temellerini güçlendirmek, sanayileşmek, modernleşmek ve üretimi artırmak yoluyla emekçilere ulusal gelirden daha büyük bir pay sağlamak ve halkın ekonomik, sosyal, kültürel ihtiyaçlarını karşılama düzeyini adım adım yükseltmek olanaklıdır.

Barış ve Demokratikleşme halkın özgür iradesiyle demokratik bir şekilde oluşacak parlamentonun politik sistemde en üst organ olduğu, halkın ve demokratik yığın örgütlerinin aktif katılımına dayanan demokratik bir rejim kurma projesidir. Bu proje Kürt ulusal sorununa demokratik, adil ve barışçı bir çözüm öngörmektedir. Demokrasinin kazanılması, emekçilerin sosyal sorunlarının çözümünün ve ekonomik gelişmesinin iç politik önkoşuludur.

Barış ve Demokratikleşme, ulusal egemenliği güçlendirme, tüm devletlerle eşit haklı, dostluk ve işbirliği ilişkileri kurma projesidir.

Barış ve Demokratikleşme, dünya barışının korunmasına, genel insanlık sorunlarının çözülmesine katkı projesidir. Nükleer silahlanma yarışının durdurulması ve silahsızlanma için gösterilecek her çaba ve kazanım, dünyada yeni bir ekonomik düzen, ülkemizde kalkınma ve halkın refahını yükseltme için daha geniş kaynaklara sahip olmak demektir.

Barış ve Demokratikleşme, ulusal kültürü koruma, demokratizm, yurtseverlik ve hümanizm temellerinde geliştirme projesidir. Parti içinde bulunduğumuz aşamada bu projeyi yaşama geçirmek için mücadele edecek, onun hedefleri için her girişimi destekleyecektir.

Demokratik bir rejim için

Parlamento politik sistemin en üst organı olmalıdır. Bu, ancak halkın iradesini özgürce ortaya koyabilmesi ile olanaklıdır. Bunun için herşeyden önce Komünist Partisi ve Kürt ulusal hareketin oluşturan partiler, tüm yasa yasaklı politik örgütlenmeler yasallasmalı, 141,142, 143 ve 163. ve tüm antidemokratik maddeler kaldırılmalı, gerçekten çok partili bir rejim kurulmalıdır. Hiçbir devlet organı ve kurum parlamento üzerinde olmamalı, onun denetimi dışında kalmamalı, ordu yönetiminin politik sistem üzerindeki vesayetini son verilmelidir. Bunun için herşeyden önce Cumhurbaşkanına temsil hak niteliğini aşan yetkiler tanınamalı, Milli Güvenlik Kurulu kaldırılmalı, Silahlı Kuvvetlerde demokratik bir reform yapılmalıdır.

1980 askeri darbesinin ve sonraki antidemokratik uygulamaların bütün sonuçları ortadan kaldırılmalıdır.

1982 Anayasası yerine bütün halkın, demokratik güçlerin katılımıyla yeni bir anayasa yapılmalıdır. Yeni anayasa, hiçbir ayırım yapılmaksızın bütün yurttaşların eksiksiz temel hak ve özgürlüklerini, çoğulcu bir rejimi, demokratik, laik, sosyal, hukuk devleti güvence altına almalıdır.

Toplumsal yaşamın bütün alanlarında ve ülkenin bütün bölgelerinde demokratikleşme için, tek tek bireyler, gruplar ve en geniş halk yığınları özgürce sesini duyurabilmeli, politik sisteme katılabilmelidir. Bunun için özgür ve özerk kuruluşlar olması sağlanan sendikalar, öteki yığın örgütleri ve demokratik hareketler, devletin her alandaki ve her düzeydeki politikalarına etkide bulunabilmelidir.

Ekonomik gelişmeye yönelmek için

Ulusal çıkarlara yönelik kalkınma ve modernleşme yoluna koyulabilmek, uluslararası tekellerin, yerli tekellerin mali spekülâtorlerin bu amaçlara ulaşılmasını güçleştirici asalak faaliyetlerine izin verilmemesi ile kamu sektörünün korunması ve planlama ile olanaklıdır.

Dış ekonomik ilişkiler özellikle İMF, Dünya Bankası ve OECD ile olan ilişkiler yeniden düzenlenmeli, ulusal çıkarlar temelinde bilimsel bir dış açılma politikası izlenmelidir. Bunun için öncelikle dış borç ödemeleri yeni bir plana ve ihracat gelirinin düşük bir yüzdesine bağlanarak hafifletilmeli, döviz kaynaklarının birikmesine ve ekonomik kullanımına yardımcı olacak bir politika uygulanmalı, yabancı sermayenin faaliyeti ekonomik gelişme ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmelidir.

Ekonominin tüm üretim potansiyellerinin harekete geçirilmesi, bilimsel-teknik ~~xxx~~ devrimden ve uluslararası işbölümünden daha iyi yararlanılması gereklidir. Bu amaçla devletin ekonomiyi düzenleme mekanizmaları, ~~x~~ kamu yatırımları ve ekonomik işletmeleri yeniden örgütlenmelidir. Çalışanların sendikaları aracılığıyla yönetime katılması sağlanmalıdır.

Demokratik ve bölgesel özellikleri dikkate alan bir toprak ve tarım reformu yapılmalı, kooperatifleşmenin demokratik temelleri.

de gelişmesi desteklenmelidir. Tarımın ülkeyi besleyecek düzeye ulaşması hedeflenmelidir.

Ekonomik gelişme ve sosyal politikalar için kaynak yaratılmalıdır. Bunun için öncelikle silahlanma harcamaları azaltılmalı, vergi adaletini sağlayacak ve devletin vergi gelirlerini artıracak x bir vergi reformu gerçekleştirilmeli, dış ticaret ve bankacılıkta kamunun rolü artırılmalı, ucuz devlet ilkesi uygulanmalıdır.

Fiyatlar, faizler ve krediler kontrol altına alınmalıdır.

İşçilerin ve öteki emekçilerin yaşam koşullarının
iyileştirilmesi için

İşsizliğin azaltılması için özel istihdam programları uygulanmalı, işten çıkarmalar durdurulmalı, çalışma haftası kademeli olarak indirilmeli, iş güvenliği sağlanmalıdır.

60'lı 70'li yıllar düzeyine doğru adım adım Halkın çalışma ve yaşam koşulları/iyileştirilmelidir. Bunun için asgari ücret artırılmalı ve vergi dışı harık bırakılmalı, eğitim için eğitim ücreti verilmeli, ücret ve maaşlar, köylü gelirleri enflasyona karşı korunmalıdır. En önemli gıda maddelerinin fiyatları düşük tutulmalıdır. Gecekondu yıkımı durdurulmalı, küçük üreticiler desteklenmelidir.

Bütün yurttaşlar sosyal güvenlik kapsamına alınmalı, sağlık, eğitim, konut ve ulaşım hizmetleri yaygınlaştırılmalı ve ucuzlatılmalıdır. İşçi sağlığı-ışgüvenliği için etkili önlemler alınmalıdır.

Demokratik bir kültür ve eğitim politikası için

Kültür alanında yaratılan tahribatın önlenmesi ve ulusal kültürümüzün demokratizm, hümanizm, yurtseverlik ve akılçılık yönünde zenginleştirilmesi gereklidir. Demokratik bir kültür politikası uygulanmalı, tüm kültür ve sanat faaliyetleri desteklenmeli, tüm halkın bunlara artan katılıma sağlanmalı, yaratıcı yetenekleri geliştirilmelidir.

İnsana, düşünceye ve yaratıcılığa değer veren, bariyetan yasa demokratik, laik, bilimsel-teknik devrim gerçeklerine uygun bir

eğitim sistemi oluşmalı, eğitimde fırsat eşitliği sağlanmalı, özerk, demokratik Üniversite gerçekleştirilmelidir. Savagçılık, şovenizm ve faşizm ~~propagandasına~~ propagandasına izin verilmemelidir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

Köyün demokratik ve sosyal gelişmesi için

Köylünün yakından kurtulması için, herşeyden önce, topraksız ve az topraklı köylünün toprağa kavuşması, küçük üreticinin çok yönlü desteklenmesi, bütün köylerin altyapı tesislerine, sağlık hizmetlerine kavuşması gereklidir. Arıcılık, tefecilik önlenmeli, köylünün bankalara olan borçlarının ödenmesi için gerçekçi bir çözüm bulunmalıdır.

Köyde demokrasi için köylü jandarma baskısından kurtulmalı, demokratik yönetim mekanizmaları oluşmalı, kooperatiflerin önündeki antidemokratik engeller kaldırılmalı, partilerin ve derneklerin köyde örgütlenmesi serbest bırakılmalıdır.

Kürt ulusal sorunun çözümü için

Kürt ulusal sorunu, Kürt halkının varlığının ve ulusal haklarının tanınmamasından kaynaklanan politik bir sorundur. Bu sorun çözümsüz kaldığı sürece toplumsal yaşamın her alanını olumsuz yönde etkilemektedir. Barış ve demokrasi mücadelesinin en temel sorunlarından biri olarak ülkenin önünde duran Kürt ulusal sorunu baskı ve zorbelikle, askeri yöntemlerle çözülemez. Bu sorun ancak, politik bir çözümle kavuşturulabilir.

Kürt sorunu, adil, demokratik ve barışçı bir çözüme kavuşturulmalıdır. Bu çözüm Kürt halkının özgür iradesini temel almalı, Türk ve Kürt uluslarının ortak çıkarlarına dayanmalı, Türkiye'nin demokratikleşmesine ve Ortadoğu'da barışa hizmet etmelidir. Böyle bir çözüme ancak Amerikan imperyalizmine ve şovenizme karşı olan Türk ve Kürt ulusal güçlerin ortak bir anlayışa varması ve güçlerini birleştirmesiyle ulaşılabilir.

Parti, Kürt sorununun demokratik çözümünün ancak, uluslararası hukuk ve pratiğin gösterdiği gibi, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkının, ayrılma hakkının tanınmasıyla gerçekleşebileceği görüşündedir. Kürt ulusunun özgürlüğü için bu hakkın onaylanması zorunludur.

Kürt halkının birlikte yaşamayı seçmesi durumunda iki ulusun ortak devletinin yapısı eşit ulusal haklılık temelinde birlikte belirlenir.

Parti, Türk ve Kürt ulusal güçlerin üzerinde anlaşmaya varacakları adil, demokratik ve barışçı çözüm önerilerini destekleyecektir.

Herşeyden önce Türkiye Kürtistanı'nın olağanüstü yöntemlerle yönetilmesine son verilmeli, bölgedeki özel askeri birlikler geri çekilmeli, Kürt halkının varlığı tanınmalı, Kürt dili ve kültürü ve ulusal Kürt hareketinin örgütlenmesi üzerindeki yasak ve baskılar kaldırılmalıdır.

Yurtdışındaki göçmenlerin hakları için

Emekçi halkımızın bir parçası olan yurtdışındaki göçmenler bulundukları ülkelerde ikinci sınıf insan muamelesi görmektedir. Yurtdışındaki göçmenler bulundukları ülkelerde eşit demokratik haklara sahip olma mücadelesi verirken, aynı zamanda insanların bir daha göçe zorlanmayacağı bir Türkiye için mücadeleye katılıyor, demokresi mücadelesinin güçlenmesine katkıda bulunuyorlar.

Parti, göçmen sorunlarının çözümü için, hem Türkiye hükümetlerinin, hem bulundukları ülke hükümetlerinin, hem de ilgili uluslararası kuruluşların çok yönlü çaba göstermesi için çalışacaktır. Her ülkede demokratik göçmen hareketini, yerli ve yabancı işçilerin uluslararası dayanışmasını destekleyecektir.

Demokratik bir gençlik politikası için

Gençlik ülkemizin bugünde ve geleceğinde söz sahibi olmalıdır. Toplumsal ve politik yaşama aktif katılabilmelidir. Örgütlenme hakkı güvence altına alınmalıdır. Toplumun olanekleri gençliğin geleceğine güvenle bakabilmesi için harekete geçirilmelidir. Gençliğin yaşama ve çalışma koşulları iyileştirilmeli, eğitim, iş, meslek öğrenme ve kendini geliştirme olanekleri hazırlanmalıdır.

Gençliğe anlamlı dinlenme ve boş zamanlarını değerlendirme, sportif ve kültürel etkinlik olanakları sağlanmalıdır.

Gençlik kendi kuşağına özgü bir yaşam tarzını özgürce geliştirebilmelidir.

Kadın Özgürlüğü için

Toplumdaki kadının sağlanmasına, eşitsiz durumuna, bu konuda egemen olan çağdaş zihniyete karşı, kadınların hak eşitliği ve özgürleşmesi için bugünden mücadele verilmelidir. Kadın haklarının eksiksiz kazanılması, filli hak eşitliğinin gerçekleştirilmesi, bunun yanı sıra ailede cinsler ve kuşaklararası ilişkilerin demokratikleştirilmesi, cins ayrımcılığının her türünü mahkum eden yeni bir demokrasi kültürünün oluşması gereklidir.

Emekçi kadınların durumunun iyileştirilmesi, kadınlara karşı dayak ve cinsel şiddetin ortadan kaldırılması için gerekli yasal, toplumsal ve kültürel önlemler alınmalıdır.

Parti feministlerin, değişik kadın çevre ve örgütlerinin bu doğrultudaki girişimlerini destekler.

Yaşam çevremizin korunması için

Doğanın ve insanların yaşam çevresinin giderek artan kirlenmesine, ekolojik dengenin bozulmasına karşı ivedilikle önleyici önlemler alınmalıdır. Başta tekellerdeki olmak üzere tüm maddi üretim faaliyeti çevre korunması açısından denetlenmelidir. Toplumun her kesiminde yaygın bir çevre bilinci, çevre kültürü oluşması için çaba harcanmalıdır.

Parti, ülkemizin insanıyla, doğal kaynakları ve zenginlikleriyle, ormanları ve yeşil alanlarıyla, denizleri ve akarsuları, havası ve toprağıyla, kimileri tükenmekte olan bitki ve hayvan türleriyle, kültür ve tarih değerleriyle korunması için girişimde bulunan tüm örgüt ve hareketleri destekleyecektir.

Barışçı, egemen bir dış politika için

Türkiye dünya barışın korunmasına etkin bir biçimde katkıda bulunmalıdır. Bunun için öncelikle nükleer ve öteki kitlesel kurum silahlarının ezeltilmesi ve giderek ortadan kaldırılması, uzayın silahlendirilmesinin önlenmesi, konvansiyonel silahlarda karşılıklı indirimle gidilmesi için gerekli tüm çaba harcanmalıdır.

Türkiye, NATO ve Varşova Antlaşması Örgütü'nün es zamanlı kaldırılması için çaba göstermelidir. Askeri bloksuz bir dünya, NATO'suz bir Türkiye halkımızın özlemidir. Türkiye, NATO üyesi kaldığı sürece NATO'da kendi meşru çıkarlarına ve dünya barışına yönelik bir politika izlemelidir.

Bölgemizin nükleer ve kimyasal silahlardan arındırılması için çalışılmalı, bu yöndeki tüm girişimler desteklenmelidir.

Kendi irademiz dışında bir savaşa sürüklenme tehlikesinden kurtulmak için "Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması" feshedilmeli, Ülkemizdeki her türlü Amerikan askeri varlığına son verilmelidir. ABD'nin içişlerimize ve dış politikemize karışması önlenmelidir.

Türkiye, her türlü dış politik sorununu şiddete ve şiddet tehdidine bağ vurmadan, barışçı yollardan ve her ülkenin meşru çıkarları, uluslararası hukuk ilkeleri ve pratiği temelinde çözmeyi esas almalıdır.

Türkiye bütün ülkelerle, özellikle komşularıyla ilişkilerini barış, iyi komşuluk, karşılıklı yarar temelinde çok yönlü geliştirmelidir.

Türkiye bütünsel bir Avrupa politikası ve kişilikli, bütün dünyaya açık çok yönlü uluslararası ilişkiler politikası izlemelidir. Avrupa Topluluğu ve Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi ile ve bunlara üye ülkelerle ilişkilerini özellikle geliştirmelidir.

Dış politika kamu denetiminde olmalı, ulusal çıkarları ilgilendiren her konu en açık bir biçimde tartışılmalı, halklararası dostluk

gelistirilmelidir.

Genel insanlık sorunlarının çözümüne katkıda bulunabilmek için

Nükleer savaşın engellenmesi, şiddetsiz bir dünyanın yaratılması, ekolojik felaketin önlenmesi, enerji ve hammadde kaynaklarının korunması, ülkelerin ekonomik güvenliğinin sağlanması, uluslararası ekonomik ilişkilerin demokratikleştirilmesi demokrasi ve insan haklarının her ülkede gerçekleşmesi, evrensel kültürün gelişmesi gibi insanlığın ortak sorunlarının çözümüne Türkiye katkıda bulunmalıdır.

Eşit güvenlik ve eşit haklılık temelinde bütün devletlerle işbirliğini güvence altına alacak yeni bir uluslararası ilişkiler sisteminin Birleşmiş Milletler Örgütü çerçevesinde oluşması için Türkiye çaba göstermelidir.

Barış ve Demokratikleşme için Mücadele

Parti bugün içinde bulunduğu dönemde genel politik çizgisini barış ve demokratikleşme için mücadele olarak sepmektedir. Günümüz koşullarında toplumsal ilerleme ve sosyalizme yönelişin şu bu politik çizgiyle açılabilir.

Bu politik çizginin amacı, demokrasiyi rejim ve toplum düzeyinde gerçekleştirmek, ülkeyi Amerikan emperyalizminin militarist politikasının aracı olmaktan kurtarmak ve barışın etkeni durumuna getirmektir. Bu amaca yönelik hedefler Barış ve Demokratikleşme projesinin içeriğini oluşturuyor.

Bu politik çizginin amacı, sol güçlerin geniş demokrasi güçleriyle diyalog ve işbirliği içinde toplumda politik, ideolojik ve kültürel etkisini artırması yönlü demokratikleştirilmesi için bireylerin, toplumsal grupların ve halk kitlelerinin dinamizmini harekete geçirmesidir.

Barış ve Demokratikleşme Projesinin bütünsel olarak gerçekleşmesi için politik güçler oranının nitel olarak değişmesi, egemen güçlerin

iktiderdeki konumlarının geriletilmesi, bu projeyi temel alan barış ve demokrasi güçlerinin hükümeti kurması gereklidir. Bu hükümet, başarıya ulaşmak için hem çok geniş toplumsal bir temele dayanmak, hem de işçi sınıfı ve diğer emekçilerin, aydınların eğilimini yansıtmak zorundadır. Parti, kendisi katılmasa da böyle bir hükümete destek verecektir.

Bu amaca Barış ve Demokratikleşme Projesi ve onun tek tek hedefleri için bu günden her koşulda ve her türden rejim altında zorlu bir mücadele verilerek ulaşılabilir. Sınırlı barış ve demokratik programlara sahip hükümetlerin kurulması durumunda iç ve dış politikayı, politik sistemi ve devlet aygıtlarını Barış ve Demokratikleşme Projesi doğrultusunda etkilemek için çalışılacaktır. Barıştan ve demokrasiden yena en küçük kazanın bile onu kazansın tüm güçlere birlikte savunulacaktır. Bu süreç -git gelli de olsa- ABD emperyalizminin gerici ve militerist politikasını savunanların etkisinin azaldığı, barış ve demokratikleşme politikasının savunanların etkisinin arttığı bir süreç olacaktır.

Barış ve demokratikleşme için mücadelenin Ülkemizde yarattığı önemli bir gelenek , deneyim ve politik kültür birikimi vardır. Toplumsal ilerleme güçleri arasında askersel müdahale ve deneklere karşı politik demokrasiye ve parlamenter rejime sahip çıkmanın bilinci oluşmuştur.

Bugünkü antidemokratik rejime ve politikaya karşı sol ekimler, Ülkemizde tarihsel kökleri olan diğer barış ve demokrasi güçleriyle birlikte muhalefet ediyorlar.

Toplumsal ilerleme ve sosyalizme yönelik yenilisi sol ekimler, komünist ve diğer devrimci sol güçlerin yanısıra sosyal demokrasiyi, yeni sol çevreleri, devrimci demokrat kemalistleri ve kürk devrimcilerini kapsamaktadır.

Sol güçlerin yanısıra Kemalist ekimin, burjuva demokrat ekimin, Kürk ulusal hareketinin ve anti-Ameriken dinsel ekimin belirli

kesimleri de Barış ve Demokratikleşme Projesinin kimi hedeflerini savunmaktadır.

Politik sınıfların yanısıra sendikeler hareket ve meslek örgütleri, genel demokratik, genel insanlık çıkarları için oluşan hareketler toplumun çok yönlü demokratikleşmesine yönelik önemli bir potansiyel taşımaktadır.

Sendikalar hareketi barış ve demokrasi için geniş yığınların hareketlenmesinde önemli bir rol oynayacaktır. Gönüllülük ve demokrasi temelinde sendikalar birliği yolunda atılacak adımlar, farklı görüşlerden sendikacıların, sendikaların bağımsızlığı temelinde emekçilerin çıkarları için işbirliği, üyelerin kararlarında söz sahibi olması doğrultusundaki gelişmeler, sendikalar hareketini güçlendirecektir.

Öğretmenler, bilim adamları, basın mensupları, sanatçılar, hukukçular, doktorlar, mühendisler ve mimarlar barış ve demokrasi mücadelesindeki köklü geleneklerini sürdürmektedir. Aydınların etkinlikleri ulusal kültür ve tarih değerlerine sahip çıkılmasına halkımızın evrensel kültürü benimsemesine yardımcı olmaktadır.

Aydınların geleneksel meslek örgütleri önemini korurken yeni örgüt ve hareketler de ortaya çıkıyor. İnsan hakları hareketi toplumun demokratikleştirilmesi bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Tarihsel bir geleneği olan barış hareketi bugün farklı politik ve ideolojik görüşlerden, çok geniş toplumsal güçleri kapsayan yeni bir nitelikte yükseltiliyor. Değişik örgüt, hareket, çevre ve bireylerin kendi özgün yaklaşımlarıyla katılacakları çeşitlilik içinde bir barış hareketi oluşabilir.

Antiemperyalist, devrimci bir geleneğe sahip olan gençlik toplumumuzda önemli bir demokratik etkidir. Egemen güçlerin politik yaşama kendine özgü dinamizmiyle katılmasını engellemek istediği gençlik hareketi ülkenin bugünü ve yarınında söz sahibi olmaya yönelik etkili bir güç olmaya adaydır.

Özellikle aydın kadınlar arasında ertan hareketlilik çeşitlilik içinde yeni türden bir kadın hareketinin gelişme koşullarını yaratıyor. Feminist girişimlerin taşıdıkları kültürel değişim potansiyeli, insanca bir gelecek için mücadele eden tüm demokratik hareketlere güç katmaktadır.

Çevreci, yeşilci ve doğa korumacı hareketler kapsamında bu sorunlara karşı duyarlılığı artırmışlardır. Bu temeldeki yerek protesto ve muhalefet girişimleri, çeşitlilik içinde birleşen geniş bir çevre hareketi oluşturma potansiyeline sahiptir.

Kürt ulusal hareketinin demokratik istemleriyle deneyişme göstermek için Türk aydınları ve halkın değişik kesimleri arasından akışlar olmaktadır. Bu temelde gövenizme karşı halkların dostluğu için demokratik bir hareket oluşabilir.

Barış ve demokratikleşme mücadelesinin başarısı için toplumda çok geniş bir güç birikimi gereklidir. Hiç bir güç ^{bu} amaca tek başına varamaz. Bu mücadelenin hedeflerine yönelen tek bir güç bile dışlanırsa başarıya ulaşılamaz.

Barış ve demokratikleşme mücadelesinin başarısı için bu hedeflere yönelen tüm güçler arasında diyalog ve işbirliği gereklidir. Bu süreç içinde toplumda oluşacak yeni bir politik kültür, barış ve demokrasi güçlerinin etkinliklerini aynı doğrultuda birleştirmelerine temel olacaktır.

Parti tüm diğer politik güçleri ve hareketleri barış ve demokratikleşme mücadelesinin hedeflerine karşı tutumlarına göre değerlendirecek, bu doğrultudaki tüm girişimleri destekleyecek, bu güçleri politik çizgisinin yanına kezenmeye çalışacaktır.

Bu politik çizginin başarısı için parti, grup, ve kişilerin kimliklerini koruyarak katılacakları, temel sorunların çözümü üzerinde görüş birliğine varmış, sendikaların, demokratik yağı hareketlerinin mücadelesinden güç alan politik bir sol blokun oluşması hedeflenmelidir.

Bu amaçla devrimci sol güçler arasında yakınlaşma sağlanabilirse, bu daha geniş sol güçlerin paralel davranışlarını kolaylaştırarak, Sol güçlerin diyalog ve işbirliğine yönelen, önyargılardan, cephelerden, kalıplaşmış tartışmalardan uzak yeni bir tartışma kültürü böylece oluşabilir. Sol içi yeni bir politik kültürün oluşması, sosyalizme kadar uzanacak bir birlikteliğin temeli olacaktır.

Yığın örgütlerinde demokrasinin azami gelişmesi yaygın ve geniş yeni örgüt biçimleri içinde farklı politik görüşlerden ve partisiz yurttaşların ortak davranışlarının sağlanması, yerel düzeyde, işyerinde mahallede katılımı, demokratik girişimler, demokrasi mücadelesinin temellerini güçlendirecektir.

Toplumda yeni bir politik kültürün parçası olarak terörizmin çoğunluğun bilincinde mahkum edilmesi, ezilen güçlerin istikrarlaştırma politikasını, halka karşı şiddete başvurusunu güçleştirecektir.

DÜNYADA DURUM

İnsanlığın ortak yaşamsal sorunları

Bugün insanlık, fizik varlığını, uygarlık ve kültür mirasını dolaysız tehdit eden tehlikelerle yüzyüzedir. Uluslarötesi tekellerin sınırsız kâr hırısı, emperyalizmin saldırgan ve gerici eğilimi, bu yöndeki politikalar, bu tehlikeleri hızla büyümekte ve onları önleme çabalarını engellemektedir. Günümüzde barışın, doğanın, Üçüncü Dünya'nın ekonomik varlığını, kültür ve uygarlığın, bireyin özgürlüğünün korunmasını başa alan bir düşünce tarzının her sınıftan, her politik ve ideolojik görüşten, her ulustan insanlar tarafından benimsenmesi ve yaşama geçirilmesi vazgeçilmez bir zorunluktur.

Nükleer bir savaş önlemek artık başka seçeneği olmayan bir hedef olmuştur. Barışı koruma ve silahsızlanma politikası, sağduyu sahibi, gerçekçi tüm kişi ve çevrelerin politikasıdır. Nükleer bir savaş ancak tüm bu çevrelerin dünya çapında diyalog ve işbirliği ile önenebilir.

Sovyetler Birliği'nin yeryüzünü nükleer silahlardan arındırma ve uluslararası bir güvenlik sistemi oluşturma programı, gelecek yüzyıla barış içinde girebilmek için tüm insanlığa tarihsel bir fırsat veriyor. Kapitalist ülkelerdeki barış hareketi günümüzde yeni bir yayınsallık ve sınıf karşıtlarını da kapsayan yeni bir genişlik kazanıyor. Üçüncü Dünya, özellikle Bağılantısız Ülkeler Hareketi barışın korunmasında giderek artan bir rol oynuyor.

Barış yönündeki tüm girişimlerin karşısına emperyalizmin, özellikle Amerikan emperyalizmi ve NATO'nun militarist politikası engel olarak çıkıyor. ABD'nin uzayı silahlandırma projesi, silahlanma yarışında çok daha tehlikeli bir turu başlatmayı amaçlamaktadır.

SSCB' ve ABD arasında nükleer silahsızlanma yolunda atılan adımlar, bölgesel çatışma noktalarında politik çözümlere yönelişler,

uluslararası ilişkilerde yeni bir anlayışın egemen olmasının olanaklı olduğunu gösteriyor. Barışın güçlendirilmesi yönünde atılan her adım, insanlığın varlığını tehdit eden diğer yaşamsal sorunların çözümü için de daha elverişli koşullar hazırlayabilir.

Toplumsal ilerleme ve engelleri

İnsanın insan tarafından sömürülmesini ortadan kaldıran sosyalizm, kapitalizmde çözümsüz olan birçok temel sorunu emekçilerden yana çözmeye yetenekli olduğunu, kapitalizm karşısındaki tarihsel üstünlüğünü kanıtlamıştır.

Bir dizi nesnel ve öznel etkenin sonucunda sosyalizm de gelişmesini engelleyen sorunlarla karşılaşmaktadır. Sosyalist Ülkelerin bu gelişmeleri çözmek için başlattıkları yenilenme ve reform girişimleri toplumsal gelişmenin tüm güçleri için önem taşıyor. Sovyetler Birliği'nde demokresinin kapsamlı bir şekilde geliştirilmesi, sosyalizmin hümanist niteliğinin belirginleştirilmesi, kültürel yaşamın zenginleştirilmesi, toplumda bireyin rolünün yükseltilmesi kapitalist dünyanın emekçileri için sosyalizmin çekiciliğini artırmaktadır.

Kapitalizmin iç gelişmeleri varlığını sürdürürken bilimsel-teknik ve devrim yeni ekonomik ve sosyal sorunlar yaratmaktadır. Silahlanma politikası ekonomik sorunları derinleştirmektedir. Baskıları, otoriter eğilimleri artıran bir yeni-tutuculuk dalgası yavaş yükselmektedir. Buna karşılık harış hareketi, demokratik yağın hareketçileri yeni bir nitelikte gelişmektedir. İşçi sınıfının sendikal hareketi toplumsal yaşamındaki önemli konumunu korumaktadır.

Emperyalizmin, özellikle Amerikan emperyalizminin, uluslararası tekeller silahlanma politikasının bedelini Üçüncü Dünya Ülkelerine ödetme politikasını izliyorlar Uluslararası ekonomik ilişkilerdeki adaletsiz düzen, bu Ülkeleri ödenmesi imkansız bir borç yükünün altına sokmuştur. Asya, Afrika ve Latin Amerika Ülkeleri ve halkları barış, ulusal egemenliği koruyup güçlendirmek için, dış borçlanma

sorununu çözmek için, açlığı yenmek, kalkınmaya yönelmek için, ulus ve ırk ayrımcılığına karşı, sosyal ve demokratik haklar için mücadele ediyorlar. Bir dizi ülkede demokratikleşme yolunda adımlar atılıyor.

Toplumsal ve demokratik ilerlemeye, halkların ulusal çıkarlarını gerçekleştirmeye temel engel, emperyalizmin başta ABD emperyalizminin dünya egemenliğini yeniden kurmaya, ilerici güçlerden "sosyal üç" almaya ve sosyalist ülkelere karşı askersel üstünlük sağlamaya yönelik militarist ve gerici politikasıdır.

Bölgenizde Durum

ABD emperyalizminin egemenliği ele geçirme politikasının odaklaştığı bir alan, ülkemizin de içinde bulunduğu Doğu Akdeniz, Karayakın ve Ortadoğu bölgesidir. Bu politika, ABD'nin bölgede askersel, politik ve ekonomik varlığını güçlendirmek, İsrail ve diğer gerici rejimlerle işbirliğini derinleştirmek, NATO'nun eylem alanını bölgeye yaymak, bölgesel sorunlar için ABD yanlısı çözümler dayatmaya amaçlıyor. Ege ve Kıbrıs sorunları da NATO çerçevesinde çözümlere bağlanmak isteniyor.

Bölgede bu politikanın başlıca aracı istikrarsızlaştırma politikasıdır. İsrail'in işgalci politikası bölgede sürekli bir çatışma kaynağı oluşturuyor. Birçok ülkeye bölünmüş Kürtlerin ulusal haklardan yoksun bırakılması sorunu da güncellik kazanmaktadır. Radikalleşen İslami hareketler de değişik yönleriyle karma hesaba katılması gereken bir etken olmuştur.

Bu çerçevede bölgedeki ülke ve halkların barış, ulusal egemenlik ve demokratik gelişme için mücadelesi daha da bütünleşmektedir. Halkların mücadelesiyle ve aktif diyalog politikasının sonucunda Filistin sorununun ve tüm ulusal sorunların adil bir temelde politik çözüme kavuşmasının koşulları olgunlaşmaktadır.

Türkiye'de Durum

Emperyalizmin saldırgan ve gerici politikasının rolü

Ülkemiz Amerikan emperyalizmi ve NATO'nun stratejik planlarında sosyalist Ülkelere ve bölgemizdeki antiemperyalist güçlere karşı sığrama tahtası olarak önemli bir yer tutmaktadır. Pentagon, Amerikan emperyalizminin çıkarları doğrultusunda Türkiye'nin iç ve dış politikasına, ekonomik ve sosyal politikasına, kültür yaşamına müdahale etmektedir. Türkiye'nin ulusal çıkarları yönündeki her girişimin karşısına en büyük engel olarak emperyalizmin saldırgan ve gerici politikası çıkmaktadır. Ülkemizin emperyalizme bağımlılığı ve NATO üyeliği Ülkeyi bu yönde baskılara açık kılmak tutuyor, ulusal egemenliği sınırlandırıyor.

80'li yıllarda Amerikan emperyalizmiyle daha sıkı bağlı militarist güçlerin politik iktidara el koymasıyla bağımlılık ilişkileri daha tehlikeli bir nitelik almıştır. Emperyalizmin militarist çevreleri Türkiye'yi dünya egemenliğine yönelik planlarına araç etmek istiyorlar. Bu doğrultuda ABD'nin Ülkemizdeki askeri konumu güçlendirilmiş, topraklarımızda yeni ABD üsleri kurulmuş, ABD-Türkiye askeri işbirliği sıkılaştırılmıştır. Bu politikanın sonucunda Ülkemiz bölge ve dünya barışının çıkarlarıyla uyumayan bir konuma sürüklenmektedir. Topraklarımızdaki Amerikan nükleer silahları bugün Ülkemizi nükleer bir savaşın ilk hedeflerinden birisi haline getirmektedir. Pentagon'un Ülkemizin stratejik konumundan uzayın silahlandırılması projesinde yararlanmak istemesi, halkımızın varlığına yönelik tehdidi daha da artırıyor.

İMF ve Dünya Bankası'nın dayattığı önlemler sonucunda Ülke ekonomisi, uluslararası tekellerin sömürü mekanizmasına daha sıkı bağlanmakta, emperyalizmin borç kaskasına daha fazla girmektedir. Bağımlı bir silah sanayi kurma girişimiyle emperyalist silah tekel-

lerinin ekonomik yaşamdaki etkisi güçlenmektedir. NATO planları doğrultusunda Ülkenin silahlanma harcamalarının artırılması ekonomik gelişmeyi engellemektedir. Emperyalizmin saldırgan ve gerici politikası, uluslarötesi tekellerin sömürü politikası sonucunda yatırıma ve sosyal amaçlara ayrılabilen fonlar uluslararası mali sermayenin kasalarına akmaktadır.

Emperyalist kitle haberleşme araçlarının artan gücü kitlelerin toplumsal bilinç ve psikolojisi üzerinde olumsuz etkiler bırakmakta, ulusal ve evrensel kültür değerleri baltalanmakta, sıgır bir Amerikan yaşam tarzı egemen kılınmak istenmektedir.

Egemen güçlerin politikası

Baskıcı rejim

Ülkemizde-kısa dönemler dışında- burjuva demokratik bir rejim varolmamıştır. Bunun bir nedeni kapitalizmin ve burjuva toplum ilişkilerinin gecikerek ortaya çıkması ve geleneksel toplumsal yapıyla iç içe geçmesidir. Bunun sonucunda otoriter yapı ve gelenekler varlıklarını korumuşlardır. Bir diğer neden de emperyalizmin saldırgan ve ideolojisi ve militarizmle beslenen "güçlü devlet" anlayışının varlığıdır.

60'lı yıllardan sonra, ekonomik istikrarsızlığa emperyalizmin çizdiği politik çerçevelerde çözüm bulunamaması ve egemen çevrelerin iç ilişkilerinin artması koşullarında ordu yönetimi emperyalist destekle politikaya darbeler yoluyla müdahaleye başladı. Politik-ideolojik hegemonyaya sahip olan eski gruptan bağımsız olarak ordu yönetimi önce burjuvazinin egemenliğini genel olarak pekiştirmek için katılım isteyen demokrasi güçlerini diktatörlük kurarak baskı ve denetim altına almaktadır. Sonra da güncel olarak öne çıkan başka bir grubun hegemonyasında kurulan yeni iktidar blokuna destek olmakta, dar bir parlamenter çerçevede yeniden iktidarı

"toplumsal uyuma"nın koşullarını hazırlamaktadır.

12 Mart darbesi ve emperyalizmin güdümünde tırmandırılan terörizm ile koşulları hazırlanan 12 Eylül darbesi bu modele göre teşahlanmışdır. Bu aşamalı müdahaleler zinciri sonunda, gerici bir anayasayla militarist güçlerin oligarşik zümre içinde güçlenen konumları politik yönetim mekanizmasına yansıtılmışdır. Devletin yeniden yapılandırılmasında merkeziyetçilik artmış, baskı aygıtı güçlendirilmiş, sınırlı bir parlamentarizme halkın politik sisteme kontrollü bir katılımına izin verilmiştir. Bu çerçevede yeni-tutucu politik kadrolarla militarist güçler arasında bir denge oluşmuştur. Öne çıkan yeni grupy manevra yeteneğini baskı yama yönteminin yanısıra ideolojik-politik hegemonya aracılığıyla yönetme olanaklarını genişletmeyi amaçlıyor.

Türkiye'deki baskıcı rejim insan haklarının, kollektif ve bireysel özgürlüklerin sistemli ve kapsamlı çiğnenmesine yolaçmaktadır. Diktatörlük dönemlerinde işçi sınıfı, aydınlar ve Kürt halkı, özellikle genç kuşaklar faşist baskılara hedef olmaktadır. İşkence bu dönemlerin tipik ve yaygın uygulaması olmuştur.

Ulusal sorun politikası

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana ulusal baskı politikası, baskı rejiminin ayrılmaz ve belirleyici bir unsurudur. Türkiye'de Türk'lerden başka bir ulusun varlığının ve ulusal haklarının tanınmaması bu politikanın temel çizgisidir.

Egemen güçler her zaman Türkiye'de yaşayan Kürt'lerin varlığını ve ulusal haklarını yoksaymış, Kürt halkını asimilasyona ve güçlere zorlamış, Kürt ulusal mücadelesini baskı ve şiddet yoluyla bastırmak istemişlerdir. Onların bugün izledikleri güvenist ve militarist politika, Kürt halkına karşı sistemli askeri terör uygulaması ulusal sorunu keskinleştirmektedir. Bu politika ABD emperyalizminin Ortadoğu'da etkisini artırma planlarına hizmet

etmekte ve Türkiye'nin demokratikleşmesi önünde büyük bir engel oluşturmaktadır.

Ekonomik ve sosyal politika

Egemen güçlerin ekonomik politikası, IMF ve Dünya Bankası'nın dayattığı koşullar esas alınarak oluşturulmaktadır. Bu politika, ekonominin yapısını uluslararası tekellerin yararına ihracata yönelik yeniden düzenleyen ve halkın ekmeğini küçültten bir gelir dağılımını öngörmekte, bir antisosyal bir "modernizasyon"u içermektedir.

Bu yeni-liberal politikanın sonucunda uluslararası tekellerle ortaklık ve işbirliği içinde olan yerli tekeller ekonominin bütün sektörlerinde ağırlıklarını artırmaktadırlar. Bu tekellerle mali ve ticari spekülasyon ile silah komisyonculuğu yapan ve sermaye çevreleri arasında sıkı bir çıkar bağı oluşmaktadır. Bu politika dış borçlanmayı artırmakta, silahlanma harcamalarının tırmanması enflasyonu körüklemektedir. Modern teknoloji üretmeyi hedef almayan bu politikanın sonucunda endüstri ülkeleriyle Türkiye arasındaki teknolojik makas açılmaktadır.

Egemen güçlerin antisosyal politikası en açık olarak gelir dağılımının işçi sınıfı ve öteki emekçilerin zararına köklü değişmesiyle ortaya çıkmaktadır. Halkın büyük çoğunluğu artan bir yoksullaşma süreci içindedir. İşçi sınıfı ve öteki emekçilerin örgütlü mücadelesinin yasal düzenlemelerle zorlaştırılmış olması sosyal sorunu daha da keskinleştirmektedir.

Kültür politikası

Egemen güçler, emperyalist merkezlerin yol göstericiliğinde kitlesel iletişim araçlarından halkın toplumsal bilinç ve psikolojisini yönlendirmek için daha planlı bir şekilde yararlanma yoluna gitmektedirler. Eğitimin içeriğini ve kurumlarını da bu amaçla daha merkezi yönlendirmekte ve denetlemektedirler.

Egemen güçler toplumun politik kültüründe kaderecilik, kendine güvensizlik, şiddeti yüceltme gibi olumsuz geleneksel unsur ve eğilimleri güçlendirecek bir politika izlemektedir. Bu bağlamda, "Türk-İslam Sentezi", "Ulusal güvenlik doktrini" gibi antikomünist ideolojik kaynaklardan beslenen gerici ve militarist görüşler propaganda edilmektedir. Diğer yandan yeni-tutucu kadrolar yetiştirmek için kozmopolitizm, pragmatizm ve yeni-liberalizmden kaynaklanan görüşler popülist bir temelde bir araya getirilerek yaygınlaştırmaya çalışılmaktadır.

Toplumun emperyalizmin saldırgan ve gerici ideolojisi yönünde bu etkilenmesi, içten içe yayılan bir kültürel çürüme sürecine yolaçmaktadır.

Egemen güçler kitlelere baskı ve sömürüyü tepkisiz kabul ettirme, bireyi politika dışında tutma, özel yaşamına hapsetme ve "köşeyi dönme" ideeline bağlama yönündeki çabalarını, toplumun politik kültürünün giderek yavaş yozlaştığı bir durumda daha etkili kılmayı amaçlıyor.

Dış politika

Egemen güçlerin dış politikası, ABD emperyalizminin çıkarlarına yöneliminin belirleyici ölçüt olduğu bir çizgiye kaymıştır. Bu çizgi, ülkemizi Amerikan emperyalizmi ve NATO'nun bölgede etkisini artırma politikasına araç etmeyi, ulusal çıkarları sürekli bu politikaya bağımlı kılmayı içermektedir. Bu politikanın sonuçları ülkemizin varlığına ve güvensizliğini tehlikeye atmaktadır.

BARİŞ VE DEMOKRATİKLEŞME PROJESİ

Barışçı, egemen, kişilikli, demokratik, kalkınmaya yönelen bir Türkiye için halkımızın yaşamsal sorunlarının çözülmesine bağlanması için, bugünkü durumdan bir çıkış yolu bulmak gereklidir. Ülkemizin ve hak halkımızın, çıkış yolunu gösterecek demokratik bir alternatif politikaya, bugünkü rejimin yerini alacak demokratik bir rejime, toplumun her alanında demokratikleşmesine ihtiyacı vardır.

Parti, Barış ve Demokratikleşme projesi ile böyle bir politikanın, böyle bir rejimin ana hatlarını ortaya koyuyor, bu koşullarda gerçekleştirilebilecek azami hedefler gösteriyor.

Barış ve Demokratikleşme, komünistlerin muhalefette veya koalisyon hükümetlerine savunacakları, emekçilerin derin sosyal sorunlarına, hemen bugünden, henüz kapitalizm gaza çerçevesinde olanaklı ilk ekonomik, iç ve dış politik çözümleri getirme projesidir.

Barış ve Demokratikleşme, yeni bir ekonomik politikayla kalkınma yoluna girmek projesidir. Ancak ekonominin ulusal temellerini güçlendirmek, sanayileşmek, modernleşmek ve üretimi artırmak yoluyla emekçilere ulusal gelirden daha büyük bir pay sağlamak ve halkın ekonomik, sosyal, kültürel ihtiyaçlarını karşılama düzeyini adım adım yükseltmek olanaklıdır.

Barış ve Demokratikleşme halkın özgür iradesiyle demokratik bir şekilde oluşacak parlamentonun politik sisteme en üst organ olduğu, halkın ve demokratik yığın örgütlerinin aktif katılımına dayanan demokratik bir rejim kurma projesidir. Bu proje Kürt ulusal sorununa demokratik, adil ve barışçı bir çözüm ügörmektedir. Demokrasinin kazanılması, emekçilerin sosyal sorunlarının çözümünün ve ekonomik gelişmesinin iç politik önkoşuludur.

Barış ve Demokratikleşme, ulusal egemenliği güçlendirme, tüm devletlerle eşit haklı, dostluk ve işbirliği ilişkileri kurma projesidir.

Barış ve Demokratikleşme, dünya barışının korunmasına, genel insanlık sorunlarının çözülmesine katkı projesidir. Nükleer silahlanma yarışının durdurulması ve silahsızlanma için gösterilecek her çaba ve kazanım, dünyada yeni bir ekonomik düzen, ülkemizde kalkınma ve halkın refahını yükseltme için daha geniş kaynaklara sahip olmak demektir.

Barış ve Demokratikleşme, ulusal kültürü koruma, demokratizm yurtseverlik ve hümanizm temellinde geliştirme projesidir. Parti içinde bulunduğumuz aşamada bu projeyi yasağa geçirmek için mücadele edecek, onun hedefleri için her girişimi destekleyecektir.

Demokratik bir rejim için

Parlamento politik sistemin en üst organı olmalıdır. Bu, ancak halkın iradesini özgürce ortaya koyabilmesi ile olanslıdır. Bunun için her şeyden önce Komünist Partisi ve Kürt ulusal hareketin oluşturan partiler, tüm yasa yasaklı politik Hız Örgütlenmeler yasallaşmalı, 141,142, 152, 163. ve tüm antidemokratik maddeler kaldırılmalı, gerçekten çok partili bir rejim kurulmalıdır. Hiçbir devlet organı ve kurum parlamento üzerinde olmamalı, onun denetimi dışında kalmamalı, ordu yönetiminin politik sistem üzerindeki vesayetini son verilmelidir. Bunun için her şeyden önce Cumhurbaşkanına temsil et niteliğini aşan yetkilerden tenimamalı, Milli Güvenlik Kurulu kaldırılmalı, Silahlı Kuvvetlerde demokratik bir reform yapılmalıdır.

1980 askeri darbesinin ve sonraki antidemokratik uygulamaların bütün sonuçları ortadan kaldırılmalıdır.

1982 Anayasası yerine bütün halkın, demokratik güçlerin katılımıyla yeni bir anayasa yapılmalıdır. Yeni anayasa, hiçbir ayırım yapılmaksızın bütün yurttaşların eksiksiz temel hak ve özgürlüklerini, çoğulcu bir rejimi, demokratik, laik, sosyal, hukuk devletini güvence altına almalıdır.

Toplumsal yaşamın bütün alanlarında ve Ülkenin bütün bölgelerinde demokratikleşme için, tek tek bireyler, gruplar ve en geniş halk yığınları özgürce sesini duyurabilmeli, politik sisteme katılabilmelidir. Bunun için özgür ve özerk kuruluşlar olması sağlanan sendikalar, öteki yığın örgütleri ve demokratik hareketler, devletin her alandaki ve her düzeydeki politikalarına etkide bulunabilmelidir.

Ekonomik gelişmeye yönelmek için

Ulusal çıkarlara yönelik kalkınma ve modernleşme yoluna koyulabilmek, uluslararası tekellerin, yerli tekellerin mali spekülâtörlerin bu amaçlara ulaşılmasını güçleştirici asalak faaliyetlerine izin verilmesi ile kamu sektörünün korunması ve planlama ile olanaklıdır.

Dağ ekonomik ilişkiler özellikle İMF, Dünya Bankası ve OECD ile olan ilişkiler yeniden düzenlenmeli, ulusal çıkarları temelinde bilimsel bir dağ açılma politikası izlenmelidir. Bunun için öncelikle dağ borç ödemeleri yeni bir plana ve ihracat gelirinin düşük bir yüzdesine bağlanarak hafifletilmeli, döviz kaynaklarının birikmesine ve ekonomik kullanımına yardımcı olacak bir politika uygulanmalı, yabancı sermayenin faaliyeti ekonomik gelişme ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmelidir.

Ekonominin tüm üretim potansiyellerinin harekete geçirilmesi, bilimsel-teknik xxxx devrimden ve uluslararası işbölümünden daha iyi yararlanılması gereklidir. Bu amaçla devletin ekonomiyi düzenleme mekanizmaları, x kamu yatırımları ve ekonomik işletmeler yeniden örgütlenmelidir. Çalışanların sendikaları aracılığıyla yönetime katılması sağlanmalıdır.

Demokratik ve bölgesel özellikleri dikkate alan bir toprak ve tarım reformu yapılmalı, kooperatifleşmenin demokratik temeller

de gelişmesi desteklenmelidir. Tarımın ülkeyi besleyecek düzeye ulaşması hedeflenmelidir.

Ekonomik gelişme ve sosyal politikalar için kaynak yaratılmalıdır. Bunun için öncelikle silahlanma harcamaları azaltılmalı, vergi adaletini sağlayacak ve devletin vergi gelirlerini artıracak x bir vergi reformu gerçekleştirilmeli, dış ticaret ve bankacılıkta kamunun rolü artırılmalı, ucuz devlet ilkesi uygulanmalıdır.

Fiyatlar, faizler ve krediler kontrol altına alınmalıdır.

İşçilerin ve öteki emekçilerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi için

İşsizliğin azaltılması için özel istihdam programları uygulanmalı, işten çıkarmalar durdurulmalı, çalışma haftası kademeli olarak indirilmeli, iş güvenliği sağlanmalıdır.

60'lı 70'li yıllar düzeyine doğru adım adım Halkın çalışma ve yaşam koşulları iyileştirilmelidir. Bunun için asgari ücret artırılmalı ve vergi dışı harak bırakılmalı, eğitim için eğitim ücreti verilmeli, ücret ve maaşlar, köylü gelirleri enflasyona karşı korunmalıdır. En önemli gıda maddelerinin fiyatları düşük tutulmalıdır. Gecekondu yıkımı durdurulmalı, küçük üreticiler desteklenmelidir.

Bütün yurttaşlar sosyal güvenlik kapsamına alınmalı, sağlık, eğitim, konut ve ulaşım hizmetleri yaygınlaştırılmalı ve ucuzlatılmalıdır. İşçi sağlığı-işgüvenliği için etkili önlemler alınmalıdır.

Demokratik bir kültür ve eğitim politikası için

Kültür alanında yaratılan tahribatın önlenmesi ve ulusal kültürünün demokratizm, hümanizm, yurtseverlik ve ekolojik yönünde zenginleştirilmesi gereklidir. Demokratik bir kültür politikası uygulanmalı, tüm kültür ve sanat faaliyetleri desteklenmeli, tüm halkın bunlara artan katılıma sağlanmalı, yaratıcı yetenekleri geliştirilmelidir.

İnsana, düşünceye ve yaratıcılığa değer veren, barıştan yana demokratik, laik, bilimsel-teknik devrim gerçeklerine uygun bir

eğitim sistemi oluşmalı, eğitimde fırsat eğitliği sağlanmalı,
özerk, demokratik Üniversite gerçekteşmelidir. Savaşçılık,
şovenizm ve faşizm ~~propaganda~~ propagandasına izin verilmemelidir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAşTIRMA VAKFI
TÜSTAV

Köyün demokratik ve sosyal gelişmesi için

Köylünün yıkımdan kurtulması için, herşeyden önce, topraksız ve az topraklı köylünün toprağa kavuşması, küçük üreticinin çok yönlü desteklenmesi, bütün köylerin altyapı tesislerine, sağlık hizmetlerine kavuşması gereklidir. Aracılık, tefecilik önlenmeli, köylünün bankalara olan borçlarının ödenmesi için gerçekçi bir çözüm bulunmalıdır.

Köyde demokrasi için köylü jandarma baskısından kurtulmalı, demokratik yönetim mekanizmaları oluşmalı, kooperatiflerin önündeki antidemokratik engeller kaldırılmalı, partilerin ve derneklerin köyde örgütlenmesi serbest bırakılmalıdır.

Kürt ulusal sorunun çözümü için

Kürt ulusal sorunu, Kürt halkının varlığının ve ulusal haklarının tanınmamasından kaynaklanan politik bir sorundur. Bu sorun çözümsüz kaldığı sürece toplumsal yaşamın her alanını olumsuz yönde etkilemektedir. Barış ve demokrasi mücadelesinin en temel sorunlarından biri olarak ülkenin gündeminde duran Kürt ulusal sorunu baskı ve zorbalıkla, askeri yöntemlerle çözülmez. Bu sorun ancak, politik bir çözüme kavuşturulabilir.

Kürt sorunu, adil, demokratik ve barışçı bir çözüme kavuşturulmalıdır. Bu çözüm Kürt halkının özgür iradesini temel almalı, Türk ve Kürt uluslarının ortak çıkarlarına dayanmalı, Türkiye'nin demokratikleşmesine ve Ortadoğu'da barışa hizmet etmelidir. Böyle bir çözüme ancak Amerikan imperyalizmine ve şovenizme karşı olan Türk ve Kürt ulusal güçlerin ortak bir anlayışa varması ve güçlerini birleştirmesiyle ulaşılabilir.

Parti, Kürt sorununun demokratik çözümünün ancak, uluslararası hukuk ve pratiğin gösterdiği gibi, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkının, ayrılma hakkının tanınmasıyla gerçekleşebileceği görüşündedir. Kürt ulusunun özgürlüğü için bu hakkın onaylanması zorunludur.

Kürt halkının birlikte yaşamayı seçmesi durumunda iki ulusun ortak devletinin yapısı eşit ulusal haklılık temelinde birlikte belirlenir.

Parti, Türk ve Kürt ulusal güçlerin üzerinde anlaşmaya varacakları adil, demokratik ve barışçı çözüm önerilerini destekleyecektir.

Herşeyden önce Türkiye Kürtistanı'nın olağanüstü yöntemlerle yönetilmesine son verilmeli, bölgedeki özel askeri birlikler geri çekilmeli, Kürt halkının varlığı tanınmalı, Kürt dili ve kültürü ve ulusal Kürt hareketinin örgütlenmesi üzerindeki yasak ve baskılar kaldırılmalıdır.

Yurtdışındaki göçmenlerin hakları için

Emekçi halkımızın bir parçası olan yurtdışındaki göçmenler bulundukları ülkelerde ikinci sınıf insan muamelesi görmektedir. Yurtdışındaki göçmenler bulundukları ülkelerde eşit demokratik haklara sahip olma mücadelesi verirken , aynı zamanda insanların bir deha göçe zorlanmayacağı bir Türkiye için mücadeleye katılıyor, demokrasi mücadelesinin güçlenmesine katkıda bulunuyorlar.

Parti, göçmen sorunlarının çözümü için, hem Türkiye hükümetlerinin, hem bulundukları ülke hükümetlerinin, hem de ilgili uluslararası kuruluşların çok yönlü çaba göstermesi için çalışacaktır. Her ülkede demokratik göçmen hareketini, yerli ve yabancı işçilerin uluslararası dayanışmasını destekleyecektir.

Demokratik bir gençlik politikası için

Gençlik ülkemizin bugününde ve geleceğinde söz sahibi olmalıdır. Toplumsal ve politik yaşama aktif katılabilmelidir. Örgütlenme hakkı güvence altına alınmalıdır. Toplumun olanakları gençliğin geleceğine güvenle bakabilmesi için harekete geçirilmelidir. Gençliğin yaşama ve çalışma koşulları iyileştirilmeli, eğitim, iş, meslek öğrenme ve kendini geliştirme olanakları hazırlanmalıdır.

Gençliğe anlamlı dinlenme ve boş zamanlarını değerlendirme, sportif ve kültürel etkinlik olanakları sağlanmalıdır.

Gençlik kendi kuşağına özgü bir yaşam tarzını özgürce geliştirebilmelidir.

Kadın özgürlüğü için

Toplumda kadının sağlanmasına, eşitsiz duruma, bu konuda egemen olan çağdaş zihniyete karşı, kadınların hak eşitliği ve özgürleşmesi için bugünden mücadele verilmelidir. Kadın haklarının eksiksiz kazanılması, filli hak eşitliğinin gerçekleştirilmesi, bunun yanısıra ailede cinsler ve kuşaklararası ilişkilerin demokratikleştirilmesi, cins ayrımcılığının her türünü mahkum eden yeni bir demokrasi kültürünün oluşması gereklidir.

Emekçi kadınların durumunun iyileştirilmesi, kadınlara karşı dayak ve cinsel şiddetin ortadan kaldırılması için gerekli yasal, toplumsal ve kültürel önlemler alınmalıdır.

Parti feministlerin, değişik kadın çevre ve örgütlerinin bu doğrultudaki girişimlerini destekler.

Yaşam çevremizin korunması için

Doğanın ve insanların yaşam çevresinin giderek artan kirlenmesine, ekolojik dengenin bozulmasına karşı ivedilikle önleyici önlemler alınmalıdır. Başta tekellerinki olmak üzere tüm maddi üretim faaliyeti çevre korunması açısından denetlenmelidir. Toplumun her kesiminde yaygın bir çevre bilinci, çevre kültürü oluşması için çaba harcanmalıdır.

Parti, ülkemizin insanıyla, doğal kaynakları ve zenginlikleriyle, ormanları ve yeşil alanlarıyla, denizleri ve akarsularıyla, havası ve toprağıyla, kimileri tükenmekte olan bitki ve hayvan türleriyle, kültür ve tarih değerleriyle korunması için girişimde bulunan tüm örgüt ve hareketleri destekleyecektir.

Barışçı, egemen bir dış politika için

Türkiye dünya barışın korunmasına etkin bir biçimde katkıda bulunmalıdır. Bunun için öncelikle nükleer ve öteki kitlesel kurum silahlarının azaltılması ve giderek ortadan kaldırılması, uzayın silahlandırılmasının önlenmesi, konvansiyonel silahlarda karşılıklı indirime gidilmesi için gerekli tüm çaba harcanmalıdır.

Türkiye, NATO ve Varşova Antlaşması Örgütü'nün es zamanlı kaldırılması için çaba göstermelidir. Askeri bloksuz bir dünya, NATO'suz bir Türkiye halkımızın özlemidir. Türkiye, NATO üyesi kaldığı sürece NATO'da kendi meşru çıkarlarına ve dünya barışına yönelik bir politika izlemelidir.

Bölgemizin nükleer ve kimyasal silahlardan arındırılması için çalışılmalı, bu yöndeki tüm girişimler desteklenmelidir.

Kendi irademiz dışında bir savaşa sürüklenme tehlikesinden kurtulmak için "Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması" feshedilmeli, ülkemizdeki her türlü Amerikan askeri varlığına son verilmelidir. ABD'nin içişlerimize ve dış politikamıza karışması önlenmelidir.

Türkiye, her türlü dış politik sorununu şiddete ve şiddet tehdidine baş vurmadan, barışçı yollardan ve her ülkenin meşru çıkarları, uluslararası hukuk ilkeleri ve pratiği temelinde çözmeyi esas almalıdır.

Türkiye bütün ülkelerle, özellikle komşularıyla ilişkilerini barış, iyi komşuluk, karşılıklı yarar temelinde çok yönlü geliştirmelidir.

Türkiye bütünsel bir Avrupa politikası ve kişilikli, bütün dünyaya açık çok yönlü uluslararası ilişkiler politikası izlemelidir. Avrupa Topluluğu ve Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi ile ve bunlara üye ülkelerle ilişkilerini özellikle geliştirmelidir.

Dış politika kamu denetiminde olmalı, ulusal çıkarları ilgilendiren her konu en açık bir biçimde tartışılmalı, halklararası dostluk

gelistirilmelidir.

Genel insanlık sorunlarının çözümüne katkıda bulunabilmek için

Nükleer savaşın engellenmesi, şiddetsiz bir dünyanın yaratılması, ekolojik felaketin önlenmesi, enerji ve hammadde kaynaklarının korunması, ülkelerin ekonomik güvenliğinin sağlanması, uluslararası ekonomik ilişkilerin demokratikleştirilmesi demokrasi ve insan haklarının her ülkede gerçekleşmesi, evrensel kültürün gelişmesi gibi insanlığın ortak sorunlarının çözümüne Türkiye katkıda bulunmalıdır.

Eşit güvenlik ve eşit haklılık temelinde bütün devletlerle işbirliğini güvence altına alacak yeni bir uluslararası ilişkiler sisteminin Birleşmiş Milletler Örgütü çerçevesinde oluşması için Türkiye çaba göstermelidir.

Barış ve Demokratikleşme için Mücadele

Parti bugün içinde bulunduğu dönemde genel politik çizgisini barış ve demokratikleşme için mücadele olarak saptamaktadır. Günümüz koşullarında toplumsal ilerleme ve sosyalizme yönelişin önü bu politik çizgiyle açılabilir.

Bu politik çizginin amacı, demokrasiyi rejim ve toplum düzeyinde gerçekleştirmek, ülkeyi Amerikan emperyalizminin militarist politikasının aracı olmaktan kurtarmak ve barışın etkeni durumuna getirmektir. Bu amaca yönelik hedefler Barış ve Demokratikleşme projesinin içeriğini oluşturuyor.

Bu politik çizginin aracı, sol güçlerin geniş demokrasi güçleriyle diyalog ve işbirliği içinde toplumda politik, ideolojik ve kültürel etkisini artırması yönlü demokratikleştirilmesi için bireylerin, toplumsal grupların ve halk kitlelerinin dinamizmini harekete geçirmesidir.

Barış ve Demokratikleşme Projesinin bütünsel olarak gerçekleşmesi için politik güçler oranının nitel olarak değişmesi, egemen güçlerin

iktiderdeki konumlarının geriletilmesi, bu projeyi temel alan barış ve demokrasi güçlerinin hükümeti kurması gereklidir. Bu hükümet, başarıya ulaşmak için hem çok geniş toplumsal bir temele dayanmak, hem de işçi sınıfı ve diğer emekçilerin, aydınların ağırlığını yansıtmak zorundadır. Parti, kendisi katılmasa da böyle bir hükümete destek verecektir.

Bu amaca Barış ve Demokratikleşme Projesi ve onun tek tek hedefleri için bu günden her koşulda ve her türden rejim altında zorlu bir mücadele verilerek ulaşılabilir. Sınırlı barış ve demokratik programlara sahip hükümetlerin kurulması durumunda iç ve dış politikayı, politik sistemi ve devlet aygıtlarını Barış ve Demokratikleşme Projesi doğrultusunda etkilemek için çalışılacaktır. Barıştan ve demokrasiden yana en küçük kazanım bile onu kazanan tüm güçlere birlikte savunulacaktır. Bu süreç -git gelli de olsa- ABD emperyalizminin gerici ve militarist politikasını savunanların etkisinin azaldığı, barış ve demokratikleşme politikasının savunuların etkisinin arttığı bir süreç olacaktır.

Barış ve demokratikleşme için mücadelenin ülkemizde yarattığı önemli bir gelenek , deneyim ve politik kültür birikimi vardır. Toplumsal ilerleme güçleri arasında askersel müdahale ve deneklere karşı politik demokrasiye ve parlamenter rejime sahip çıkmanın bilinci oluşmuştur.

Bugünkü antidemokratik rejime ve politikaya karşı sol akımlar, ülkemizde tarihsel kökleri olan diğer barış ve demokrasi güçleriyle birlikte muhalefet ediyorlar.

Toplumsal ilerleme ve sosyalizme yönelik yanlısı sol akımlar, komünist ve diğer devrimci sol güçlerin yanısıra sosyal demokrasiyi, yeni sol çevreleri, devrimci demokrat kemalistleri ve kürk devrimcilerini kapsamaktadır.

Sol güçlerin yanısıra Kemalist akımın, burjuva demokrat akımın, Kürk ulusal hareketinin ve anti-Ameriken dinseî akımın belirli

kesimleri de Barış ve Demokratikleşme Projesinin kimi hedeflerini savunmaktadır.

Politik akımların yanısıra sendikal hareket ve meslek örgütleri, genel demokratik, genel insanlık çıkarları için oluşan hareketler toplumun çok yönlü demokratikleşmesine yönelik önemli bir potansiyel taşımaktadır.

Sendikal hareket barış ve demokrasi için geniş yığınların hareketlenmesinde önemli bir rol oynayacaktır. Gönüllülük ve demokrasi temelinde sendikal birlik yolunda atılacak adımlar, farklı görüşlerden sendikacıların, sendikaların bağımsızlığı temelinde emekçilerin çıkarları için işbirliği, üyelerin kararlerde söz sahibi olması doğrultusundaki gelişmeler, sendikal hareketi güçlendirecektir.

Öğretmenler, bilim adamları, basın mensupları, sanatçılar, hukukçular, doktorlar, mühendisler ve mimarlar barış ve demokrasi mücadelesindeki köklü geleneklerini sürdürmektedir. Aydınların etkinlikleri ulusal kültür ve tarih değerlerine sahip çıkılmasına halkımızın evrensel kültürü benimsemesine yardımcı olmaktadır.

Aydınların geleneksel meslek örgütleri önemini korurken yeni örgüt ve hareketler de ortaya çıkıyor. İnsan hakları hareketi toplumun demokratikleştirilmesi bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Tarihsel bir geleneği olan barış hareketi bugün farklı politik ve ideolojik görüşlerden, çok geniş toplumsal güçleri kapsayan yeni bir nitelikte yükseltilir. Değişik örgüt, hareket, çevre ve bireylerin kendi özgün yaklaşımlarıyla katılacakları çeşitlilik içinde bir barış hareketi oluşabilir.

Antiemperyalist, devrimci bir geleneğe sahip olan gençlik toplumumuzda önemli bir demokratik etkidir. Egemen güçlerin politik yaşama kendine özgü dinamizmiyle katılmasını engellemek istediği gençlik hareketi ülkenin bugünü ve yarınında söz sahibi olmaya yönelen etkili bir güç olmaya adaydır.

Özellikle aydın kadınlar arasında artan hareketlilik çeşitlilik içinde yeni türden bir kadın hareketinin gelişme koşullarını yaratıyor. Feminist girişimlerin taşıdıkları kültürel değişim potansiyeli, insanca bir gelecek için mücadele eden tüm demokratik hareketlere güç katmaktadır.

Çevreci, yeşilci ve doğa korumacı hareketler kamuoyunda bu sorunlara karşı duyarlılığı artırmışlardır. Bu temeldeki yerek protesto ve muhalefet girişimleri, çeşitlilik içinde birleşen geniş bir çevre hareketi oluşturma potansiyeline sahiptir.

Kürt ulusal hareketinin demokratik istemleriyle dayanışma göstermek için Türk aydınları ve halkın değişik kesimleri arasından akışlar olmaktadır. Bu temelde güvenizme karşı halkların dostluğu için demokratik bir hareket oluşabilir.

Barış ve demokratikleşme mücadelesinin başarısı için toplumda çok geniş bir güç birikimi gereklidir. Hiç bir güç ^{bu} ancak tek başına varamaz. Bu mücadelenin hedeflerine yönelen tek bir güç bile dışlanırsa başarıya ulaşılamaz.

Barış ve demokratikleşme mücadelesinin başarısı için bu hedeflere yönelen tüm güçler arasında diyalog ve işbirliği gereklidir. Bu süreç içinde toplumda oluşacak yeni bir politik kültür, barış ve demokrasi güçlerinin etkinliklerini aynı doğrultuda birleştirmelerine temel olacaktır.

Pakti tüm diğer politik güçleri ve hareketleri barış ve demokratikleşme mücadelesinin hedeflerine karşı tutumlarına göre değerlendirecek, bu doğrultudaki tüm girişimleri destekleyecek, bu güçleri politik çizgisinin yanına kazanmaya çalışacaktır.

Bu politik çizginin başarısı için parti , grup , ve kişilerin kimliklerini koruyarak katılacakları, temel sorunların çözümü üzerinde görüş birliğine varmış, sendikelerin, demokratik yığın hareketlerinin mücadelesinden güç alan politik bir sol blokun oluşması hedeflenmelidir.

Bu amaçla devrimci sol güçler arasında yakınlaşma sağlanabilirse, bu daha geniş sol güçlerin paralel davranışlarını kolaylaştıracaktır. Sol güçlerin diyalog ve işbirliğine yönelen, önyargılardan, cepheleşmelerden, kalıpcı tartışmalardan uzak yeni bir tartışma kültürü böylece oluşabilir. Sol için yeni bir politik kültürün oluşması, sosyalizme kadar uzanacak bir birlikteliğin temeli olacaktır.

Yığın örgütlerinde demokrasinin azami gelişmesi yaygın ve geniş yeni örgüt biçimleri içinde farklı politik görüşlerden ve partisiz yurttaşların ortak davranmasının sağlanması, yerel düzeyde, işyerinde mahallede katılımcı, demokratik girişimler, demokrasi mücadelesinin temellerini güçlendirecektir.

Toplumda yeni bir politik kültürün parçası olarak terörizmin çoğunluğun bilincinde mahkum edilmesi, egemen güçlerin istikrarsızlaştırma politikasını, halka karşı şiddete başvurmasını güçleştirecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

İçindekiler:

I. Dünyada durum

- I.1. İnsanlığın ortak ya da amsal sorunları
- I.2. Toplumsal ilerleme ve engelleri
- I.3. Bölümüzde durum

II. Türkiye'de durum

- II.1. Emperyalizmin politikası ve Türkiye
- II.2. Yerli egemen güçlerin politikası
 - 2.1. Baskıcı yönetim tarzı
 - 2.2. Ulusal sorun politikası
 - 2.3. Ekonomik politika
 - 2.4. Sosyal politika
 - 2.5. Kültür politikası
 - 2.6. Dış politika

III. Barış ve Demokratikleşme Projesi

III.1. Amacı ve yapısı

III.2. Hedefler, yönelimler ve talepler

- 2.1. Demokratik bir rejim için
- 2.2. Ekonomik gelişmeye yönelmek için
- 2.3. Halkın ya da sınıf koşullarının iyileştirilmesi için
- 2.4. Köyün demokratik ve sosyal gelişmesi için
- 2.5. Kürt ulusal sorununun çözümü için
- 2.6. Demokratik bir kültür ve eğitim politikası için
- 2.7. Demokratik bir gençlik politikası için
- 2.8. Kadın özgürlüğü için
- 2.9. Yurtdışındaki göçmenlerin hakları için
- 2.10. Yaşam çevremizin korunması için
- 2.11. Barış ve egemen bir dış politika için
- 2.12.

IV. Barış ve Demokratikleşme için mücadele çizgisi

DÜNYADA DURUM

İnsanlığın Ortak Yasamsal Sorunları

Bugün insanlığın varlığı ve uygarlık yokolma tehlikesiyle yüz yüzedir. Barışın, doğal çevrenin, kültürün, insan haklarının, Üçüncü Dünya'da insan sağlığının ve ulusal ekonomilerin korunması insanlığın ortak yasamsal sorunları olmaktadır. Global sorunların çözümü gündüzün vazgeçilemez zorunludur. Bu genel insanlık sorunlarının çözümü başa alan, bu çözümü uluslararası alanda karışık sistemlerin çatışması yerine karşılıklı çıkarların uyumunda gören bir düşünce tarzının benimsenmesi, bu yönde bir davranış tarzının yasağı geçirilmesi gerekmektedir.

Nükleer bir savaşın önlenmenin karşısında başka bir seçenek yoktur. Barışı korumanın tek yolu karşılıklı güvenliği göstererek silahsızlanmaktan geçmektedir. Bu politika yeryüzünde her görüştür, her inançtan, her sınıftan ve her ulustan tüm sağduyu sahibi insanların politikasıdır. Nükleer bir savaş, ancak tüm bu güçlerin dünya çapında diyalog ve işbirliği ve halk kitlelerinin barışı koruması mücadelesine etkin katılımıyla önlenabilir.

Sosyalist Ülkeler, ulusal çıkarları bir güvenlik sistemi oluşturma ve yeryüzünü kitlesel kıyım silahlarından arındırmaya, askeri düşünce ve silahlanmayı akılcı bir savuşma anlayışıyla sınırlamaya yönelik bir program öneriyorlar. Bu program insanlığa, kalıcı bir dünya barışı yolunda sağlam adımlar atarak 2000'li yıllara girebilme perspektifini açıyor. Kapitalist Ülkelerdeki barış hareketi yeni bir yığınsallık ve zengin bir çeşitlilik kazanıyor. Üçüncü Dünya, özellikle Bağılantısız Ülkeler Hareketi barışın korunmasında giderek artan bir rol oynuyor.

Uluslararası ilişkilerin sınırsız kar bursu, emperyalizmin, özellikle ABD emperyalizmi ve NATO'nun militarist ve gerici politikası, insanlığın varlığını ve uygarlığa yönelik tehlikeleri daha da keskinleştirmektedir. Bu etkenler, global sorunları çözme, en başta barışı koruma yönündeki girişimlerin karşısına temel engel olarak çıkmaktadır. Uzayın silahlandırılması ve nükleer silahların modernleştirilmesi politikası, silahlanma yarışında çok daha tehlikeli dönemi başlatmayı amaçlamaktadır.

Barış karşılığı, ABD ve SSCB arasında nükleer silah dengesininin düzeyini indirme yolunda atılan adımlar, bölgesel çatışma noktalarında politik çözümlere yönelişler, uluslararası ilişkilerde yeni bir anlayışın güç kazanmakta olduğunu gösteriyor. Barışı korumak için karışık sistemler arası bir güvenlik ortaklığı anlayışının yerleşmesi,

insanlığın ortak yasamsal nitelikte diğer sorunlarının çözümü için de daha elverişli koşullar hazırlayabilir.

Toplumsal İlerleme ve Engelleri

Sömürüyü ~~ortadan~~ ortadan kaldıran sosyalizm,kapitalizmde çözümsüz olan bir dizi sorunu emekçilerden yana çözmeye yetenekli olduğunu göstererek kapitalizm karesindeki tarihsel üstünlüğünü kanıtlamıştır. Kapitalist Ülkelerdeki işçi hareketi,Üçüncü Dünya halklarının ulusal egemenlik ve ekonomik gelişme mücadelesi,çeşitli alanların toplumsal demokratik kitle hareketleri toplumsal gelişmenin dinamik güçleri olduklarını göstermişlerdir.

Günümüzde toplumsalgelişim,bilimsel teknik devrimin başlıca sonuçları olarak bir hızla gelişmesi ve Üretimin giderek artan ölçüde uluslararası bir nitelik kazanması çok yönlü toplumsal değişimlere yol açmaktadır. Bu değişimlerin toplumsal ilerlemeye dönüşmesi için bir dizi engelleme vardır. Öte yandan global sorunların da toplumsal ilerlemenin önünü tıkamaktadır.Sosyalizm,nesnel ve öznel etkenlerin sonucunda bugün gelişmesini engelleyen sorunlarla yüzleşmektedir.Sosyalist Ülkelerin bu sorunları çözmek için başlattıkları yenileme ve reform girişimleri toplumsal gelişmenin tüm güçleri için önayak olmaktadır.Sovyetler Birliği'nde demokrasinin kapsamlı bir şekilde geliştirilmesi,sosyalizmin insanlık niteliğinin belirginleştirilmesi,kültürel yaşamın zenginleştirilmesi,toplumda bireyin rolünün artırılması,kapitalist dünyadaki emekçileri ve tüm dünya halkları için toplumsal ilerlemeye ve sosyalizme yönelişin çekiciliğini yükseltmektedir.

Gelişme potansiyeli tükenmemiş olmakla birlikte kapitalizm, iç çelişkileri ve yapısal yetersizliklerinin yanı sıra yeni-tutucu politikanın daha da ağırlaştırdığı derin sosyal sorunlarla karşı karşıyadır. Nükleer silahlanmanın daha üst bir aşamasına yönelik militarist politika,baskıcı,otoriter yöntemler bu sorunları keskinleştirmektedir.

Emperyalizm,özellikle ABD emperyalizmi nükleer silahlanmanın bedelini yeni sömürgecilik sistemiyle Üçüncü Dünya Ülkelerine ödetme yolunu izlemektedir.Ayrıca uluslararası ekonomik ilişkilerdeki adaletsiz düzenin sonuçları da buna eklenerek,bu Ülkeler ödenmesi imkansız bir borç yükü altına sokulmuştur.

Kapitalist Ülkelerde işçi hareketinin özellikle modern teknoloji ile bağlı kesimlerinin toplumda ağırlığı artarken,barış hareketi ve diğer demokratik kitle hareketleri geniş bir toplumsal yelpaze temeli içinde canlı bir hareketlilik göstermektedir.Üçüncü Dünya Ülkeleri

ve halkları,ulusal egemenliği güçlendirme,borçlanma sorununa çözüm bulma,ekonomik gelişmeye yönelme ve demokratikleşme yolunda mücadele ediyor ve adımlar atıyorlar.

Global sorunların çözümünde olduğu gibi toplumsal ilerlemenin önündeki temel engel de uluslararası tekellerin sınırsız kar hırsı ve emperyalizmin,özellikle ABD emperyalizmi ve NATO'nun militarist ve gerici politikasıdır.

Bölgemizde Durum

ve gerici

ABD emperyalizminin militarist/politikası sosyalist ülkeler karşısında askeri üstünlük sağlamaya,dünyaya egemen olmaya,ilerici güçlerden "toplumsal üç almaya" yöneliktir.Bu politika Balkanlar,Doğu Akdeniz,Yakın ve Orta Doğu bölgesinde de etkisini göstermektedir. ABD emperyalizmi bölgede özellikle askeri-politik varlığını güçlendirmeyi,İsrail ve diğer gerici rejimlerle işbirliğini derinleştirmeyi,NATO'nun hareket alanını bölgeye yaymayı,bölge sorunlarına kendi yararına çözümler dayatmayı amaçlıyor.Bu politikanın temel yöntemi "Böl ve yönet",temel aracı ise barış ve demokrasi güçlerini zayıflatmak amacıyla bölge ülkeleri/arasındaki ilişkileri ve iç durumlarını istikrarsızlaştırmaktır.

ABD emperyalizminden destek alan İsrail'in işgalci politikası,bölgede sürekli bir çatışma kaynağı oluşturmaktadır.Birçok ülkeye bölünmüş Kürtlerin ulusal haklarından yoksun bırakılması sorunu güncellik kazanmıştır.Radikallesen İslam hareketleri değişik yönleriyle hesaba katılması gereken bir etken olmuştur.NATO çıkarları yönünde müdahalelerle çıkmaza giren Ege ve Kıbrıs sorunları çözüm beklemektedir.Dünyanın en hızlı silahlanan bu bölgedeki askeri yoğunlaşma gerginliği artırmakta,sorunların çözümünü güçleştirmektedir.

Bu zorluklar ve sorunlar çerçevesinde bölgedeki ülke ve halkların barış,ulusal egemenlik ve demokratik gelişme için verdikleri mücadele daha da bütünleşmektedir.Bu temelde Filistin sorunu ve tüm ulusal sorunların adil bir politik çözüme kavuşmasının koşulları olgunlaşmaktadır.

TÜRKİYE'DE DURUM

Emperyalizmin Politikası ve Türkiye

Türkiye,ABD emperyalizmi ve NATO'nun stratejik planlarında sosyalist ülkelere ve bölgeye sığrama tahtası olarak önemli bir yer tutmaktadır.ABD emperyalizmi,Ülkemizin dış ve iç politikasına,ekonomisine,

kültürel yaşamına müdahale etmektedir.Ülkemizin emperyalizme çok yönlü bağımlılığı ve NATO üyeliği,Türkiyeyi bu müdahale veybaskılıra açık tutmakta,ulusal egemenliği sınırlandırmaktadır.

12 Eylül döneminde ABD emperyalizmine daha sıkı bağlı militarist güçlerin iktidara el koymasıyla bağımlılık ilişkileri daha tehlikeli bir nitelik almıştır.Pentagon Türkiye'yi bölgede, egemenliğini daha artırmaya yönelik planlarında tam bir araç gibi kullanmak istemektedir.Bu doğrultuda ABD'nin ülkemizdeki askeri konumu güçlendirilmiş, topraklarımızda yeni ABD üsleri kurulmuş,SEİA anlaşmasıyla ABD-Türkiye askeri işbirliği sıkılaştırılmıştır.Böylece Türkiye,dünya ve bölge barışının çıkarlarıyla daha da az uyumlu bir konuma sürüklenmektedir.Topraklarımızdaki ABD nükleer silahları bugün Ülkemizi nükleer bir savaşın ilk hedeflerinden birisi haline getirmektedir.

Ülke ekonomisi,IMF ve Dünya Bankası'nın sert kostuğu önlemlerle uluslararası tekellerin sömürü mekanizmasına daha sıkı bağlanmakta, emperyalizmin borç kaskasına daha fazla girmektedir.Bağımlı bir silah sanayi kurma girişimiyle emperyalist silah tekellerinin ekonomik yaşamdaki etkisi artmaktadır.NATO planları doğrultusundaki yüksek silahlanma harcamaları ülkenin ekonomik gelişmesini engellemektedir.Bütün bunların sonucunda yatırıma ve sosyal faydalara amaçlara ayrılacak fonlar uluslararası mali sermayenin kasalarına akmaktadır.

Emperyalist kitle haberleşme araçlarının etkisi kitlelerin bilinci ve ruhu üzerinde olumsuz sonuçlara yol açmakta,kültürel değerler baltalanmakta,sık bir Amerikan yaşam tarzı egemen kılınmaya çalışılmaktadır.

Yerli Egemen Güçlerin Politikası

Baskıcı Yönetim Tarzı

Türkiye'de oturma bir burjuva demokratik rejimi varlık göstermemiştir.Baskıcı yönetim tarzı Cumhuriyet döneminin süreklilik gösteren bir unsurudur.Bunun bir nedeni,kapitalizmin ve burjuva toplum ilişkilerinin gecikerek ortaya çıkması ve geleneksel toplum yapısıyla iç içe gelişmesidir.Bunun sonucunda otoriter yapı ve unsurlar varlığını korumuşlardır.Bir diğer neden de/emperyalizmin militarist ve gerici ideolojisiyle beslenmesidir."Tepeden politika" uygulamalarının ve kitlelerin politikadan dışlanması Ülkemizde tarihsel kökleri vardır.

60'lı yıllardan sonra ekonomik istikrarsızlığın süregenleşmesi ve egemen güçlerin iç ilişkilerinin artması koşullarında ordu

yönetimi emperyalist destekli darbelerle politikaya müdahale etmeye başladı. Egemen güçlerin eskiden önde duran grubundan bağımsız yapılan bu darbelerle önce çıplak diktatörlük kurularak katılım isteyen demok-rasi güçleri susturulmaktadır. Daha sonra da, öne çıkan yeni bir grubun ağırlığında kurulan iktidar blokuna destek veren orda yönetimi, dar bir parlamenter çerçevede rejimi sürdürmenin koşullarını hazırlamaktadır.

12 Mart darbesi ile onu tamamlayan ve emperyalizmin güdümünde tir mandırılan terörizm ile koşulları hazırlanan 12 Eylül darbesi bu model le göre tezgahlanmıştır. Bu aşamalı müdahaleler zinciri sonucunda, gerici bir anayasayla militarist güçlerin oligarsik zümre içinde güçlenen ko-numları politik yönetim düzeyine yansıtılmıştır. Yeni kurumsallaşma süreci cinde merkeziyetçilik artmış, baskı aygıtı güçlendirilmiş, denetim kosullu bir parlamentarizm ile halkın politik yasama katılımı sınır-lanmış ve denetim altına alınmıştır. İktidarın politik yapılanmasında yeni-tatucu sivil kadrolarla militarist güçler arasında bir denge olmuştur. Öne çıkan yeni grup, baskı yönteminin yanısıra politik-ideo-lojik egemenlik araçlarını güçlendirerek manevra ve yönetim olanakla-rını genişletmeyi amaçlamaktadır.

Ülkemizdeki baskıcı yönetim tarzı insan haklarının, bireysel ve kollektif özgürlüklerin sistemli olarak çiğnenmesine yol açmaktadır. Açık diktatörlük dönemlerinde işçi sınıfı, Kürt halkı, aydınlar, özellikle genç kuşaklar faşist baskılara hedef olmaktadır. İskence bu dö-nemlerin tipik ve yaygın uygulamasıdır.

Ulusal Sorun Politikası

Tüm Cumhuriyet döneminde ulusal baskı uygulaması, baskıcı yönetim tarzının ayrılmaz ve belirleyici bir unsuru olmuştur. Bu politikanın temel çizgisi, Türkiye'de Türklerden başka bir ulusal varlığı ve onun ulusal haklarını tanımamaktır.

Egemen güçler, Ülkemizde Kürtlerin varlığını ve ulusal haklarını yoksayarak, Kürt halkını asimilasyon ve güçlere zorlama, Kürt ulusal mücadelelerini terörle bastırma istemislere. 12 Eylül döneminde izle-nen sovenist ve militarist politika, Kürt halkına karşı uygulanan sis-temli askeri terör, ulusal sorunu daha da keskinleştirmiştir. ABD em-peryalizminin Orta Doğu'da etkisini artırma planlarına hizmet eden bu politika Türkiye'nin demokratikleşmesi önünde büyük bir engel olustur-maktadır. Öte yandan Kürt ulusal sorununun daha da acil çözümleri bekleyen bir sorun olarak Ülkenin gündemine girmiş olması, bu politikanın ifla-sını göstermektedir.

Ekonomik Politika

Ekonomik politika IMF ve Dünya Bankası'nın koşulları doğrultusunda olmaktadır. Bu politika ekonominin yapısını uluslararası tekellerin çıkarları yönünde kapitalist dünya ekonomisinin yapısıyla uyumlaştırmayı amaçlamaktadır. Bu politikanın sonucunda uluslararası tekellerle ortaklık ve işbirliği içinde olan yerli tekeller ekonominin bütün sektörlerinde ağırlıklarını artırmaktadırlar. Bu tekellerle, mali ve ticari spekülasyon ile silah komisyonculuğu yapan sermaye çevreleri arasında çıkar bağları güçlenmektedir. Yine bu ekonomik politikanın ve yüksek silahlanma harcamalarının sonucunda dış borçlanma ve enflasyon artmaktadır. Herhangi bir alanda modern teknoloji üretiminin hedeflenmesi endüstri ülkeleriyle Türkiye'nin arasındaki teknolojik makasın daha da açılmasına neden olmaktadır.

Sosyal Politika

Egemen güçlerin anti-sosyal politikası en açık olarak gelir dağılımının işçi sınıfı, köylüler ve küçük emekçilerin zararına köklü bir şekilde değişmesiyle ortaya çıkmaktadır. Reel ücretlerde gerilemeler olmaktadır. Halkın büyük çoğunluğu artan bir yoksullaşma süreci içindedir. Beslenme eksikliği ve sağlık sisteminin son derece yetersizliği sonucunda halkın sağlık durumu kötüleşmektedir.

İşçi sınıfının ve diğer emekçilerin sosyal haklarının kısıtlanmış, sendikal mücadelenin yasal düzenlemelerle zorlaştırılmış olması sosyal sorunu daha da keskinleştirmektedir.

Kültür Politikası

Egemen güçler kitle iletişim araçlarından, özellikle TRT'den kitlelerin bilincini ve ruhsal durumunu etkilemek için daha planlı bir şekilde yararlanma yoluna gitmektedirler. Eğitimin içeriğini ve kurumlarını da YÖK ve diğer araçlarla yönlendirmekte ve denetlemektedirler.

Bu bağlamda "Türk-İslam Sentezi" gibi antikomünist merkezlerden kaynaklanan gerici ve süvenist görüşler, "Ulusal Güvenlik Doktrini" gibi militarist, iç ve dışa dönük siddetli yücelten anlayışlar propaganda edilmektedir. Diğer yandan yeni-tutuculuk, yeni-liberalizm popülist bir temelde yaygınlaştırılmaktadır.

Toplumsal politik kültüründe kadercilik, kendine güvensizlik, güçlüye boyun eğme gibi olumsuz unsurlar güçlendirilmek istenmektedir. Politik kültürün yozlaşması, genel olarak kültürel değerlerin yıkıma uğramasına

kosut olarak gelisiyor.Egemen güçler böylece kitlelere baskı ve sömürüyü tepkisiz kabul ettirme,bireyi politika dışı tutma,özel yaşamına hapsetme ve "köseyi dönme" idealine bağlama çabaları için daha elverişli bir ortam yaratmayı amaçlıyorlar.

Dış Politika

12 Eylül döneminde dış politika ABD emperyalizminin genel ve bölgeye yönelik çıkarlarının daha belirleyici bir ölçüt olduğu bir çizgiye kaymıştır.Bu çizgi Türkiye'yi ABD emperyalizmi ve NATO'nun bölgede etkisini artırma politikasına daha fazla araç etmeyi ve Ülkemizin çıkarlarını sürekli olarak bu politikaya bağımlı kılmayı amaçlamaktadır.

Türkiye'nin bölgeye yönelik serüvenci çıkışlara itilmek,istatistiksel bakımdan politikamızın bölgede sürekli bir gerginlik etkeni durumuna getirilmek istenmesi,bu dış politikanın Ülkemizin varlığı ve güvenliği açısından taşıdığı riskleri açığa vurmıştır.ABD'nin nükleer silahlanma politikasına verilen destek de bu durum gözler önüne sermektedir.

BARIS VE DEMOKRATİKLEŞME PROJESİ

Amacı ve Yapısı

Barışçı,egemen,kisilikli,demokratik,gelmeye yönelen bir Türkiye için,halkın yasamsal sorunlarının çözümüne baslanması için bugünkü durumdan bir çıkış yolu gereklidir.Bugünkü durumun karşısında seçenek olarak herseyden önce demokratik bir rejime,demokratik politikalara,toplumun her alanda demokratiklesmesine ihtiyaç vardır.Bu çıkış yolu,demokrasiyi rejim düzeyinde ve her toplumsal alanda gerçekleştirmeyi,Ülkeyi ABD emperyalizminin militarist ve gerici politikasının aracı olmaktan kurtarmayı,dünya barısına ve insanlığın ortak,yasamsal diğer sorunlarının çözümüne katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.Baris ve Demokratikleşme Projesi bu çıkış yolunun,bu seçeneğin ~~muhtemel~~ var olan koşullarda ^{mücadele ederek} gerçekleştirilebilecek azami hedeflerini,yönelim ve taleplerini göstermektedir.

Baris ve Demokratikleşme,komünistlerin ~~amaçları~~ veya ~~realasyon~~ ~~muhtemel~~ ~~var olan~~ ~~koşulları~~, ~~bir~~ ~~proje~~ ~~olarak~~ ~~gerçekleşmesi~~ için ~~mücadele~~ ~~etmesi~~ ~~gereklidir~~ ve diğer yasamsal

Bu proje herseyden önce,emekçilerin derin sosyal sorunları temelindeki acil taleplerine,hemen bugünden,hentüz kapitalizm çerçevesinde getirilmesi olanaklı ilk ekonomik,iç ve dış politik çözümleri içermektedir.

Baris ve Demokratikleşme,yeni bir ekonomik politikayla gelişme yolu na girme projesidir.Halkın ihtiyaçlarını karşılama düzeyini sürekli olarak yükseltmek,emekçilere ulusal gelirden düzenli olarak artan bir pay ayırmak,ancak ekonominin ulusal temellerini güçlendirmek,sanayileşmek,modernleşmek ve Üretimin verimliliğini artırmak yoluyla olanaklıdır.

Baris ve Demokratikleşme,halkın özgür iradesiyle ve demokratik bir secimle oluşacak parlamentonun politik sistemde en üst organ olduğu,halkın ve demokratik kitle örgütlerinin aktif olarak katıldığı bir rejim kurma,toplumsal yaşamı demokratikleştirme projesidir.Bu proje, Kürt ulusal sorununa demokratik,adil ve barışçı bir çözüm öngörmektedir. Demokratikleşme,emekçilerin sosyal sorunlarının çözümünün ve ekonomik gelişmenin iç politik önkosuludur.

Baris ve Demokratikleşme,ulusal egemenliği güçlendirme,tüm devletlerle karşılıklı güvenliği güzetten esit haklı dostluk ve işbirliği ilişkileri kurma projesidir.

Baris ve Demokratikleşme,dünya barışının korunmasına,genel insanlık sorunlarının çözülmesine katkı projesidir.Nükleer silahsızlanma yolunda elde edilen her kazanım,dünyada yeni bir ekonomik düzen,Türkiye'de gelişme ve halkın refahını yükseltme için daha geniş kaynaklara sahip olmak demektir.Ülkemizin sorunlarının çözümü,bugün ancak dünyamızın global sorunlarının çözümüne katkıda bulunmakla olanaklıdır.Barışın korunması,tüm diğer sorunların çözümünün mutlak önkosuludur.

Baris ve Demokratikleşme,insan haklarını,insan kişiliğini,insana özgü tüm değerleri,insan kültürünü koruma ve geliştirme,bu temelde yeni bir politik kültür yaratma projesidir.

Parti içinde bulunduğumuz asamada,muhalefette veya koalisyon hükümetlerinde bu projeyi savunacak,onun gerçekleşmesi için mücadele edecek,bu projenin hedef,yönelim veya talepleri doğrultusundaki her girişimi destekleyecektir.

Hedefler,Yönelimler ve Talepler

Amacı ve yapısı yukardaki bölümde belirlenen Baris ve Demokratikleşme Projesinin baslıca hedef ve yönelimleri ile bunlara bağlı ancak güncel gereklere göre değişebilecek temel talepleri şunlardır:

Demokratik Bir Rejim için ve Demokratikleşme için

Demokratik bir rejim ve toplumsal yaşamın demokratikleşmesi, ancak halkın özgür iradesine dayalı ,gerçekten çoğulcu ve parlamentonun en üst organ olduğu politik bir sistemle ve halkın,ktoplumsal örgüt ve hareketlerin en geniş katılımının sağlanmasıyla olanaklıdır.

-Bunun için hergeyden önce:

-Komünist Partisi ve Kürt Ulusal Hareketini oluşturan partilerin
tüm yasaklı politik örgütlenmelerin yasallaşması;

-Türk Ceza Kanunu'nun 141, 142 ve 163. dahil tüm antidemokratik

maddelerinin kaldırılması; genel politik affın gerçekleşmesi;

-İdam cezasının kaldırılması;

-Silahlı Kuvvetlerde demokratik bir reformun yapılması;

-1980 askeri darbesinin ve sonraki antidemokratik uygulamaların
bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılması;

-Halkın, tüm demokratik güçlerin katılımıyla yeni ve demokratik
bir anayasa hazırlanıp halkoyuna sunulması;

-Yeni anayasada uluslararası sözleşmelerde yer alan insan hak-
ları bağta olmak üzere tüm yurttaşların eşitlik, temel hak ve özgür-
lüklerinin, çoğulcu bir parlamenter rejimin, demokratik, laik, sosyal ve
hukuk devleti ilkelerinin güvence altına alınması; hiçbir devlet orga-
nı ve kurumun parlamento üzerinde olmaması, onun denetimi dışında kal-
maması ve ordu yönetiminin polis sistemi üzerindeki vesayetine son
vermek için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması;

-Tek tek bireylerin, grup ve çevrelerin, üzeri nitelik kazanacak
olan sendikaların ve öteki kitle örgütlerinin, demokratik hareketlerin
özgürce politik sisteme katılma ve devletin her alanda ve düzeydeki
politikalarına etki etmelerini için tüm koşulların yaratılması
gereklidir.

Ekonomik Salıya Yönelmek İçin

Ekonomik salıya yönelmek, uluslararası ve yerli tekellerin,
mali spekülasyonların engelleyici ve asalek faaliyetlerine zemin
verilmemesi, kamu sektörünün korunması, modernleşme hedefleri-
nin ülkeyi besler düzeyde yükseltilmesi ve yeterli kaynak yaratılmasıyla
bir ekonomik politika için hergeyden önce:

-Büyük ekonomik ilişkilerin, özellikle IMF, Dünya Bankası ve OECD
ile olan ilişkilerin uluslararası işbirliğinden daha iyi yararlanma

temelinde yeniden düzenlenmesi;

-Türkiye'nin çıkarlarını güzetten bilimsel bir dışa açılma politikası izlenmesi;

Konunun 191, 192 ve 193. maddeleri

-Dış borç ödemelerinin yeni bir plana ve ihracat gelirinin dü-
gük bir yüzdesine bağlanarak hafifletilmesi;

-Yabancı sermayenin faaliyetinin ekonomik gelişmenin ihtiyaçla-
rına göre yeniden düzenlenmesi;

-Ekonominin tüm potansiyellerinin modern teknolojilerden yarar-
lanılmasını sağlamak için harekete geçirilmesi;

-Devletin ekonomiyi düzenleme mekanizmalarının, kamu yatırımları,
ve ekonomik işletmelerin verimlilik testinde yeniden örgütlenmesi;

-Çalışanların sendikaların desteğiyle yönetimsel katılmasının
gerçekleştirilmesi;

-Demokratik ve bölgesel farklılıkları dikkate alan bir toprak ve
tarım reformunun yapılması, kooperatifleşmenin demokratik temellerde
gelişmesinin desteklenmesi;

-Kaynak yaratılması için silahlanma harcamalarının azaltılması,
devletin gelirini artıracak, adil bir vergi reformunun gerçekleştiril-
mesi, dış ticaret ve bankacılıkta kamuun rolünün artırılması, ulus dev-
let ilkesinin uygulanması, fiyatların, faiz ve kredilerin kontrol altına
alınması gereklidir.

Halkın Yaşam Koşullarının İyileştirilmesi İçin

İşçilerin ve diğer emekçilerin yaşam koşullarında belirli bir
iyileşmenin sağlanması, önce bugünkü kötüye gidip durdurulmasıyla, iş-
sizliğe hayati tehlikeye ve sosyal güvensizliğe karşı somut önlem-
lerin alınmasıyla olanaklıdır. Böyle bir sosyal politika için

-Anayasal ücretin fiyat artışları dikkate alınarak ve bir işçi
ailesinin çağdaş koşullarda yaşamasına olanak verecek düzeyde arttır-
ılması ve vergi dışı bırakılması;

-Ücret ve maaşların, köylü gelirlerinin enflasyona karşı

korunması;

- En önceli gıda maddelerinin fiyatlarının düşük tutulması;
- Gecekondu/yakasının sürdürülmesi;
- Küçük Üreticilerin desteklenmesi;
- İsten çıkarmaların durdurulması;
- Çalışma haftasının kademeli olarak indirilmesi;
- İşsizliğin azaltılmasına yönelik özel işbirlikçi programlarının uygulanması;
- Bütün yurttaşların sosyal güvenlik kapsamına alınması;
- Sağlık, eğitim, konut ve ulaşım hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve ucuzlaştırılması;

İçerici sağlığı, iş güvenliği için etkili önlemlerin alınması gereklidir.

Köyün Demokratik ve Sosyal Gelişmesi İçin

Köyün toplumsal gelişmesi dışında kalmaması, öncelikle köylünün bugünkü yakından kurtuluşunu sağlaması ve demokrasinin köye girmesinin sağlanması ile olmaktadır. Bu amaçla,

- Topraksız ve az topraklı köylünün toprağa kavuşması;
- Küçük üretici köylünün çok yönlü desteklenmesi;
- Bütün köylerin altyapı tesislerine, sağlık hizmetlerine kavuşturulması;
- Arecilik ve bafeciliğin önlenmesi, köylünün bankalara borçlarının uygun bir şekilde tasfiye edilmesi;
- Köylünün jandarma baskısından kurtulması;
- Köyde demokratik yönetim mekanizmalarının oluşturulması;
- Koruyucuların içindeki antidemokratik eğilimlerin kaldırılması;
- Kırti ve derneklerin köyde örgütlenmelerinin serbest bırakılması gereklidir.

Kürt Ulusal Sorununun Çözümü İçin

Kürt ulusal sorunu, Kürt halkının varlığının ve ulusal haklarının

tanınmasından kaynaklanan politik bir sorundur. Bu sorun baskıyla, askeri yöntemlerle çözülmür. Bu soruna adil, demokratik ve barışçı bir çözüm ancak politik yöntemlerle, diyalog yoluyla getirilebilir. Bu çözüm Kürt halkının özgür iradesini temel almalı, Türk ve Kürt halklarının ortak çıkarlarına dayanmalı, Türkiye'nin demokratikleşmesine ve Ortadoğu'da barışa hizmet etmelidir. Bu çözümün kabul edilmesi konusunda Türkiye-Kürt barış ve demokrasiden yana Türk ve Kürt ulusal güçlerinin ortak bir anlayışa varması ve güçlerini bu doğrultuda birleştirmeleri çözümü kolaylaştıracaktır. Bu sorunun çözümü için:

-Uluslararası hukuk ve pratiğin gösterdiği gibi, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkının, ayrılma hakkının bütün taraflarca tanınması ve onaylanması;

-Kürt halkının birlikte yaşamayı seçmesi durumunda iki ulusun ortak devletinin yapısının eşit ulusal haklılık temelinde birlikte belirlenmesi gereklidir.

Bu politika temelinde herşeyden önce:

-Türkiye Kürdistan'ın olağanüstü yöntemlerle yönetilmesine son verilmesi;

-Bölgedeki özel askeri birliklerin geri çekilmesi;

-Kürt halkının varlığının tanınması;

-Kürt dili ve kültürünün ve Kürt ulusal hareketinin örgütlenmesi üzerindeki yasa ve baskıların kaldırılması gereklidir.

Demokratik Bir Kültür ve Eğitim Politikası İçin

Kültür yaşamındaki tahribatin önlenmesi, ulusal kültürümüzün hümanist değerlerle zenginleştirilmesi, insana değer veren, barıştan yana, demokratik, laik, bilimsel-teknik gelişmeye açık bir eğitimin gerçekleştirilmesi, yeni bir kültür ve eğitim politikası ile olanaklıdır. Bu amaçla,

-Tüm kültür ve sanat faaliyetlerinin desteklenmesi;

-Halkın bu faaliyetlere artan katılımının sağlanması;

- Yaratıcı yeteneklerin geliştirilmesi;
- Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması;
- Özerk, demokratik üniversitelerin gerçekleştirilmesi;
- Savaşçılık, güvenizm ve faşizm propagandasına izin verilmemesi gereklidir.

Demokratik Bir Gençlik Politikası İçin

Gençliğin ülkemizin bugünü ve geleceğinde gereğince söz sahibi olabilmesi, onun toplumsal ve politik yaşamda aktif katılması için tüm olanakları sağlayan bir gençlik politikası ile olanaklıdır. Bu politika temelinde,

- Gençliğin örgütlenme hakkının önence altına alınması;
- Gençliğin yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi;
- Gençliğe eğitim, iş, meslek öğrenme ve kendini geliştirme olanaklarının hazırlanması;
- Gençliğe anlamlı, verimli, boş zamanlarını değerlendirme için sportif ve kültürel etkinlik olanaklarının sağlanması;
- Gençliğin kendi kuşağına özgü bir yaşam tarzını özgürce geliştirebileceği koşulların yaratılması gereklidir.

Kadın Hakkında

Toplumda kadının ağırlanmasına, eğitsiz durumuna, bu konuda egemen olan çağdaş kadıncılık karşıtı, kadın özgürlüğü için bugünden etkili adımlar atmak ancak yeni bir kadın politikası ile olanaklıdır. Bu amaçla öncelik olarak,

- Kadın haklarının eksiksiz sağlanması;
- Eğitimde eşitliğin gerçekleştirilmesi için adımlar atılması;
- Aile ve toplumda cinsler ve kuşaklar arası ilişkilerin demokratikleşmesi için cins ayrımcılığına her türlü mahkum eden yeni bir demokrasi kültürünün oluşturmaları;
- Kadınlara karşı dayak ve cinsel şiddetin ortadan kaldırılması;

ması için gerekli yasal, toplumsal ve kültürel koşulların yaratılması;

-Emekçi kadınların gift kot sor olan durumlarının iyileştirilmesi için ayrıca sosyal önlemlerin alınması;

-Feministlerin, değişik kadın çevre ve örgütlerinin bu yöndeki girişimlerinin desteklenmesi gereklidir.

Yurtdışındaki Göçmenlerin Hakları İçin

Yurtdışında Emekçi halkımızın bir parçası olan yurt dışındaki göçmenlerin ikinci sınıf insan muamelesiyle karşılaşmaktan kurtulmaları kişilikli ve çok yönlü bir göçmen politikası ile olanaklıdır. Bunun için,

-Göçmenlerin sıkı bulundukları ülkelerde eğitim demokratik haklara sahip olma mücadelesinin desteklenmesi;

-İnsanların bir daha göçe zorlanmayacağı bir Türkiye'nin yaratılması/göçmenlerin haklarının sağlanması;

-Göçmen sorunlarının çözümü için Türkiye ve bulundukları ülke hükümetlerinin ve ilgili uluslararası kuruluşların çaba göstermelerinin sağlanması;

-Her ülkede demokrasi, her uluslararası ilişkiler arası kardeşliğin, her Ulkede demokratik göçmen hareketinin/ve yerli-yabancıların halkın yabancı işçileriyle ilişkilerinin/dayanışmasının desteklenmesi gereklidir.

İnsan Çevresinin Korunması İçin

İnsanın yaşadığı çevresinin giderek artan kirlenmesine, kargaşaya, sıkı ekolojik baskının bozulmasına karşı koymak dinamik ve etkili bir çevre politikası ile olanaklıdır. Bu politika temelinde,

-Bazı sektörlerin olmak üzere tüm maddi üretim faaliyetlerinin çevre bakımından denetlenmesi;

-Toplumun her kesiminde yaygın bir çevre bilinci ve çevre kültürünün oluşması için çaba harcanması;

-Ülkemizin insanıyla, doğal zenginlikleriyle, kültür ve tarih değerleriyle korunması için girişimde bulunan tüm örgüt ve ha-

reketlerin desteklenmesi gereklidir.

Barışçı ve Esasen Bir Dış Politika İçin

Türkiye'nin dünya ve bölge barışının korunmasına, uluslararası ilişkilerin demokratikleştirilmesine, global sorunların çözümlüne katkıda bulunması ancak gerçekçi ve kişilikli yeni bir dış politika ile olanaklıdır. Bunun için,

-Öncelikle nükleer ve diğer kitlesel kırsal silahlarının asılması ve giderek ortadan kaldırılması, uzayan silahlandırılmasının önlenmesi ve konvansiyonel silahlarda karşılıklı indirimle gidilmesi yolunda tüm çabanın harclanması;

-“Askeri bloksuz bir dünya, NATO’ya bir Türkiye” nin gerçekleşmesi için tüm girişimlerin desteklenmesi, NATO ve Vergova Paketi’nin eş zamanlı kaldırılması için her türlü çabanın gösterilmesi, Türkiye NATO üyesi olduğu sürece NATO’da kendi menfa’atlarını ve dünya barışını güzetken bir tutulması;

-Bölgenin nükleer ve kitlesel silahlardan arındırılması için çalışılması;

- ABD ile imzalanan SALT anlaşmasının feshedilmesi, Ülkemizdeki her türlü ABD askeri varlığına son verilmesi, ABD’nin iç işlerine ve dış politikasına karışmasının önlenmesi;

-Türkiye’nin her türlü dış politika sorunlarını şiddet ve şiddet tehdidine başvurmadan, barışçı yollardan ve her ülkenin menfa’atlarını gözeten, uluslararası hukuk ilkeleri ve pratiğinin temelinde çözmesi;

-Türkiye’nin bütün ülkelerle, özellikle komşularıyla ilişkilerini barış, iyi komşuluk, karşılıklı yarar temelinde çok yönlü geliştirmesi;

Türkiye’nin bölgesel bir Avrupa politikası ve bütün dünyaya açık, çok yönlü, uluslararası ilişkileri geliştiren politikası izlenmesi, Avrupa Topluluğu ve COMECOM ile buna üye ülkelerle ilişkileri-

ni özellikle geliştirmesi;

bütün ülkeleri kapsayan

-Türkiye'nin eşit güvenlik ve eşit haklılık temelinde/yeni bir uluslararası işbirliği sisteminin BM Örgütü çerçevesinde oluşması için çaba göstermesi;

-Dış politikanın kamu denetiminde olması,Türkiye'nin çıkarlarını ilgilendiren her konunun en açık biçimde tartışılması;

-Türkiye'nin insanlığın ortak yegamsal sorunlarının çözümüne katkıda bulunabilmek için her türlü çabaya göstermesi gereklidir.

Barış ve Demokratikleşme İçin Mücadele Güzgisi

Bugünkü koşullarda Barış ve Demokratikleşme için kararlı bir mücadele toplumsal ilerlemeye ve sosyalizme yönelişin önünü açabilir. Böyle bir politik çizginin temel amacı, sol güçlerin geniş demokrasi güçleriyle diyalog ve işbirliği içinde toplum yaşamında politik, ideolojik ve kültürel etkisini artırmak, toplumun çok yönlü demokratikleştirilmesi için bireylerin toplumsal çevre ve hareketlerin ve halk kitlelerinin dinamizmini etkin kılmaktır.

Barış ve Demokratikleşme Projesinin bütünsel olarak gerçekleşmesi için politik güçler oranının köklü olarak değişmesi gereklidir. Bu sorun, büyük ölçüde bu projeyi temel alan bir hükümetin kurulmasına bağlıdır. Çığırına ulaşmak için geniş bir toplumsal yelpazeye dayanmak zorunda olan barış ve demokrasi güçlerinin bu hükümetinde işçi sınıfı ve diğer emekçilerin, aydınların belirli bir ağırlığı olmalıdır.

Bu amaçla, Barış ve Demokratikleşme Projesi ve onun tek tek hedefleri için bugünden ve her koşulda, her rejimde kararlı bir mücadele verilerek, devlet politikasını, politik sistemi ve yapısını bu yönde etkileme ve değiştirmeye çalışarak varılabilir. Barış ve demokrasiden yoksun sınırlı programlara sahip hükümetlerin kurulması bu olanakları genişletecektir. Başlıca sorunların çözümü için hükümet-

lar ile muhalefet arasında barış ve demokrasiden yana ortak görüş-
ler oluğusa, kazanımların korunmasını kolaylaştıran bir etken ola-
caktır. Bu süreç zıt içinde- gitgelli de olsa- toplumda gerici ve
politikaların ve
militarist/ güçlerin aşırı etkisi azalacak, barış ve demokrasi güç
lerinin ^{etkisi} artacaktır.

Bugün Önemli bir mücadele geleneğine, politik deneyim ve kültür
birikimine sahip olan barış ve demokrasi güçleri, özellikle sol
akımlar, antidemokratik rejime ve politikaya karşı muhalefet
etmektedir.

Sol akımlar, komünist ve diğer devrimci sol güçlerin yanı sıra
toplumsal ilerleme yanlısı sosyaldemokratları, yeni sol çevreleri,
devrimci demokrat Kemalistleri ve Kürt devrimcileri kapsamaktadır.
Ayrıca Barış ve Demokratikleşme Projesinin değişik hedef ve talep-
leri politik yelpazenin farklı noktalarında yer alan politik güç-
ler tarafından da savunulmaktadır. Bunların arasında Kemalist, libe-
ral ve İslami çevre ve ^{güçleri} Kürt Ulusal Hareketinin belirli ke-
simleri bulunmaktadır.

Politik güçlerin yanı sıra, demokratik kitle örgütleri ve top-
lumsal hareketlerin de toplumun demokratikleşmesine yönelik önemli
bir potansiyele vardır.

Sendikal hareket, Barış ve Demokratikleşme için geniş emekçi
kitlelerinin harekelleşmesinde önemli bir rol oynayacaktır. Gönüllülük
ve demokrasi temelinde sendikal birlik yolunda atılacak adımlar
farklı görüşlerden sendikacıların emekçilerin çıkarları için işbir-
liği, üyelerin kararlarda söz sahibi olması yolundaki gelişmeler,
sendikal hareketi güçlendirecektir.

Öğretmenler, bilim adamları, basın mensupları, sanatçılar, hukukçu-
lar, doktorlar, mühendis ve mimarlar barış ve demokrasi mücadelesinde
ki köklü geleneklerini sürdürmektedir. Aydınların etkinlikleri,
hümanist ve demokratik, yurtsever kültür ve tarih değerlerine sahip
çıkılmasına yardımcı olmaktadır. Aydınların geleneksel meslek örgütleri

leri önemini korurken yeni örgüt ve hareketler de ortaya çıkmaktadır. İnsan hakları hareketi toplumun demokratikleşmesi açısından büyük bir önem taşıyor. Tarihsel geleneği olan barış hareketi bugün çok geniş politik ve toplumsal güçleri kapsayan yeni bir nitelikte yükseltiler. Değişik örgüt, hareket, çevre ve bireylerin kendi özgün yaklaşımlarıyla katılımcıları çeşitlilik içinde bir barış hareketi oluşabilir.

Hegemon güçlerin politik yaşama kendine özgü dinamiğiyle katılımını engellemek istediği gençlik, toplumda önemli bir demokratik etkidir. Antiemperyalist, devrimci bir geleneğe sahip olan gençlik hareketi, ülkenin bugünkü ve gelecekte sız sahibi olmaya yönelik etkili bir güç olmaya adaydır.

Kadınlar arasında artan barışçılık, çok sesli, yeni türden bir kadın hareketinin gelişme potansiyelini yaratıyor. Feminist ve diğer girişimlerin taşıdıkları kültürel değişim potansiyeli, insanca bir gelecek için mücadele eden tüm demokratik hareketlere güç katmaktadır.

Kürt ulusal hareketinin demokratik istemleriyle dayanışma göstermek için Türk aydınları ve halkın eğitimli kesimleri arasında çabalar olmaktadır. Bu temelde güvenizme karşı halkların dostluğu için dayanışma hareketi oluşabilir.

Barış ve Demokratikleşme mücadelesinin başarısı için bu hedeflere yönelik tüm güçler arasında diyalog ve işbirliği gereklidir. Politik güçler bu hedef, yönelim ve taleplere karşı tutumlarına göre değerlendirilmeli, bu doğrultudaki tüm girişimler desteklenmeli, bu güçler diğer hedefler için de mücadeleye kazanılmaya çalışılmalıdır. Bu süreç içinde toplumda oluşacak demokratik bir politik kültür, barış ve demokrasi güçlerinin etkinliklerini uygulamalarına kolaylaştırarak bir ortam yaratacaktır.

Barış ve Demokratikleşme için mücadelenin başarısı için parti, çevre ve kişilerin özgün kimliklerini koruyarak katılacakları, önemli

li sorunların çözümünde güçlü birliğine varmış, sendikaların, demokratik kitle hareketlerinin mücadelelerinden güç alan sol politik blokun oluşması hedeflenmelidir.

Devrimci sol güçler arasında sağlanacak bir yakınlaşma daha geniş sol güçlerin paralel ve ortak davranışlarını kolaylaştıracaktır. Sol güçler arasında dayargılardan, cephelerden, kalıplaşmış tıgmalardan uzak, diyalog ve işbirliğine yönelik demokratik ilişkilerin oluşması, sosyalizme kadar uzanan bir birlikteliğin temeli olacaktır.

Kitle örgütlerinde demokrasinin etkin gelişmesi, yaygın ve geniş yeni örgüt biçimleri içinde farklı kitlelerin ortak davranışının sağlanması, toplumun her alanında katıncı girişimlerin oluşması demokrasi mücadelesinin temelini güçlendirecektir.

Toplumda oluşacak demokratik politik kültür, egemen güçlerin baskıcı yönetimin tarzını değiştirmeyi zorlayacaktır, her türlü terdizin toplum yaşamında etkisini yitirmesi için gerekli bir temel oluşmasını kolaylaştıracaktır. Devrimci ve Demokratikleşme Projesinin gerçekleştirilmesinin alt yapısını hazırlayacaktır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Yarınki Türkiye'deki yerimizi bugünden
yapacaklarımız belirleyecektir.

Haydar Kutlu ile Nihat Sargın'ın Komünist Partisi'nin legal olarak kurulmasını sağlamak amacıyla ülkeye dönmele-
rinden bu yana bir yıl geçti. Amaca henüz ulaşılmadı, önde
daha zorlu bir mücadele dönemi duruyor. Ama bu bir yılda az
şey de değişmedi.

TBKP'nin önderleri hala tutuklular, 141 ve 142. maddeler
duruyor, Haydar Kutlu'nun "Yazı ve Konuşmalar"ı toplatılıyor,
ama kamuoyu bugün yasal bir komünist partisi fikrine büyük
ölçüde alışmış bulunuyor.

Konu kamuoyunda açık açık tartışılabilir oldu. Bu önemli
bir kazanım. Ülkemiz politik kültüründe, iktidara doğru önemli bir
gelişme.

"Türkiye'de komünist partisi olmaz" diyen sesler artık
pek duyulmaz oldu. Bu yıl çok anlamlı bir 10 Eylül yaşadık. Bir
şeyler birikiyor.

141 ve 142. maddelerin kalkmasını solda herkes istiyor.
Ama legal komünist partisi fikri sol içinde de tartışılmakta-
dır. Böyle bir hedefin henüz gerçekçi olmadığını düşünenler
vardır. Haydar Kutlu ile Nihat Sargın'ın başını çektiği girişim
yalnızca TBKP'nin çıkarlarıyla bağlı görenler vardır.

Sol içinde görüş ayrılıkları, yaklaşım farkları olması
doğaldır. Uygar bir tartışma ortamı bu farklılıkların gideril-
mesi, ortak görüşlere ulaşılması için vazgeçilmezdir. Son dönem-
de sol güçler olarak bu yolda belli bir mesafe katettiğimizi
söyliyebiliriz.

Yasal bir komünist partisi Türkiye'ye niçin gerekli? Önce
bu sorunun üzerinde durmak istiyorum.

Yasal bir komünist partisi için mücadele demokratik bir
rejim için mücadeledir. Bunu baştan beri böyle koyduk ve işin
özü buradadır.

Yalnız TBKP değil, birçok devrimci, Marksist parti ve çevre

yasallık istiyor. Ama soruna ^{sr} yasallık isteyen bir örgütün açısından bakmakla, rejim sorunu açısından bakmak farklı sonuçlar getiriyor.

Örgütün açısından bakıldığında, yasallığın şimdi yada daha sonra olması arasında çok büyük bir fark olmayabilir. Yasallık yerine yasal olanaklardan yararlanmak için mücadele daha elverişli görülebilir.

Rejim sorunu açısından bakıldığında, komünist partisinin ~~an-~~ yasallığı ivedidir. Eğer rejim sorununu, Türkiye'nin biran önce demokratik bir rejime kavuşmasını, bütün öteki sorunların çözüm yolunu açacak kilit sorun olarak kabul ediyorsak, yasallık sorunu bize bambaşka bir şekilde ^{ny} görülür.

Sorun artık ^{yalnızca} bizim sorunumuz değildir. Barış ve demokrasiden, toplumsal ilerlemeden ⁷ kültürel gelişmeden yana herkesin özgürlüğü, güvenliği sorunudur.

Tarihsel deney Komünist Partisi'nin yasaklı olduğu koşullarda, komünist olmayan demokrat ve ilericilerin de tam bir özgürlüğe sahip olmadığını herkese gösterdi.

² Yalnızca kendi çıkarımız için değil, toplumsal gelişmenin çıkarı için komünist partisinin yasal olarak kurulması talep edilmektedir.

Yasal bir komünist ^{partisi} kurulması için mücadele ne kadar gecikirse, demokratik bir rejim o kadar gecikecektir. Marksistlerin buna tahammülü olmasa gerektir.

Demokrasi olmadan hiçbir şey olmaz. Toplumsal ilerleme hiç olmaz.

Yasallığın gerçekçi bir hedef olarak görülmemesi, demokratik bir rejimin gerçekçi bir hedef olarak görülmemesi anlamına gelir. Eğer böyleyse, başka hangi hedef için mücadele gerçekçi olabilir? Demokrasi için mücadeleden daha haklı ve meşru ne olabilir?

Bir hedefingerçekçi olması, onun kolay erişilebilir olduğu anlamına gelmiyor. Son bir yılın pratiği bunu kanıtlıyor. Ama devrimciler önlerine kolay hedefler koysalardı devrimci olmazlardı. Kaldı ki, günümüz dünyasında barış ve demokrasi mücadelesinin hiçbir görevi kolay değil.

Yasal bir komünist partisi Türkiye'ye ikinci olarak, sorunlara çözüm yolu bulunabilmesi için gereklidir. Bunu söylerken, komünist partisinin elinde bütün sorunlara hazır çözüm reçeteleri olduğunu ya da gelecekte olacağını öne sürüyor değiliz. Herşeyi bilen bir parti olamaz.

Sorunların çözüm yolu çoğunluğun mutabakatından geçiyor. Günümüz dünyasında demokratik gelişme, sosyalizme geçiş, sosyalist kuruluş, hepsi ancak çoğunluğun mutabakata vardığı yol ve yöntemlerle gerçekleşebilir. Türkiye'nin ilerlemesinin yolu da budur.

Çoğunluğun mutabakatına, gelişmeyi taşıyacak, ilerletecek bir mutabakata ancak çoğulcu bir rejim koşullarında varılabilir. Çoğulcu bir rejimde Komünist Partisi, Marksist ideolojiyi, işçilerin, öteki emekçilerin, aydınların çıkarlarını ve demokrasi kültürünü temsil etmek durumundadır. Onun katılımı olmadan halkın çoğunluğunun mutabakatı sağlanamaz.

Marksistlerin ülkenin sorunlarına çözümler üretilmesinde küçümsenmeyecek bir rolleri olduğunu 1960'lardan bu yana herkes gördü. Marksistler legal olarak kendi partileri ile, ülkenin, kurmayı hak etmişlerdir.

Marksistler, komünist partisi, elbette temel amaç olarak sosyallizmi açıklayacak, her zaman bu doğrultuya yöneleceklerdir. Ama yasal parti bugünkü mücadelede yer alabilmek, ona müdahale edebilmek, bugünkü gelişmeyi etkileyebilmek ve onu yeni, demokratik bir yola sokabilmek için gereklidir. Onun için ivedidir.

Emekçilerin çıkarlarına kendi tutkılarını yapmazlar. Onlar gerçek çoğunluğu ile çoğunluğu söyleyen parti.

Bizce,yasal sol parti yada yasal sosyalist parti için mücadele bugünkü momentin sorunu değildir.Bu daha uzunca bir süre illegal kalmayı benimsemek sonucunu getirebilir. Yalnızca yasal olanaklardan yararlanma bugün dar bir hedeftir. Demokrasi sorunundan bağımsız bir yaklaşım doğru olmayacaktır.

Bugünkü otoriter rejim koşullarında gerek hukuki,gerekse toplumsal meşruiyet açısından yasal sosyalist parti için mücadele yasal komünist partisi için mücadeleden kat kat daha elverişli koşullara sahip değildir.Ama yasal komünist partisi için mücadele demokratik rejim için mücadeleye kat kat daha büyük bir katkı demektir.

Yasal partinin bileşenleri bugünkü aşamada TBKP,TSİP ve öteki geleneksel Marksist çevrelerdir.Bunlar işçi ve öteki emekçilerin çıkarlarını her koşulda savunacak,sosyalizmi temel amaç ilan edecek,marksizmi (Marksizm-Leninizmi) benimseyecek,enternasyonalist,sağdaş, ^{demokratik} bir partiden yanadır.Böyle bir parti kurulduğu günden itibaren bu nitelikleri taşıyacaktır.Çünkü yasal partinin bileşenleri bugün bu niteliklere sahiptir.Bunlar komünist niteliklerdir.

Biz ^{ce} yasal partinin bileşenlerini ^{malıdır.} sınırlamaktan ~~yana değiriz.~~ Gönül Türkiye'deki bütün Marksist parti,çevre ve kişilerin ideolojik birliğe ve hareket birliğine sahip tek bir parti çatısı altında birleşmesini ister.Bu hedefe ne kadar yakınlaşsın ^{örse} o kadar iyi olacaktır.Marksizme farklı yollardan,farklı geleneklerden geçilerek gelinmiş olmasının getirdiği sorunların aşılması elbette kolay olmayacaktır.

Yasallık ile birlik karşılıklı etkileşim içindeki iki doğrultudur.Bu çok canlı bir etkileşimdir.

Şimdi bir yıl sonra daha somut konuşabiliyoruz:Yasallık için başlatılan girişim ile yasal komünist partisinin TBKP'den çok daha geniş olması birbirinden bağımsız değildir.

Gelecek için şu perspektifi çizmek yanlış olmayacaktır:

Yasallık, yasal komünist partisi yönünde atılacak her adım, yasal komünist partisini birlikte kuracak güçlerin genişleme-
ise toplumsal meşruiyeti artıracak, /
sini getirecek, her genişleme yasallığı daha yakınlaştıracaktır.

~~TBKP'nin~~ yasallık için mücadele yoluyla demokratik rejim mücadelesine kendi katkı^{sını} yapma gizgini^{si} ile başka Marksist parti, çevre ve kişilerle hiçbir tekelci-hegemonyacı iddiada bulunmadan bir komünist partisi çatısı altında birleşme yaklaşımı~~na~~, ideolojik-politik yenilenme süreci~~nin~~ doğal bir sonucudur. Kendimizi her bakımdan yenileme çabalarımızı ^{sürmelidir.} ~~atadüre~~ ~~esgiz~~. Bu, yasallık ve birlik doğrultusunda yeni güç kaynakları ortaya çıkaracaktır.

Geride bıraktığımız ^{bir} yıl, gelişmelere müdahale etmenin olanaklı olduğunu kanıtladı. Bunu devam ettirmek gerekiyor.

Yeni girişimler ne kadar geniş Marksist çevrelerin ortak eseri olursa, müdahale potansiyeli de o kadar artacaktır.

25 Eylül referandumunu ile Türkiye, Cumhurbaşkanlığı seçimlerine kadar sürecektir yeni bir döneme girdi. Bu dönemin sonunda 12 Eylül'den bütün antidemokratik sonuçlarıyla kurtulmak olanaklıdır. Yarınki Türkiye'deki yerimizi bugünden yapacaklarımız belirleyecektir.

ÇÖZÜMÜ TOPLUMSAL MEŞRUIYETTE ARAMAK

Bir yandan yasal parti girişimi uygulamaya konurken ve böylece 141-142'yi fiilen safdışı bırakacak süreç başlatılırken, öte yandan da tüm demokrasi güçlerinin katılımıyla 141-142'nin kaldırılması mücadelesine hız vermek en doğrusudur.

Biraz fazlaca vur-guladığım için “kabak tadı mı vermeye başladı acaba?” diye endişelensem de yine deyinmeden edemeyeceğim. İki şeyi birbirinden ayırmak gerekiyor: **Toplumsal meşruiyet ve mevcut hukuki çerçeve.**

Kenan Evren'in komünist partiye ilişkin beyanları üzerine, siyasi kamuoyunda T.C.K'nın 141-142. maddelerinden yine fazlaca söz edilir olmaya başladı. Kendimi bildim bileli 141-142 ülkemizin siyasi gündeminden çıkmadı. Üstelik öylesine ünlendiler ki, “Batı'nın Türkiye'de neler olup bittiğini biraz izleyen sıradan demokratlarına, konu açıldığında, ceza kanununun bu maddelerinin içeriğini açıklamaya hiç gerek kalmıyor, sadece numaralarını söylemek yetiyor. Kısacası, Türkiye'de solcular ve demokratlar başta olmak üzere yeryüzünün bütün demokratları bu 141-142'den gına getirdiler. Onun için de 141 ve 142'den bir an önce kurtulmamız gerekiyor. Evet “bir an önce kurtulmak”... Ama nasıl?

Bu soruyu sorduğumda çoğu zaman İtalya örneği aklıma geliyor. 141 ve 142'ye ilham kaynağı olan Mussolini patentli maddelerin İtalyan ceza kanununda varlıklarını koruduklarını, yıllar öncesinde ilk duyduğumda inanmamıştım. Bu maddelerin kaldırılmasına ilişkin düzenlemeler yapıldığını yakınlarda gazetelerde okuyunca hukukun bazen hayatı ne kadar geriden izlediğinin bu örneğine bir ke-re daha şaşıttım. Demek ki İtalyanlar da kendi 141 ve 142'lerinden daha yeni yeni kurtuluyorlardı!..

Tabii bu bir **yanılsama**. Çünkü İtalyanlar kendi 141 ve 142'lerinden yaklaşık yarım asır önce, 2. Dünya Savaşı'nın bitiminden itibaren kurtulmuşlardı. Üstelik de **formel** anlamda, yani söz konusu maddelerin hukuken ilgası yolundan değil, bu maddeleri **fiilen** işlemez hale getirerek, yani **battallaştırarak** kurtulmuşlardı. Ve İtalyan halkı bunu komünistlerin toplumdaki varlıklarına, onların elde et-

miş olduğu **toplumsal meşruiyete** borçluydu. Toplumsal meşruiyet, İtalya'da yazılı hukukta varlığını daha uzunca süre koruyacak olan 141-142'yi onyıllar öncesinde siyasi gündemden çıkarmıştı.

İtalya örneği -belki nadirattan ama- bir hayli öğretici. Üstelik demokrasi mücadelesinin özüne, demokratik hakların topluma maledilmesi sürecine de ışık tutuyor. Alalım grev hakkını: İşçi sınıfının dünya pratiği -ülkemiz özgüllüğü de dahil- grev hakkının önce **fiilen grev yapılarak** toplumsal meşruiyet kazandığını, hukuki düzenlemelerin bu toplumsal meşruiyet temelinde belirlendiğini gösteriyor.

Dönelim 141-142'ye... Burada da benzeri bir durumla karşı karşıyayız. Açık ki, 141-142'den halkımızı temelli kurtaracak olan, bu maddeleri, varlıkları sürse dahi, gerçekte işlemez hale getirecek olan toplumsal **meşruiyettir**. Bir hakkın toplumsal meşruiyet kazanmasının en kestirme ve sağlam yolu, o hakkın o toplum içinde **fiilen** kullanılmasıdır. Ve 141-142, işçi sınıfının siyasi örgütlenmesinin önündeki hukuki engeller ise, bunu aşmanın en rasyonel yolu örgütlenme hakkını **hayata geçirmektir**.

Kaldı ki siyasi örgütlenme konusunda, toplumsal meşruiyet açısından sıfır noktasında da değiliz. Solcular, Türkiye'de kimsenin inkâr edemeyeceği bir toplumsal varlık ve güç oluşturuyorlar; üstelik uzunca bir süreden beri bu böyle. Dünya görüşü olarak Marksizm'i benimsemiş işçi önderleri, sendikacılar, ileri işçiler var; Marksist bilim adamları, sanatçılar, yazarlar, gazeteciler, mimarlar, doktorlar, öğretmenler ve diğerleri var; yasal-yasal olmayan çeşitli Marksist parti tecrübeleri var; Marksist ideolojiyi savunmuş ve savunan “namütenahi” yayın var ve ilh... Kısası, şu anda Marksistler yasal bir parti oluşturmak için gerekli toplumsal meşruiyetin herhalde asgarisine sahipler.

“Asgari” meşruiyet 141-142'nin, daha ilk adımda battal kılınmasına yeter mi?

Şu anda yetmeyeceği **besbelli**. Çünkü 141-142 harıl harıl işletiliyor. 141-142'den hükümlü ya da kovuşturulmuş onbinlerce kişi var. Onun için de örgütlenme girişiminin bu konuda esnek bir tutum içinde olması, sahip olunan toplumsal meşruiyetin mertebesinin asla abartılmaması gerekiyor. Unutmamak gerekir ki, mevcut rejime damgasını vuran sınıflararası güç ilişkileri yürürlükteyken ve varo-

lan sol potansiyelin çapı da belli iken, örgütlenme girişiminde 141-142 yokmuş gibi davranılarak hiçbir yere varılamaz.

“Asgari meşruiyet”in sağladığı örgütlenme hakkının kullanılması, 141 ve 142'nin varlığını gözönünde tutmak zorundadır ama böylesi, bu maddelere boyun eğildiği, onlara sonuna kadar bağlı kalınacağı anlamına hiç gelmez. Aksine, 141-142'nin yokluğunu -ya da işlemez hale gelmesini- gerçekleştirmenin en rasyonel ve sonuç alıcı yolu budur. Yani **asgari toplumsal meşruiyeti, azami** olmasa bile **yeterli** toplumsal meşruiyete ilerletebilmek için -ki bu noktada 141-142, varlıkları sürse dahi işlemez hale gelirler- **yasal örgütlenme hakkının fiilen hayata geçirilmesi zorunludur**.

Tabii burada asla gözden kaçırılmaması gereken nokta, “asgari toplumsal meşruiyet”in daha ilk adımda **azami** toplumsal boyutu ile yasal parti girişiminin hizmetine verilmesidir. Bunun da somutu, yasal siyaset sahnesinin değerlendirilmesini savunan bütün Marksistlerin, yasal parti girişiminde elbirliği etmeleridir. Asgari toplumsal meşruiyeti ete kemiğe büründürmenin ve onu zaman içinde büyütmenin, bir süreç boyunca 141-142'yi geçersiz kılmanın veya hukuken iptalini gerçekleştirmenin yolu da buradan geçer. Marksist partiler, gruplar ve çevrelerce desteklenen, bunların temsilcilerinin ve solun bütünü içinde saygınlık kazanmış Marksist aydınların hep beraber başlatacakları bir yığinsal parti girişimi, bu girişimin yurt çapında sağlayacağı platform, 141-142'den ebediyen kurtulmamızın da ilk adımı olacaktır.

Yazıma başlarken, **toplumsal meşruiyet ile hukuki çerçeveyi** birbirinden “ayırarak” gerektiğini söylemiştim. Tabii burada “ayırarak”tan muradım, bu ikisini yekdiğerinden **koparmak** değil, **ayırarak** etmek. Bunları birbirinden koparmak zaten imkânsız. Üstelik içinde bulunduğumuz şartlar “toplumsal meşruiyet” ile “hukuki çerçeve”nin birlikte değerlendirilmesini gerektiriyor. Bundan kaçtım şu: Yasal örgütlenme hakkının toplumsal meşruiyeti fiilen devreye sokulduğu ölçüde hukuki çerçeve de genişleyecektir. Buna karşılık hukuki çerçevede sağlanan bu genişleme, toplumsal meşruiyetin çapını daha bir yığinsallaştıracak ve daha pekiştirecektir. O halde bir yandan yasal parti girişimi uygulamaya konurken ve böylece 141-142'yi fiilen safdışı bırakacak süreç başlatılırken, öte yandan **tüm demokrasi güçlerinin katılımıyla 141-**

142'nin kaldırılması mücadelesine hız vermek en doğrusudur. 141-142 öncelikle solcuları hedef almış ve alıyor olsa bile, hem somut uygulamada solcuların dışına da taşmasıyla, hem de fikir ve örgütlenme özgürlüğü karşısındaki yasaklı konumuyla, bir **demokrasi konusudur**, tüm demokratları ilgilendirmektedir. Öyle olduğu içindir ki, Evren'in son beyanları üzerine, demokrasiden yana olanlar, 141-142'nin kaldırılmasının gereğini dile getirmişlerdir. Bu durumda bu tepkilerin, birer görüş açıklaması halinden çıkartılıp, toplumsal aksiyona dönüştürülmesi, demokratlığın bir vecibesidir. Gerçi şimdiye kadarki gözlemlerimiz demokrasi safları içinde yer alanların önemli bir bölümünün demokratik hak ve özgürlükler mücadelesine yeterince asılmadıklarına işaret ediyor. Özellikle sosyal demokratlar demokrasi sınavındaki son derece başarısız notlarıyla hiç de umut vermiyorlar. Ancak yine de demokratik hak ve özgürlükler uğruna mücadelede hakkını teslim etmemiz gerekenler de var. Bence yapılması gereken, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü doğrudan ele alacak bir komisyonun yeniden oluşturulmasıdır. Bu komisyonun ve 141-142'nin kaldırılmasından yana olan tüm demokrasi güçlerinin meseleyi beraberce ele almaları, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü önündeki bütün hukuki engellerin tasfiyesi için planlı ve programlı bir çalışma yürütülmesi sağlanabilirse, böylesi, toplumda da istenilen yankıyı uyandırır, ilgiyi çeker.

Tabii böyle bir çalışma, konunun somut **objesi** bulunduğu ölçüde etkinlik ve yaygınlık kazanır. "Somut obje" ise yasal **Marksist parti** girişimidir. Dolayısıyla **yasal parti girişi** ile **düşünce ve örgütlenme özgürlüğü** mücadelesini uyumlu bir paralellik içinde, birbirlerini takviye edecek ve geliştirecek doğrultuda yürütmek gerekir.

Buraya kadar yazdıklarımın, "yasal Marksist partiyi", adeta, 141-142'nin kaldırılmasının bir vasıtası olarak ele aldığım izlenimi çıkabilir. Evet 141-142 kalkacaksa, bu hedefi gerçekleştirmenin en sonuç alıcı yolu yasal partinin, Marksistler'in elbirliğiyle yurt çapında fiilen örülmeye başlanmasıdır. Ama bu, partinin en mütevazı hizmetlerinden birisidir. Bu partinin **hedefi, sömürden ve baskıdan arındırılmış bir Türkiye** yaratmaktır. Onun için de partinin, tüm sosyalistlerin elbirliğiyle oluşturulması, sömürü ve baskı altındaki geniş emekçi yığınlara hitap edebilecek, onlar için cazibe merkezi olabilecek bir süreci öngörmesi ve daha ilk adımda böylesi bir gidişi başlatması, esas hedefe ulaşılması açısından tayin edici önem taşıyor. Burada da örgütlü, örgütsüz her Marksistin daha ilk adımda, yani yasal partiyi elbirliğiyle yaratma girişiminde, kendisini bu partinin eşit haklı ve görevli bir unsuru olarak görmesi, oluşacak partiyi "her şey" in ve mevcut ilişkilerin üstünde tutması, parti oluştuğu anda **sadece bu örgütün olacağını**, başkasının kalmayacağını ve işçi sınıfı siyasetinin yalnızca bir partide şomutlanacağını bilmesi, yasal Marksist partinin böylesi bir bilinç ve irade ile örülmeye başlanması, hedeflenenin başarılması açısından **zorunlu bir ön şart** oluyor.

Ülkemizin tüm Marksistlerini kucaklayan yasal bir partiyi fiiliyatta oluşturmanın kolay olmayabileceğini takdir ediyorum. Hatırlana-

caktır, 1980 öncesi, 141-142 altında işçi sınıfı partisinin yasalda olup olamayacağı bir hayli tartışılmıştı. Şimdi de benzeri endişelerle yasal partinin ideolojisinin "sulandırılmak" zorunda kalıp kalmayacağı akıllara takılacaktır, partinin devrimci olup olamayacağı, her şart altında çalışmayı ne ölçüde becereceği ve sürekliliğini nasıl muhafaza edebileceği, darbeler dahil muhtemel saldırılardan kendini nasıl koruyacağı vb. sorgulanacaktır, hatta önerdiğim tür geniş birliğin **likidasyon** olduğunu iddia edenler çıkacaktır. Böylesi soru işaretlerinin çıkmasını ve çeşitli endişeler duyulmasını doğrusu yersiz ve tümüyle de haksız bulmuyorum. Ancak ben, Marksistler olarak en büyük eksikliğimizin, bütün iddialılığımıza rağmen işçiler için, emekçiler için bir alternatif oluşturamıyor olduğu kanısındayım. Bunun da çözümünü, Marksistlerin elbirliğiyle yaratacakları, sosyal demokrasi-den daha solda siyasi görüş ve eğilimleri olan yığınlar içinde yankı uyandıracak, onların doğrudan katılımını, sempatisini, oyunu, akla gelebilecek her türlü desteğini kazanacak **yasal bir parti**de görüyorum.

Kuşkusuz yasallık bir işçi sınıfı partisi için belirleyici faktör değil. (Kimi şartlarda, örneğin açık faşizm altında demokrasi mücadelesi veren burjuva partileri için de yasallığın belirleyici faktör olmadığını unutmayalım.) Ancak öngördüğüm proje, mevcut şartlarda, yasal platformu zorunlu kılıyor. Bugün varolan partilerin, çevrelerin tüm mensuplarını, herhangi bir örgüte -ya da çevreye- bağımlı olmayan bağımsız Marksistlerle birlikte bir pota içinde kaynaştırmamın, yasal partiden başka bir alternatifi kesinlikle yok. Üstelik partinin uyumluluk içinde, çok sesli, Marksizm dahilinde en geniş tartışmalara açık olması, böylece yaratıcı politikalar üretmesi ve dinamik bir faaliyet yürütmesi isteniyorsa, bu işleyişin güvencesi olan parti içi demokrasi-nin **açıklık** altında gerçekleşebileceği, bunun da günümüzde ancak yasal platformda sağlanabileceği besbelli.

İşte bu şartlarda ben, bütün endişelere rağmen, tüm Marksistlerin omuzları üzerinde yükselecek, daha ilk adımda yaygın bir toplumsal meşruiyet ve tabana oturacak yasal bir partiden başka çözüm yolu görmüyorum. Üstelik emekçi kitleler içinde kök salmamış, yığınların sahiplenmediği örgütlerle belki "ideolojik saflık" korunabilir ama, ne devrim yapılır ne de saldırılardan yeterince korunup her şart altında etkili bir mücadele yürütülür. Yakin geçmişin çok acı deneylerinin hafızalardan silinmemiş olması gerekir.

Yasal parti meselesi uzunca bir süredir Marksistlerin gündemindedir. Üstelik taraf-tarı da pek çok. Böyleyken somut girişimlerde bulunulmaması, yasal parti projesinin çok sesli ve çok katımlı tartışmalarla geliştirilmesinin gereklerinin yerine getirilmemesi, ge-çici olarak sosyal demokrasiye katlanan ve boyuna **kendi alternatifini** bekleyen geniş bir sol potansiyelde bıkkınlık ve umutsuzluk duygularının gelişmesine yol açıyor. Böyle giderse korkarım ki, yasal siyaset sahnesinde Marksist bir partiye illâ gerek olmadığına emekçi halkımızı da "ikna" ederek "zaten Marksizmin modasının geçtiği" yolundaki "tezler"e, biz, Türkiye'nin Marksistleri de hatırı sayılır bir katkıda bulunacağız.

YITIK KORU

RAFAEL ALBERTI

ERDAL
ATABEK

KENDİ
YURDUNDA
SÜRGÜNSÜN

141-142 KALKMAZ MI?

141-142'nin kaldırılamayacağını söylemek, en azından doğrudan Marksistlerin güç birikimine bağlamak, demokrasiyi kazanma hedefini gerçekçi hedef olarak görmemektir.

Ceza Kanunu'nun 141. ve 142. maddelerinin kaldırılmasını öne süren bütün açıklamaları

temel insan hakkı olan düşünce ve örgütlenme özgürlüğü savunusu olarak özetleyebiliriz. Sorun bugün, soyut bir insan hakkının savunusunu da aşan bir somutluk kazanmıştır. Talep, yasal bir komünist partisinin kurulması biçiminde ete kemiğe bürünmüştür. Bu yönüyle de doğrudan rejim sorunu konumuna gelmiştir. Söz konusu maddelerin kaldırılması Türkiye'nin demokratik bir rejime kavuşması, demokrasinin kazanılmasının anahtar sorunu durumundadır. Bu maddelerin kaldırılmasına ilişkin tutum, demokrasiden, toplumsal ilerlemeden, yığılmış sorunların çözümünden, demokratik istikrardan, özgürlüklerden yana olup olmamanın mihenk taşı gibidir.

141 ve 142'nin kaldırılması ve yasal bir komünist partisinin kurulması, ülkemizde demokrasinin kazanılmasına, rejimin niteliğine öylesine bağlanmıştır ki, benzer ağırlıkta bir başka konu daha yoktur. Yasal bir komünist partisinin kurulabildiği koşullarda örneğin sendikal hak ve özgürlükleri bugünkü düzeyde tutmak olanaklı olabilir, basın üzerindeki baskılar bu tempoda sürdürülebilir mi ya da binlerce insanımız cezaevlerinde tutulup, işkenceye uğratabilir, Kürtler üzerindeki süren baskılar, bu demokratikleşme dalgasına direnebilir mi?

141-142'nin kaldırılması ve yasal komünist partisinin kurulabilmesi, ülkemizde demokratik bir dirilişin, çağdaş bir demokrasiyi oluşturmaya dinamiği olacaktır. Kitlelerin talepleri derinleşecek, renklenecektir. Yığınların zengin katılım araçları yaratılmasının yolları açılacaktır. Zaten mücadele de bu noktada sürmektedir. Korku tam da bu noktadadır. Salt çağdaş bir düşüncenin yasaklanması ayıbıyla karşı karşıya değiliz; aynı zamanda bu çağdaş düşüncenin, komünist düşüncenin yasallaşması durumunda ortaya çıkacak ekonomik, demokratik taleplerin maddi güç haline gelmesinden duyulan korku ile de karşı karşıyayız. Bu yüzden ki, "hele şu kadar dolar kişi başına gelir düzeyine ulaşalım" vs. türü zamanlama sorununa indirgeyen söylem tutturulmuştur. Bunun anlamı, rejimin antidemokratikliğinin savunucusu, istikrarsızlığın, bunalımın kaynağı olan egemen oligarşinin hegemonyasını ve sömürüsünü böylece bir demokratik dirilişin kapılarının açılması karşısında ne kadar koruyabileceği endişesidir.

Söz konusu yasa ve anayasa maddelerinin kaldırılması mademki rejimin niteliğine bu kadar bağlanmıştır, demokrasinin kazanılmasının ki

lit sorunudur, o zaman demokrasiyi önlerine stratejik bir hedef olarak koyan komünistlerin demokrasiyi kazanma mücadelesine özgün katkıları ne olacaktır?

Katkının özünü, açıkça ortaya çıkıp, komünist partisine sıkı sıkıya kapatılmış yasalık kapısını zorlamak, aralığa ayağını koyup kapının kapatılmasını önlemek oluşturuyor. TBKP liderlerinin yurda gelişleri böylesi bir olaydır. Böylece, komünist partisinin yasallaşması gündeme inmemek üzere girmiştir. Gelişmeler de bunu kanıtlamıştır.

Ama sorun, siyasal rejimin demokrasi olup olmaması ile bu denli bağlandığı bir durumda salt komünistlerin örgütsel ve özgün katkılarının sınırlarını doğası gereği aşmıştır. Demokrasi, barıştan, demokratik istikrardan yana olan herkesin ve kesimin sorunu haline gelmiştir. Bu durumda 141 ve 142'nin kaldırılması, komünistlerin özgün katkılarını koyduğu ve sadece bir bileşeni olduğu demokrasi güçlerinin sorunu ve mücadelesidir. İşte söz konusu yasakları kaldıracak temel siyasal dinamik de bu güçlerin diyalogu ve işbirliğidir. Bu dinamğin içinde bulunduğumuz iç ve dış güç oranlarında 141 ve 142'yi kaldırılamayacağını söylemek, en azından zamana yayılı biçimde doğrudan Marksistlerin güç birikimine bağlamak, demokrasiyi kazanma hedefini şimdinin gerçekçi hedef olarak görmemek demektir.

Öte yandan, bu çerçevede 141 ve 142'nin Marksistlerin yasal olanakları zorlayarak oluşturacağı bir partinin uzun erimli mücadelesi sonucunda kalkabileceğini öne sürmek, Marksistlerin özgün katkısını tek belirleyici güç olarak sunmak, sorunun demokrasinin kazanılması gibi geniş güçlerin hedefi olduğunu anlamamak demektir. Demokrasi sadece komünistlere lazım bir şey değildir. Sorunu gizli bir biçimde böyle sunmak, demokrasinin stratejik düzeyde önemini kavramamak demektir. Komünistlere düşen, söz konusu maddelerin kaldırılması için ulusal düzeyde mutabakatın sağlanması yanı sıra sol, demokrat güçlerin örgütlülüğünün yaratılmasına etki edebilmesidir. Demokrasinin kazanılmasına ve güçlendirilmesi için gerekli olan diyalog ve işbirliği politikasının yaşama geçirilmesidir. Bunun zorunluluğu kadar olanakları da vardır.

Böyle bir mücadeleyi ve hedefini gerçekçi bulmayıp, yasal olanakların zorlanması sonucu bir partinin kurulmasını ve bu partinin "alternatif" durumuna geleceği günlerin beklenmesini önermenin, moral bakımından olduğu kadar politik olarak da sonuçsuz bir yol olduğu açıktır. "Temiz ve köktenci mücadele oluşturulup, sürsün de zamanın ne önemi var" gibisinden çoktan yanlışlığı ortaya çıkmış sınıfa karşı sınıf politikasının darlıklarını sürdürmek gibi görünüyor.

Mücadelenin sonuçlarının şimdiden olumsuz olacağını, 141-142'nin yerine 325-326 ile boğuşmaya devam edileceğini, kapı açılrsa da duvarla karşılaşacağımızı öne sürmek gerçekçilik gibi gösterilse de umutsuzluk yaymak değil midir?

Ne oluyoruz, bu umutsuzluk neden? Asıl bu tutum egemen oligarşiyi kâdir-i mutlak görmek, demokrasi güçlerinin kaderinin hep altta kalmak olacağını kestirmek olmaz mı? Gerçeklikle teslimiyete düşmek arasındaki mesafenin çok kısa olduğu unutulmamalıdır.

Demokrasi iddiası ile düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün olup olmamasının referanduma sunulması elbette bağdaşmaz ve ilkesel olarak reddedilmelidir. Çağdaş bir düşüncenin baskı ve yasak altında tutulması kadar bunun kaldırılıp kaldırılmamasının da halkoyuna sunulması abestir. Sorun rejimin niteliği ile ilgili olunca istikrarın, demokrasiyi boğazlayarak ölüm ve korku sessizliğinde sağlanamayacağına, tersine demokratik istikrarın gerekli olduğuna inanan her kişi ve güç çözümün açık, ulusal bir mutabakatı gerektirdiğini görmelidir. Bunun zemini de oluşmuştur. Böyle bir mutabakat sorunun çözümünün Meclis'te olmasını getirir.

Gündeme, demokrasi güçlerinin ve komünistlerin önüne referandum getirildiğinde tutum ne olmalıdır? Bu durumda komünistler referandumdan kaçır bir tutum içinde olamazlar. Görüşlerini özgürce ve eşit olarak açıklayabilme olanağı güvenceye kavuşturulduğunda açık taraf olarak yerlerini almalıydılar. Bunun için ise 141 ve 142'nin kaldırılması, TBKP liderlerinin serbest bırakılması ön koşuldur. Bu komploya, oyuna gelmek ya da referandumu meşrulaştırmak da değildir.

Her şeyden önce referandum oligarşi için bir açmazdır. Referandumu yapmak, sonucu ne olursa olsun öyle hemen 'evet' diyebileceği bir şey olmasa gerek. Referandum oligarşi için bir açmaz, bir şaşkınlık bir panik ve çekişmenin göstergesidir. Oligarşi, referandumda komünist partisinin yasallaşmasından yana yüzde 10'un üzerindeki her sonucu, hayırlı sonuçlansa bile istemeyeceği gibi yüzde 51 ile yasallaşmış bir komünist partisini isteyebilir mi? Kamuoyu yoklamalarının gösterdiği gibi, seçmenlerin yüzde 28'inin desteğini kazanmış bir tutum karşısında komünist partisi daha ne kadar illegalitede tutulabilir? Bu yasaklar daha ne kadar "başımıza tebelles" edilebilir? Bu durum nasıl anlatılabilir? O zaman "seçmen duyarlı, şu kadar seçmen bu yasaklardan yana" demek, durumu kurtarır mı? Kim inanır?

Komünistler, kendilerince, savundukları çağdaş düşüncenin gücüne, ülkenin yığılmış sorunlarına getirdikleri çözümlerin gücüne, demokrasinin kazanılması için getirdikleri özgün katkılarına güvenmelidirler. Umutsuzluğa değil gerçekçiliğin sağlamlığına dayanmalıydılar. ■

Komünistler referandumdan kaçır bir tutum olamazlar. Görüşlerini özgürce ve eşit olarak açıklayabilme olanağı güvenceye kavuşturulduğunda açık taraf olarak yerlerini almalıydılar.